

Bariř Eğitimi Uygulamaları

İlkokullar İçin Travmaya Duyarlı ve
Etkileşim Temelli Etkinlikler

Dilara ÖZEL

Dilara ÖZEL

BARIŞ EĞİTİMİ UYGULAMALARI
İlkokullar İçin Travmaya Duyarlı ve Etkileşim Temelli Etkinlikler

e-ISBN 978-625-5964-84-7

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2025, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Haziran 2025, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Bu kitap, UNESCO ve INEE iş birliğiyle geliştirilen barış eğitimi programının Türkçeye uyarlanmış versiyonudur. Uyarlama sürecinde, orijinal içeriğin önemli bir bölümü yeniden yapılandırılmış; özellikle öğretmen el kitabına yönelik eklemeler ve değişiklikler yapılmıştır. Bunun yanında, etkinliklerin bir kısmı da yeniden yazılarak kültüre duyarlı ve bağlama uygun bir program ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bu kitap üzerine çalışırken en çok inandığım şeylerden biri, barışın öğrenilebilen bir yaşam biçimi olduğu konusuydu. Bence barış, yalnızca büyük ideallerin değil; sınıfların, koridorların, teneffüslerin, çocuk kahkahalarının ve zaman zaman sessiz kalan gözlerin de konusudur. Her çocuğun şefkatle karşılandığı, sesinin duyulduğu, duygularının anlaşıldığı bir sınıf hayaliyle bu yola çıktım. Bu yolun yalnızca bilgiyle değil, barışçıl pedagojilerle, travmaya duyarlı yaklaşımlarla ve derin bir insanlık anlayışıyla örülmesi gerektiğine inanıyorum.

Bu çalışmanın, çocuklarla çalışan tüm öğretmenlere, psikolojik danışmanlara ve kolaylaştırıcılara içten bir katkı sunmasını umuyorum. Barış eğitimi, yalnızca bir öğretim programı değil; aynı zamanda hepimizin içinde yeşermesi gereken bir yaşam kültürüdür. Kitapta sunduğum teorik altyapı, sınıf içi uygulamalar ve yansıtıcı araçlar, bu kültürün yeşermesine bir zemin sağlama niyeti taşımaktadır.

Bu yolculuk, yalnızca bireysel bir akademik çabanın ürünü değil; birçok kurumun ve insanın desteğiyle anlam kazandı. Bu çalışmayı yürütme imkânı tanıyan TÜBİTAK'a, özellikle 2219 Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı kapsamında bana sundukları destek için sonsuz teşekkür ederim. Doktora sonrası araştırmamı gerçekleştirdiğim süre boyunca bana ev sahipliği yapan UNESCO RIELA ekibine minnettarım. Sevgili Alison, Bella, Esa, Hyab ve Tawona, sadece akademik değil, aynı zamanda insani olarak da bana ilham verdiğiniz, kibarlığınız, düşünceliliğiniz ve gerçekten "orada olma" halinizle yanımda olduğunuz için yürekten teşekkür ederim.

Ayrıca, kitapta yer alan çizimlere ilham veren ve her aşamada yanımda olan sevgili Uğur Şen'e ve etkinlikleri oluşturmamda geri bildirimleriyle destekleyen Ayşegül Yurtsever'e özel bir teşekkür borçluyum.

Umarım siz de bu sayfalarda, kendi sınıfınıza, kendi öğrencilerinize ve en çok da kendinize dair bir parça bulabilirsiniz.

Dilara

UNESCO PROGRAMI ÖN SÖZ

Bu kitap, “Birlikte Yaşamayı Öğreniyorum” başlıklı barış eğitimi programının bir parçasıdır. UNESCO tarafından geliştirilen bu program, sınıf öğretmenleri ve okul psikolojik danışmanlarının sınıf ortamında uyum ve barışı teşvik etmelerine yardımcı olmak amacıyla Türkçeye uyarlanmıştır.

Programın uygulama yapısı, 1998–2005 yılları arasında UNESCO’nun sahadaki deneyimlerine dayanmakta; bu süreçte edinilen bulgular doğrultusunda şekillenmiştir. Ayrıca, hem sahada çalışan uygulayıcılar hem de bağımsız uzmanlar tarafından değerlendirilmiş ve bu değerlendirmeler temel alınarak çeşitli revizyonlar gerçekleştirilmiştir.

Program başlangıçta yalnızca mülteci topluluklarına yönelik olarak uygulanmaktaydı. Ancak zamanla kapsamı genişletilerek hem mülteci grupları hem de ülkelerine geri dönen bireyleri içerecek şekilde uyarlanmıştır. UNESCO ile UNHCR iş birliğinde ve Norveç Dışişleri Bakanlığı’nın 2004–2005 yılları arasında sağladığı finansal destekle yürütülen “Kurumlar Arası Barış Eğitimi Teknik Destek Programı” çerçevesinde, program acil durumlara, yeniden yapılanma süreçlerine ve kalkınma hedeflerine yönelik ihtiyaçları karşılayacak biçimde daha da geliştirilmiştir.

Günümüzde program, Afrika’da 11 ülkede uygulanmakta olup; Sri Lanka, Kosova ve Pakistan’daki tamamlayıcı girişimlerle bütünleştirilmiş durumdadır.

Bu el kitabı, barış eğitimi programını uygularken göz önünde bulundurulması gereken teorik çerçeveyi sunmayı amaçlamaktadır.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iv
UNESCO Programı Ön Söz.....	iv
1. Bölüm: Barış Eğitime Giriş.....	1
Barış ve Çatışma Nedir?.....	2
Barış ve Çatışma Teorisi	3
Öğrenme Sistemleri ve Haklara Dayalı Yaklaşım.....	4
Öğrenme Sistemi	4
Hak Temelli Eğitim.....	6
2. Bölüm: Barış Eğitiminde Etkili Öğrenmenin Temelleri	8
Etkili Bir Öğretmenin Özellikleri.....	10
Etkili Öğrenmenin Temel Bileşenleri	11
TAP Modeli: Tanıt – Açıkla – Pekiştir	11
Beden Dili.....	12
Sınıf Yönetimi.....	13
Yapıcı Sınıf Yönetimi	13
Temel Dinleme Becerileri.....	14
Tek Yönlü ve Çift Yönlü İletişim	15
3. Bölüm: Psikolojik Temeller	17
Bloom'un Bilişsel Gelişim Taksonomisi	17
Kohlberg'in Ahlaki Hiyerarşisi (Uyarlanmış).....	19
Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi (Uyarlanmış)	21
Bloom'un Duygusal Gelişim Taksonomisi	22
4. Bölüm: Travmaya Duyarlı Barış Eğitimi.....	25
Travma ve Beyin Yapısı.....	25
Eğitimsel Yansıma: Travmaya Duyarlı Eğitim	26
Travmaya Duyarlı Okul ve Barış Eğitimi	28
Travmaya Duyarlı Yaklaşımlar ve Barış Eğitimi Ortaklığı.....	28
5. Bölüm: Teoriyi Pratiğe Dönüştürmek: Etkili Eğitim İçin Planlama ve Yansıma	31
6. Bölüm: Öğrenmeyi Dönüştürmek: Barış Eğitimi Uygulamaları Üzerine Yansıtıcı Bir Bakış.....	34

7. Bölüm: Barış Eğitimi Uygulamaları	36
1. Sınıf	37
2. Sınıf	79
3. Sınıf	125
4. Sınıf	181
 Kaynakça	 235

1. BÖLÜM

BARIŞ EĞİTİMİNE GİRİŞ

Dünya genelinde barış eğitimi genellikle iki temel yaklaşımla uygulanmaktadır. Birincisi, bireylerin barış eğitimi materyallerini okuyarak bu bilgileri kendi programlarına dahil etme sorumluluğunu üstlendiği “felsefi” yaklaşımdır. İkincisi ise, beceriler ve değerler odaklı bir barış eğitimi müfredatının geliştirilmesini ve sistematik biçimde uygulanmasını kapsamaktadır (Danesh, 2006).

Felsefi yöntem, materyalleri inceleyen bireylerin bu bilgileri içselleştirebileceği varsayımına dayanır. Bu yaklaşım, barış eğitimi uygulamak isteyenlerin hem öğrencilerin ihtiyaçlarını hem de materyalin kavramsal düzeyini anlayarak, içeriği meslektaşlarıyla birlikte yapılandırabilecekleri fikrine dayanır. Ancak bu yöntem aynı zamanda bir müfredat geliştirme sürecini de içerdiğinden, çoğu zaman eğitim kurumlarında tercih edilmemektedir (Asembo ve Lumadi, 2014).

İkinci yaklaşım, yukarıdaki varsayımların kendiliğinden gerçekleşmeyeceğini kabul eder. Barışı anladığını düşünen pek çok birey, barışı nasıl sağlayacağını ya da bu konuda neler yapılabileceğini tanımlamakta güçlük çekmektedir. Bu programın temel varsayımı, birçok insanın barış istediği ancak barışı tesis edecek bir rehberliğe ve yol haritasına ihtiyaç duyduğudur (Baltork, Mansoori ve Azad, 2015).

Bu program bir çatışma çözümleme programı değildir. Aksine, bireylerin birbirlerini daha iyi anlamalarına yardımcı olarak çatışmaları en aza indirmeyi ve mümkünse önlemeyi amaçlayan bir barış eğitimi çerçevesi sunar. Bu yönüyle, dünya genelinde yürütülen benzer barış eğitimi programlarıyla örtüşmekle birlikte, Türkçeye uyarlanmış ilk örneklerden biridir (Novelli ve Higgins, 2018).

Barış eğitimi programı aynı zamanda öğrencileri barış kavramları konusunda bilinçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda, öğretmenlerin ve okul psikolojik danışmanlarının da öğretilen kavramları içselleştirmesi beklenmektedir (Bilagher, 2018).

Programın amacı, öğrencilere çatışmalarla yapıcı biçimde başa çıkabilme becerileri kazandırmak ve bu tür çatışmaların sıklığını azaltmaktır. Öğrenciler,

çatışmaların nasıl ortaya çıktığını anlamaya başladıklarında ve çözüm yolları geliştirdiklerinde, çatışmaların yoğunluğu ve tekrarı da azalacaktır (Danesh, 2006).

Bu el kitabında, öncelikle barış eğitiminin teorik temelleri ve sınıf içi metodolojik uygulamaları ele alınmaktadır.

Barış ve Çatışma Nedir?

Program eğitimleri boyunca “Barış nedir?” sorusu üzerine yapılan tartışmalarda, barış kavramının farklı şekillerde tanımlandığı görülmüştür. Barış, savaş ya da huzursuzluk halinin olmaması; uyum, eşitlik, adalet, ifade özgürlüğü, güven ve özgürlük gibi unsurları kapsayan çok boyutlu bir kavramdır (Kester, 2010). Bir öğretmen olarak bu etkinliği yürütürken, öğrencilerin fikirlerini tahtaya yazmadan önce potansiyel kategori gruplarını önceden planlamanız ve öğrencilerin bu kategorilere ulaşmalarına rehberlik etmeniz tavsiye edilir (Van Slyck vd., 2019).

“Çatışma nedir?” sorusuna verilen yanıtlar arasında şu anahtar kavramlar öne çıkmıştır: Kötü yönetim, barışın yokluğu, anlaşmazlık, yanlış anlama, düzensizlik, sataşma, kavga, ayrımcılık, fiziksel ya da psikolojik şiddet, küçümseme, önyargı, saygı eksikliği, şantaj, işkence, insan hakları eksikliği, iletişim kopukluğu ve saldırganlık. Bu yanıtlar daha sonra aşağıdaki başlıklar altında gruplandırılmıştır:

- Barışın eksikliği (örneğin: “... olmaması”),
- Barış karşıtı tutumlar,
- Barışçıl davranış eksikliğinden kaynaklanan sonuçlar.

Bu tür uygulamalar, öğrencilere çatışma nedenleri arasındaki ilişkileri anlamaları konusunda yardımcı olmayı hedefler. Bu bağlantılar fark edildiğinde, çözüm geliştirme ve çatışmaları önleme stratejileri de daha bilinçli bir şekilde oluşturulabilir (Chaux vd., 2008).

Unutulmamalıdır ki çoğu insan barış istediğini belirtse de, barış ortamını inşa eden unsurları tanımlamakta zorlanabilir. Bu noktada öğretmenlerin temel görevi, barışa yönelik değerleri, tutumları, becerileri ve bilgileri öğrencilere kazandırmaktır (Martínez, 2005). Öğrencilere yalnızca “barış iyidir” demek yeterli değildir; barışın nasıl tesis edileceği, barışçıl bireylerin nasıl davrandığı da somut biçimde öğretilmelidir. Öğrencilerin, barışın bireyden topluma doğru yayıldığını fark etmeleri sağlanmalıdır (Subramanian, 2016).

Barış eğitiminin doğrusal değil, birbirine bağlı spiral şeklinde bir yapı gösterdiği unutulmamalıdır. Kavramlar, değerler ve beceriler birbirine bağlıdır. Bu nedenle müfredatin spiral yapısı, tekrar ve katmanlı öğrenmeye olanak tanımalı ve bu bağlantıları desteklemelidir. Program boyunca bilgi, beceri, tutum ve değerler

arasında sürekli bir örtüşme vardır. Ayrıca, eğitim ortamlarında aşağıdaki sosyal ve yapısal faktörlerin dikkate alınması büyük önem taşır:

- Sınırlı fiziksel oyun alanları,
- Yoğun ve sıkışık müfredat,
- Yaş grubu açısından heterojen sınıflar,
- Öğrenciler arasında dil ve kültür farklılıkları.

Etkinlikler bu gerçeklikler göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır. Küçük yaş gruplarında duygulara odaklanılırken, üst sınıflarda daha soyut ve karmaşık kavramlarla çalışılmaktadır (Wike, 2025).

Barış ve Çatışma Teorisi

Pek çok birey barışı arzu ettiğini belirtse de, barışın nasıl tesis edileceğine dair derinlemesine bilgiye sahip değildir. Günlük yaşamda çatışma kavramı genel olarak anlaşılır; ancak çatışma yönetimi uygulamalarının, bazı durumlarda barışı sağlamak yerine yeni çatışmalar doğurabileceği sıklıkla göz ardı edilir (Galtung, 1996).

Barış eğitiminin temel amacı, yalnızca bireysel düzeyde değil, birey aracılığıyla toplumsal düzeyde de dönüşümsel ve kalıcı barış ortamı oluşturmaktır (Lederach, 1995). Bu doğrultuda, barış eğitimi çatışmaları yalnızca çözmeyi değil, onları kökten dönüştürmeyi hedefler. Çünkü yalnızca çözüm odaklı stratejiler, çoğu zaman yüzeysel kalır ve yeni anlaşmazlıklara zemin hazırlar.

Örneğin, barışın zorla dayatıldığı koşullarda, silahların gölgesinde kabul edilen “barış” kısa ömürlü olabilir. Bu durum, zamanla bastırılan öfkenin şiddetle geri dönmesine neden olur. Benzer biçimde, cezalandırıcı yaklaşımlar bireylerde intikam duygusunu tetikleyebilir. Bu da barışı kalıcı kılmak yerine yeni gerilimlere neden olur (Borah, 2024).

Sürdürülebilir barış ancak bireylerin kendi davranışlarının sorumluluğunu üstlendikleri noktada mümkündür. Ancak bu düzeye ulaşmak, Maslow’un hiyerarşisinde olduğu gibi kendini gerçekleştirme süreci gerektirir. Bu gerçek, yargı ve arabuluculuk sistemlerinin varlığını gereksiz kılmaz; aksine, bu sistemler dönüşüm giden yolda geçici ancak işlevsel araçlardır (Lederach, 2003).

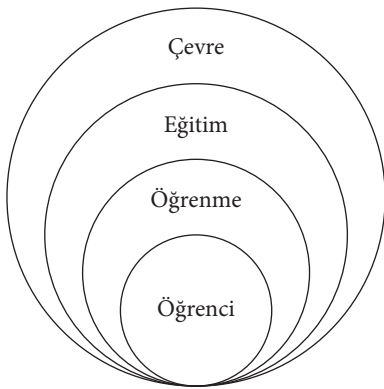
Çatışma Yönetimi Sürekliliği yönetim türleri bir spektrumda sıralanabilir:

1. Zor Kullanma: Şiddet içeren çözümler, bir tarafın diğerine kendi iradesini zorla kabul ettirmesine dayanır. Bu yaklaşımda karşılıklı rıza en az seviyededir ve kalıcı barış olasılığı düşüktür.

2. Yargılama: Tarafsız üçüncü bir aktör (mahkeme gibi) çatışmayı değerlendirir ve karar verir. Bu sürecin adil işleyebilmesi için demokratik ve şeffaf bir yapıya ihtiyaç vardır (Galtung, 1996).
3. Arabuluculuk: Tarafların ortaklaşa belirlediği bir üçüncü kişi, çatışmayı çözmek için kolaylaştırıcı rol üstlenir. Kararlar tarafların mutabakatına dayanır.
4. Müzakere: Taraflar arasında doğrudan gerçekleşir. Ancak güç dengesizliği, müzakerelerin sağlıklı yürütülmesini zorlaştırabilir.
5. Çözüm (Resolution): Tarafların sorunu birlikte analiz edip kökenine indiği ve ilişkilerinde yapıcı değişim sağladığı süreçtir.
6. Uzlaşma (Reconciliation): Taraflar arasında “kazan-kazan” temelli bir memnuniyet durumu oluşur. Duygusal kırılmalar giderilir ve güven inşa edilir.
7. Dönüşüm (Transformation): Çatışmanın yalnızca dışsal belirtileri değil, içsel ve yapısal kökleri de ele alınır. Taraflar tutum, davranış ve ilişkilerinde anlamlı değişim gösterir. Bu aşama, Galtung’un yapısal barış ve Lederach’ın bütüncül dönüşümyaklaşımlarının birleşim noktasıdır (Lederach, 2003; Graf, Kramer ve Nicolescu, 2006).

Öğrenme Sistemleri ve Haklara Dayalı Yaklaşım

Öğrenme Sistemi

Uygun öğrenme çıktılarının sağlanabilmesi için, eğitim sürecinin merkezine öğrenciyi yerleştirmemiz gerekir. Çünkü eğitim sisteminin varlık sebebi öğrencidir ve bu nedenle öğrenci her zaman ön planda olmalıdır. Bu düşünce kulağa açık ve doğal gelebilir; ancak uygulamada, çoğu zaman öğrenciyi ikinci plana iten sistemsiz alışkanlıklarla karşılaşmaktayız. Gerçek anlamda etkili ve sürdürülebilir bir öğrenme ortamı oluşturmak istiyorsak, tüm planlama ve uygulamalarımızda

öğrencinin ihtiyaçlarını temel almalı ve süreci buna göre şekillendirmeliyiz (Bronfenbrenner, 1979).

Bu bağlamda, Bronfenbrenner'in Ekolojik Sistem Kuramı öğrenci gelişimini yalnızca bireysel faktörlerle değil; aile, okul, toplum ve kültürel bağlamlarla da birlikte değerlendirmemizi sağlar. Öğrenci, öğrenme ve eğitim kavramlarının iç içe geçtiği merkezî sistem, dış çevre ile sürekli bir etkileşim içerisinde. Bu kuramda yer alan mikrosistem, mezosistem, ekzososistem ve makrosistem düzeyleri, öğrencinin bireysel deneyimlerinden toplumsal dinamiklere kadar çok katmanlı bir etki zincirine maruz kaldığını gösterir (Bronfenbrenner, 2005).

Eğitimin nihai amacı, öğrenciyi yalnızca akademik olarak değil, çevresiyle bütünleşik şekilde geliştirmektir. Bu doğrultuda bilgi, beceri, değerler ve tutumlar sadece bireysel kazançlar olarak değil, topluma aktarılan sosyal yatırımlar olarak da değerlendirilmelidir. Aynı zamanda, öğrencilerde geliştirilen bu değerlerin, çevresindeki diğer bireyler üzerinde de pozitif sosyal etki yaratacağı unutulmamalıdır.

Değerler, toplumun çoğunluğu tarafından benimsenen ve sosyal davranışları yönlendiren ortak ideallerdir. Adalet, hoşgörü, saygı ve sorumluluk gibi soyut kavramlar, değerlerin temelini oluşturur. Öte yandan, değer verilen şeyler bireysel tercihlere dayanır ve bu yönüyle toplumsal bir zorunluluk taşımaz (Subramanian, 2016). Örneğin bir birey için değerli olan bir obje veya tutum, başkaları için anlam taşımayabilir.

Değerleri tanımlarken dikkate alınması gereken özellikler şunlardır:

- İdeallere dayanması,
- Yapıcı ve pozitif davranışları teşvik etmesi,
- Çift yönlü olması (empati ve karşılıklılık ilkesi),
- Toplumun geniş bir kesimi tarafından benimsenmiş olması,
- Soyut ve evrensel nitelikler taşıması (örneğin adalet, özgürlük, barış).

Değerlerin eğitimin temel hedeflerinden biri olduğu unutulmamalıdır. Eğitim kurumları, sadece bilgi aktaran değil, aynı zamanda değer üreten ve sürdüren yapılar olarak konumlandırılmalıdır. Bu noktada hak kavramı, değerlerin somutlaşmış halidir: Haklar, eyleme geçirilmiş değerlerdir (Fountain, 1999). Haklar, yalnızca örtük müfredatın bir parçası olarak kalmamalı; açık ve yapılandırılmış biçimde eğitim sistemine dahil edilmelidir. Bu, öğrencilerin sadece teorik düzeyde değil, günlük yaşantılarında da hangi değerlerin ve hakların geçerli olduğunu anlamalarını sağlar (Kester, 2010).

Hak temelli eğitim, eğitim sistemindeki tüm süreçlerin temel insan haklarıyla uyumlu olmasını amaçlar. Hiçbir eğitim faaliyeti, bireyin temel haklarına aykırı olmamalıdır. Bu yaklaşım aynı zamanda barış eğitiminin de temelini oluşturmak-

tadır. Dolayısıyla, barış eğitimi kapsamında hak temelli bir yaklaşım geliştirmek, sadece bilgi vermeyi değil, aktif yurttaşlık bilincini de inşa etmeyi hedefler (Van Slyck vd., 2019).

Hak Temelli Eğitim

Hak temelli eğitim, eğitim sisteminin tüm bileşenlerini kapsayan bütüncül ve kapsayıcı bir yaklaşımı esas alır. Bu yaklaşım yalnızca ders içeriklerini değil, öğretim yöntemlerini, öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimleri, öğretmenlerin ve lilerle kurduğu iletişim biçimlerini ve sınıf iklimini de kapsar. Tüm bu unsurların temel insan hakları ilkelerini yansıtmaları gereklidir (Leo vd., 2016). Eğitim süreci genellikle “içerik” ve “yöntem” olmak üzere iki temel bileşene ayrılır. Ancak bu iki unsur, karşılıklı olarak birbirini desteklemediği sürece, hak temelli bir yaklaşım tam anlamıyla hayata geçirilemez. İçerik, yapılandırılmış biçimde “örtük müfredat” aracılığıyla aktarılabilir; fakat bu içerik, öğrencinin haklarını tanımaya ve uygulamasına imkân tanıyacak şekilde yöntemle bütünleşmelidir (Jerome ve Starkey, 2021).

Yöntem, hem sistem düzeyinde hem de bireysel öğretmen düzeyinde işlerlik kazanmalıdır. Sistem düzeyi desteklenmediğinde bile, öğretmenlerin bireysel düzeyde uygulayacağı hak temelli yaklaşımlar öğrenme ortamlarında anlamlı dönüşümler yaratabilir (Zanatta ve Long, 2021). Sınıf içinde etkili bir hak temelli uygulama, öğretmenin yalnızca kuralları öğretmesiyle değil; aynı zamanda bu kuralların oluşturulmasına öğrencileri dahil etmesiyle mümkündür. “Kurallarımız nedir?” sorusu, öğrencilerin sınıf kurallarını tartışarak birlikte belirlemesini ve bu kurallara bağlılıklarını artırmalarını sağlar (Agyekum, 2024).

Öğrencilerin açık tartışmalara katıldığı öğretim yöntemleri, kimi öğretmenler için zorlayıcı olabilir. Ancak grup çalışmaları; iş birliği, analiz, müzakere ve eleştirel düşünme gibi üst düzey becerileri geliştirir. Bu etkinliklerin etkili olabilmesi için, öğretmen tarafından önceden yapılandırılması gerekir. Grup çalışması sadece oturma düzeni değil, pedagojik yönetim gerektirir (Covell ve Howe, 2022). “Çalışma gürültüsü”, yani öğrencilerin öğrenme süreçlerinde sesli etkileşim içinde olmaları, öğretmenin iyi planlaması durumunda yapıcı bir öğrenme ortamına dönüşebilir. Ancak kötü yapılandırılmış bir grup süreci, dışlanma, ayrımcılık ve verimsizlik doğurabilir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’nin 29. Maddesi, her çocuğun kişiliğini, zihinsel ve fiziksel kapasitelerini en üst düzeyde geliştirme hakkına sahip olduğunu belirtir. Ancak uygulamada bu hak sıklıkla yalnızca bilişsel çıktılara indirgenmektedir (Leo vd., 2016; Harcourt ve Häggglund, 2013). Hak temelli yak-

laşım, öğrencilerin öğrenme stillerine uygun çeşitli yöntemlerle desteklenmelidir. Bunun için:

- Çeşitli etkinlikler sunulmalı: bireysel çalışmalar, grup etkinlikleri, rol yapma, sanat, oyun, araştırma.
- Dinlenilme hakkı teşvik edilmeli: açık uçlu sorularla öğrencilerin düşünceleri ve ifade etmeleri sağlanmalı.
- Tartışma ortamı oluşturulmalı: hem yapılandırılmış hem de güvenli olmalı.
- Soru sorma becerileri geliştirilmeli: öğretmen hem açık hem de yapılandırılmış sorularla öğrencilerin analiz ve sentez düzeyine ulaşmasını desteklemeli.
- Psikolojik güvenlik sağlanmalı: öğrenciler kendilerini fiziksel, zihinsel ve duygusal olarak güvende hissetmeli.

Güvenli bir sınıf ortamı, öğrencilerin yapıcı bir şekilde katılım göstermesine olanak tanır ve eğitimi bir zorunluluk olmaktan çıkarıp keyifli ve anlamlı bir deneyime dönüştürür (Dunhill, 2018).

2. BÖLÜM

BARIŞ EĞİTİMİNDE ETKİLİ ÖĞRENMENİN TEMELLERİ

Barış eğitiminin temel amacı, öğrencilerin yalnızca bilgi edinmeleri değil, bu bilgiyi içselleştirerek davranışlarına yansıtmalarıdır. Bu, öğrencilerin öğrendiklerini sadece anlamalarını değil, aynı zamanda günlük yaşamlarında uygulamalarını ve karar alma süreçlerine entegre etmelerini ifade eder (Johnson ve Johnson, 2011). Öğretmenlerin kendilerine sorması gereken bazı temel sorular şunlardır:

- Öğrenciler sınıfta öğrendikleri bilgiyi okuldan eve taşıyabiliyor mu?
- Kazandıkları becerileri günlük yaşamlarında kullanabiliyorlar mı?
- Edindikleri bilgileri, yeni öğrenmelerle ilişkilendirebiliyorlar mı?

Bir öğrencinin bilgiyi içselleştirmesine katkı sağlayan en önemli faktörlerden biri etkin öğrenmedir. Ne yazık ki, günümüzde pek çok okulda öğrenme hâlâ büyük ölçüde pasif yöntemlere dayalı olarak sürdürülmektedir. Pasif öğrenme genellikle ezbere ve tekrar etmeye odaklıdır ve öğrenciler için ilgisiz, hatta sıkıcı olabilir. Bu durum yalnızca ilgiyi azaltmakla kalmaz, aynı zamanda motivasyon düşüklüğü ve disiplin sorunlarına da yol açabilir (Brantmeier, 2011).

Barış eğitimi özelinde etkin öğrenme teknikleri, öğrencilerin hem duygusal hem de bilişsel düzeyde anlamalarını, hatırlamalarını ve öğrendiklerini davranışlarına aktarmalarını sağlar. Araştırmalar, etkin öğrenmenin barış değerlerini içselleştirmede çok daha etkili olduğunu göstermektedir (Heryati vs, 2022; Kertyzia, 2021). Bu nedenle, barış eğitimi etkinliklerinde:

- Öğrencilerin aktif olarak düşünmeye, tartışmaya, rol almaya ve üretmeye teşvik edilmesi,
- Grup çalışmaları, drama, tartışmalar, vaka analizleri gibi tekniklerle öğrenme ortamının zenginleştirilmesi,
- Öğretmenin kolaylaştırıcı bir rol üstlenerek, öğrencilerin sorumluluk almasına olanak tanınması büyük önem taşır.

Etkin öğrenme, öğrencilerin sadece bilgiye sahip olmasını değil, bu bilgiyi bir yaşam biçimi olarak benimsemelerini sağlar. Bu süreçte öğrenme, bilişsel bir faaliyet olmaktan çıkarak etik, duygusal ve sosyal bir dönüşüm alanına evrilir (Velez, 2021).

Ne (öğrendin)	Kim (yardım etti)	Nasıl (öğrendin)	Neden (öğrendin)

Bu alıştırma, bireylerin gerçekten içselleştirdikleri, yani derinlemesine öğrendikleri becerileri nasıl edindiklerini fark etmelerine yardımcı olmayı amaçlar. Barış eğitimi çerçevesinde, öğrenmenin sadece bilgi edinme değil, bu bilginin tutum ve davranışlara dönüştürülmesi süreci olduğu vurgulanmalıdır (Johnson ve Johnson, 2011). Etkili öğrenmenin temel bileşenleri şunlardır:

- Öğreten kişiye karşı duyulan güven, saygı ya da sevgi,
- Becerin doğrudan uygulama yoluyla öğrenilmesi,
- İçsel motivasyonun varlığı; bu motivasyon sıklıkla sosyal aidiyet duygusuyla desteklenir (örneğin bir gruba ait olma hissi) (Kelly vd., 2024; Novelli ve Sayed, 2016).

Bir öğrencinin öğrendiklerini ne ölçüde hatırladığı, büyük oranda öğrenme sürecindeki aktif katılım düzeyiyle ilişkilidir. Öğrenciler bilgiyi pasif olarak aldıklarında, öğrenme genellikle kısa süreli olur. Ancak aktif katılım, yani öğrencinin sürece düşünsel ve duygusal olarak dâhil olması, bilginin daha derinlemesine işlenmesini ve uzun süreli belleğe aktarılmasını kolaylaştırır (Geertshuis, 2019). Unutulmamalıdır ki, öğrenme sürecine aktif olarak katıldığınızda, öğrendiğiniz bilgileri daha etkili ve kalıcı bir şekilde hatırlarsınız. Ayrıca bu tarz öğrenme, prob-

lem çözmeye, yaratıcı düşünme ve sosyal iletişim gibi becerilerin gelişmesini de destekler (Lombardi ve Shipley, 2021).

Etkili Bir Öğretmenin Özellikleri

Her öğretim süreci bir öğretmenle yürütülür; ancak öğrenme yalnızca öğretmene bağlı değildir. Öğretmenler, öğrenmenin merkezinde yer alsa da, öğrencilerin gelişiminde aileler, akranlar ve toplum üyeleri gibi diğer aktörlerinde önemli katkıları vardır. Bu nedenle, öğretmenler yalnızca bilgi aktaran değil, aynı zamanda öğrenme topluluğunun bir parçası olan rehberlerdir (Jennings, 2018).

Etkili öğretmen, sadece müfredatı sunan biri değil; öğrencilerin ihtiyaçlarına duyarlı, empati kurabilen, ilişki odaklı ve psikolojik güvenliği gözetken bir rol modelidir. Barış eğitimi gibi derin dönüşüm hedefleyen programlarda, öğretmenin rolü yalnızca bilgi aktarmak değil, davranış, değer ve tutumları da modellemektir.

Öğretmen gruplarının yaptığı küçük grup tartışmalarında, etkili öğretmenin sahip olması gereken 10 temel özellik tanımlanmıştır:

1. Mesleki sorumluluk
2. Toplum, ebeveynler ve çocuklarla bütünleşme
3. Algılama yeteneği ve gözlem gücü
4. Empati ve açık fikirli olma
5. Yaratıcılık
6. Öz denetim ve saygı kültürü
7. Liderlik ve rehberlik kapasitesi
8. Rol model olabilme
9. Dakiklık
10. Gözlem yapabilme ve değerlendirme yetisi

Bu özelliklerin çoğu, öğretilebilir ve geliştirilebilir sosyal-duygusal beceriler arasında yer alır (Brunzell vd., 2016). Ancak bu becerilerin etkili biçimde uygulanabilmesi, öğretmenlerin kendi iç dünyalarıyla yüzleşmiş ve duygusal dayanıklılık geliştirmiş bireyler olmalarını da gerektirir (Wall, 2021).

Öğretmenlerin stres altındayken uygulama yeterlilikleri azalabilir. Özellikle mülteci çocukların, savaş veya afet yaşamış öğrencilerin bulunduğu sınıflarda görev yapan öğretmenler, yüksek düzeyde duygusal tükenmişlik ve ikincil travma riski ile karşı karşıya kalabilir (O'Toole ve Dobutowitsch, 2023). Bu nedenle, öğ-

retmenlerin duygusal dayanıklılıklarını destekleyen süpervizyon ve eğitim programları zorunludur (Michalowski, 2024).

Barış eğitimi bağlamında etkili öğretmen, şunları gerçekleştirebilmelidir:

- Empati ve şefkat temelli bir sınıf iklimi oluşturmak,
- Öğrencilerin farklı geçmişlerine duyarlı olmak,
- İletişimde açık, yargılamayan ve yapıcı bir tutum sergilemek,
- Sınıf yönetiminde katılımı esas alan demokratik yöntemler kullanmak,
- Kendi davranışlarıyla öğrencilerine barışçıl değerleri modellemek.

Bu nitelikler, yalnızca etkili öğretim için değil, aynı zamanda öğrencilerin duygusal gelişimi, özgüven kazancı ve sosyal becerilerinin gelişimi için de kritiktir (Brunzell ve Norrish, 2021; Jennings, 2018).

Etkili Öğrenmenin Temel Bileşenleri

Etkili öğrenme, öğrencilerin bilgiyi yalnızca edinmesini değil, onu anlamasını, ilişkilendirmesini ve içselleştirerek davranışlarına yansıtmasını gerektirir. İşte bu noktada, eğitimde kullanılan bazı teorik ilkeler, öğrenmeyi derinleştirme konusunda önemli fırsatlar sunar.

1. TAP Modeli: Tanıt – Açıkla – Pekiştir

“TAP” modeli (Tanıt, Açıkla, Pekiştir), etkili öğrenme sürecinin yapılandırılmasında güçlü bir yöntemdir. Bu yaklaşım, öğrencilerin yeni edindikleri bilgileri daha önce öğrendikleriyle ilişkilendirmelerine imkân tanır (Ausubel, 1968). Dersin başında konunun tanıtılması, öğrencilerin dikkatini toplar ve zihinsel hazırlık sağlar. Ardından, konunun açık bir şekilde anlatılması ve ders sonunda tekrarla pekiştirilmesi, bilginin kalıcı hâle gelmesine katkı sunar. Bu yöntem sadece bilişsel değil, aynı zamanda duyuşsal bir bağ kurma sürecidir. Öğrenciler, daha önceki bilgilerle bağlantı kurduklarında, öğrenilen yeni kavramlar sadece “ezber” olarak değil, anlamlı bir bütünlük içinde yer edinir.

Örneğin: Dersin başında “Barış nedir?” sorusunu tartışarak başlayan bir öğretmen, konuyu tanıtır. Süreçte, barışın farklı yönlerini açıklarken öğrencilerin yaşam deneyimlerine bağ kurmasına yardımcı olur. Ders sonunda yapılan kısa bir etkinlikle, öğrenciler öğrendiklerini tekrar ederek pekiştirir. Bu, TAP modelinin etkili bir uygulamasıdır.

Barış eğitiminin etkinliğini artırmak için TAP ilkesi doğrudan uygulanabilir. Çünkü barış eğitimi yalnızca kavramsal bilgilerden değil; empati, hoşgörü, iş birliği gibi duyuşsal öğelerden oluşur (Lederach, 2003). Öğrenciler, barışın bile-

şenlerini ancak aktif katılım ve uygulama yoluyla anlamlı hâle getirebilirler. Pasif öğrenme ile verilen bilgi, çocukların zihninde kalıcı yer edinemez. Bu nedenle öğretmenler, öğrencilerin aşına olduğu örnekler ve yaşantılar üzerinden dersleri yapılandırmalı; bilgi ile deneyim arasında güçlü köprüler kurmalıdır. Bu yaklaşım aynı zamanda barış eğitiminin neden tartışma, grup çalışması ve etkileşimli öğrenme araçlarını önerdiğini açıklar (Conforti, 2019).

Barış eğitimi yalnızca sınıfta anlatılanlarla sınırlı değildir. “Örtük müfredat” yani öğretmenin davranışları, kullandığı dil ve uyguladığı disiplin anlayışı da eğitimin bir parçasıdır. Eğer öğretmen bir yandan hoşgörü ve şiddetsizliği öğretirken diğer yandan baskılı veya ceza temelli yöntemler kullanıyorsa, bu durum öğrenmenin etkisini azaltır.

Örnek: Bir öğrenciye bağırarak “şiddet çözüm değildir” demek, verilen mesajla çelişir. Bunun yerine, öğretmenin kendi davranışlarıyla örnek olması gerekir (Galtung, 1996).

Etkili öğrenmenin gerçekleşebilmesi için öğretmenler yalnızca bilgi aktarıcı değil, aynı zamanda kolaylaştırıcı ve rol model olmalıdır. Barış eğitimi uygulayıcıları, insan hakları, ayrımcılık ve empati gibi konuları içselleştirmeli ve bu değerleri tutumlarına yansıtmalıdır (Webel ve Galtung, 2007). Barış eğitimi, öğretmenin kendi dönüşümünü de kapsar. Öğretmen, öğrencilere aktaracağı değerleri önce kendisi yaşamalı, davranışlarında bu değerleri görünür kılmalıdır. Aksi hâlde, öğrencilerin barış ve adalet kavramlarını içselleştirmeleri oldukça güçleşir.

2. Beden Dili

Beden dili, kültüre özgü bir iletişim biçimidir. Genellikle; elleri bele koymak, insanları parmakla göstermek ve uzun süre göz teması kurmak, hemen her kültürde saldırganlık veya tehdit göstergesi olarak algılanabilir (Steele, 2017). Sınıfta mümkün olduğunca çok sayıda öğrenciyle göz teması kurmaya özen gösterilmelidir. Çünkü hiç göz teması kurulmaması, öğrencilerin kendilerini değersiz veya dışlanmış hissetmelerine neden olabilir. Unutulmamalıdır ki, öğretmenin en önemli görevlerinden biri öğrencilerin özsaygılarını geliştirmeye yardımcı olmaktır. Göz teması süresi kültürden kültüre değişse de, dik dik bakmak hiçbir kültürde olumlu karşılanmaz (Walker ve Flaherty, 2024).

Ayrıca, öğretmenlerin sınıfın tüm bölgelerine eşit şekilde dikkat göstermesi gerekir. Sağ elini kullanan bireylerin doğal olarak sınıfın sağ tarafına, solak bireylerin ise sol tarafa daha çok odaklanma eğilimi olabileceği unutulmamalıdır. Bu nedenle, sınıfta aktif dolaşım ve farkındalık, tüm öğrencilerin kendilerini görmüş ve duyulmuş hissetmeleri açısından kritik öneme sahiptir.

3. Sınıf Yönetimi

Sınıf yönetimi, etkili bir öğretmenin sınıf içindeki ilkelerini ve değerlerini somut davranışlara dönüştürdüğü yerdir (Phillips vd., 2020). Dersin başında, öğrencilerin dikkatlerini toplamak için selamlaşmalar ve basit, tanıtıcı bir oyun etkili olabilir. Bu, öğrencilerin motivasyonlarını artırır ve derse aktif katılımlarını teşvik eder. Beden dilinizin saldırgan algılanmaması için dikkatli olmalısınız. Örneğin, bir öğrenciye yardım ederken, doğrudan üstten eğilmek yerine öğrenciyle aynı hizaya inmek (çömelmek ya da yanına oturmak) daha saygılı ve destekleyici bir duruş sağlar. Bu pozisyon, öğrenciyle ortak bir bakış açısı geliştirmenize de katkıda bulunur.

Öğrencilerle bireysel temas kurmak, sınıfın iklimi açısından çok değerlidir. Öğrencilerin isimlerini öğrenmek, onların kendilerini daha değerli hissetmelerini sağlar. Sadece sorun çıkaran öğrencileri değil, olumlu davranış gösteren öğrencileri de isimleriyle anmak, sınıfta pozitif bir atmosfer yaratır.

Fiziksel cezalandırmadan kesinlikle kaçınılmalıdır. Ceza, istenmeyen davranışları ortadan kaldırmaktan çok, öğrencinin dikkat çekme yollarından biri haline gelebilir. Bunun yerine, pozitif pekiştirme yoluyla öğrencilerin olumlu davranışları teşvik edilmelidir (Brummer, 2020). Öğretmen, olumlu davranışları fark ederek bunlara sözlü takdir göstermeli, hatta basit ödüllerle bu davranışların tekrarını özendirmelidir.

Dinleme, öğrenci merkezli bir programın temelidir. Öğrencileri sadece sizinle konuşurken değil, birbirleriyle konuşurken de aktif şekilde dinlemeli, söylenenleri ve söylenmeyenleri anlamaya çalışmalısınız. Bu yaklaşım, öğrencilerin duygularına daha duyarlı bir şekilde yaklaşmanıza olanak tanır.

4. Yapıcı Sınıf Yönetimi

“Herkes sessiz olsun” gibi genel komutlar çoğu zaman etkisizdir; çünkü öğrenciler bu komutun kendilerine değil, başkalarına yöneltildiğini düşünür. Bunun yerine, gürültü yapan öğrenciye adıyla hitap etmek, dikkatini çekmek için çok daha etkili bir yöntemdir. Sınıf içinde “sessizlik” anlamına gelen ortak bir sinyal belirlemek, yönetimi kolaylaştırır. Örneğin, elleri çapraz yapmak ya da parmak kaldırmak gibi görsel bir işaret, sınıf içinde sessizliği sağlamada etkili olabilir. Bu sinyale hızla yanıt veren öğrencileri takdir etmek, diğer öğrenciler için de teşvik edici olacaktır (Reinhardt, 2022).

Öğrencilerin yalnızca doğru cevabı vermesini değil, ne hissettiklerini ifade etmelerini de teşvik etmelisiniz. Konuyla ilgisi olmayan söz ve davranışlara sabırlı yaklaşılmalı; ancak dersin ana ekseninden sapmamasına özen gösterilmelidir.

Ders sonunda “Sorusu olan var mı?” şeklinde açık uçlu sorularla öğrencilerin düşünmelerine zaman tanıyın. Bazı öğrencilerin yanıt vermesi için ek süreye ihtiyaç duyabileceği unutulmamalıdır. Sessizce 30 saniye beklemek düşündüğünüzden daha zor olabilir; ancak etkisi oldukça güçlüdür.

Disiplini sadece öğretmen sağlarsa, öğrenciler bu sorumluluğu almaz. Bunun yerine, öğrencilerle birlikte sınıf kuralları oluşturmak, onları kurallara bağlı kalma konusunda daha motive eder. Bu yöntem, barış eğitiminin temel değerlerinden biri olan katılımcılık ve ortak sorumluluk anlayışını da destekler (Riggs ve Landrum, 2023).

Temel Dinleme Becerileri

Etkili dinleme becerileri, sadece akademik başarıyı değil, aynı zamanda duygusal zekâyı, empatiyi ve sosyal ilişkileri güçlendirmeyi de hedefler (Huerta-Wong ve Schoech, 2010). Bu beceriler, öğrencilerin iletişim yetkinliklerini geliştirirken barışçıl bir sınıf kültürünün de inşasına katkı sağlar.

1. Etkin Dinleme

Etkin dinleme, yalnızca kelimeleri duymak değil, konuşmacının niyetini ve duygularını anlamaya çaba göstermektir. Öğrencilerin bunu içselleştirmesi için:

- Göz teması kurmaları, baş sallamaları gibi bedensel onay davranışları gösterilmeli,
- Konuşmacının sözünü kesmeden dinleme alışkanlığı kazandırılmalı,
- Sessiz ama ilgili bir beden diliyle aktif dinleme pekiştirilmelidir.

2. Özetleme

Özetleme, öğrencinin duyduklarını kısa ve anlamlı şekilde yeniden ifade etmesini içerir. Bu, bilgi akışını yapılandırır ve dikkat odağını artırır.

- “Bu hikâyede ne oldu?” gibi basit sorularla özetlemeyi başlatmak faydalı olabilir.
- Bu yöntem, özellikle dikkat eksikliği yaşayan öğrenciler için odaklanmayı destekler (Stephen, 2024).

3. Yeniden İfade Etme

Yeniden ifade etme, konuşmacının söylediklerini kendi kelimeleriyle tekrar etmeyi içerir. Bu hem karşılıklı anlayışı artırır hem de yanlış anlaşılımları engeller.

- Öğrencilerin “Yani demek istediğin şu mu?” gibi cümlelerle fikirleri teyit etmesi öğretilmelidir (Stickle, 2011).

4. Açık Uçlu Sorular Sorma

Açık uçlu sorular, öğrencilerin düşüncelerini detaylandırmasına imkân verir ve iletişimi derinleştirir.

- “Bu konuda sen ne düşünüyorsun?” gibi sorular öğrencinin analitik düşünmesini sağlar.
- Aynı zamanda empatiyi geliştirir çünkü öğrenciler karşı tarafın görüşlerini daha çok merak etmeye başlar (Costigan ve Brink, 2020).

5. Duyguları Tanıma ve Empati Kurma

Empatik dinleme, öğrencinin yalnızca sözleri değil, duyguları da anlamasını sağlar.

- Öğrencilere “Arkadaşın bu konuda nasıl hissediyor olabilir?” gibi sorularla duygusal farkındalık kazandırılabilir (Martín de Hijas-Larrea vd., 2025).
- Bu sayede çatışma çözümünde duyguların rolü tanınmış olur.

6. Geri Bildirim Verme

Geri bildirim, aktif bir dinleyicinin anladığını göstermesidir.

- “Anladım”, “Bu çok önemli” gibi kısa ifadeler, konuşmacının kendini değerli hissetmesini sağlar.
- Öğrencilere bu tür sözlü geri bildirimlerin önemi örneklerle gösterilmektedir.

Tek Yönlü ve Çift Yönlü İletişim

İletişimin yönü, öğrenme ortamlarında öğrencilerin katılım düzeyini doğrudan etkiler. Tek yönlü iletişim, öğretmenin bilgi aktardığı fakat öğrencinin pasif kaldığı durumları tanımlar. Bu iletişim türü, hızlı bilgi aktarımı açısından etkili olsa da, öğrencilerin derinlemesine düşünmesini, öğrenme sürecine katılmasını ve duyduklarını sorgulamasını desteklemez. Dolayısıyla ezberci öğrenme modelini destekler. Bu tür bir iletişimde yanlış anlamalar fark edilmez ve öğrencinin anlamadığı noktaları açıklığa kavuşturması mümkün olmaz (McCreary, 2022).

Çift yönlü iletişim ise aktif öğrenme sürecini destekler. Öğrencilerin düşüncelerini ifade edebildikleri, sorular sorabildikleri ve öğretmenle etkileşim içinde oldukları ders ortamları, hem bilişsel gelişimi hem de sosyal etkileşimi güçlendirir (Chapman, 2021). Bu, barış eğitimi, travmaya duyarlı pedagojiler ve değer temelli öğretim gibi yaklaşımlarda oldukça önemlidir. Çünkü bu tür derslerde sadece bilgi aktarımı değil, öğrenci ile kurulan güven temelli iletişim de kritik rol oynar (Craig, 2017; Gipson Rankin, 2022).

Öğretmenler, iletişim biçimlerini bilinçli kullanarak dersin farklı bölümlerinde her iki yöntemi de uygun şekilde entegre edebilirler.

- Dersin tanıtım bölümünde kısa bir tek yönlü açıklama yapılabilir.
- Ana içerik ve tartışma bölümlerinde ise mutlaka çift yönlü iletişim yöntemleri kullanılmalıdır.
- Özellikle açık uçlu sorularla desteklenen bu etkileşim, öğrencilerin anlamayı içselleştirmesine ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlar (Gibson Rankin, 2022).

Özellik	Tek Yönlü İletişim	Çift Yönlü İletişim
Geri bildirim	Yok	Var
Yanlış anlamaların çözümü	Genellikle mümkün değil	Evet, açıklama ile düzeltilir
Dinleyici aktif mi?	Hayır (pasif dinleyici)	Evet (soru sorar, katkı sağlar)
Örnek	Radyo, yazılı uyarı levhaları, klasik ders anlatımı	Sohbetler, tartışmalar, soru-cevaplı dersler

Uygulama İçin Kolaylaştırıcı Önerileri

- Aynı yönergeyi bir öğrenciye yazılı verip diğerine sözlü ve açıklamalı olarak verin. Hangisi daha iyi anladı, tartışın.
- Farklı senaryolarla iletişim türlerinin uygunluğunu değerlendirmelerini sağlayın (örn. yol tarifi, sınıf etkinliği planlama).
- Rol oyunları ile empati kurma ve yanlış anlaşılmaları düzeltme pratikleri yapın.

Temel dinleme becerileri, öğrencilerin hem bilişsel gelişimlerini destekler hem de barışçıl bir sınıf ikliminin oluşmasına yardımcı olur. Empatik ve çift yönlü iletişim ortamları, öğrencilerin duygusal zekâlarını geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda sosyal uyumu artırır (Kehoe vd., 2018; Wong, 2007). Dinlemeyi öğrenen çocuklar, başkalarının görüşlerine değer verir, çatışmaları yapıcı yollarla çözme yeti öğrenir ve demokratik katılım becerilerini geliştirir.

3. BÖLÜM

PSİKOLOJİK TEMELLER

Bu programın temel psikolojik dayanaklarını oluşturan dört kuram bulunmaktadır. Bu kuramlar, birbiriyle yakından ilişkilidir ve uygulama sürecinde öğrenciler üzerindeki etkileri açıkça gözlemlenebilir. Aşağıda bu kuramların her biri özetlenmiş ve barış eğitimi bağlamındaki işlevleri belirtilmiştir.

- Bloom'un Bilişsel (Zihinsel) Gelişim Taksonomisi
- Kohlberg'in Uyarlanmış Ahlaki Hiyerarşisi
- Maslow'un Uyarlanmış İhtiyaçlar Hiyerarşisi
- Bloom'un Duygusal Gelişim Taksonomisi

Bloom'un Bilişsel Gelişim Taksonomisi

Benjamin Bloom tarafından geliştirilen bilişsel gelişim taksonomisi, öğrencilerin düşünme ve öğrenme süreçlerini hiyerarşik bir yapıda tanımlar. Bu yapı, barış eğitimi gibi içselleştirme gerektiren alanlarda öğrenmenin derinleştirilmesine büyük katkı sağlar (Bloom vd., 1956; Krathwohl, 2002). Aşağıda bu hiyerarşideki altı temel düzey açıklanmıştır:

- Bilgi: Bilgiyi hatırlama ve temel verileri tanıma düzeyidir.
- Kavrama: Öğrenilen bilginin anlamını çözme, açıklama ya da yorumlama kapasitesidir.
- Uygulama: Bilgiyi yeni bir duruma aktarma veya gerçek hayat problemlerinde kullanma becerisidir.

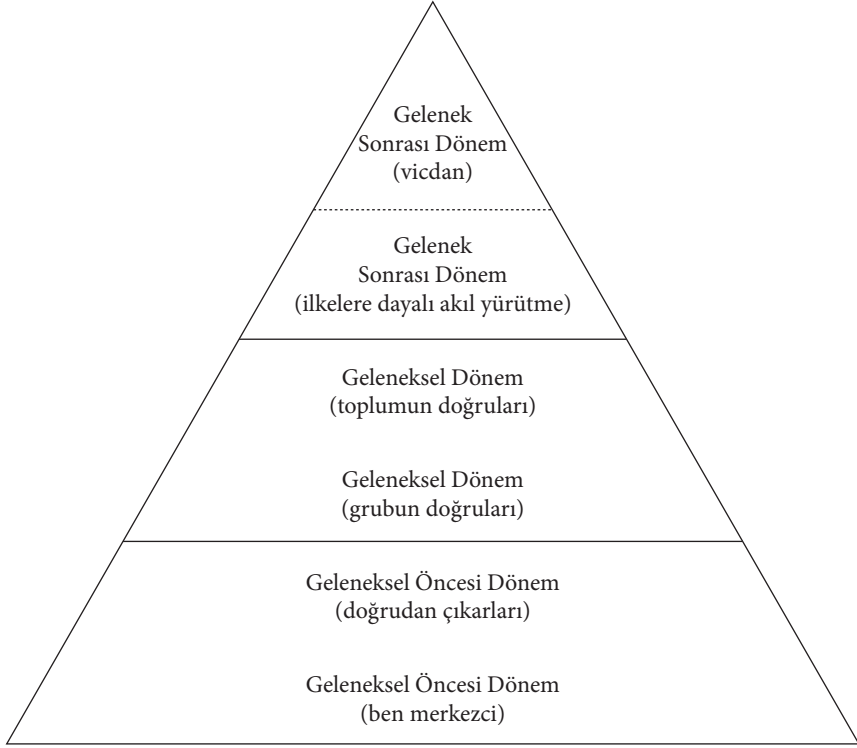
- Analiz: Bilgiyi parçalara ayırarak ilişkileri ve yapıyı anlamaya yönelik zihinsel süreçtir.
- Sentez (Yaratma): Farklı bilgi parçalarını birleştirerek yeni bir bütün veya fikir ortaya koymaktır.
- Değerlendirme: Bilgiyi eleştirel bir bakışla sorgulama, yargılama ve gerekçeleştirme sürecidir (Anderson ve Krathwohl, 2001).

Bu taksonomi bir basamak sistemi olarak işler. Örneğin, bir öğrencinin analiz düzeyine ulaşabilmesi için öncelikle ilgili bilgiye sahip olması ve bu bilgiyi anlamış olması gerekir. Ancak birçok eğitim sisteminde, alt düzey öğrenme becerilerine (bilgi, kavrama, uygulama) aşırı odaklanma görülür. Sınavlar genellikle yalnızca uygulama düzeyini test ederken, analiz, sentez ve değerlendirme gibi daha yüksek düzey düşünme becerileri ihmal edilebilir (Relleve, 2022).

Örneğin, bir öğrenciye okumayı öğretip hiç kitap verilmezse, bu beceri ne kadar kalıcı olabilir? Ya da sadece yüzeysel içerikler verilirse, bu öğrenciyi derin düşünmeye, senteze ya da değerlendirmeye yönlendirebilir mi? Üst düzey bilişsel beceriler, anlamlı öğrenmenin ve içselleştirmenin temelidir. Ezberci öğrenme, kalıcı ve transfer edilebilir bilgi üretmekte yetersiz kalır. Barış eğitimi ise, sadece bilginin aktarımı değil; öğrencilerin bu bilgileri yaşamlarına entegre etmesini, davranışlarına yansıtmasını ve çevresel etkilerle ilişkilendirmesini amaçlar (Srivastava, 2016).

Barış eğitimi, öğretmenin ne öğrettiğinden çok, öğrencinin ne öğrendiğine odaklanır. Bu yaklaşım, bilginin sınıftan gerçek hayata aktarılmasını hedefler. Değerlerin, becerilerin ve tutumların davranışa dönüşmesi, eğitimi sadece teorik değil aynı zamanda yaşamsal hale getirir. Bu nedenle, barış eğitimi kolaylaştırıcısının rolü, yalnızca içerik sunmak değil, aynı zamanda bu bilginin öğrencide karşılık bulup bulmadığını gözlemlemektir. İçselleştirme, yalnızca zihinsel değil; duygusal ve davranışsal düzeyde de gözlemlenebilir olmalıdır (Bilagher, 2018).

Kohlberg'in Ahlaki Hiyerarşisi (Uyarlanmış)

Kohlberg'e göre, çocuklar gelişimlerinin erken dönemlerinde kuralları anlamazlar ve benmerkezci bir bakış açısına sahiptirler. Bu aşamada çocuk, çevresindeki insanların yalnızca kendi ihtiyaçlarını karşılamak için var olduğunu düşünebilir. Toplumsal yapının ve kuralların varlığını henüz kavrayamaz (Kohlberg, 1971). Zamanla, çocuklar gelişimsel süreç içerisinde kural anlayışı geliştirirler. Ancak bu kavrayış, bulundukları gelişim evresine göre değişiklik gösterir.

1. Gelenek Öncesi Dönem (Pre-conventional Level)

Bu aşamada, çocuklar kuralları genellikle cezadan kaçınma ya da kişisel kazanç sağlama çerçevesinde değerlendirir. Örneğin: "Eğer ceza almadıysam, yaptığım şey doğrudur." Ahlaki karar verme süreci, davranışın sonucuna dayanır; niyete değil. Bu durum, eğitimin içselleştirilmesinde temel bir engeldir (Power ve Kohlberg, 1981).

2. Geleneksel Dönem (Conventional Level)

Bu aşamada çocuk, toplumsal kuralların var olduğunu kabul eder ve bu kurallara uyum sağlamak ister. Ancak kurallar mutlak doğrular olarak algılanır. Bu düzeyde olan bireylerde sık rastlanan düşünce: "Eğer kimse görmezse sorun yok."

Örneğin, gece kimsenin olmadığı bir kavşakta kırmızı ışıkta geçmek gibi durumlar, kuralın değil, gözlemcinin önemsendiğini gösterir. Bu, kuralların içselleştirilmediğini ve dışsal otoriteye bağlı davranış geliştiğini ortaya koyar (Ubabuddin, 2020).

3. Gelenek Sonrası Dönem (Post-conventional Level)

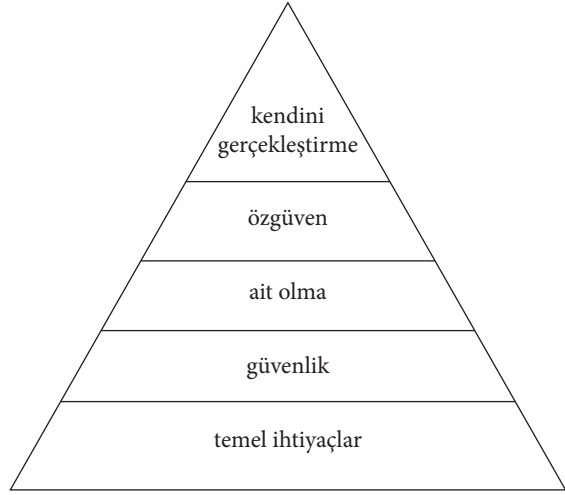
Bu evrede birey, kuralların ardındaki evrensel etik ilkelere odaklanır. Kuralları sorgular, gerektiğinde adil ilkelere ters düşmeyenleri değiştirmenin yollarını arar. “Kurallar adalet içindir; eğer adil değilse, kural değiştirilebilir.” Örneğin, kısa sürede futbol oynamak isteyen çocuklar arasında oyunun adaletini korumak adına zaman sınırını değiştirmek, ama saha avantajını bozmamak tercih edilir. Bu dönem, yüksek düzeyde analitik düşünme, empati ve etik içgörü gerektirir (Tofolo, 2020).

Kohlberg’in kuramına göre ahlaki gelişimin en üst basamağı, bireyin dışsal denetime ihtiyaç duymaksızın, içselleştirilmiş değerlere uygun davranış sergilemesidir. Barış eğitimi bu seviyeyi hedef alır: Kalıcı ve yapıcı bir barış, içselleştirilmiş etik temellere dayanmalıdır. Bu bağlamda barış eğitimi, sadece bilgi ya da beceri öğretimi değil, aynı zamanda öğretmenin kendi davranışlarıyla örnek olması ve öğrenciyi gelişim düzeyine uygun biçimde yönlendirmesidir (Balakrishnan, 2009).

Eğitimde pratik uygulama açısından değerlendirildiğinde, ceza vermek, çocukların içsel değerler geliştirmesine katkı sağlamaz. Aksine, dışsal otoriteye dayalı davranışlar pekiştirilir ve ahlaki gelişim süreci sekteye uğrayabilir. Bir çocuğu gelişimsel düzeyinin ötesinde bir davranışı sergilemeye zorlamak, kalıcı bir ahlaki dönüşüm yaratmaz; bu tür bir yaklaşım, yüzeysel uyum sağlayan ama değerleri içselleştirmeyen bireyler ortaya çıkarabilir. Bu noktada, öğretmenin temel rolü, öğrencinin bulunduğu moral gelişim düzeyini tanımak ve onu bir üst düzeye geçmesi için desteklemektir. Bu rehberlik süreci, öğrencinin sadece kurallara uymasını değil, aynı zamanda bu kuralları sorgulayıp anlamasını ve içselleştirmesini hedefler. Gerçek anlamda barış kültürü, bireylerin kendi ahlaki yargılarını geliştirerek etik ilkelere dayalı kararlar alabilmeleriyle inşa edilir. Bu da ancak yapılandırılmış, gelişimsel ve rehberlik temelli bir eğitim süreciyle mümkündür.

Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi (Uyarlanmış)

Abraham H. Maslow, insan motivasyonunu açıklarken ihtiyaçları hiyerarşik bir düzende sıralar. Ona göre, bireylerin daha yüksek düzeydeki psikolojik ve öz gerçekleştirme ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için, önce daha temel fizyolojik ve güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması gerekir (Koltko-Rivera, 2006; Maslow, 1943). Bu hiyerarşi, bireyin içsel potansiyelini gerçekleştirmesini hedefleyen barış eğitimi programları için temel bir yapı sunar.

1. **Fizyolojik İhtiyaçlar:** Bu ilk düzey, beslenme, su, uyku, barınma gibi temel yaşam gerekliliklerini kapsar. Bu ihtiyaçlar karşılanmadan, daha yüksek düzeydeki öğrenme ya da sosyal katılım hedeflenemez.
2. **Güvenlik İhtiyaçları:** Maslow'a göre, bireyler temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra fiziksel ve duygusal güvenliğe ihtiyaç duyarlar. Özellikle çatışma bölgelerinde yaşayan öğrenciler için güvenlik, barış eğitiminin ön koşuludur (Danesh, 2011).
3. **Ait Olma ve Sevgi İhtiyacı:** Ait olma hissi, bireyin toplumsal bir yapıya entegre olma ihtiyacını yansıtır. Aile, arkadaş çevresi, sınıf grubu gibi bağlamlarda sosyal kabul görme, bireyin öğrenmeye açık olmasını sağlar. Ancak bu gruplar ayrımcılık veya dışlayıcılık unsurlarına dönüşürse, eğitimsel ve duygusal zararlar doğabilir (Loflin ve Evans, 2015).
4. **Özsaygı ve Kendini Anlama:** Birey bu aşamada, kendi değerini fark eder, başarı ve özerklik duygusunu geliştirir. Aynı zamanda farklılıkları takdir etmeyi ve başkalarının haklarına saygı duymayı öğrenir. Barış eğitimi, bu aşamada empati, hoşgörü ve çokkültürlülük gibi kavramları öğretme fırsatı sunar.
5. **Kendini Gerçekleştirme:** Hiyerarşinin zirvesinde, bireyin tüm potansiyelini gerçekleştirdiği ve anlam arayışına yöneldiği seviye yer alır. Bu aşamada birey:

- Etik ilkelere göre yaşar,
- Toplumsal sorumluluk alır,
- İnsanlık adına katkı sunmayı hedefler (Poston, 2009).

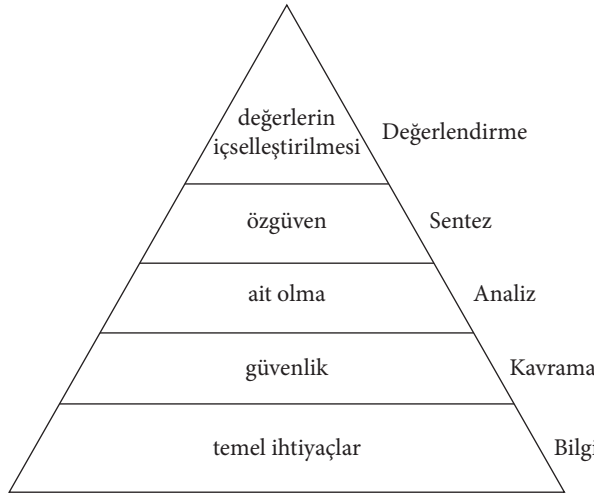
Maslow'un bu seviyesi, Kohlberg'in ahlaki gelişiminin en yüksek basamağı ve Bloom'un bilişsel taksonomisinde yer alan "değerlendirme" düzeyiyle de örtüşmektedir.

Barış eğitimi, bireyleri yalnızca "barış iyidir" düşüncesine ikna etmekle kalmaz, onları kendini gerçekleştirme yolunda destekleyerek, kalıcı ve dönüşümsel bir barış anlayışına ulaşmalarına rehberlik eder. Öğrencilerin öğrenme süreçlerinde içsel motivasyon, sosyal aidiyet ve duygusal güvenlik gibi üst düzey ihtiyaçlarının karşılanması, barışa giden yolu yapılandırır. Örneğin, Pamela Baxter'ın Avustralya'da Aborjin kadınlarla yaptığı bir görüşmede aldığı şu yanıt, ihtiyaç hiyerarşisinin önemini dramatik biçimde özetler:

"Kadınların eşitliğinden, cinsiyet eşitliğinden bana bahsetme, ben iki küçük et parçasını dört çocuğa nasıl yedireceğimi düşünüyorum."

Bu örnek, temel ihtiyaçlar karşılanmadan üst düzey ihtiyaçlara odaklanmanın zorluğunu net biçimde ortaya koyar.

Bloom'un Duygusal Gelişim Taksonomisi

Benjamin Bloom ve David R. Krathwohl, bireylerin duygusal, tutumsal ve değer temelli gelişimlerini anlamaya yönelik olarak duyuşsal alan (affective domain) taksonomisini geliştirmiştir (Krathwohl vd., 1964). Bu alan, öğrenmenin yalnızca bilişsel boyutta değil, duygusal bağlılıkla da desteklenmesi gerektiğini vurgular.

Eğitimciler sıklıkla yalnızca bilgi aktarımına odaklansa da, Bloom öğrenmenin aynı zamanda öğrencinin değer ve tutumlarıyla ilişkili bir süreç olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda, bireyin bir bilgiye duygusal olarak bağlanmaması, onu anlamakta veya dikkate almakta isteksizliğe neden olabilir. Örneğin, önyargılı bir birey, karşısındakini bilinçli olarak “duymamayı” seçebilir. Bu da duyuşsal öğrenmenin ilk basamağına direnç gösterildiğini gösterir.

Bloom’un Duyuşsal Alan Taksonomisinin Beş Düzeyi

1. Algılama (Receiving): Bireyin bilgiye açık olması ve gönüllü olarak onu kabul etmesi durumudur. Bu bilgi, doğrudan bir öğretim yoluyla değil, bazen çevresel ipuçlarıyla da edinilebilir.
2. Tepki Verme (Responding): Kişinin bilgiye karşı etkin katılım göstermesi; tartışmalara katılması, soru sorması ve tepki vermesi anlamına gelir. Bu aşamada öğrenci, öğrenmeye duygusal olarak bağlanmaya başlar.
3. Değer Verme (Valuing): Yeni edinilen bilgilere karşı bir tutum geliştirip onları savunma, açıklama ve önemseme aşamasıdır. Öğrenci bu noktada başkalarının bakış açılarına karşı empati geliştirebilir ve sosyal ilişkilerde yapıcı olur.
4. Değerleri Düzenleme (Organization): Kişi, farklı değerleri birbiriyle ilişkilendirerek bir değer sistemi geliştirir. Bu aşama, bireyin ahlaki muhakeme ve çatışma çözme becerilerinin temellerini oluşturur.
5. İçselleştirme (Internalization): Öğrencinin tutum ve değerleri davranışlarına yansıtması ve bu değerleri içsel bir pusula haline getirmesidir. Artık birey, dışsal ödül ya da ceza olmaksızın etik ilkelere uygun davranışlar sergiler (Hoque, 2016).

Bu aşamalar, davranışsal değişim yaratmak isteyen eğitim süreçlerinde temel alınmalıdır. Örneğin, değerlerin içselleştirilmesi, bireyin barış, empati ve adalet gibi kavramları yalnızca öğrenmesi değil, yaşam tarzına dönüştürmesini sağlar. Çocuklukta öğrenilen değerlerin kalıcılığı, bu içselleştirme sürecinin etkisinden kaynaklanır. Bir öğrenci, bir değeri davranışlarında kullanmaya başladığında, bu artık bilgi değil bir kişisel özellik haline gelir. Bu nedenle, barış eğitimi programlarında yalnızca bilgi aktarımı değil; değerlerin yapılandırılması ve yaşamla bütünleştirilmesi hedeflenmelidir (Wilson, 2016).

Duyuşsal Bilişsel	Olayı Algılama	Olaya Yanıt Verme	Değer Verme	Değerlerin Düzenlenmesi	İçselleştirme
Bilgi	Bilgiye istekli ve meraklı bir şekilde yönelir.	Bilgiyle ilgili sorular sorar ve ilgisini gösterir.	Bilgiyi açıklayabilir ve dayandığı değerleri gerekçelendirilir.	Bilgi parçaları ve ilişkili değerler arasında bağlantılar kurar.	Edindiği bilgiye dayalı davranış kalıplarını tanıır ve sergiler.
Kavrama	Öğrenmeye açık bir tutumla temel anlayışı geliştirir.	Tartışmalara aktif ve ilgili şekilde katılır.	Bilgiyle empati kurarak duygusal farkındalık sergiler.	İnanç ve değerlerin sorumluluğunu anlar ve sahiplenir.	Normları ve kavramları yalnızca anlamakla kalmaz, yaşantısına yansıtır.
Uygulama	Bilgiyi ileri düzeyde yapılandırmak için bilinçli olarak kullanır.	Farklı örnekler ve bakış açılarıyla tartışmalara katkı sunar.	Bilgiyi değerlendirerek anlamlı çıkarımlar yapar.	Değerleri bağlama göre önceliklendirir; esnek değerlendirmeler yapar.	Geliştirdiği değerleri yeni durumlara yaratıcı biçimde uygular.
Analiz	Seçici ve dikkatli bir dinleme gerçekleştirir.	Analizini destekleyecek çeşitli örnekleri tartışmada kullanır.	Bilgi ve değerleri bir araya getirerek geçerli yargılar oluşturur.	Konular arasında anlamlı öncelik ilişkileri kurar.	Normların uygulama koşullarını değerlendirir ve hayata geçirir.
Sentez	Bilgiyi bir araya getirerek anlamlı ilişkiler kurar.	Tartışmaları yapılandırır, uyumlu grup çalışmaları yürütür.	Önceki düzeylerden öğrendiklerini sentezleyerek yeni değerler geliştirir.	Geliştirdiği değerleri farklı görüşlerle tarafsızca değerlendirir.	Yeni değerleri yaşamına entegre ederek davranışa dönüştürür.
Değerlendirme	Duydukları hakkında bilgiye dayalı tutum geliştirir.	Bilginin doğruluğunu sorgulayan sorular yönelir.	Bilgiyi mevcut değer sistemiyle ilişkilendirir.	Yeni fikirlerin etik yönlerini değerlendirerek kişisel değerlerine entegre eder.	Yeni fikirleri benimseyerek tutum ve davranışlarını dönüştürür.

4. BÖLÜM

TRAVMAYA DUYARLI BARIŞ EĞİTİMİ

Günümüzde artan savaş, çatışma, doğal afetler ve medyada sıklıkla karşılaşılan şiddet içerikli görüntüler, çocukların gelişiminde derin psikolojik etkiler bırakmakta ve travmayı anlamayı eğitim alanında zorunlu bir bilgi alanı haline getirmektedir (Craig, 2016). Travma, bireyin sinir sisteminin baş edemeyeceği ölçüde ani, beklenmedik ve hazırlıksız bir biçimde karşılaştığı olaylar sonucunda ortaya çıkar (Imad, 2022). Travmanın öğrenme süreçleri üzerindeki etkisini anlamak, travmaya duyarlı bir okul ortamı oluşturmanın ilk adımıdır (Dorado vd., 2016).

Her bireyin yaşadığı stresli olaylara karşı bir psikolojik dayanıklılık kapasitesi bulunur. Gündelik stres faktörleri genellikle bu kapasite içinde yönetilebilir. Ancak doğal afetler, saldırılar, ölüm gibi travmatik deneyimler, bireyin psikolojik savunma sistemini hızla aşarak travma tepkilerine neden olabilir (McInerney ve McKlindon, 2014). Travma geçiren çocuklar, çoğu zaman bu durumun farkında olmadan travmatik tepkiler geliştirirler. Örneğin, kırmızı bir arabanın olduğu kazadan sonra, aynı renk bir araç tetikleyici hâle gelebilir. Bu gibi tepkiler, sınıf içinde öğrencinin dikkatini sürdürmemesi, akran ilişkilerinde zorluk yaşaması gibi öğrenmeyi doğrudan etkileyen sonuçlara yol açabilir (Terrasi ve De Galarce, 2017).

Travma ve Beyin Yapısı

Travmanın öğrenmeyi nasıl etkilediğini anlamak için beyin yapısına ve tepkilerine odaklanmak gerekir. Beynin “sürünge beyin” olarak da adlandırılan ilkel bölgesi, hayatta kalma dürtülerini kontrol eder. Travmatik bir uyarana karşısında, birey üç temel tepki verir: kaç, savaş ya da donakal (Pickens ve Tschopp, 2017).

Bu durumda, beynin frontal korteksi yani düşünme, planlama, öğrenme ve duyguların düzenlenmesi gibi yüksek işlevlerinden sorumlu bölgesi devre dışı kalır. Bir çocuk kendini tehdit altında hissettiğinde, beyin öğrenmeyi kapatır ve

sadece hayatta kalmaya odaklanır (Craig, 2016; Dube vd., 2023). Dolayısıyla, güvenli ve destekleyici sınıf ortamları, öğrencilerin frontal kortekslerine erişimini mümkün kılar ve öğrenmeyi yeniden aktive eder (Schwartz-Henderson, 2016).

Travma, bireyden bireye farklı belirtilerle ortaya çıkabilir. Ancak genel olarak dört ana tepki alanı tanımlanabilir:

- Davranışsal: Huzursuzluk, aşırı hareketlilik, hızlı konuşma
- Fizyolojik: Kalp çarpıntısı, terleme, sindirim bozuklukları, uyku sorunları
- Duygusal: Depresyon, ani öfke, umutsuzluk, enerji kaybı
- Fiziksel: Baş ağrısı, mide bulantısı, kas ağrıları, uyuşukluk

Bu tepkiler, öğrenme motivasyonunu, bilişsel işlevleri ve sosyal uyumu olumsuz etkiler. Örneğin, sürekli tetikte olan bir çocuk sınıf içi etkinliklere odaklanmakta zorlanır; bu da öğrenmeyi sekteye uğratır (Dorado vd., 2016; McGruder, 2019).

Eğitimsel Yansıma: Travmaya Duyarlı Eğitim

Travmaya duyarlı bir sınıf ortamı, yalnızca akademik bilginin aktarıldığı bir alan değil, aynı zamanda öğrencilerin duygusal güvenliğini, aidiyet duygusunu ve psikolojik esenliğini önceleyen bir öğrenme ortamıdır. Bu yaklaşım, öğrencilerin “öğrenmeye hazır” hale gelmelerini sağlayan temel koşullardan biri olan güven duygusunu inşa etmeyi amaçlar (McInerney ve McKlindon, 2014; Dorado vd., 2016).

Bu tür bir sınıfın temel taşları, öğretmenlerin hem pedagojik hem de psikolojik farkındalıkla donatılmış olmalarını gerektirir. Travmaya duyarlı bir öğretmen:

- Öğrencinin potansiyel tetikleyicilerini tanımalı, yani belirli olay, davranış, renk, ses veya ifadelerin öğrencide stres tepkisi oluşturup oluşturmadığını gözlemleyebilmelidir. Bu bilinç, travma tepkilerinin yanlışlıkla “disiplin problemi” olarak yorumlanmasının önüne geçer (Craig, 2016).
- Şefkatli, kapsayıcı ve yargılayıcı olmayan bir tutum sergilemelidir. Öğretmen, öğrencinin davranışlarını yorumlarken “Bu çocukta ne var?” sorusu yerine, “Bu çocuğa ne oldu?” sorusunu sormalı ve bu bakış açısıyla süreci değerlendirmelidir (Terrasi ve De Galarce, 2017).
- Yeniden travmatize edici uygulamalardan kaçınmalıdır. Sert disiplin uygulamaları, alay, dışlama, ani bağırma gibi eylemler öğrencinin beyin savunma mekanizmalarını harekete geçirerek öğrenmeyi engeller (Pickens ve Tschopp, 2017).

Bu bağlamda, travmaya duyarlı öğretim yaklaşımı sadece sınıf içi davranışları düzenlemekle kalmaz; empati, güven ve duygusal onarımın bir araya geldiği bütünsel bir öğrenme kültürü oluşturur. Öğrenciler, bu güvenli ortamda sadece bilgi almazlar; aynı zamanda kendilerini ifade etme, duygularını düzenleme ve insanlarla sağlıklı ilişkiler kurma becerileri geliştirirler (Dube vd., 2023).

Ayrıca, travmaya duyarlı sınıflar, öğrencilere kendilerini yeniden inşa etme fırsatı sunar. Bu ortamda öğrenciler:

- Kendilerini güvende hissederler, bu da beynin öğrenme merkezlerinin aktif hale gelmesini sağlar (Dorado vd., 2016),
- Aidiyet hissi geliştirirler, çünkü duygusal olarak kabul edildiklerini hissederler,
- Yaratıcılıklarını ve özgüvenlerini ortaya koyarlar, çünkü yargılanma korkusu yaşamadan katılım gösterebilirler.

Tüm bu unsurlar birleştiğinde, travmaya duyarlı öğretim; bilgi aktarımının ötesine geçerek, öğrencinin bütünsel gelişimini destekleyen, iyileştirici bir öğrenme deneyimi sunar. Bu öğrenme deneyimi, yalnızca bireysel başarıyı değil, aynı zamanda duygusal esenlik ve toplumsal barış inşasına da katkı sağlar (Imad, 2021).

Travmaya duyarlı bir eğitim yaklaşımı, öğrencilerin travmaya verdikleri tepkilerin fark edilmesini, tanınmasını ve yönetilmesini temel alır. Bu tepkilerin anlaşılması, çocuklara yalnızca güvenli bir öğrenme ortamı sağlamak açısından değil, aynı zamanda onların duygusal ve bilişsel gelişimini desteklemek açısından da kritiktir (Dorado vd., 2016). Travmanın öğrenmeye olan etkilerini göz önünde bulundurmak, özellikle barış eğitimi gibi duygu ve değer temelli programların etkinliğini artırır (Imad, 2021).

Öğretmenlerin ve kolaylaştırıcıların travmaya duyarlı pedagojik yaklaşımlar geliştirmeleri, sınıf içi ilişkiler, öğrenci davranışları ve genel öğrenme ortamı üzerinde doğrudan olumlu etki yaratır. Travma, yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda sınıf ortamının sosyal ve duygusal dinamiklerini de etkileyebilir. Bu nedenle, travmaya duyarlı öğretim uygulamaları hem bireysel hem de topluluk temelli öğrenmenin sürdürülebilirliği için vazgeçilmezdir (Craig, 2016).

Travmaya duyarlı bir sınıf ortamı, öğrencilerin ‘ilkel beyin’ düzeyindeki savunma tepkilerinden çıkarak frontal korteks işlevlerine erişimini sağlar. Böylece çocukların dikkat, öğrenme, sosyal etkileşim ve öz düzenleme gibi becerileri desteklenmiş olur. Travmanın öğrenme süreçlerine etkileri, bu bölümde temel hatlarıyla sunulmuş olup, ilerleyen bölümlerde daha derinlemesine analiz edilecektir.

Travmaya Duyarlı Okul ve Barış Eğitimi

Travma, bireylerin hayatta kalma mekanizmalarını harekete geçirerek öğrenme, düşünme ve ilişki kurma süreçlerini doğrudan etkileyen nöropsikolojik bir durumdur (Van der Kolk, 2014). Barış eğitimi ise bireylerin çatışmaları şiddetsiz yollarla çözmesini, empati kurmasını, iş birliği geliştirmesini ve toplumsal barışa katkı sunmasını hedefler (Lederach, 2003).

Ancak bu hedeflere ulaşmak için öğrencilerin “öğrenmeye hazır” bir bilişsel ve duygusal durumda olması gerekir. Travma döngüsünde sıkışmış bir çocuk, tehdit algısı nedeniyle öğrenmeye kapalı hâle gelebilir. Böyle bir öğrenci, kendisini koruma modunda tutan biyolojik sistemleri nedeniyle, barış eğitiminin sunduğu değerleri alma kapasitesine sahip değildir (Dube vd., 2023; Imad, 2021).

Bu noktada, barış eğitimi ile travmaya duyarlı eğitim arasında güçlü ve tamamlayıcı bir ilişki bulunmaktadır. Travma bilgisi, barış eğitiminin öğrenme hedeflerinin önünü açan bir temel sunar. Eğer bir çocuk kendini güvende hissediyorsa, frontal korteksi aktif hâle gelir ve empati, diyalog, problem çözme gibi becerilere erişebilir ki bu beceriler barış eğitiminin yapıtaşlarını oluşturur (Schwartz-Henderson, 2016).

Travma, beynin tehdit algısıyla çalışan alt yapılarının etkin hâle gelmesine neden olur. Bu durum, beynin mantıklı düşünme, duyguları düzenleme ve karmaşık ilişkileri analiz etme gibi işlevlerinden sorumlu frontal korteksin geçici olarak devre dışı kalmasıyla sonuçlanır (Craig, 2016; Dube vd., 2023). Barış eğitiminin merkezinde yer alan düşünme, empati kurma ve çatışma çözme gibi yüksek bilişsel beceriler, frontal korteksin aktif olmasını gerektirir. Ancak travmatik tetikleyicilere maruz kalan bir çocuk, bu becerilere erişemez. Beyin “hayatta kal” modundayken, “öğren” veya “anla” gibi bilişsel çağrılara yanıt veremez.

Dolayısıyla, travmayı ve travma tepkilerini anlamadan barış eğitimi verimli olamaz. Travmaya duyarlı yaklaşımlar, barış eğitiminde önkoşul niteliğindedir. Öğrencilerin önce güven duyması, kendini değerli hissetmesi ve öğrenmeye açık hale gelmesi sağlanmalıdır. Bu sayede barış eğitiminin hedeflediği dönüşüm, yalnızca bilgi düzeyinde değil; davranışsal ve duygusal düzeyde de gerçekleşebilir (Terrasi ve De Galarce, 2017).

Travmaya Duyarlı Yaklaşımlar ve Barış Eğitimi Ortaklığı

Barış eğitimi, yalnızca bireyler arasındaki çatışmaları çözmekle kalmaz; aynı zamanda toplum genelinde uzun vadeli, sürdürülebilir barışın inşasını hedefler. Ancak, bireysel ve kolektif düzeyde yaşanan travmalar ele alınmadan sürdürüle-

bilir bir barış ortamı kurmak mümkün değildir (Craig, 2016; Kurian, 2023). Bu noktada, travmaya duyarlı okul ortamları ile barış eğitimi arasında güçlü bir bağ vardır. Travmaya duyarlı yaklaşımlar, barış eğitiminin değerlerini derinleştirme ve uygulama açısından kritik rol oynar.

Travmaya duyarlı bir okul yaklaşımı, aşağıdaki yollarla barış eğitimi destekler:

- **Güvenli Öğrenme Ortamı Sağlama:** Travma yaşamış bireylerin ilk ve en temel ihtiyacı, kendilerini tehdit altında hissetmeyecekleri güvenli bir ortamdır. Bu tür güvenli ortamlar, empati, diyalog ve hoşgörü gibi barış eğitiminin merkezindeki değerlerin hayata geçirilmesine zemin hazırlar (Craig, 2017; Kurian, 2023).
- **Empati ve Anlayış Gelişimi:** Travmaya duyarlı öğretim, hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin birbirlerinin duygusal tepkilerini ve sınırlarını anlamasını sağlar. Bu anlayış, öğrencilerde empati gelişimini destekler ve barış eğitiminin duygusal öğrenme boyutunu derinleştirir (Phillips vd., 2024; Sun vd., 2024).
- **Psikolojik Dayanıklılık İnşası:** Barış eğitimi, bireylerin zorluklar ve çatışmalar karşısında yapıcı tepkiler geliştirmesini hedefler. Travmaya duyarlı uygulamalar, bireylerin yeniden psikolojik dayanıklılık geliştirmesine yardımcı olarak, bu hedefe doğrudan katkı sunar (King, 2018; Klaus, 2022).
- **Öğrenmeye Erişim Sağlama:** Travma döngüsünde olan bir öğrenci, beynin hayatta kalmaya yönelik çalışan alt yapılarında takılı kaldığı için, öğrenme süreçlerine erişemez. Travmaya duyarlı sınıf uygulamaları, öğrencinin frontal korteksine yeniden ulaşmasını sağlayarak, barış eğitimi programlarından gerçek anlamda faydalanmasının önünü açar (Craig, 2016; Van der Kolk, 2014).

Barış eğitimi sürecinde öğretmenlerin, öğrencilerin travmatik tepkilerini tanıması ve bu tepkilere duyarlı biçimde yaklaşması, hem pedagojik bir sorumluluk hem de etik bir zorunluluktur. Öğrencilerin aşırı hareketlilik, donma, sessizlik ya da tepkisizlik gibi davranışları, travma sonrası stresin belirtisi olabilir. Bu durumlarda, öğretmenin yargılayıcı olmayan ve güven sağlayan yaklaşımı, öğrenme sürecinin kesintisiz ilerlemesini sağlar ve barış eğitiminin değerlerini modelleme fırsatı yaratır (Downey ve Greco, 2023; Hawkins, 2021).

Barış eğitimi; empati, işbirliği ve diyalog gibi üst düzey duygusal ve bilişsel işlevleri destekler. Ancak travma, bu işlevleri gerçekleştiren frontal korteksin erişimini engellediği için, öğrenciler öğrenmeye ve empatik ilişkilere kapalı hale

gelebilir. Bu nedenle travma bilgisi, barış eğitiminin bir ön koşulu olarak ele alınmalıdır (Craig, 2017; Ritblatt ve Hokoda, 2022). Sonuç olarak, barış eğitimi uygulayan öğretmenlerin; öğrencilerin psikolojik gelişimlerini, beyin tepkilerini ve travmanın öğrenme süreçlerine etkisini tanınması, programın başarısı açısından kritik bir adımdır. Bu yaklaşım, sadece bireysel düzeyde değil, toplumsal düzeyde sürdürülebilir barışın kurulması için bir temel oluşturur (Kline, 2020; Neal, 2020).

5. BÖLÜM

TEORİYİ PRATİĞE DÖNÜŞTÜRMEK: ETKİLİ EĞİTİM İÇİN PLANLAMA VE YANSITMA

Eğitim teorileri, öğretmenlerin sınıf içinde karşılaştıkları karmaşık durumları daha bilinçli bir şekilde yönetmelerine yardımcı olur. Ancak bu teorik bilgiler, yalnızca kavramsal düzeyde kaldığında, öğrenmeyi dönüştürme potansiyelini tam anlamıyla ortaya koyamaz. Teoriyi pratiğe dökme süreci, öğretmenin hem pedagojik hem de duygusal zekasını kullanarak öğrencilerin öğrenme yolculuğunu anlamlı hale getirmesiyle mümkündür (Krieger ve Colmon, 2023). Bu bağlamda, Bloom'un Bilişsel Taksonomisi, örtük müfredatın farkındalığı, açık ve kapalı uçlu soru becerileri ve travmaya duyarlı yaklaşımlar birlikte düşünülmeli, bütüncül bir ders planlama süreci benimsenmelidir (Craig, 2017; Gipson Rankin, 2022).

Ders Planlamanın Bileşenleri

1. Hazırlık Aşaması: Etkili bir ders, öğretmenin konuya sadece bilgi düzeyinde değil, pedagojik ve duygusal düzeyde de hazırlıklı olmasıyla başlar. Dersin neden öğretildiğinin anlaşılması, öğretmenin tutumunu, öğrencinin motivasyonunu ve öğrenmenin kalitesini doğrudan etkiler (Barbeau ve Happel, 2023).
2. Giriş Aşaması: Öğrencilerin dikkatini derse çekmek, öğrenme ortamında güvenli bir “başlangıç çerçevesi” oluşturur. Girişte kullanılan teknikler, öğrencilerin neyi neden öğrenmeleri gerektiğini anlamalarını sağlar. Bu farkındalık, öğrenmeye katılımı artırır (Gipson Rankin, 2022).
3. İçerik ve Yöntem: Dersin ana gövdesinde hem içerik (ne öğretileceği) hem de yöntem (nasıl öğretileceği) yer almalıdır. Öğretmenin çoklu öğretim stratejileri (görsel, işitsel, kinestetik) kullanması, farklı öğrenme stillerine sahip öğrenciler için erişilebilirliği artırır (Harris vd., 2020).
4. Sonuç ve Kapanış: Her ders anlamlı bir şekilde tamamlanmalıdır. Geriye dönük bir özet, hem öğrencilerin öğrendiklerini içselleştirmelerine hem

de bir sonraki derse hazır olmalarına yardımcı olur. “Bugün ne öğrendik?” sorusu, öğrencilerin derse ilişkin zihinsel haritalar oluşturmalarını sağlar.

TAP, etkili öğretimin üç temel ayağını oluşturur:

- Tanıt: Öğrencilere dersin hedeflerini ve kazanımlarını açıkça sunar.
- Anlat: Öğretim süreci boyunca, öğrencilerin aktif katılımını sağlayacak şekilde içerik aktarımı yapılır.
- Pekiştir: Öğrencilere ne öğrendiklerini yansıtmaları için fırsat tanınır; bu, öğrenmenin kalıcı olmasını destekler (McCreary, 2022).

Bu yaklaşım, Bloom’un Taksonomisi’nin tüm basamaklarını içerecek şekilde planlandığında, öğrenmenin sadece bilgi edinimi değil; kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirme süreçlerini de kapsamı sağlanır (Gipson Rankin, 2022).

Öğretmenlerin sınıf içindeki en etkili araçlarından biri, doğru soruyu doğru zamanda sormaktır.

- Kapalı uçlu sorular, bilgiyi hatırlamak ve pekiştirmek için kullanılır.
- Açık uçlu sorular, öğrencilerin düşünme, analiz etme, yaratıcı çözüm üretme gibi üst düzey bilişsel becerilerini geliştirir (Chapman, 2021).

Ancak bazı açık sorular, tek bir doğru cevabın beklendiği anlarda kapalıya dönüşebilir. Bu nedenle, öğretmenler gerçekten açık olan ve birden fazla geçerli yanıtı destekleyen sorular geliştirmeli, yanıtlar üzerinden öğrencilerle derinlemesine tartışma yürütmelidir (Gibson Rankin, 2022; Craig, 2017).

Ders içerikleri kadar önemli olan bir diğer konu, öğretmenin tutumları, jest ve mimikleri, sınıf kuralları ve iletişim şeklidir. Bu örtük mesajlar, öğrencilerin değer geliştirme süreçlerinde doğrudan belirleyici olabilir. Barış, adalet ve empati gibi değerler, öğretmenin davranışlarıyla desteklenmelidir (Amatullah vd., 2021).

Sınıf içi öğretimin merkezinde yer alan *soru sorma becerisi*, yalnızca bilginin kontrolünü değil, aynı zamanda düşünmenin derinleşmesini de sağlar. Etkili bir öğretim için öğretmenlerin sadece bilgi aktarmaları değil, aynı zamanda öğrencilerde yüksek düzey bilişsel beceriler geliştirmeleri beklenir. Bu bağlamda, Bloom’un Bilişsel Taksonomisi, soru sorma tekniklerini yapılandırmak ve sınıf içi pedagojiyi yönlendirmek için oldukça etkili bir çerçeve sunar.

Kapalı uçlu sorular, genellikle tek doğru cevabı olan, bilgi düzeyinde ölçme yapan ve düşük bilişsel düzeyde kalan sorulardır. Örneğin, “Ankara Türkiye’nin başkenti midir?” sorusu, bilgi hatırlamaya yönelik tipik bir kapalı uçlu sorudur. Bu tür sorular, sınavlarda bilgi taraması için sıkça kullanılır. Ancak, öğretim süreci

yalnızca bu tür sorularla sınırlı kalırsa, öğrencilerin düşünme kapasiteleri sınırlı kalır (Caldwell, 1989).

Öte yandan, açık uçlu sorular öğrencinin yorum yapmasını, analiz etmesini, farklı bilgi parçalarını birleştirmesini veya özgün fikir üretmesini sağlayan üst düzey sorulardır. “*Bir toplumda empati yaygın olsaydı, hangi sosyal sorunlar azalabilirdi?*” gibi sorular, öğrenciyi eleştirel düşünmeye teşvik eder. Bu tür sorular, öğrenmeyi sadece hatırlama düzeyinde bırakmaz; anlamlandırma ve yargılama gibi bilişsel alanların tamamını kapsar (Butt vd., 2020).

Bloom’un Taksonomisine Dayalı Soru Örnekleri:

Düzye	Soru Türü ve Örnek
Bilgi (Knowledge)	“Türkiye’nin en büyük gölü hangisidir?” (Kapalı uçlu)
Kavrama (Comprehension)	“Bu olayı kendi kelimelerine anlatabilir misin?” (Yarı açık uçlu)
Uygulama (Application)	“Bu matematiksel işlemi günlük yaşamda nerede kullanabilirsin?”
Analiz (Analysis)	“Bu hikâyedeki karakterlerin davranışlarını nasıl sınıflandırırın?”
Sentez (Synthesis)	“Farklı kaynaklardaki bilgileri birleştirerek yeni bir çözüm önerisi oluşturur musun?”
Değerlendirme (Evaluation)	“Bu yöntemin avantajlarını ve dezavantajlarını tartışır mısın?”

Bazı sorular yapısal olarak açık görünse bile, öğretmen yalnızca belirli bir cevabı kabul ediyorsa, bu soru işlevsel olarak kapalı hale gelir. Bu tür tutumlar öğrencinin düşünme cesaretini kırar ve pedagojik güven ortamını zedeler. Gerçek açık uçlu sorular, öğrencilerin farklı perspektiflerden düşünmesini desteklemeli ve çoklu yanıtları değerli kılmalıdır (Magaji ve Ade-Ojo, 2017).

Bloom’un Taksonomisi ile uyumlu bir ders planında öğretmen, aşağıdaki stratejileri uygulayarak etkili bir öğrenme ortamı yaratabilir:

- Soru türlerini bilinçli seçmek: Düşük düzeyde bilgi kontrolü için kapalı, yüksek düzey düşünme geliştirmek için açık uçlu sorular kullanılmalıdır.
- Tepkiyi teşvik etmek: Öğrencilerin yanıtlarını yorumlamalarına, birbirlerinden öğrenmelerine ve sorular üretmelerine imkân sağlanmalıdır.
- Yapılandırılmış düşünmeyi desteklemek: Öğrencilerin bilgiyi analiz etmesini ve sentezlemesini sağlayan sorular düzenli olarak kullanılmalıdır (Farmer ve Wang, 2008; Sasson vd., 2018).

6. BÖLÜM

ÖĞRENMEYİ DÖNÜŞTÜRMEK: BARIŞ EĞİTİMİ UYGULAMALARI ÜZERİNE YANSITICI BİR BAKIŞ

Barış eğitimi programlarının temel ve uzun vadeli amacı, öğrencilerin çatışmaları yapıcı bir şekilde ele alabilmelerini, şiddetten uzak çözüm yolları geliştirebilmelerini ve hem bireysel hem toplumsal düzeyde yıkıcı çatışmaları en aza indirmelerini sağlamaktır. Bu yaklaşım, yalnızca bilgi aktarımı değil; aynı zamanda beceri, değer ve tutumların bütüncül bir şekilde öğrencilere kazandırılmasını içerir. Çünkü çatışmaları nasıl tanımladığımız ve bu durumlara nasıl yanıt verdiğimiz, hem öğrenilmiş davranışların hem de içselleştirilmiş değerlerin bir ürünüdür (Harris ve Morrison, 2013).

Günümüzün karmaşık sosyal yapıları, öğrencilerin yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal olarak da desteklenmesini zorunlu kılmaktadır. Özellikle savaş, göç, yoksulluk, aile içi şiddet ya da sosyal dışlanma gibi travmatik yaşam deneyimlerine maruz kalan çocuklar için, bu program sadece bir “barış eğitimi” değil, aynı zamanda bir iyileşme ve güvenlik sürecidir. Travmaya duyarlı eğitim yaklaşımları sayesinde, çocukların kendilerini güvende hissedebilecekleri, yeniden öğrenmeye ve ilişki kurmaya açık hale gelecekleri psikolojik bir ortam oluşturulabilir (Brunzell vd., 2015). Bu bağlamda, barış eğitimi ile travmaya duyarlılık arasında güçlü bir bağ vardır: Her ikisi de iyileştirici, kapsayıcı ve sürdürülebilir insan ilişkilerini destekler.

Eğitimde başarıyı belirleyen unsurların başında, öğrenciyle kurulan ilişkinin niteliği gelir. Bu ilişkinin yapı taşlarından biri ise etkili iletişimdir. Öğrencilere temel dinleme becerileri, empati kurma, açık uçlu sorularla düşünme ve farklı bakış açılarına değer verme gibi beceriler kazandırmak; yalnızca onların akademik başarılarını değil, aynı zamanda sosyal uyumlarını da güçlendirir (Gordon, 2003). Etkili öğretmenler, yalnızca anlatan değil, aynı zamanda dinleyen; yalnızca bilgi aktaran değil, değer inşa eden bireylerdir.

Program boyunca ele alınan tüm etkinlikler, bir bütünlük içinde öğrencilerin gelişimine hizmet eder. Buradaki hedefler, kısa vadeli kazanımlardan ziyade, öğrencinin yaşamı boyunca kullanabileceği beceri ve tutumları geliştirmesidir. Bu nedenle, bireysel derslerde ulaşılması beklenen çıktılar yerine, çalışma birimi düzeyinde planlanmış hedefler öğrencinin öğrenme sürecinde süreklilik ve derinlik sağlar (UNESCO, 2017). Özellikle mülteci öğrencilerle veya sosyal çatışmanın yoğun yaşandığı bölgelerde çalışan öğretmenler için bu süreç daha zorlu olabilir. Ancak bu öğretmenlerin gösterdiği çaba, yalnızca sınıf içinde değil, toplumun geleceğinde de bir değişim yaratmaktadır. Bu noktada, öğretmenlere psikososyal destek sağlanması ve barış eğitimi programlarının uygulanmasında yalnız bırakılmamaları hayati önem taşır (Kostelny ve Wessells, 2008).

Barış eğitimi öğretmek, sadece pedagojik bir görev değil, aynı zamanda etik bir sorumluluktur. Her öğrenci, bir birey olarak potansiyel taşıyan bir gelecektir. Onlara, yapıcı diyalog kurma, adaletli davranma, farklılıklara saygı gösterme ve sorunları barışçıl yollarla çözme becerileri kazandırmak; yalnızca bireysel yaşamlarını değil, içinde yaşadıkları toplumları da olumlu yönde dönüştürecektir (Reardon, 1988). Bu noktada, barış eğitimi bir sınıf etkinliğinden çok daha fazlasıdır: Bir değerler sistemi, bir yaşam biçimi ve insanlığın ortak geleceği için yapılan bir yatırımdır.

Barış eğitimi programı, öğretmenlerin sadece müfredatı uygulamakla kalmayıp aynı zamanda örnek olarak liderlik etmesini, öğrenme ortamlarını adalet ve eşitlik temelinde yapılandırmasını, öğrencilerin duygusal güvenliğini ön planda tutmasını ve nihayetinde eğitimi, bir dönüştürücü deneyim haline getirmesini amaçlar. Unutulmamalıdır ki, bu öğrenciler geleceğin karar vericileri, toplumun vicdanı ve barışın taşıyıcıları olacaktır. Onlara kazandırdığımız her beceri, içsel-leştirdikleri her değer ve kurdukları her anlamlı ilişki, sadece bireysel değil; aynı zamanda küresel bir barışın yapı taşlarını oluşturur.

7. BÖLÜM

BARIŞ EĞİTİMİ UYGULAMALARI

1. SINIF

Öğrenciler, Barış Eğitimi programıyla ilk kez bu yıl tanışacakları için programın amacını kavramaları, motive olmaları ve etkinliklerden keyif almaları büyük önem taşır. Eğer herhangi bir etkinlik, planlanan süreden daha uzun sürerse, etkinliği bölerek kalan kısmını bir sonraki derste tamamlayabilirsiniz.

Özellikle etkinliklerin tartışma bölümleri oldukça değerlidir, çünkü Barış Eğitimi'nin ilk yılı, sonraki yıllarda geliştirilecek temel beceriler ve bilgilerin inşası için bir başlangıç niteliğindedir. Bu nedenle, öğrencilerin etkinlikler üzerine düşünceleri, tartışmalara aktif katılım sağlamaları ve süreç boyunca kendi katkılarını sunmaları gerektiğini anlamaları önemlidir. Birçok etkinlik birden fazla kez tekrarlanabilir. Küçük yaş gruplarındaki öğrenciler, tekrar eden etkinliklerden keyif aldığı için bu etkinlikleri gerektiğinde tekrar edebilirsiniz.

Etkinlikler için kuralları belirlerken, öğrencilere örnekler sunmayı ve onların da fikirlerini almayı unutmayın. Kuralların neden gerekli olduğunu açıklayarak süreci mümkün olduğunca demokratik hale getirin. Örneğin, birlikte çalışabilmek için bazı temel kuralların gerekli olduğunu vurgulayın.

Sınıftan öneriler alın ve bu önerileri tartışın. Herkesin fikrinin duyulabilmesi için iki kişinin aynı anda konuşmaması gerektiği veya yalnızca el kaldıranlara söz hakkı verileceği gibi kuralların neden önemli olduğunu öğrencilere açıklayın. Öğrencilerin önerdiği kurallar, eğer uygun ve anlamlıysa kabul edin. Ancak, bu kurallar uygulanamayacaksa, bunun nedenini açık ve anlaşılır bir şekilde sınıfa açıklayın. Böylece öğrenciler, sürecin şeffaf ve adil bir şekilde işlediğini görebilir.

1. Sınıf Etkinlik Planları

Giriş

Benzerlikler ve Farklılıklar

Dinleme Becerileri

İletişimi Güçlendirme

Duygularla Başa Çıkma

Birlikte Hareket Etme

Problem Çözme

Kapanış

Giriş

- Barış Eğitimi kolaylaştırıcısı olarak, sınıfınızdaki öğrencilere olumlu bir rol model olmanız beklenir. Öğrencileriniz, barışçıl ve yapıcı iletişimi sizden öğrenerek benimseyecek, sizin yaklaşımınızı gözlemleyerek derse olan ilgilerini artıracaktır.
- Barış Eğitimi resmi müfredatta yer almadığı için öğrenciler başarısızlık korkusuyla değil, sizin kolaylaştırıcılığınız ve etkinliklerin içeriğiyle motive olacaklardır.
- Barış Eğitimi etkinliklerini tanıtın ve etkinliklerin kaç ders yapılacağını açıklayın.
- Barış Eğitimi'nin sadece okulda değil, hayat boyu öğrenilmesi gereken bir süreç olduğunu anlatın. Barışçıl iletişim ve çatışma çözme becerilerinin, günlük yaşamda da uygulanması gerektiğini vurgulayın.
- Öğrencilerden gelen soruları dikkatle dinleyin ve yanıtlayın. Bu konu onlar için yeni olabilir, ancak etkileri ve uygulama alanları zaten hayatlarının bir parçasıdır. Örnekler vererek onların günlük yaşamlarında Barış Eğitimi'ni nasıl kullanabileceklerini gösterin.
- Unutmayın, konu onlar için yeni olabilir, ancak etkileri ve önemi hayatlarının farklı alanlarında karşılırlarına çıkmıştır.

Etkinlik 1

Giriş

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barış Eğitimi hakkında öğrenmeye motive olur. - Programın amaçlarına odaklanır.	- Bu etkinlik, bir tanıtım etkinliğidir. - Etkinlik için bir top bulundurmayı unutmayın. - Öncelikle Barış Eğitimi etkinliklerini öğrencilere açıklayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere, yapacakları etkinliklerin “Barış Eğitimi” adı verilen yeni bir programın parçası olduğunu ve bu etkinliklerin onlara daha barışçıl bir şekilde bir arada yaşamayı öğreteceğini açıklayın.
- Bu süreçte birçok etkinlik gerçekleştirileceğini, ancak her bir etkinliğin amacının, hem kendilerini hem de başkalarını daha iyi tanımalarına yardımcı olarak hepimizin barış içinde bir arada yaşayabilmesini sağlamak olduğunu vurgulayın.
- Sınıfa kendinizi ve konuyu tanıttıktan sonra, onların da kendilerini tanıtmalarını isteyin. Eğer sınıf ortamı uygun değilse, öğrencileri dışarı çıkararak bir çember oluşturmalarını sağlayın. Ardından, bir top oyunu oynayacaklarını açıklayın.
- Oyunun kurallarını belirtin:
 - Her öğrenci, bir arkadaşının ismini söyleyerek topu havaya atmalı ve ismi söylenen kişi topu yakalamalıdır.
 - Oyunu başlatmak için, bir öğrencinin ismini söyleyerek topu havaya atın. O öğrenci topu yakaladıktan sonra başka bir arkadaşının ismini söyleyerek topu havaya atmalı ve oyun bu şekilde devam etmelidir.
 - Tüm öğrencilerin oyuna katıldığından ve kimsenin topu birden fazla kez almadığından emin olun.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Oyunu beğendiniz mi? - Birbirimizi tanımanın neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz? - Oyun sırasında kendinizi nasıl hissettiniz?	- Sınıftaki diğer kişilerin isimlerini hatırlayıp hatırlamadıklarını düşünmelerini isteyin. - Birbirimizi tanımanın, güçlü topluluklar oluşturmanın ve barış içinde bir arada yaşamının önemli bir adımı olduğunu onlara açıklayın.

Etkinlik 2

Kurallarımız Neler?

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
Herkesin katkıda bulunduğu sınıf kurallarının önemini anlamak.	Bu etkinlik, öğrencilerin Barış Eğitimi için yaşayan bir model oluşturabilmeleri adına, İnsan Hakları ilkelerine saygı duyulan bir sınıf ortamı oluşturmayı amaçlamaktadır.

Etkinlik Yönergeleri

- Okuldaki kurallar hakkında konuşun ve öğrencilere kuralların neden var olduğunu düşündüklerini sorun.
- Kuralların, herhangi bir ortamda (evde, okulda, toplumda) herkese adil bir şekilde davranabilmek için var olduğunu açıklayın.
- Öğrencilere, Barış Eğitimi etkinlikleri boyunca hangi kuralların olması gerektiğini düşündüklerini sorun ve cevaplarını tahtaya yazın.
- Barış Eğitiminde herkesin eşit şekilde muamele görmesi gerektiğini ve paylaşacak bir şeyleri olduğunda herkesin konuşma hakkına sahip olması gerektiğini açıklayın.
- Sınıfa, bazen oyunlar ve etkinlikler için gruplar yapılacağını açıklayın. Yeni arkadaşlıklar edinmeyi teşvik etmek amacıyla, grupların nasıl oluşturulacağına dair bir kural olması gerektiğini ifade edin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Herkesin konuşma fırsatı bulmasını sağlayacak bir kural nasıl oluşturulabilir? - İnsanların yeni arkadaşlar edinmesine yardımcı olabilecek ne tür kurallar olabilir? - Barış Eğitimi için önemli olabileceğini düşündüğünüz başka hangi kurallar var?	- Günlük hayatta Barış Eğitimi'nin ne anlama geldiğini ve kuralların barışçıl bir ortam sağlamaya nasıl yardımcı olabileceğini tartışın. - Öğrencilere, bu kuralların kendi belirledikleri kurallar olduğunu ve sadece öğretmenin değil, tüm sınıfın sorumluluğunda olduğunu hatırlatın.

Etkinlik 3

‘Hayat Bayram Olsa!’

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barış Eğitimi’ni anlamak ve bu konunun neden önemli olduğunu keşfetmek. - Barış içinde yaşamayı destekleyen değerleri ve becerileri geliştirmek.	Bu etkinlikte, barış veya barışın temel unsurlarından biri (örneğin empati, problem çözme, saygı) ile ilgili farklı bir şarkı da kullanılabilir.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere bir şarkı söyleyeceğinizi söyleyin ve şarkı sözlerini tahtaya yazın. (Öğrenciler okuyamasalar bile, bu onların katılım sürecini destekler.)
- Bu etkinlik için “*Hayat Bayram Olsa*” şarkısını kullanabilirsiniz ya da isterseniz barışla ilgili başka bir şarkı seçebilirsiniz.
- Şarkının bir satırını söyleyin ve öğrencilerden tekrar etmelerini isteyin. Gerekirse, satırın anlamını öğrencilerin ana dilinde açıklayın.
- Bu süreci şarkının tüm satırları için tekrarlayın. Ardından, tüm sınıfın birlikte birkaç kez şarkıyı söylemesini sağlayın.
- Öğrenciler şarkıyı söylemeye alıştığında, şarkının ritmine uygun olarak alkış ve basit hareketler ekleyerek süreci daha eğlenceli hale getirin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bu şarkı hakkında ne düşünüyorsunuz? - Şarkıyı daha etkili veya eğlenceli hale getirmek için neler yapabiliriz? - Barışçıl olmak için hangi bilgiler ve becerilere ihtiyacımız var? - Bunları nasıl öğrenebiliriz? - Şarkının sözleri sizde nasıl bir duygu uyandırdı? - Şarkıda geçen barışla ilgili bir kelime seçin ve bu kelimenin sizin için ne ifade ettiğini paylaşın.	- Tanıdığımız herkese barışçıl bir şekilde yaklaşmayı öğrendiğimizde, barışın büyüyerek yayılacağını anlatın. - Öğrencilere, barışı hayatımıza dahil etmenin bilinçli bir çaba gerektirdiğini vurgulayın. Küçük adımlar atarak bile büyük değişimler yaratabileceğimizi açıklayın. - Barış Eğitimi etkinliklerinin, çatışmaları önleme yollarını öğreteceğini ve günlük hayatımızda barışçıl bir ortamı sürdürmemize yardımcı olacağını belirtin. - Ayrıca, bu etkinliklerin empati kurmayı, farklılıklara saygı duymayı ve sorunları şiddet yerine diyalog yoluyla çözmeyi teşvik ettiğini hatırlatın. - Öğrencilere, barışın sadece büyük olaylarla değil, günlük hayatta birbirimize nasıl davrandığımızla da şekillendiğini düşündürün.

Benzerlikler ve Farklılıklar

- Öğrencilere, farklılıkların dünyayı daha zengin ve renkli hale getirdiğini, benzerliklerin ise bizi bir araya getiren güçlü bağlar oluşturduğunu açıklayın.
- Sınıf içinde çeşitliliği kutlamak için, öğrencileri kendi kültürlerinden, ailelerinden veya günlük yaşamlarından örnekler paylaşmaya teşvik edin. Bu paylaşım, hem farklılıkları hem de ortak noktaları keşfetmelerine yardımcı olacaktır. Öğrenciler, insanlar arasındaki farklılıkların ötesinde birçok benzerlik olduğunu kendi deneyimleriyle fark etmelidir. Bu farkındalık, önyargıların azalmasına ve daha güçlü sosyal bağların kurulmasına zemin hazırlar.
- Süreci desteklemek için öğrencilere açık uçlu sorular yöneltin. “Hepimizin sevdiği bir şey ne olabilir?” veya “Hepimizi mutlu eden bir durum söyleyebilir misiniz?” gibi sorular sorarak ortak noktalarını keşfetmelerini sağlayın.
- Etkinlik sırasında kendi tutum ve davranışlarınıza dikkat edin. Unutmayın ki öğrenciler, önyargılı veya taraflı bir tutum sergilediğinizde bunu fark edebilirler. Bu nedenle, etkinlik boyunca tarafsız ve kapsayıcı bir yaklaşım sergileyerek tüm öğrencilerin kendilerini değerli hissetmelerini sağlayın.
- Öğrencilerin benzerliklerini keşfetmelerine yardımcı olmak için grup etkinlikleri düzenleyin. Örneğin, ortak bir hikaye yazma, resim çizme veya iş birliği gerektiren bir oyun oynama etkinliği sırasında, öğrencilerin doğal olarak ortaya çıkan ortak yönleri üzerine konuşmalarını teşvik edin.
- Empatiyi geliştirmek için farklı roller alacakları etkinlikler de düzenleyebilirsiniz. Öğrencilerin farklı roller üstlenmesi, başkalarının bakış açılarını anlamalarına ve farklı durumlara nasıl tepki verdiklerini deneyimlemelerine yardımcı olur. Böylece, farklılıklara saygı duymanın ve benzerliklerimizi keşfetmenin, barış içinde bir arada yaşamak için ne kadar önemli olduğunu kavrayabilirler.

Etkinlik 4

Barış Şiiri

Etkinliğin Amaçları - Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	Kolaylaştırıcı Notları - Bu etkinlik, tüm sınıfın katılımını gerektirir; bu nedenle öğrencileri dikkatlice gözlemlemek önemlidir. - Etkinlikte, barış veya barışın unsurlarından biriyle (empati, problem çözme, saygı gibi) ilgili farklı bir şiir de kullanılabilir.
---	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere yeni bir şiir öğreneceklerini söyleyin.
- Şiiri tahtaya yazın.
- Her satırı okuyarak öğrencilerden tekrar etmelerini isteyin. Gerekirse, satırların anlamını öğrencilerin ana dilinde açıklayın.
- Bu süreci şiirin tüm satırları için uygulayın.
- Son olarak, şiiri hep birlikte birkaç kez okuyarak pekiştirin.

Örnek Tartışma Soruları: - Sizce bu şiir ne anlatıyor? - Barışın neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz? - Barışçıl bir insan olmak için neler yapabilirsiniz?	Düşünün ve Değerlendirin: - Her birimizin, karşılaştığımız insanlarla barış içinde yaşamayı öğrenmesi gerektiğini ve bu şekilde barışın giderek büyüüp yayılacağını vurgulayın. - Bu şiirin, barışın hayatımızdaki önemini hatırlamak ve anlamak için bir araç olduğunu belirtin. - Hep birlikte barışçıl bir toplum yaratabileceğimizi ve bunu sürdürebileceğimizi anlatın.
---	---

Barışın Şiiri

Barış olsun her yerde,
Gökyüzünde, yeryüzünde.
Kardeşlik dolsun kalbimize,
Sevgi yayılsın herkese.
Bir gülücük, bir selam,
Barışı başlatır her an.
Huzur gelir dünyamıza.
Gülümse, barış büyür herkesle
Birlikte güzeliz, hepimiz,
Barışla ışıldar sevgimiz.

Etkinlik 5

Aynalar

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	- Bu, öğrencilerin yer değiştirmesi gereken bir eşli etkinliktir. - Öğrencilerin ilk eşlerini arkadaşlarından seçmelerine izin verin, ancak eş değiştirirken yakın arkadaşları dışındaki kişilerle eşleşmelerini teşvik edin. - Öğrencileri, bedenlerini aktif şekilde kullanmaya yönlendirin. Bu, onların beden farkındalıklarını geliştirmelerine yardımcı olacaktır.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere “Aynalar” adında bir oyun oynayacaklarını söyleyin. Her öğrencinin bir partner bulmasını isteyin.
- Her çiftte birinci öğrenci aynaya bakıyormuş gibi hareket ederken, ikinci öğrenci ayna rolünü üstlenir. Birinci öğrenci çeşitli hareketler yapar ve ikinci öğrenci, bu hareketleri mümkün olduğunca aynen taklit eder.
- Öğrencilerin bedenlerini aktif kullanmaları gerektiğini vurgulayın. Çömelme, zıplama, kollarını sallama gibi farklı hareketler yapabileceklerini belirtin.
- Üç dakika sonra öğrencilere rollerini değiştirmelerini söyleyin. Şimdi birinci öğrenci ayna rolüne geçerken, ikinci öğrenci hareketleri belirler.
- Birkaç dakika sonra etkinliği durdurun ve öğrencilerden yeni bir eş seçmelerini isteyin. Aynı süreci tekrar edin.
- Daha sonra bir kez daha eş değiştirerek oyunu birkaç tur daha oynatın.
- Turlar tamamlandıktan sonra etkinliği sonlandırın ve öğrencilerden yerlerine dönmelerini isteyin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Partnerinizin hareketlerini taklit etmek zor muydu? - Partnerinizin hareketleri, sizin genellikle yaptığınız hareketlere benziyor muydu? - Bu benzerlikler size ne anlatıyor? - Farklı görünüyor olsak bile ortak yönlerimiz olduğunu düşünüyor musunuz?	- Öğrencilere oyundan keyif alıp almadıklarını ve en çok hangi kısmını eğlenceli bulduklarını sorun. “Aynalar” oyununun, farkında olmadan birbirimize ne kadar benzediğimizi gösterdiğini açıklayın. - Hareketlerimizin, beden dilimizin ve tepkilerimizin aslında ortak noktalar taşıdığını vurgulayarak, insanların görüldüğünden daha fazla benzerlik taşıdığını keşfetmenin önemine değinin.

Etkinlik 6

Hepimiz Bir'iz!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	- Bu, bir şarkı söyleme etkinliğidir ve barışçıl veya olumlu mesajlar içeren herhangi bir şarkı kullanılabilir. - Etkinlik, mümkün olduğunca sık tekrar edilmelidir; yalnızca bağımsız bir etkinlik olarak değil, aynı zamanda dersin başında motivasyon sağlamak, dersi sonlandırmak veya öğrenciler enerjilerini yönlendirmekte zorlandığında dengeyi sağlamak için de kullanılabilir.

Etkinlik Yönergeleri

- Şarkının sözlerini tahtaya yazın (öğrenciler henüz okuyamasa bile, bu süreç okuma becerilerini destekler).
- Bu etkinlik için Yaşamak Ne Güzel Şey veya Hayat Bayram Olsa şarkılarını kullanabilirsiniz.
- Şarkının ilk satırını söyleyin ve öğrencilerden tekrar etmelerini isteyin. Bu şekilde devam ederek ilk kıtayı öğrenmelerini sağlayın.
- Aynı yöntemi nakarat ve diğer kıtalar için de uygulayın.
- Öğrenciler şarkıyı öğrendikten sonra, ritmi desteklemek için el çırpma, ayak vurma veya eğlenceli hareketler ekleyerek etkinliği daha canlı hale getirin.
- İkinci şarkıyı öğretirken de aynı adımları takip edebilirsiniz.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Sizce bu şarkı hangi mesajı veriyor? - Bizi birbirimize benzer kılan şeyler nelerdir? - Şarkıda geçen “sevmek ve dostluk” kavramları hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce bunlar hayatımızda neden önemlidir?	- Öğrencilerle, bu şarkının yaşam sevgisini, dostluk ve barışın insanları nasıl bir araya getirdiğini anlattığını tartışın. - Bizi farklı kılan özelliklerin mi yoksa ortak yönlerimizin mi daha önemli olduğunu düşündüklerini sorun. - Son olarak, hepimizin bir şekilde benzer olduğunu, farklılıklarımızın ise yalnızca bizi özel kılacak küçük ayrıntılar olduğunu vurgulayın.

Etkinlik 7

Nasıl Aynıyız?

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	- Öğrencilerden, cevap vermeden önce dikkatlice düşünmelerini ve mümkün olduğunca fazla fikir üretmelerini isteyin. - Eğer benzerlikleri bulmakta zorlanırlarsa, iki öğrenciyi sınıfın önüne çağırın ve birbirlerine soru sorarak benzer özelliklerini fark etmeye çalışmalarını isteyin.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden, birbirimize benzediğimiz mümkün olduğunca çok örnek düşünmelerini isteyin.
- Bu fikirleri tahtaya yazın ve öğrencilerin düşüncelerini geliştirmelerine yardımcı olmak için aşağıdaki gibi sorular yöneltin:
 - » Yediğimiz yemekler hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - » Nerelerde yaşıyoruz?
 - » Oynamayı sevdiğimiz oyunlar nelerdir?
 - » Ailemizde kimler var?
 - » Fiziksel benzerliklerimiz nelerdir?
 - » Ne tür kıyafetler giyiyoruz?
- Öğrencilerin farklı açılardan düşünmelerini teşvik ederek, benzerliklerin çeşitliliğini keşfetmelerine yardımcı olun.

Örnek Tartışma Soruları: • Herkes yemek yiyor mu? Bunun ortak bir benzerlik olduğunu vurgulayın. • Ne tür yemekler yiyorsunuz? • Hepimiz kıyafet giyiyor muyuz? Nasıl giyiniyoruz? • Oyun oynamayı seviyor musunuz? • Hangi oyunları seviyorsunuz? • Kimlerle yaşıyorsunuz? • Kardeşleriniz var mı?	Düşünün ve Değerlendirin: • Öğrencilerle, farklılıklarımızdan çok daha fazla benzerliğimiz olduğunu tartışın. Hepimizin okulda olduğunu ve benzer temel ihtiyaçlara sahip olduğumuzu vurgulayın. Ayrıca, öğrencilerin listelediği diğer ortak noktaları da tartışmaya dahil edin. • Öğrencilere, insanların düşündüğümüzden çok daha fazla benzerlik taşıdığını, ancak bu benzerliklerin her zaman gözle görülür olmadığını açıklayın. • Önyargının, bir kişiyi tanımadan önce onun hakkında olumlu ya da olumsuz bir yargıya varmak olduğunu belirtin. Bu yargıların genellikle kişinin dış görünüşüne, kıyafet tarzına, cinsiyetine, dinine, ten rengine veya beslenme alışkanlıklarına dayalı olabileceğini anlatın. Önyargının, insanları tanımadan önce onlar hakkında kesin kararlar vermemize neden olabileceğini ve bunun da ayrımcılığa yol açabileceğini vurgulayın.
---	--

Etkinlik 8

Ama O Farklı!

Etkinliğin Amaçları • Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. • Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	Kolaylaştırıcı Notları • Öğrencilerden hikayeyi dikkatlice dinlemelerini ve hikaye sonunda sorulacak sorulara yanıt vermeye hazır olmalarını isteyin. • Tüm öğrencilerin cevap verme fırsatı bulduğundan emin olun. Etkinlik sırasında sürekli konuşan öğrenciler ile daha sessiz kalanları dengeli bir şekilde dahil etmeye özen gösterin.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere hikâyeyi net ve anlaşılır bir şekilde okuyun. Okuma sırasında, önemli noktaları vurgulayarak dikkatlerini canlı tutmalarını sağlayın.
- Hikâyeyi okurken, öğrencilerin duygularını ve tepkilerini gözlemleyin. Gerekirse duraklayarak “Sizce şimdi ne olacak?”, “Bu karakterin yerinde olsaydınız ne yapardınız?” gibi sorular yönelterek düşünmelerini teşvik edin.

- Hikâye bittikten sonra tartışma sorularını sınıfa yöneltin. Öğrencilerin aktif katılımını sağlamak için soruları açık uçlu ve düşündürücü hale getirin. Cevap vermek isteyen herkesi dinlediğinizden emin olun. Eğer bir yanıt eksik ya da hatalıysa, öğrenciye “Eklemek istediğin bir şey var mı?” ya da “Başka biri yardımcı olabilir mi?” gibi sorularla yönlendirme yapın.
- Önce öğrencilerin bireysel düşünmelerine fırsat verin, ardından küçük gruplar halinde tartışmalarını sağlayarak fikirlerini geliştirmelerine yardımcı olun.
- Tüm soruları sorduktan sonra, öğrencilerin hikâyeyi beğenip beğenmediklerini sorun ve hangi bölümlerin en çok ilgilerini çektiğini tartışın.
- Son olarak, “Bu hikâye bize ne öğretiyor?”, “Gerçek hayatta benzer bir durum yaşadınız mı?” gibi sorularla öğrencilerin hikâyeyle bağlantı kurmalarını teşvik edin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
• Birisiyle arkadaş olabilmek için onun bizimle aynı ülkeden veya aynı şehirden olması gerekir mi? • Farklılıklarımızdan çok daha fazla benzerliğimiz varken, sizce farklı bir ülkeden gelen biriyle arkadaş olmamızı zorlaştıran şey nedir? • Başkaları size farklı davrandığında nasıl hissediyorsunuz?	• Öğrencilere, fiziksel benzerliklerin fark edilmesinin genellikle daha kolay olduğunu, ancak farklı görünsek bile gözle göremediğimiz ortak yönlerimiz olabileceğini hatırlatın. • Hepimizin farklı durumlarda “yabancı” hissedebileceğini ve böyle bir durumda neler hissedebileceğimizi birlikte tartışın. • Barışçıl bir ortam oluşturmanın hepimizin sorumluluğunda olduğunu vurgulayın.

Ama O Farklı!

Hasan, mülteci kampına tek başına vardığında yorgun ve açtı. Erkek kardeşlerinin hepsi savaşa katılmıştı ve şu an nerede olduklarına dair hiçbir bilgisi yoktu. Ailesi ise uzun ve zorlu yürüyüş sırasında kaybolmuştu.

Kamptaki görevliler Hasan’a yardım etti; ona yemek ve kıyafet verdiler. Ancak Hasan için orada kimse bir arkadaş gibi değildi. Görevliler, onu okula götürüp kaydını yaptırdılar, fakat Hasan okuma yazma bilmiyordu. Bu yüzden kendisinden çok daha küçük çocukların olduğu bir sınıfa yerleştirildi. Hasan, kendini yalnız ve üzgün hissediyordu.

Bir gün Hasan, bir grup çocuğun futbol oynadığını gördü. Kenarda durup onları izlemeye başladı. Diğer çocuklara gülümsedi ama kimse onu fark etmedi. Hasan aslında çok iyi futbol oynardı, fakat kimse onu oyuna davet etmedi. Birden, çocuklardan biri topa çok sert vurdu. Top havaya fırladı, çocukların kafalarının üzerinden geçti ve Hasan diğer çocuklar farkına bile varmadan, topu ayağıyla ustaca durdurup takımın başka bir üyesine geri gönderdi.

Birkaç çocuk durup ona baktı.”Kim sana oynayabileceğini söyledi?” diye bir çocuk sinirle sordu. “Bırak oynasın,” dedi başka bir çocuk. “O iyi biri.” Bir diğer çocuk gruba doğru ilerledi. “Ama o farklı, bizimle oynayamaz,” dedi. Çocuklar kendi aralarında tartışmaya başladılar. Hasan sessizce durdu ama konuşulanları dikkatle dinliyordu.

Sonunda çocuklar tekrar oyunlarına döndüler. Hasan derin bir nefes aldı ve cesaretini toplayarak konuştu: “Ben farklı değilim. Ben de sizin gibi bir çocuğum, sadece başka bir yerden geldim. Farklı bir dil konuşuyorum ve tamamen yalnızım. Ama içimde sizin gibiyim, hiç farklı değilim.”

Tüm çocuklar durdu. Bazıları kaşlarını çattı, düşündüler. Sonra içlerinden en büyük olanı gülerek şöyle dedi: “Aslında haklı, farklı görünüyor, farklı konuşuyor ama sonuçta o da bizim gibi bir çocuk. Üstelik bence iyi futbol oynuyor. O kadar da farklı değil, bırakalım oynasın.”

Böylece Hasan oyuna katıldı ve o andan itibaren arkadaşlıklar kurmaya başladı. Farklı sınıfta olsalar bile okulda artık arkadaşları vardı. Yeni arkadaşları bazen onu öğle yemeğine bile davet ediyordu. Hasan mutluydu; uzun zamandır hayatı hiç bu kadar güzel olmamıştı.

Tartışma Soruları

1. Hasan mülteci kampına ilk geldiğinde nasıl hissediyordu?
2. Diğer çocuklar neden Hasan’ın futbol oynamasını istemedi?
3. Çocuklar neden Hasan’ın futbol oynamasına izin vermeye karar verdi?
4. Hasan diğerleriyle aynı mıydı yoksa farklı mıydı?
5. Onu farklı yapan neydi?
6. Onu aynı yapan neydi?

Etkinlik 9

Sev Kardeşim!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	- Bu etkinlikte barışçıl veya olumlu mesajlar içeren başka bir şarkı da kullanılabilir. - Ancak, şiddet içeren ya da öğrencilerin anlamakta zorlanacağı bir şarkı kesinlikle tercih edilmemelidir.

Etkinlik Yönergeleri

- Şarkının sözlerini tahtaya yazın. Bu etkinlikte *Sev Kardeşim* şarkısını kullanabilirsiniz.
- Şarkının ilk satırını söyleyin ve öğrencilerden bunu tekrar etmelerini isteyin.
- Daha sonra, bu satırı müzikle birleştirerek öğrencilerle birlikte söyleyin. Aynı yöntemi nakarat ve diğer kıtalar için de uygulayın.
- Öğrenciler şarkıyı öğrendikten sonra, ritmi desteklemek için el çırpma, ayak vurma gibi eğlenceli hareketler ekleyin. Bu, öğrencilerin şarkıyı daha keyifle ve içten söylemelerini sağlayacaktır.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Şarkı hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce bu şarkı insanlara hangi mesajı vermek istiyor? - Şarkının sözlerinde vurgulanan sevgi ve barış gerçekten paylaşılabılır mı? Sizce insanlar düşmanlıkları geride bırakabilir mi? Neden? - Eğer insanlar birbirine benziyorsa, bu onların bizim gibi düşünebileceği ve hissedebileceği anlamına gelir mi? - Başka insanların duygularını incitmek için neler yapabiliriz? Sevgi ve barış dolu bir ortam yaratmak için hangi adımları atmalıyız? - Şarkıda “kardeşlik” vurgulanıyor. Sizce farklı kültürlerden veya ülkelerden gelen insanlar da kardeş olabilir mi? Neden?	- Öğrencilerle, bu şarkının farklı görünebileceğimizi (örneğin, farklı renklerde çiçekler gibi) ancak hepimizin sevgi, barış ve kardeşlik gibi ortak değerleri paylaştığını anlattığını tartışın. - Farklılıklarımızın bizi özel kıldığını, ancak temelde hepimizin aynı temel ihtiyaçlara, duygulara ve hayallere sahip olduğunu vurgulayın. - Sevginin, insanları birleştiren en güçlü bağ olduğunu ve bu nedenle hepimizin bir şekilde birbirimize benzediğini, barış ve dostluk içinde yaşayabileceğimizi açıklayın.

Dinleme Becerileri

- Dinleme, temel beceriler arasında yer alır ve Barış Eğitimi'nin erken aşamalarında öğretilmelidir. Bu beceri, öğrencilerin empati geliştirmesi, çevrelerindeki dünyayı daha iyi anlaması ve sağlıklı iletişim kurması için kritik bir adımdır.
- Unutmayın ki gelişmiş dinleme becerileri, önyargıları azaltmaya yardımcı olur ve öğrencilerin daha bilinçli, tarafsız ve objektif düşüncelerini destekler. Bu süreç, onların daha fazla “neden?” sorusu sormasına yol açabilir. Bu tür sorular, öğrencilerin merak duygusunu artırır ve eleştirel düşünme yetilerini geliştirir.
- Şarkılar, şiirler ve hikayeler de dinleme becerilerini destekleyen araçlardır. Bu nedenle, sınıfta düzenli olarak dinleme etkinlikleri yapılmalıdır. Dinleme pratiğini eğlenceli hale getirmek için oyunlar, müzik temelli aktiviteler veya hikâye anlatımları gibi yöntemler kullanabilirsiniz. Örneğin, bir hikâye anlatırken önemli detayları not etmelerini isteyebilir ve bu detaylarla ilgili sorular yönlendirebilirsiniz.
- Öğrenciler, dinleme becerilerinin önemini kavradıkça, bu beceriyi öğretmenlerinden de beklerler. Bu nedenle, onların saygı ve empati becerilerini artırmak için sınıfta iyi bir dinleyici olmanız önemlidir. Öğrencilerle daha güçlü bir bağ kurmak ve güvenli bir öğrenme ortamı oluşturmak için, aktif dinleme pratiği yaparak onlara rol model olun.
- Dinleme etkinliklerini çeşitlendirerek daha etkili hale getirebilirsiniz. Örneğin, öğrencileri gruplara ayırıp bir hikâyenin farklı bölümlerini analiz etmelerini sağlayarak, her grubun kendi bölümünü sınıfa anlatmasını isteyebilirsiniz. Böylece, hem dinleme hem de anlatma becerilerini geliştirmeye yardımcı olabilirsiniz.
- Ayrıca, öğrencilerin “iyi bir dinleyici”nin özelliklerini belirlemelerini isteyerek, bu özellikler üzerine sınıfça konuşmalarını sağlayabilirsiniz. Bu tür etkinlikler, onların dinleme alışkanlıklarını geliştirmelerine ve iletişim becerilerini güçlendirmelerine katkı sağlar.

Etkinlik 10

Lider Ne Derse O!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	- Etkinliğin başında lider rolünü siz üstlenebilirsiniz. Ancak, öğrenciler etkinliği anladıktan sonra lider olarak bir öğrenciyi seçin. - Lider, talimatlar verir ve ardından hareketi kendisi yapar. Ancak öğrenciler yalnızca “Lider diyor ki” ifadesiyle başlayan talimatlara uymalıdır.

Etkinlik Yönergeleri

- Lider, sınıfın önünde durmalıdır.
- Bu rolde olmak için sınıftan bir öğrenciyi lider olarak seçebilirsiniz.
- Lider, öğrencilere yönerge verirken bazen “Lider diyor ki...” diyerek başlayıp istediği hareketi yapmalıdır.
- Diğer öğrenciler, yalnızca “Lider diyor ki...” dendikten sonra yapılan hareketleri tekrarlamalıdır.
- “Lider diyor ki...” sözünü duymadan hareketi yapan öğrenciler oyundan çıkar ve yerine oturur.
- En son kalan öğrenci oyunun kazananı olur ve yeni lider olarak oyuna devam eder.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bu oyundan keyif aldınız mı? - Lideri dinlemek yerine arkadaşlarınızın ne yaptığını izlemek daha mı kolaydı? Sizce neden herkesin yaptığı şeyi yapmak daha kolay? - Sizce dinlemek neden önemlidir? Etkili bir şekilde dinlemediğimizde ne olur?	- Öğrencilere oyunun zor olup olmadığını sorun. - Kaç kişinin sadece izlediğini ve dinlemediğini sorun. - Öğrencilere, bazen günlük hayatımızda bizim de dikkatli dinlemediğimizi ve söylenmeyen şeyleri söylenmiş gibi algılayarak hareket ettiğimizi açıklayın. - Bunun yanlış anlaşılmalara ve sorunlara yol açabileceğini belirtin.

Etkinlik 11

Yönergeler, Yönergeler

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	- Etkinlikleri birbirinden ayırabilir veya diğer etkinliklerin başında uygulayabilirsiniz. - Ancak, sınıfa bunun bir dinleme alıştırması olduğunu hatırlatmayı unutmayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencileri oyun alanına çıkarın.
- Sınıfa, onlara üç talimat vereceğinizi ve bu talimatları size verdikleri sırayla takip etmeleri gerektiğini açıklayın.
- Öğrencilere üç yönerge verin. Örneğin:
 - » Ağaca koşup etrafında üç kez dönün.
 - » Sol taraftaki çite koşup üç mekik çekin.
 - » Son olarak, yanıma geri gelin.
- Eğer sınıf çok büyükse, etkinliği gruplar halinde yapın. Diğer öğrenciler ise grubu izleyerek yönergelerin doğru şekilde yerine getirilip getirilmediğini gözlemleyebilir.
- Öğrencilerin kapasitesine uygun yönergelerle başlayın: üç ya da dört yönerge vererek başlayın ve etkinlik ilerledikçe yönergelerin karmaşıklığını artırın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Neden herkes tüm yönergeleri takip edemedi? - Hiç kimse kendi düşünmeden, sadece başkalarının yaptıklarını mı takip etti? - Sizce bu durum gerçek hayatta da oluyor mu? (Düşünmeden başkalarını takip etmek) - Sizce bu tür bir davranış sorunlara yol açabilir mi? - Bu tür sorunları nasıl önleyebilirsiniz?	- Eğer bu etkinlik sınıf için zor olmadıysa, üç talimat yerine dört yönerge vererek tekrar deneyin ve ardından beş yönergeye çıkarın. - Sınıfta bazı kişilerin, yönergeleri hatırlamalarına yardımcı olmak için arkadaşlarını taklit edip etmediklerini sorun. - Sınıfa, dinlemenin zor bir beceri olduğunu ancak pratik yaparak geliştirilebileceğini ve iyi dinlemenin çok önemli olduğunu hatırlatın.

Etkinlik 12

Sırlar

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	- Öğrencilere, dinlemenin hayatımızın her alanında önemli olduğunu; hem okulda öğrenmek hem de topluluk içinde öğrenmek için gerekli bir beceri olduğunu açıklayın. - Başkalarını iyi dinlersek, onları daha iyi anlayacağımızı; onları daha iyi anlarsak, anlaşmazlıkların azalacağını anlatın. - Dinleyerek ve anlayarak, başkalarına saygı duymayı öğrendiğimizi vurgulayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfı bir çember şeklinde oturtun (eğer sınıf çok büyükse, iki çember oluşturabilirsiniz).
- Sınıfa, sırayla bir sır taşıyacaklarını, ancak bu sırrı doğru anlayabilmek için çok iyi dinlemeleri gerektiğini açıklayın. Her öğrencinin, yanındaki kişiye fısıldayarak cümleyi ileteceğini belirtin.
- İlk öğrenciye kısa bir cümle fısıldayın; cümleyi net bir şekilde söyleyin, ancak sadece bir kez tekrarlayın.
- Bu öğrenci, cümleyi yanındaki arkadaşına fısıldayacak ve bu süreç çember boyunca devam edecektir.
- Çemberin sonunda bulunan öğrenciye, sırrın ne olduğunu sorun.
- İlk öğrenciye, sırrın başlangıçta ne olduğunu sorun ve sonuçları karşılaştırın.
- Oyunu, farklı bir cümleyle ve bu kez çemberin ters yönünde oynayarak tekrarlayın.

Örnek Tartışma Soruları: - Başlangıçtaki sır neydi? - Sizce sır neden sonunda başlangıçtakinden farklı oldu? - Yanınızdaki kişinin ne söylediğini anlamak zor muydu? - Söyleneni duyduğunuzdan emin olmak için ne yaptınız? - İnsanların söylediklerini duyduğunuzu düşünüp, sonradan aslında bunu demek istemediklerini fark ettiğiniz oluyor mu? - Bir şeyi yanlış duyduğunuzda ne olur? - İyi dinlemek neden önemlidir?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilere, aktif dinlemenin düşündüğümüzden çok daha zor bir beceri olduğunu açıklayın. - Aktif dinlemenin pratik gerektirdiğini, çünkü çoğumuzun bir mesajın sadece bir kısmını dinlediğini belirtin. - Yanlış anlamaların, söylenenlerin yalnızca bir kısmını dinlediğimizde başladığını ve bu yüzden iyi dinlemenin çok önemli olduğunu açıklayın.
---	--

Etkinlik 13

Hikaye

Etkinliğin Amaçları - Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	Kolaylaştırıcı Notları Öğrencilerden hikayeyi dikkatlice dinlemelerini isteyin, çünkü hikaye bittikten sonra onlara hikaye hakkında sorular sorup tartışılacağını öğrencilere hatırlatın.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere hikâyeyi net ve anlaşılır bir şekilde okuyun. Okuma sırasında, önemli noktaları vurgulayarak öğrencilerin dikkatini canlı tutmaya çalışın.
- Hikayeyi net ve ifadeli bir şekilde okuyun, mümkünse farklı karakterler için farklı ses tonları kullanın.
- Öğrencilerden, hikaye hakkında dört ya da beş çizim yaparak özetlemelerini isteyin.
- Öğrencilerden, hikayeyi farklı karakterlerin bakış açılarından anlatmalarını isteyin.
- Özet ve çizimler bittikten sonra, tartışma sorularını sınıfa yöneltin.
- Soruları sorarken öğrencilerin aktif katılımını teşvik edin. Önce bireysel düşüncelerine fırsat verin, ardından küçük gruplar halinde tartışmalarını sağlayabilirsiniz.

- Öğrencilerin hikâyeden çıkardıkları dersleri paylaşımlarını isteyin. “Bu hikâye bize ne öğretiyor?”, “Gerçek hayatta benzer bir durum yaşadınız mı?” gibi sorularla öğrencilerin bağlantı kurmasını sağlayın.

Fırtına Grubu Hikayesi

Bir kız ve bir erkek çocuk her zaman okula gidiyor ve birlikte oynuyorlardı. Ancak bir sorun vardı: Farklı mahallelerde yaşıyorlardı ve aileleri bu arkadaşlıktan memnun değildi.

Aileler arasında pek çok tartışma yaşanmıştı ve iki çocuk da bu durumdan çok mutsuz olmuştu. Ama yine de birlikte okula gitmeye ve oynamaya devam ettiler. Aileleri ve diğer akrabaları, diğer mahalledeki insanlar hakkında kötü şeyler söylüyordu. Çocuklar buna karşı çıkmaya çalışsalar da, mahalleler arasındaki düşmanlık çok eskiydi ve bu durumu nasıl düzeltebileceklerini bilmiyorlardı.

Daha sonra okulda yeni bir ders tanıtıldı. Dersin adı **Barış Eğitimi** idi ve bu derslerde çocuklar ayrımcılık hakkında bilgi edindiler. İnsanların, farklılıklarından çok daha fazla benzerlikleri olduğunu öğrendiler. Bu dersler sırasında konuşurken, öğrendiklerinin kendi yaşadıklarıyla birebir örtüştüğünü fark ettiler. Her iki ailenin de diğer mahalle hakkında kötü konuştuğunu gördüler. Ancak aileler birbirlerini tanımıyordu ve birbirleriyle hiç konuşmamışlardı. Yine de iki çocuğun arkadaş olmaması gerektiğini savunuyor ve birbirleri hakkında yalnızca kötü şeyler söylüyorlardı.

İki çocuk bu sorunu nasıl çözebileceklerini düşündü. Bir gün tüm arkadaşlarını topladılar ve çocuklara seslenip bir plan önerdiler:

“Artık yeni bir grup kuruyoruz - **Fırtına Grubu**” dedi erkek çocuk. “Bu gruba herkes katılabilir; tek kural, başka bir grup hakkında kötü konuşmamaktır, en azından duyduğunuz şeyin doğru olduğunu bilmiyorsanız.” Çocuklar bu fikri kabul etti. Birlikte oyun oynayamadıkları için, eğlenmek adına bu yeni gruba katıldılar. Gün boyunca grubun üye sayısı arttı.

Farklı gruplardan gelen yetişkinler çocukların birlikte oynadığını görünce şok oldular ve:

“Bütün bunlar da ne böyle?” diye sordu liderlerden biri.

“Artık farklı gruplar yok; sadece bir grup var: Fırtına Grubu! Bundan sonra hepimiz birlikte oynayacağız. Böylece daha fazla oyun oynayabiliriz” dedi kız çocuk.

Liderlerden biri kaşlarını çattı, diğer liderlere baktı, sonra gülümsedi ve başını salladı. “Doğru söylüyorsunuz, sizler sadece çocuk olabilirsiniz, ancak gerçeği görece kadar bilgesiniz. Hepimiz insan olduğumuza göre, hangi gruba ait olduğumuz fark etmez. Benzerliklerimiz, farklılıklarımızdan çok daha fazla. Belki hepimiz Fırtına Grubuna ait olsak bu sorunlarımız olmazdı!”

Tartışma Soruları

1. Kız ve erkek çocuk birlikte hangi şeyleri yapıyordu?
2. Sorun neden ortaya çıktı?
3. Okulda yeni tanıtılan ders neydi?
4. Fırtına Grubu’nun kuralları neydi?
5. Liderler neden çocukları dinledi?
6. Sizce herkes tek bir gruba mı ait?
7. Bu şekilde düşünmenizin sebebi nedir?
8. Sizce insanlar neden tek bir insan ailesi olarak bir arada yaşamakta zorluk çekiyor?

İletişim Becerileri

- Net ve anlaşılır konuştuğunuzdan, tüm kuralları açıkça açıkladığınızdan emin olun. Karışıklığa yol açabilecek ifadelerden kaçının.
- İletişim becerilerini kullanın ve öğrencileri bu becerileri geliştirmeye teşvik edin. Bunlardan bazıları:
 - » Açık uçlu sorular sormak.
 - » Beden dilini etkili kullanmak (gülümseme, göz teması, jestler).
 - » Öğrencilerin davranışlarını dikkatle gözlemlemek.
- İyi iletişim becerileri sergileyen öğrencileri övgüyle destekleyin. Onların çabalarını isimleriyle takdir edin. Örneğin, “Ahmet, konuşurken göz teması kurduğun için seni tebrik ederim.” gibi ifadeler kullanarak olumlu davranışları pekiştirin.
- Öğrencilere, iyi iletişim becerilerinin yalnızca bu etkinliklerde değil, günlük hayatta da her zaman uygulanması gerektiğini hatırlatın. Eğer öğrencilerin bu beceriler konusunda daha fazla gelişmesi gerektiğini düşünüyorsanız, iletişimle ilgili etkinlikleri birkaç haftada bir, diğer konuların arasına ekleyerek tekrar edin.
- Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirebilmeleri için düzenli pratikler yapmalarını sağlayın. Etkinlikleri çeşitlendirin, örneğin:
 - » Grup çalışmaları sırasında öğrencilerin birbirlerini anlamaya yönelik etkinlikler yapmalarını sağlayın.
 - » Canlandırma aktiviteleri ile farklı iletişim senaryoları oluşturun.
 - » Hikâye anlatma gibi eğlenceli yöntemlerle iletişim pratiği yapmalarını teşvik edin.

Etkinlik 14

Esrarengiz Çizimler

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	- Sınıfı, büyüklüğüne bağlı olarak üç veya dört gruba ayırabilirsiniz. - Gruptan seçilen öğrenci çizim yaparken diğer öğrenciler önceki etkinliklerde verilen şarkı ve şiirleri tekrar edebilirler.

Etkinlik Yönergeleri

- Her küçük gruptan bir öğrenci, A4 kağıdına büyük bir nesne çizer. Kağıt katlandığında, çizimin yalnızca küçük bir bölümü dışarıdan görünür olmalıdır.
- İlk olarak, kağıdın görünen kısmı gruba gösterilir ve grup, ne çizildiğini tahmin etmeye çalışır.
- Üç tahminden sonra, kağıdın bir bölümü daha açılır ve tahmin eden kişi çizimin artık iki bölümünü görmüş olur.
- Eğer hala tahmin edemezlerse, üç tahmin daha yapılır ve kağıdın bir bölümü daha açılır. Oyunun amacı, çizimin tamamını görmeden önce ne olduğunu doğru tahmin etmektir.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Resmin ne olduğunu tahmin etmek için kaç tahminde bulundunuz? - Sadece küçük bir ipucuyla tahminde bulunmak zor muydu? - Tüm bilgileri almadan resmi (durumu, olayı vb.) tahmin etmeye çalıştığınızda ne olabilir?	- Çoğu zaman doğru iletişim kurmak yerine tahminde bulunmanın yanlış olabileceğini ve bu tahminlerin yanıltıcı sonuçlar doğurabileceğini sınıfla tartışın. - Öğrencilere, etkili iletişim kurmanın, yanlış anlamaları önlemenin ve barışı sağlamanın neden önemli olduğunu açıklayın.

Etkinlik 15

Markete Gittim ve...

Etkinliğin Amaçları	Düşünün ve Değerlendirin
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	Öğrencileri bir çember şeklinde oturtun (eğer sınıf büyükse, birden fazla çember oluşturabilirsiniz).

Etkinlik Yönergeleri

- Hikayeye bu cümle ile başlayın: “Markete gittim ve bir muz aldım” (veya öğrencilere tanıdık olan başka bir yiyecek seçebilirsiniz).
- Yanınızdaki öğrenci, sizin söylediğinizi aynen tekrar eder ve ardından yeni bir öge ekler. Örneğin: “Markete gittim ve bir muz ile bir ekmek aldım.”
- Oyun bu şekilde çemberde devam eder; her öğrenci önce kendinden önceki tüm öğeleri doğru sırayla tekrar eder, sonra yeni bir öge ekler.
- Eğer bir öğrenci sıralamayı hatırlayamazsa, oyundan çıkarak çemberin dışına geçer.
- Birden fazla çember varsa, her grubu gözlemleyerek oyunun doğru şekilde ilerlediğinden emin olun.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bu oyunu oynamak kolay mıydı? - Farklı kişilerin ne aldığını nasıl hatırladınız? - Arkadaşlarınız ne aldıklarını söylerken onları dikkatlice izlediniz mi? Yoksa aklınızda bir liste mi oluşturdunuz? - Başkalarının söylediklerini hatırlamak için başka hangi yöntemleri kullanabilirsiniz?	- Öğrencilerle, dinleme ve iletişimin bir madalyonun iki yüzü gibi olduğunu ve birbirinden ayıramayacağını tartışın. - Herkesin bilgileri farklı yollarla hatırladığını vurgulayın ve öğrencilerin kendilerine en uygun yöntemi keşfedip bunu geliştirmeleri gerektiğini söyleyin.

Etkinlik 16

Benim Hakkımda

Etkinliğin Amaçları - Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	Kolaylaştırıcı Notları - Bu etkinlikten önce, öğrencilerden kendileri veya aileleri için anlam taşıyan bir eşyayı evden getirmelerini isteyin. - Öğrencilere, bu eşyayı sınıfta paylaşma ve onun neden önemli olduğunu anlatma fırsatı bulacaklarını belirtin.
---	--

Etkinlik Yönergeleri

- Bir öğrenciden gönüllü olarak ilk paylaşımı yapmasını isteyin.
- Sınıfa, her öğrencinin kendi geçmişi veya kültürü hakkında bir şeyler paylaşma fırsatı bulacağını ve herkesin dikkatle dinlemesi gerektiğini açıklayın.
- Paylaşmak isteyen her öğrenciye, getirdiği eşyayı tanıtmayı veya kendisi hakkında bir şeyler anlatması için 2-3 dakika süre verin.
- Tüm öğrencilerin paylaşım yapmasına olanak tanıyın, ancak paylaşmak istemeyenleri zorlamayın.

Örnek Tartışma Soruları: - Sınıfın karşısına çıkıp kendinizle ilgili bir şey paylaşmak sizin için zor oldu mu? - Sizce hangisi daha kolaydı: konuşmak mı, dinlemek mi? Neden? - Başkalarının söylediklerini dikkatle dinlemek neden önemlidir? - Açık ve net bir şekilde konuşmayı öğrenmek sizce neden gereklidir?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilere, bu etkinliğin hem kendileri hakkında konuşma hem de konuşma ve aktif dinleme becerilerini pratik etme fırsatı sunduğunu açıklayın. - Aktif dinlemenin pratik gerektirdiğini, çünkü çoğumuzun bir mesajın yalnızca bir kısmını dinlediğini belirtin. - Yanlış anlamaların genellikle söylenenlerin sadece bir kısmını dinlediğimizde ortaya çıktığını ve bu yüzden iyi bir dinleyici olmanın çok önemli olduğunu vurgulayın.
---	---

Duygularla Başa Çıkma

- Etkinliklerin başında, birçok öğrencinin duyguları tanımakta zorlanabileceğini ve bazı kültürel normların onların duygularını ifade etmelerine izin vermeyebileceğini unutmayın. Bazı öğrenciler, geçmiş travmaları veya stresli yaşam olayları nedeniyle farklı duygusal tepkiler gösterebilir. Bu nedenle, öğretmen el kitabındaki açıklamaların dikkatlice incelenmesi ve kaynak egzersizinin etkin bir şekilde kullanılması büyük önem taşır.
- Öğrencilerin duygular hakkında konuşurken rahat hissetmelerini sağlamak için güvenli ve destekleyici bir ortam oluşturun. Sınıfta açık bir iletişim kültürü geliştirin; öğrenciler, duygularını ifade ederken yargılanmayacaklarını bilmelidir. Onlara, sınıfın herkes için güvenli bir alan olduğunu ve duygularını paylaşmanın doğal bir süreç olduğunu hissettirmek önemlidir.
- Eğer duygularımızı tanımlayamazsak, onlarla başa çıkmanın mümkün olmadığını açıklayın. Duyguların doğru ve sağlıklı bir şekilde ifade edilmesinin, hem kişisel hem de sosyal olarak barışçıl bir yaşam sürdürmenin temel bir becerisi olduğunu vurgulayın. Duygularla başa çıkma yöntemlerinin, bireysel farklılıklara ve kültürel bağlamlara göre değişebileceğini belirtin. Örneğin, bazı kültürlerde duyguları açıkça ifade etmek teşvik edilirken, bazılarında daha içe dönük bir yaklaşım benimsenebilir.
- Bu çalışmaların, öğrencilerin hem kendilerini hem de başkalarını daha iyi tanımalarını ve anlamalarını sağlamayı amaçladığını açıklayın. Onlara, duygularını olumlu ve barışçıl bir şekilde yönetmeyi öğrenmeleri için çeşitli yöntemler öğretebilirsiniz.
- Sınıfta duygular üzerine yapılan etkinliklerde yaratıcı araçlar kullanın (örneğin, resimler, hikayeler, drama ve grup çalışmaları). Duygularla ilgili açık uçlu sorular sorarak öğrencilerin düşünmesini ve paylaşmasını sağlayın. Ayrıca, öğrencilerin duygularını yönetebilmeleri için onlara somut stratejiler sunun. Örneğin:
 - » Bir arkadaşla konuşarak duygularını paylaşmak,
 - » Günlük tutarak hissettiklerini yazıya dökmek,
 - » Nefes egzersizleri veya meditasyon gibi rahatlama tekniklerini kullanmak,
 - » Sanat veya spor gibi yaratıcı ve fiziksel aktivitelerle duygularını ifade etmek.

Öğrencilerin, duygularını sağlıklı bir şekilde tanımlayıp ifade edebilmelerinin, hem bireysel mutlulukları hem de toplumsal barış için kritik bir beceri olduğunu vurgulayın. Bu nedenle, öğretmenlerin öğrencilerin duygusal gelişimini destekleyici kaynaklardan faydalanması ve her bireyin farklı geçmişler ve deneyimlere sahip olabileceğini göz önünde bulundurması gerekmektedir.

Etkinlik 17

Kaynaklarım

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Kendi duygularını tanımak. - Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. - Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	- Çikolata yemek, TV izlemek ya da iPad oynamak gibi yalnızca anlık rahatlatma sağlayan ve uzun vadede zararlı olabilecek alışkanlıkları listeye eklememeleri gerektiğini hatırlatın. - Kendi duygularını bastırmak yerine, onlarla sağlıklı bir şekilde başa çıkmayı öğrenecekleri yöntemleri bulmalarını teşvik edin.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere, herkesin zaman zaman üzgün, hayal kırıklığına uğramış ya da mutsuz hissedebileceğini hatırlatın. Bu duyguların tamamen normal olduğunu vurgulayın.
- Ancak önemli olanın, bu duygularla sağlıklı bir şekilde başa çıkmayı öğrenmek olduğunu açıklayın.
- Öğrencilerden, kendilerini üzgün ya da kötü hissettiklerinde yaptıkları veya yapabilecekleri şeyleri bireysel olarak düşünmelerini isteyin. Onlardan, kendilerini daha iyi hissettiren sağlıklı ve uzun vadede faydalı aktiviteleri listelemelerini isteyin.
- Örnek olarak şunları paylaşabilirsiniz: *En yakın arkadaşım ile vakit geçirmek, annemle ya da güvendiğim biriyle konuşmak, müzik dinlemek, resim çizmek ya da günlük tutmak, dışarı çıkıp temiz hava almak, yürüyüş yapmak, sevdiğim bir hobiyle uğraşmak (örneğin, bir şeyler üretmek, kitap okumak, spor yapmak)*
- Öğrencilerin bulduğu fikirleri sınıfta paylaşmasını sağlayın ve tahtaya yazın.
- Sınıfın önerileri doğrultusunda ortak bir “Kendimi Daha İyi Hissetmek İçin Yapabileceklerim” listesi oluşturun.

- Bu listeyi sınıfta görünür bir yere asın veya öğrencilerin defterlerine yazmalarını sağlayın, böylece ihtiyaç duyduklarında bu kaynakları hatırlayabilirler.

Örnek Tartışma Soruları: • Bazı yöntemler kısa vadede iyi hissettirse de uzun vadede zararlı olabilir mi? Hangi yöntemler gerçekten faydalıdır? • Bir arkadaşınız üzgün olduğunda ona nasıl yardımcı olabilirsiniz? • Duygularımızı anlamak ve sağlıklı şekilde yönetmek neden önemlidir?	Düşünün ve Değerlendirin: • Kendinizi kötü hissettiğinizde başvurduğunuz yöntemlerin gerçekten uzun vadede size iyi gelip gelmediğini değerlendirin. • Duygularınızı sağlıklı bir şekilde ifade etmek ve yönetmek, hem kendinizle hem de çevrenizdekilerle olan ilişkilerinizi nasıl etkileyebileceğini düşünün.
--	--

Etkinlik 18

Duygularım

Etkinliğin Amaçları • Kendi duygularını tanımak. • Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. • Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	Kolaylaştırıcı Notları • Bu etkinliğe başlamadan önce duygu çarkını gözden geçirmek ve hangi duygularınızı öğrencilerle konuşmaya hazır olduğunuzu anlamak önemlidir.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfta duygu çarkını tanıttın ve nasıl kullanılacağını açıkla. Çark üzerindeki temel duyguları (örneğin: mutluluk, korku, öfke, üzüntü, şaşkınlık) ve bu duyguların alt kategorilerini tanımlayın. Her duygunun farklı yoğunlukları ve varyasyonları olabileceğini vurgulayın.
- Öğrencilerden, şu anda hissettikleri bir duyguyu çark üzerinde bulmalarını isteyin. “Hangi duygu seni en iyi anlatıyor?” sorusunu yönelterek, çarktaki uygun duyguyu işaret etmelerini sağlayın. Seçimlerini yaptıktan sonra, her öğrenciden bu duyguyu neden hissettiğini açıklamasını isteyin. Örneğin: “Bugün hangi olay bu duyguyu hissetmene sebep oldu?” ya da “Bu duyguyu gün içinde başka hangi anlarda yaşarsın?” gibi yönlendirici sorular kullanabilirsiniz.
- Öğrencilerin kendilerini daha rahat hissetmeleri için bu etkinliği küçük gruplar halinde gerçekleştirebilirsiniz. Böylece, paylaşım süreci daha samimi ve güvenli bir ortamda gerçekleşebilir. Paylaşımları gönüllülük esasına göre yapın ve öğrencilerin duygularını ifade ederken kendilerini baskı altında hissetmemeleri için destekleyici bir tutum sergileyin.

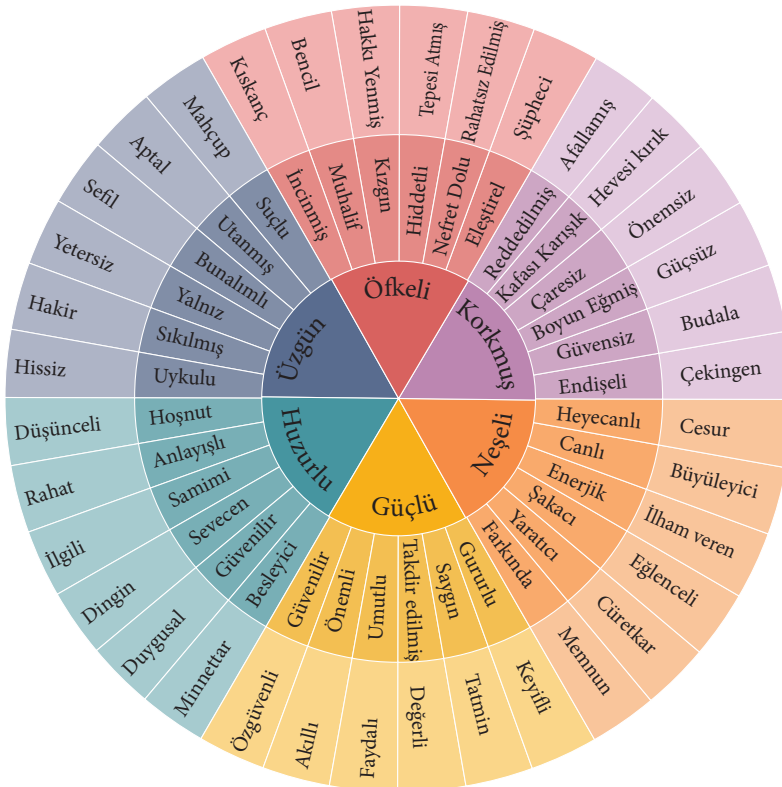
Örnek Tartışma Soruları:

- Bu duyguyu hissettiğinizde genellikle nasıl davranıyorsunuz?
- Bu duygu, düşüncelerinizi ve hareketlerinizi nasıl etkiliyor?
- Bu duyguyu başkalarına nasıl ifade edersiniz?
- Çevrenizdekiler, sizin bu duyguyu yaşadığınızı nasıl anlayabilir? Duygularınızı açıkça paylaşmak, karşınızdaki insanlarla olan ilişkilerinizi nasıl etkiler?

Düşünün ve Değerlendirin:

- Öğrencilere, bazen içimizde hissettiğimiz duyguları tam olarak tanımlamakta zorlandığımızı, bunun oldukça normal olduğunu, çünkü herkesin duygularını fark etme ve ifade etme biçiminin farklı olduğunu vurgulayın.
- Duygularımızı anlamanın ve doğru bir şekilde ifade etmenin, hem kendimizi hem de çevremizdeki insanları daha iyi anlamamıza yardımcı olduğunu tartışın. İletişimde açık ve net olmanın, yanlış anlamaları ve çatışmaları önlediğini vurgulayın.

Duygu Çarkı

Etkinlik 19

İfadeler

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Kendi duygularını tanımak. - Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. - Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	- İfade etmek istediğiniz duygular üzerine düşünün ve mutluluk, öfke veya üzüntü gibi duygulara dair örnekler hazırlayın. - Eğer öğrenciler, bu duyguları hissettikleri anları hatırlamakta zorlanırsa, onlara rehberlik etmek için hazırladığınız örnekleri paylaşarak süreci kolaylaştırın.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfın önüne geçin ve üzgün bir yüz ifadesi yaparak öğrencilerden aynı ifadeyi taklit etmelerini isteyin.
- Ardından mutlu bir yüz ifadesi yapın ve onların da bu ifadeyi kopyalamalarını sağlayın. Öfkeli bir yüz ifadesi yaparak öğrencilerden yine sizi taklit etmelerini isteyin.
- Sınıfta başka bir duyguyu göstermek için farklı bir yüz ifadesi yapabilecek birinin olup olmadığını sorun ve gönüllüleri teşvik edin.
- Öğrencilerin yüz ifadelerinizi rahatça kopyalayabilmeleri için mimiklerinizi abartılı yapın ve gerektiğinde beden dilinizi de kullanarak ifadelerinizi destekleyin.
- Duygu tahminlerini kolaylaştırmak için duygu çarkından yararlanabilir ve öğrencilerin duyguları daha iyi anlamalarına yardımcı olabilirsiniz.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bu yüz ifadesi hangi duyguyu ifade ediyor? (Her farklı ifadeden sonra bu soruyu yönel- tin.) - Sizi mutlu eden şeyler nelerdir? - Sizi öfkeliyen durumlar nelerdir? - Biriyle tartıştığınızda veya kavga ettiğinizde hangi duyguları hissediyorsunuz? - Bir oyun oynarken nasıl hissediyorsunuz? - Birisi sizden izinsiz bir şey aldığında ne hissediyorsunuz? - Konuştüğümüz duygular dışında başka hangi duyguları gösterebilirsiniz?	- Öğrencilere, bazen içimizde hissettiğimiz duyguları tanımakta veya fark etmekte zorlanabileceğimizi anlatın. - Duygularımızın farkına varmanın, onları anlamının ve neden ortaya çıktıklarını keşfetmenin önemli olduğunu vurgulayın. - Bu farkındalığın, başkalarıyla olan ilişkilerimizi de olumlu yönde etkileyerek, empati kurmamıza ve sağlıklı iletişim geliştirmemize yardımcı olacağını belirtin.

Algılar ve Empati

- Bu etkinlikler boyunca, öğrencilerin alışık olmadığı güçlü duygular deneyimleyebileceğini unutmayın. Bu nedenle, öğrencilerin kendilerini rahat ve güvende hissedebilecekleri bir ortam oluşturmak çok önemlidir.
- Sınıfta sıcak, destekleyici ve yargılamadan uzak bir atmosfer yaratmaya özen gösterin. Öğrencilere, fikirlerini özgürce paylaşabileceklerini ve her duygunun kabul edilebilir olduğunu hissettirin.
- Öğrencilere, herhangi bir duygu veya düşüncüyü sizinle paylaşmak isterlerse her zaman konuşabileceklerini söyleyin. “Kapınızın her zaman açık olduğunu” vurgulayarak onlara güven verin. Duygularını paylaşmanın normal ve sağlıklı bir süreç olduğunu hatırlatın.
- Eğer bir öğrenci etkinlik sırasında zorlanıyorsa ya da paylaşım yapmak istemiyorsa, onu zorlamadan alternatif yollar sunun. Örneğin, duygularını yazıyla ifade etmesini, bir resim çizmesini veya bir günlük tutmasını önerebilirsiniz.
- Etkinlik sırasında öğrencilerin duygularını dikkatlice gözlemleyin. Bazı öğrenciler farklı travmatik deneyimlere veya stres tepkilerine sahip olabilir. Bu nedenle, süreci hassasiyetle yönetmek için kitabın başlangıç kısmındaki notlardan ve kaynak egzersizlerinden yararlanabilirsiniz.
- Duygusal farkındalığın önemini vurgulayarak, herkesin duygularını anlamaya ve başkalarının hislerini paylaşmaya yönelik bir kapasiteye sahip olduğunu açıklayın. Öğrencilerin birbirleriyle empati kurmasını teşvik edin. Örneğin, “*Bir arkadaşınız bu duyguyu yaşasaydı, ona nasıl destek olurdunuz?*” gibi sorular yönelterek empatiyi güçlendirin.
- Duyguların farklı yollarla ifade edilebileceğini gösterin. Beden dili, ses tonu ve kelimelerin duyguları nasıl yansıttığını açıklayarak örneklerle destekleyin.
- Öğrencilerin güvenliğini artırmak için olumlu pekiştirme kullanın. Duygularını paylaşan öğrencileri takdir ederek, diğerlerinin de kendilerini ifade etmeleri konusunda cesaretlenmelerini sağlayın.
- Etkinlik sonunda bir değerlendirme yaparak öğrencilerin neler öğrendiğini ve bu deneyimin onları nasıl etkilediğini anlamaya çalışın. Öğrencilerin süreci içselleştirmelerine yardımcı olmak için “Bu etkinlik size ne kazandırdı?” veya “Bugün öğrendiğiniz en önemli şey neydi?” gibi yönlendirici sorular kullanabilirsiniz.

Etkinlik 20

Neye Bakıyorum?

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Başkalarının dünyayı nasıl algıladığını ve hissettiğini anlamak. - Empatinin, etkili iletişimi güçlendirdiğini fark etmek.	- Kaynak olarak kullanmak üzere birkaç resim hazırlayın. - Resimlerin sade, anlaşılır ve öğrencilerin kolayca yorumlayabileceği nitelikte olmasına dikkat edin.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıftan bir öğrenciyi gönüllü olarak seçin.
- Gönüllü öğrenciye kaynak resimlerden birini verin ve bu resimde ne olduğunu açık ve net bir şekilde tarif etmesini isteyin.
- Diğer öğrenciler, yalnızca duyduklarını dinleyerek tarife uygun bir çizim yapmaya çalışsın.
- Tüm öğrenciler çizimlerini tamamladıktan sonra, resimleri sınıfa gösterin ve çizimler arasındaki farklılıkları tartışın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Çizimler ile kaynak resim arasındaki farklılıklar nelerdir? (Çizen öğrencilere) Resimde hangi detayları duydunuz ve nasıl yorumladınız? - Sizce, herkesin resmi farklı görmesinin sebebi nedir?	- Çizimler arasındaki farklılıkları tartışın ve öğrencilere, çizen kişinin kaynak resimdeki görüntüyü neden farklı bir şekilde yorumlamış olabileceğini sorun. (Çizimin kalitesiyle ilgili olumsuz veya aşağılayıcı yorumlara kesinlikle izin vermeyin). - Öğrencilere, algılarımızın bireysel deneyimlerimize bağlı olduğunu ve bu nedenle aynı şeyleri, örneğin resimleri, farklı şekillerde görebileceğimizi ve yorumlayabileceğimizi açıklayın. - Önceki iletişim etkinliklerini hatırlatarak, iletişimde yaşanan sorunların neden kaynaklandığını ve bu tür yanlış anlamaların nasıl önlenebileceğini sınıfta birlikte tartışın.

Etkinlik 21

Söylediklerimiz

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Başkalarının dünyayı nasıl algıladığını ve hissettiğini anlamak. - Empatinin, etkili iletişimi güçlendirdiğini fark etmek.	- Öğrencilerden, bir kişi veya grup hakkında olumlu ve olumsuz düşünceler uyandıran kelimeler önermelerini isteyin ve bu kelimeleri tahtaya yazın. - Listeleri karşılaştırarak, kelimelerin insanlar üzerindeki etkisini ve önemini sınıfla birlikte tartışın.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden, bir kişi veya grup hakkında olumsuz düşünceler uyandıran kelimelerin bir listesini oluşturmalarını isteyin (örneğin: pis, bencil, hırsız, kavgacı vb.). Bu kelimeleri tahtaya yazın.
- Daha sonra, bir kişi veya grup hakkında olumlu düşünceler uyandıran kelimelerin bir listesini oluşturmalarını isteyin (örneğin: yardımsever, şefkatli, dürüst vb.). Bu kelimeleri de tahtaya yazın.
- Eğer listeler arasında belirgin bir dengesizlik varsa, öğrencilere neden bir listenin diğerine göre daha uzun veya kısa olabileceğini düşündüklerini sorun.
- Öğrencilere, insanlarla veya insanlar hakkında konuşurken olumsuz kelimeler kullanmanın neden zararlı olabileceğini açıklayın. Bu tür kelimelerin kırıcı ve aşağılayıcı olabileceğini, ayrıca yanlış anlamalara veya çatışmalara yol açabileceğini vurgulayın. Olumlu kelimeler kullanmanın ise insan ilişkilerini güçlendirdiğini ve barışçıl bir ortam oluşturduğunu belirtin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- İki liste aynı uzunlukta mı? Sizce neden böyle olabilir? - İnsanlar neden bu kelimeleri kullanıyor olabilir? - Bir kişi başka birini olumlu ya da olumsuz şekilde tarif ettiğinde, herkes onunla aynı fikirde mi olur? - Sizce insanlar neden farklı düşüncelere sahip? - Fikirlerimiz nereden geliyor? Bu düşünceler nasıl şekilleniyor?	- İnsanlar hakkında kullanılan olumlu kelimelerin bir listesini oluşturduğunuzdan emin olun ve bu kelimelerin ne anlama geldiğini sınıfla birlikte tartışın. - Olumlu kelimelerle tanımlanmanın insanlara nasıl hissettirdiğini tartışın. İnsanların kendileri hakkında olumlu kelimeler duyduklarında daha mutlu, güvende ve değerli hissedebileceğini vurgulayın. - Daha sonra, öğrencilerden sınıftaki arkadaşları veya çevrelerindeki insanlar hakkında olumlu bir kelime seçmelerini isteyin. Bu kelimeleri tahtaya yazın ve her kelimenin nasıl bir etki yarattığını birlikte değerlendirin.

İş Birliği

- Küçük öğrencilere herhangi bir eylemi yaptırmadan önce, önce nasıl yapacaklarını onlara gösterin ve süreci net bir şekilde açıklayın.
- Bu etkinlikler defalarca kullanılabilir ve diğer etkinlik konularının arasına serpiştirilebilir. Özellikle bir dersin sonunda birkaç boş dakikanız olduğunda, bu etkinliklerden yararlanarak öğrencilerin iş birliği becerilerini pekiştirebilirsiniz.
- İş birliği, sürekli hatırlatılması ve güçlendirilmesi gereken temel bir değerdir. Öğrencilerin okul hayatının farklı alanlarında iş birliği yaptığını gözlemlediğinizde, onları övün ve cesaretlendirin. Bu, olumlu davranışların pekişmesini sağlar.
- Birçok etkinlik açık havada yapılacağı için, öğrencilere başkalarına saygı göstermenin ve birlikte uyum içinde hareket etmenin önemini hatırlatın. Etkinliklerin, onların daha iyi iş birliği yapmalarına yardımcı olmak amacıyla tasarlandığını açıkça belirtin.
- Bu etkinlikler, öğrencilerin birbirlerini dikkatle izlemelerini ve dinlemelerini teşvik eder. Grup içinde iş birliğini destekler. Gruplar arasında dolaşarak öğrencilerin birlikte çalıştığından emin olun ve tartışmalarda vurgulayabileceğiniz önemli noktaları gözlemleyin.
- Oyun tabanlı etkinliklerde, kazanan takımın mutlaka en iyi oynayan takım olmadığını, ancak iş birliğini en iyi şekilde uygulayan takım olduğunu vurgulayın. Rekabetin değil, birlikte çalışmanın ve dayanışmanın esas önemli nokta olduğunu öğrencilere açıklayın.
- İş birliğini artırmak için çeşitli takım oyunları oynanabilir. Ancak, tüm öğrencilerin katılabileceği oyunları seçmeye özen gösterin. Örneğin, futbol gibi belirli fiziksel beceriler gerektiren oyunlardan kaçınarak, daha kapsayıcı etkinlikler planlayın.
- Siz de öğrencilerle birlikte etkinliklere katılın. Örneğin, ip atlama gibi iş birliği gerektiren oyunlarda onlarla birlikte oynayarak süreci daha eğlenceli ve öğretici hale getirin.
- Son olarak, öğrencilere iş birliğinin yalnızca belirli anlarda değil, sürekli yapılması gereken bilinçli bir tercih olduğunu hatırlatın. Günlük yaşamlarında, sınıfta, oyunlarda ve topluluk içinde bu beceriyi nasıl kullanabileceklerini onlarla birlikte tartışarak iş birliğini yaşamlarının bir parçası haline getirmelerini destekleyin.

Etkinlik 22

Fil ve Palmiye

Etkinliğin Amaçları - İş birliği kavramını anlamak. - İş birliği becerilerini geliştirmek.	Kolaylaştırıcı Notları Öğrencilere yapmalarını istediğiniz hareketleri önce kendiniz göstererek açıklamayı unutmayın.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencileri bir çember oluşturarak dizilmeye yönlendirin ve içlerinden birini ortaya alın.
- Ortadaki öğrenci “fil” diye bağırarak çemberdeki bir kişiyi işaret eder. İşaret edilen öğrenci, ellerini öne doğru uzatarak bir filin hortumunu taklit eder. Onun sağında ve solunda duran öğrenciler ise dış kollarını kaldırarak birer fil kulağı oluşturur. Üç öğrenci birlikte fili tamamladığında, işaret edilen öğrenci ortaya geçer.
- Ortadaki öğrenci bu kez “palmiye ağacı” diyerek başka bir kişiyi işaret eder. İşaret edilen öğrenci, kollarını havaya uzatarak uzun bir ağaç gibi durur. Onun yanındaki öğrenciler ise kollarını yana açarak palmiye yapraklarını oluşturur.
- Bu süreci, herkesin en az bir kez işaret edilmesini sağlayacak şekilde devam ettirin. Oyunu 4-5 öğrenci sırayla ortaya gelene kadar sürdürün.

Örnek Tartışma Soruları: - Bu etkinlik sırasında neler yaşandı? - İş birliğini nasıl sağladık? - Fil ve palmiye ağacı yerine başka hangi hayvanları veya bitkileri canlandırabiliriz? - Bu şekilleri oluşturmak için nasıl bir iş birliği yapmamız gerekiyor? - Üç kişiden biri diğerleriyle iş birliği yapmayı reddetseydi ne olurdu? - Daha önce iş birliği yaptığınız bir anınızı paylaşmak isteyen var mı? - Okulda iş birliği yapan insanlara dair hangi örnekleri gözlemliyorsunuz? Peki ya evde?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilerle, bu oyunun başarılı olmasının neden iş birliğine bağlı olduğunu tartışın. - Oyunun kurallarına uyulmasının ve herkesin üzerine düşen rolü yerine getirmesinin, iş birliğinin bir parçası olduğunu vurgulayın. - Bu tür oyunların, ekip çalışmasını geliştirmek, iletişimi güçlendirmek ve birlikte hareket etme becerisini artırmak için tasarlandığını açıklayın. - Öğrencilere, günlük hayatta iş birliği gerektiren başka hangi durumlarla karşılaştıklarını sorun ve bu becerinin neden önemli olduğunu düşünmelerini sağlayın. - Son olarak, iş birliği yapmanın sadece oyunlarda değil, okulda, evde ve toplum içinde de barışçıl ve uyumlu bir yaşam sürdürmek için gerekli olduğunu belirtin.
--	---

Etkinlik 23

Yapboz

Etkinliğin Amaçları - İş birliği kavramını anlamak. - İş birliği becerilerini geliştirmek.	Kolaylaştırıcı Notları - Altı adet A4 kartonu alın ve her birini, tekrar birleştirilebilecek şekilde düzensiz 10-12 parçaya kesin. - Her kartın parçalarını bir arada tutarak diğer kartlardan ayrı bir şekilde düzenleyin. - Her kartın parçalarını ayrı zarflara veya ceplere yerleştirin.
--	---

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencileri sınıf mevcuduna göre 3 ya da 4'lü gruplara ayırın..
- Her gruba, kesilmiş parçaları içeren bir zarf verin.
- Gruplar, parçaları bir araya getirerek eksiksiz bir dikdörtgen oluşturmaya çalışır (hiçbir parça artmamalıdır).
- İlk tamamlayan takım kazanır.
- Eğer etkinlikte iş birliğini artırmak istiyorsanız, rekabeti azaltmak için süre tutmak yerine tüm grupların tamamlamasına odaklanabilirsiniz.

Örnek Tartışma Soruları: - Yapbozu tamamlamak için nasıl iş birliği yaptınız? - Birlikte çalışmanıza hangi hareketler veya ifadeler yardımcı oldu? - Sınıfımızda bir bütün oluşturmak için birlikte çalıştığımız durumlar var mı? - Sınıf arkadaşlarınızla iş birliği yapmanın farklı yollarını düşünebiliyor musunuz?	Düşünün ve Değerlendirin: Öğrencilere, iş birliğini geliştirmek için hangi yöntemlerin etkili olabileceğini sorun ve düşüncelerini paylaşmaları için teşvik edin.
--	--

Problem Çözme

- Bu etkinliklerin amacı, öğrencilerin farklı bakış açılarıyla sorunlara yaklaşımlarını ve olası çözümler üretme becerilerini geliştirmektir. Öğrencileri “doğru” cevabı tahmin etmeye yönlendirmek yerine, gerçekten düşünmelerini sağlamak için yönlendirici sorular sorun. Yanıtları doğrudan vermek yerine, onların çözüm üretme sürecini keşfetmelerine yardımcı olun.
- Sınıfta karşılaşılan sorunları “öğretim anı” olarak değerlendirin ve öğrencilerin bu sorunları çözmelerine rehberlik edin. Tartışma temelli etkinliklerde, öğrencilerin önce kendi çözümlerini düşünmelerine ve tartışmalarına fırsat tanıyın. Başlangıçta bazı öğrenciler sorunları bir otoriteye yönlendirme eğiliminde olabilir; bu davranışı cesaretlerini kırmadan ele alın ve onlara her zaman bir otoritenin ulaşılabilir olmayabileceğini açıklayın.
- Öğrencilere, bazı sorunları kendi başlarına çözebileceklerini hatırlatarak onları bu konuda düşünmeye teşvik edin. Sorunları çözmek için genellikle birden fazla yol olduğunu, ancak çoğu zaman sadece alışıktığımız çözümleri düşündüğümüzü vurgulayın. Öğrencileri alternatif yollar keşfetmeye yönlendirin.

Etkinlik 24

Eşleşelim

Etkinliğin Amaçları • Problem çözme sürecini anlamak. • Farklı problemler için alternatif ve yapıcı çözümler üretmek.	Kolaylaştırıcı Notları • Öğrencilere, soruya yanıt vermek istediklerinde ellerini kaldırmaları gerektiğini hatırlatın.
---	---

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden, verdiğiniz listedeki birbiriyle ilişkili iki öğeyi bulmalarını isteyin.
- Listedeki öğeleri yavaş ve net bir şekilde okuyun. (Gerekirse öğrencilerin ana dilini kullanarak açıklamalar yapın).
- Her eşleştirme yapıldığında, öğrencilere bu iki şeyin neden bağlantılı olduğunu sorun ve gerekirse hangi gruba ait olduklarını açıklamalarına yardımcı olun.
- **Örnek Listeler:**
 - » Yeşil, ev, pirinç, sarı
 - » Kilise (veya cami), bebek, kalem, ev
 - » Çimen, kum, çiçek, kitap
 - » Kova, tencere, tahta, ağaç
 - » Su, bisiklet, yağ, seccade

Örnek Tartışma Soruları: • Bu iki öğeyi neden eşleştirdiniz? • Aralarındaki benzerlik nedir? • Eşleştirdiğiniz iki öğeye benzeyen başka hangi öğeler olabilir? • Diğer öğelerin neden birbirine uymadığını düşünüyorsunuz? • Eşleştirdiğiniz öğeler de dahil olmak üzere, listedeki tüm öğelerin farklılıklarını belirleyebilir misiniz?	Düşünün ve Değerlendirin: • Öğrencilere, eşleştirme etkinliğinin kolay mı yoksa zor mu olduğunu sorun. • Bu tür düşünme egzersizlerinin, gerçek hayattaki sorunları anlamamıza ve çözmemize nasıl yardımcı olabileceğini açıklayın.
---	---

Kapanış

- Öğrencileri, yapıcı ve barışçıl bireyler olma yolunda attıkları adımlardan dolayı takdir edin.
- Yıl boyunca paylaştıkları düşünceler, fikirler ve çalışmalar için teşekkür ederek, katkılarının ne kadar değerli olduğunu vurgulayın. Bu süreçte geliştirdikleri becerilerin, hem kendi yaşamlarında hem de çevrelerindeki topluluklarda olumlu bir değişim yaratabileceğini hatırlatın.
- Öğrencilere, barışçıl bir yaklaşımın ve iş birliğinin, sadece sınıf ortamında değil, gelecekte karşılaşacakları zorlukları aşmada da büyük bir avantaj sağlayacağını anlatın. Bu becerileri ilerleyen yıllarda geliştirmeye devam edebileceklerini ve daha büyük sorunların çözümüne katkıda bulunabileceklerini belirtin.
- Her öğrencinin gösterdiği çabanın ve gelişimin, sınıfın bir bütün olarak başarısına nasıl katkı sağladığını açıklayın. Birlikte çalışarak elde edilen kazanımların, onları daha güçlü, anlayışlı ve duyarlı bireyler haline getirdiğini vurgulayın.
- Son olarak, öğrencileri cesaretlendirerek, sahip oldukları değerli becerilerle gelecekte neler başarabileceklerini düşünmelerini sağlayın. Onlara, barışçıl ve iş birliğine dayalı davranışlarının, sadece bugünü değil, yarını da şekillendireceğini hatırlatarak başarılar dileyin.

Etkinlik 26

Barış Hakkında Ne Öğrendiniz?

Etkinliğin Amaçları • Öğrendiklerini gözden geçirmek. • Kazandıkları becerileri günlük hayatlarında uygulamalarını teşvik etmek.	Kolaylaştırıcı Notları • Etkinlik için öğrencilere bir kolaj yapacaklarını söyleyin ve hazırlık yapmaları için çeşitli malzemeler getirmelerini isteyin. Örneğin; dergi, gazete, makarna, mercimek gibi farklı materyallerin yanı sıra yapıştırıcı, makas ve kartonun da hazır bulundurulması gerektiğini belirtin.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfa, Barış Eğitimi sürecinde neler öğrendiklerini sorun ve öğrencilerin söylediklerini anahtar kelimelerle tahtaya yazın. Eğer bir etkinliği hatırlıyorlarsa ancak kavramı hatırlamıyorlarsa, etkinlikleri gruplayarak hangi kavrama ait olduklarını belirtin.
- Daha sonra öğrencileri gruplara ayırın ve her gruptan, Barış Eğitimi'nde öğrendiklerini anlatan bir poster hazırlamalarını isteyin.
- Posterler için çeşitli malzemeler hazırlayın: makarna, mercimek, dergi, gazete, yapıştırıcı, makas ve karton. Öğrencilerin, bu malzemeleri kullanarak yaratıcı bir kolaj yapmalarına veya birlikte bir resim çizmelerine olanak tanıyın.
- Önemli olan, posterin onların barışla ilgili öğrendiklerini ve barışın kendileri için ne ifade ettiğini yansıttığıdır. Tamamlanan posterlerin, okul koridorunda sergileneceğini açıklayarak öğrencileri motive edin ve çalışmalarına değer verdiğinizi hissettirin.

Örnek Tartışma Soruları: • Bu yıl Barış Eğitimi'nde en çok neyi sevdiniz? • Bu öğrendiklerinizi günlük hayatınızda nasıl kullanabilirsiniz? • Barışı sağlamak kimin sorumluluğundadır?	Düşünün ve Değerlendirin: • Sınıfa, Barış Eğitimi'nin kolay olmadığını çünkü düşünme biçimlerini değiştirmeye yardımcı olduğunu açıklayın. • Eğer barış içinde bir dünyada yaşamak istiyorsak, bunun yalnızca liderlerin değil, herkesin sorumluluğunda olduğunu vurgulayın.
---	--

2. SINIF

Öğrenciler ile 1. sınıfta Barış Eğitimi programını uyguladıysanız ilk etkinliğin bir kısmını, geçen yıldan hatırladıklarını gözden geçirmek için ayırabilirsiniz. Eğer ilk defa Barış Eğitimi programını uygulayacaksanız, bu konuyu neden işlediğinizi anlamalarını sağlamak önemlidir. Böyle bir durumda 1. sınıf etkinliklerini inceleyebilir ve eğer öğrencilerin bu etkinliklerden fayda sağlayacağını düşünüyorsanız (ya da bu etkinliklerin sizin sınıfınıza daha uygun olduğunu düşünüyorsanız), bu etkinlikleri de uygulayabilirsiniz. Ancak, etkinliklerin belirli bir sırada ilerlediğini ve birbirini tamamladığını unutmamak gerekir. Bu yüzden, herhangi bir etkinliği değiştiriyorsanız, aynı alandan bir etkinlik seçmeye özen gösterin.

Eğer bir etkinlik uzun sürerse ya da sınıfınız kalabalık olduğu için etkinliği bir ders saatinde bitiremeyeceğinizi düşünüyorsanız, etkinliği bölüp bir sonraki derste tamamlayabilirsiniz. Ancak, etkinliklerin tartışma bölümünü atlamamak oldukça önemlidir. 1. sınıf etkinliklerinde olduğu gibi, birçok etkinlik birden fazla kez uygulanabilir. Tüm etkinlikler defalarca tekrarlanabilir. Hikâye olan etkinlikler de tekrar edilebilir, ancak her seferinde farklı hikâyeler seçmeye özen gösterin. Ancak, bu hikâyelerin mutlaka barışçıl bir mesaj içerdiğinden emin olun.

2. Sınıf Etkinlik Planı

Giriş

Benzerlikler ve Farklılıklar

Dinleme Becerileri

İletişim Becerileri

Duygularla Başa Çıkma

Algılar ve Empati

İş Birliği

Problem Çözme Becerileri

Kapanış

Giriş

- Barış Eğitimi kolaylaştırıcısı olarak, sınıfınızdaki öğrencilere rol model olmanız beklenir.
- Unutmayın, etkinlikleri gerçekleştirirken siz de dikkatli ve hevesli olursanız, bu tutumunuz öğrencilere de yansiyacaktır.
- Barış Eğitimi bir konu olarak tanıttın ve etkinlikleri her zaman önden tanıttın.
- Barış Eğitiminin tüm hayatımız boyunca öğrenilmesi gereken bir süreç olduğunu vurgulayın.
- Öğrencilerden soru geldikçe bu soruları yanıtlayın.

Etkinlik 1

Giriş

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barış Eğitimi konusunda öğrenmeye motive olur. - Etkinliklerin amaçlarına odaklanır.	- Bu etkinlik için bir top gereklidir. - Barış Eğitiminin hayat boyu öğrenilmesi ve tekrar edilmesi gereken bir beceriler bütünü olduğunu vurgulayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Barış Eğitimi programı boyunca, birlikte daha barışçıl bir şekilde yaşamayı öğreneceğiniz etkinlikler yapacağınızı ifade edin.
- Her bir etkinliğin, hem kendilerini hem de diğerlerini daha iyi tanımlarına yardımcı olacağını, böylece hepimizin barış içinde yaşayabileceğimizi öğreteceğini açıklayın.
- Eğer bir önceki sene Barış Eğitimi programını uyguladıysanız, öğrencilere önceki sene neler öğrendiklerini sorabilirsiniz.
- Sınıftan kendilerini tanıtmalarını isteyin..
- Oyunda, her öğrenci bir kişinin adını söyleyerek topu ona atmalıdır. Herkes dikkatlice dinlemelidir, çünkü top aynı kişiye iki kez gitmemeli ve herkesin tanıtılması sağlanmalıdır.
- Öğrencilerden bir daire oluşturmalarını isteyin.
- Topu, bir kişinin adını söyleyerek ona atın, her öğrencinin topu aldığından ve kimsenin topu birden fazla kez almadığından emin olun.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Diğer öğrencilerin isimlerini hatırlamak kolay mıydı? (Eğer öğrenciler yeni tanıştıysa) - Bu oyunun, oynadığınız diğer oyunlardan farkı nedir? - Birbirini tanımanın barış için neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz?	- Öğrencilere oyundan keyif alıp almadıklarını sorun. - Birbirini tanımanın, barış yaratmanın ilk adımı olduğunu açıklayın.

Etkinlik 2

Kurallarımız Neler?

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
Herkesin katkıda bulunduğu sınıf kurallarının önemini anlamak.	- Bu etkinlik, öğrencilerin Barış Eğitimi için yaşayan bir model oluşturabilmeleri adına, İnsan Hakları ilkelerine saygı duyulan bir sınıf ortamı oluşturmayı amaçlamaktadır. - Eğer bir önceki sene aynı etkinliği yaptıysanız, etkinliği tekrar edin ve kuralları yenileyin. Eğer önceki yılın kuralları hâlâ geçerliyse, onları bu yılki kurallarla karşılaştırın.

Etkinlik Yönergeleri

- Okuldaki kurallar hakkında konuşun ve öğrencilere kuralların neden var olduğunu düşündüklerini sorun.
- Kuralların, herhangi bir ortamda (evde, okulda, toplumda) herkese adil bir şekilde davranabilmek için var olduğunu açıklayın.
- Öğrencilere, Barış Eğitimi etkinlikleri boyunca hangi kuralların olması gerektiğini düşündüklerini sorun ve cevaplarını tahtaya yazın.
- Barış Eğitiminde herkesin eşit şekilde muamele görmesi gerektiğini ve paylaşacak bir şeyleri olduğunda herkesin konuşma hakkına sahip olması gerektiğini açıklayın.
- Sınıfa, bazen oyunlar ve etkinlikler için gruplar yapılacağını açıklayın. Yeni arkadaşlıklar edinmeyi teşvik etmek amacıyla, grupların nasıl oluşturulacağına dair bir kural olması gerektiğini ifade edin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Herkesin konuşma şansı bulmasını sağlayacak bir kural nasıl olabilir? - İnsanların yeni arkadaşlar edinmesine yardımcı olacak ne tür bir kural olabilir? - Barış Eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri başka hangi kurallar olabilir?	- Günlük hayatta Barış Eğitiminin ne anlama geldiğini ve kuralların barışçıl olmamıza nasıl yardımcı olabileceğini tartışın. - Öğrencilere, bu kuralları kendilerinin belirlediğini ve bu kuralların sadece öğretmene değil, tüm sınıfa ait olduğunu hatırlatın.

Benzerlikler ve Farklılıklar

- Bu etkinliklerde, öğrencilerin geliştirdikleri tutumları sorgulamalarına rehberlik edilir. Ancak, onlara doğru ya da yanlış tutumlar hakkında doğrudan ders vermekten kaçınılmalıdır.
- Öğrencilerin, insanlar arasındaki farklılıklardan çok daha fazla benzerlik olduğunu kendilerinin keşfetmesi sağlanmalıdır.
- Bu süreci desteklemek için açık uçlu sorular sormalı ve gerektiğinde benzerlikler arasında bağlantı kurmalarına yardımcı olunmalıdır.
- Eğitim sürecinde hiçbir şekilde önyargılı bir tutum sergilememeye özen gösterilmelidir. Unutmayın, öğrenciler bu tür tutumları kolayca fark eder, etkilenir ve taklit ederler.
- Yapıcı ve olumlu davranışlar sergileyen öğrenciler mutlaka gözlemlenmeli ve bu davranışlar, onların motivasyonlarını artıracak şekilde övgüyle pekiştirilmelidir.
- Öğrencilerin özgürce düşüncelerini ifade edebileceği güvenli bir öğrenme ortamı sağlanmalıdır.
- Her öğrenciye kendini ifade etme şansı tanınmalı ve tüm fikirlerin eşit derecede önemli olduğu hissettirilmelidir.
- Sorulara verilen yanıtlar, öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirecek şekilde yönlendirilmeli, ancak cevabı doğrudan vermekten kaçınılmalıdır.

Etkinlik 3

Kendi Grubumuzu Bulalım!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Olumlu özelliklerimizi fark etmek.	- Öğrencilerin, içinde bulundukları grupları gözlemleme fırsatı bulduktan hemen sonra, yeni bir grup oluşturmaları istenerek etkinlik hareketli ve dinamik tutulmalıdır. - Bu etkinlik, programın geri kalanının büyük bir kısmı için temel oluşturur. Bu nedenle, etkinliğin öğrenciler için olumlu bir deneyim olmasını sağlamak büyük önem taşır.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere, sizin belirttiğiniz kategorilere göre gruplar oluşturmaları gerektiğini açıklayın. Gruplarına ait diğer kişileri bulmalarını ve mümkün olduğunca hızlı bir şekilde gruplarını tamamlamalarını isteyin.
- Örnek kategoriler olarak şunları söyleyebilirsiniz: yeşil bir şey giyenler, kırmızı bir şey giyenler, mavi bir şey giyenler, beyaz bir şey giyenler gibi.
- Etkinlik başlamadan önce kategorileri planlayın.
- Öğrenciler birbirlerini bulup gruplarını oluşturduktan sonra yeni kategoriler söyleyin. Örneğin: ayakkabı giyenler, sandalet giyenler, terlik giyenler, pizza sevenler.
- Gruplar oluşturulduktan ve öğrenciler gruplarında olması gereken herkesin orada olduğundan emin olduktan hemen sonra yeni bir kategori söyleyin.
- Dört ya da beş farklı kategori uyguladıktan sonra etkinlik hakkında bir tartışma başlatın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Oyundan keyif aldınız mı? - Kaç farklı grupta yer aldınız? - Bu kadar farklı grupta bulunmak nasıl bir his? - Gerçek hayatta hangi gruplarda bulunacağınıza genellikle nasıl karar veriyorsunuz? - Sizden farklı gruplarda olan insanlara genelde nasıl davranıyorsunuz? - Farklı bir gruptan birine kötü davranmak adil mi?	- Öğrencilere, hepimizin birçok farklı gruba ait olduğunu, ancak bu grupların birlikte öğrenmemize ve barış içinde yaşamamıza engel olmaması gerektiğini açıklayın. - Genellikle içinde bulunduğumuz grupların bizim tercihimiz olmayan özelliklerden (yaşımız, cinsiyetimiz, ten rengimiz vb.) oluştuğunu ve bu nedenle, bizden farklı olanlara karşı kötü düşünmenin veya davranmanın haksızlık olduğunu ifade edin.

Etkinlik 4

Bir Şeyler Biliyorum

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Olumlu özelliklerimizi fark etmek.	Bu, bir top veya öğrenciler arasında geçirebilecek başka bir küçük nesne gerektiren bir etkinliktir.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden bir daire (eğer sınıf çok kalabalıksa iki daire) oluşturmalarını isteyin.
- Öğrencilere, topu aldıklarında dairede kendileriyle benzer birini (örneğin, aynı renk kıyafete veya beğenilere sahip birini) bulmaları gerektiğini ve ardından bu benzerliği söyleyerek topu o kişiye atmaları gerektiğini açıklayın.
- Her öğrencinin sırayla bu aktiviteyi yapmasını sağlayarak etkinliği devam ettirin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Sizinle benzer özelliklere sahip birini bulmak zor muydu? - Bu sınıfta sizinle benzer olduğunu düşündüğünüz kaç kişi var? - Bu sınıftaki diğer öğrencilerle hangi açılardan benziyorsunuz? - Peki ya tanımadığınız insanlar? Onlarla hangi açılardan benzer olabilirsiniz? - Sizce, tanımadığınız insanlar bile size farklılıklarından daha çok benzer olabilir mi? Bunu anlamak için hangi yolları kullanabilirsiniz? - Sizce, diğer insanları anlamak barışçıl olmamıza yardımcı olur mu? Neden?	- Öğrencilerle, farklılıklar üzerinde yoğunlaştığımızda insanlara karşı önyargı geliştirmenin (görünür farklılıklar nedeniyle insanlara karşı olumsuz duygular beslemenin) ne kadar kolay olduğunu tartışın. - Öğrencilere, benzerlikleri bulmanın bazen iletişim gerektirdiğini, ancak birbirimizi anlamının ve barışı inşa etmenin bu şekilde mümkün olduğunu anlatın.

Etkinlik 5

Aynı Fakat Farklı

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Olumlu özelliklerimizi fark etmek.	- Bu etkinlik, sınıfta farklı kültürlerin ve dinlerin temsil edildiği durumlarda uygulanabilir - Etkinlik, öğrencilerden kendi kültürlerindeki resmi ve dini tatil kutlamalarının nasıl yapıldığını anlatmalarını ister. - Hiçbir kutlamayı küçümseyen ya da olumsuz yorum yapılmamasına dikkat edin. - Öğrencilerin farklı kültürlerdeki kutlamalar hakkında bilgi sahibi olmayabileceğini unutmayın. Bu nedenle, tatil kutlamaları hakkında bir şeyler paylaşmak için öğrencilerden gönüllü olmalarını isteyin.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden kendi kültürlerindeki ve ülkelerindeki resmi ve dini tatilleri söylemelerini isteyin.
- Tüm cevapları tahtaya yazın.
- Gönüllü olanlardan, kendi kültürlerinde en sevdikleri tatillerin nasıl kutlandığını anlatmalarını isteyin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Sınıfımızda kaç farklı tatil kutluyoruz? - Farklı kültürlerde aynı tatilleri kutluyor muyuz? - Hepimiz bu tatilleri aynı şekilde mi kutluyoruz? - Farklı tatilleri kutlama yollarımız nelerdir? - Kutlama şeklimizde benzer olan şeyler nelerdir?	- Öğrencilerle, farklı tatilleri kutlamamızın nedeninin, kültürlerimizde farklı günlerin ve olayların önemli olması olduğunu tartışın. - Resmi ve dini günlerin her kültürde önemli olduğunu, ancak bu önemin sebeplerinin farklı olabileceğini açıklayın. - Günler farklı olsa da hepsinin değerli olduğunu ve birbirimizin farklı kutlamalarına saygı duymamız gerektiğini öğrencilere açıklayın. - Kutlama şekillerimiz farklı olsa bile, tüm kutlamaların temelinde, kültürlerimizin önemli unsurlarına saygı göstermek için bir yol olduğunu öğrencilere anlatın.

Etkinlik 6

Grup Kuralım

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Olumlu özelliklerimizi fark etmek.	- Bu etkinlik biraz gürültülü olabilir, bu nedenle öğrencilerin etkinliği sınıftan uzakta, dışarıda yapmasını isteyebilirsiniz. - Öğrencilere dikkatlice ortak noktaları olan şeyleri bulmaya çalışacaklarını açıklayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıftan bir daire şeklinde oturmalarını isteyin.
- Gruptan, ortak bir noktası olan 2-3 öğrenciyi seçin (örneğin, aynı renkte gömlek giyenler, aynı boyda olanlar, kot pantolon giyenler, uzun saçlılar gibi).
- Bu öğrencilerin dairenin ortasında ayakta durmalarını isteyin.
- Diğer öğrencilere, bu grup öğrencileri “bir grup” yapan ortak özelliklerin neler olduğunu tahmin etmelerini söyleyin.
- Benzerlikler keşfedildikten sonra, bu gruba dahil olması gereken başka kişiler olup olmadığını sorun.
- İlk “grubun” oturmasını isteyin ve yeni bir grup öğrenciyi dairenin ortasına seçin.
- Bu işlemi beş veya altı farklı grup için tekrarlayın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Öğrencilerin ortak noktalarını bulmak zor muydu? - Öğrencilerin hangi konularda ortak noktaları vardı? - Bu öğrenciler arasında farklı olan şeyler nelerdi? - Bizi benzer yapan başka neler olabilir?	- Öğrencilerle, bazen insanlar arasındaki en belirgin benzerlikleri ve farklılıkları fark ettiğimizi tartışın. - Görülmesi her zaman kolay olmayan, ancak bizi birbirimize benzer kılan birçok şey olduğunu açıklayın.

Etkinlik 7

Bütün Aileler Farklı!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Olumlu özelliklerimizi fark etmek.	- Bu etkinlikte etkinlik yönergelerinde belirtilen hikaye yerine barış ve farklılıklara saygı temalı başka bir hikaye kullanabilirsiniz. - Hikaye sonrasında çizim yapmak için renkli kalem ve kağıda ihtiyacınız olabilir.

Etkinlik Yönergeleri

- Hikaye bittikten sonra, hikaye sonundaki soruları sınıfa sorun. Öğrencilere hikâyeyi net ve anlaşılır bir şekilde okuyun. Okuma sırasında, önemli noktaları vurgulayarak öğrencilerin dikkatini canlı tutmaya çalışın.
- Hikâyeyi okurken, öğrencilerin duygularını ve tepkilerini gözlemleyin. Gerekirse duraklayarak, “Sizce şimdi ne olacak?”, “Bu karakterin yerinde olsaydınız ne yapardınız?” gibi sorularla onların düşünmesini sağlayın.
- Hikâyeyi bittikten sonra, tartışma sorularını sınıfa yöneltin.
- Soruları sorarken öğrencilerin aktif katılımını teşvik edin. Önce bireysel düşünmelerine fırsat verin, ardından küçük gruplar halinde tartışmalarını sağlayabilirsiniz.
- Öğrencilerin hikâyeden çıkardıkları dersleri paylaşmalarını isteyin. “Bu hikâyeye bize ne öğretiyor?”, “Gerçek hayatta benzer bir durum yaşadınız mı?” gibi sorularla öğrencilerin bağlantı kurmasını sağlayın.
- Tüm soruları sorduktan ve cevapları aldıktan sonra öğrencilerden kendi ailelerinin resmini çizmesini isteyin.
- Tüm öğrencileri teker teker tahtaya çıkartarak kendi ailelerini sınıf arkadaşlarına tanıtmalarını isteyin.
- Sunumlar tamamlandıktan sonra sınıftaki farklı ailelerin olduğunu vurgulayarak tartışın.

Örnek Tartışma Soruları: • Dostluk, aynı milliyetten veya gruptan olmaya mı bağlıdır? • Neden böyle düşündüğünüzü açıklayın. • Farklı geçmişlerden gelen insanların, aslında daha çok benzer olduğumuz halde dost olmasını ne engeller? • Başkaları sizi farklı gördükleri için size kötü davrandığında üzülüyor musunuz? • Eğer böyle hissediyorsanız, başkalarına da iyi hissetmeleri için nasıl yardım edebilirsiniz?	Düşünün ve Değerlendirin: • Öğrencilere, bazen fiziksel farklılıkları fark etmenin daha kolay olduğunu, ancak farklı görünsek bile genellikle görünmeyen birçok benzerliğimiz olduğunu hatırlamanın önemli olduğunu açıklayın. • Öğrencilerle, farklı hissetmenin hepimizin zaman zaman yaşadığı bir durum olduğunu, ancak başkalarının bize kendimizi farklı hissettirdiğinde bunun bizi derinden üzdüğünü tartışın. • Öğrencilere, içinde bulunduğumuz gruplarda ve sınıflarda barışı sağlamanın bizim de sorumluluğumuzda olduğunu, bu durumun para biriktirmek gibi olduğunu açıklayın. Her birimiz tek başımıza barışa küçük bir katkı yapabiliriz, ancak hep birlikte çalıştığımızda bu katkılar çok büyük ve anlamlı bir hale gelebilir.
--	---

Bütün Aileler Farklı

Berra, okula gittiğinde kendini yalnız hissetti. Okula getirilen çocukları izledi ve gördüğü herkesin yanında annesi vardı; onları okul kapısına kadar götürüyorlardı. Berra'nın annesi, evde küçük kardeşlerine bakmakla meşguldü. Berra'nın dört kardeşi daha vardı ve annesi hepsine yetismekte zorlanıyordu. Bu yüzden, Berra'yı okula o sabah büyükannesi götürmüştü. Büyükannesi artık onlarla yaşıyordu, böylece annesi evde diğer çocuklara daha iyi bakabiliyordu. Berra yine de büyükannesinden tanıyordu, çünkü büyükannesi yaşlıydı ve hızlı yürüyemiyordu; diğer herkesin yanında annesi vardı.

Okulda arkadaş edinmek zordu ve Berra, diğer çocukların onunla arkadaş olmak istemediğinden endişeliydi. Bir gün sınıfta öğretmen, kendilerini ve ailelerini tüm sınıfa tanıtmalarını istedi. Ailelerini gösteren bir resim çizmeleri gerekiyordu.

Berra ailesini çizemedi. Onun ailesi diğer çocukların ailesi gibi değildi; evde sadece babası, annesi, dört küçük kardeşi ve büyükannesi vardı. Diğer tüm akrabaları uzakta yaşıyordu ve onları pek tanımiyordu.

Öğretmen, Berra'ya yaptığı çalışma hakkında hiçbir şey söylemedi. Bunun yerine, diğer öğrencilerin çizdiği resimleri duvara astı. Berra, bazı resimleri görünce çok şaşırdı. Elbette bazı resimler "normal" aileleri gösteriyordu: anne, baba

ve çocuklar. Bazılarında ise büyükanne ve büyükbabalar ya da amca ve teyzeler vardı. Ama bazı resimler, Berra'nın ailesine benziyordu.

Bir resimde küçük bir erkek çocuğu ve büyükbabası vardı. Çocuk, ailesinin uzakta yaşadığını ve sadece büyükbabasıyla birlikte olduğunu anlattı. Başka bir resimde iki kız çocuğu, iki kadın ve bir bebek vardı. Resmi çizen arkadaşı, ikisinin de ikiz olduğunu anlattı; aynı anda doğmuş iki çocuk! Berra böyle bir şey duymamıştı. Resmi çizen arkadaşı, kardeşinin farklı bir sınıfta olduğunu çünkü öğretmenlerin hangisinin kim olduğunu anlayamadığını açıkladı. Bu sınıfı güldürdü.

Aniden Berra, kağıdı ve kalemleri önüne çekti. Babasını çizdi: uzun boylu, kıvrıkcık saçlı. Büyükannesinin kucığında küçük kardeşini çizdi, sonra da kendisini. Resmini, diğerleriyle birlikte duvara asması için öğretmene götürdü.

Öğretmen, sınıfa gülümseyerek baktı. “Bu resimler aileler hakkında size ne söylüyor?” diye sordu. Birçok öğrenci cevap vermek için el kaldırdı. “Aileler, akraba olduğunuz insanlardır,” dedi bir çocuk. “Bu genellikle doğru,” dedi öğretmen. “Ama aileyi başka ne oluşturabilir?” “Seninle aynı evde yaşayan insanlar,” dedi sınıfın önündeki küçük bir kız.

Başka bir kız heyecanla el salladı. “Öğretmenim, benimle aynı evde yaşayan ama benimle akraba olmayan insanlar var, ama yine de onlar benim ailem,” dedi endişeyle. “Anlatabilir misin?” diye sordu öğretmen. Kız ayağa kalktı. “Annem yolda bir bebeğin bakımını üstlenmişti. Sonra hep birlikte bu bebeği evimize almaya karar verdik, bu yüzden şimdi o benim kardeşim oldu. Ama aslında akraba değiliz, çünkü onu başka bir anne doğurmuş.” “Demek ki,” dedi öğretmen, “verdiğiniz tüm cevaplar doğru. Peki bunları birleştiresek, aileyi ne oluşturur?” Berra yavaşça elini kaldırdı. Öğretmen ona baktı. Berra ayağa kalktı. “Bazen aileniz aynı evde yaşar, bazen de uzakta. Benim teyzelerim çok uzakta yaşıyor, ama hâlâ ailem. Ama aileler, birbirini seven ve birbirine bakan insanlardır. Akraba olmak zorunda değil; aile gibi sevmek yeterlidir,” dedi hızlıca.

Öğretmen gülümsedi. “Doğru. Aileler birbirini sever ve önemser. Genellikle çekirdek aile aynı evde yaşar. Kitaplarınızda bazen ailelerin bir anne, bir baba ve birkaç çocuktan oluştuğunu görebilirsiniz. Ama biliyoruz ki aileler çok farklı olabilir. Genelde, ailelerde yetişkinler ya da en azından büyük çocuklar daha küçük olanlara bakar. Genelde aileler akrabadır ya da onları aile olarak kabul ederler,” dedi. “Ama her aile, birbirini seven ve önemseyen bir insan grubudur. Bazı aileler çok büyük, bazıları ise çok küçüktür. Aileler birbirinden çok farklı olabilir, ama yine de ailedirler. Ve aileleriniz çok şanslı, çünkü size sahipler!”

Berra kendini çok daha iyi hissetti. Artık okulda, hatta kendi sınıfında bile herkesin “normal” bir ailesi olmadığını anlamıştı. Birçok farklı aile türü vardı.

Büyükannesini okul kapısında beklerken gördü, ona doğru koştu ve yaşlı kadına sımsıkı sarıldı. “Senin ailemizin bir parçası olmandan çok mutluyum,” dedi Berra. “Biz iyi bir aileyiz, değil mi?” Büyükannesi başını salladı.

Sorular

1. Berra neden büyükannesinden utanıyordu?
2. Berra'nın ailesinde kimler vardı?
3. Berra neden sınıfta resim yapmak istemedi?
4. Hikayede kaç farklı aile türü tarif ediliyor?
5. Aileyi ne oluşturur?
6. Kendi ailenizi tarif edin ve ailenizin resmini çizin.
7. Sınıfta çizdiğiniz bu resmi tahtaya çıkarak diğer arkadaşlarınıza anlatın, böylece onlar da nasıl bir aileniz olduğunu anlayabilir.
8. Sınıfınızda kaç tane farklı aile var?
9. Sizce tüm aileler birbirine, farklılıklarından daha çok mu benzer? Neden?

Dinleme Becerileri

- Dinleme, temel bir beceridir ve Barış Eğitimi’nde erken yaşlardan itibaren öğretilmelidir. Dinleme, öğrencilerin iletişim kurma, anlam oluşturma ve empati geliştirme becerilerinin temelini oluşturur.
- Dinleme, birçok yetişkinin güçlü bir şekilde uygulayamadığı bir beceridir. Bu nedenle, bu beceri yalnızca erken aşamalarda değil, öğrencilerin öğrenim hayatı boyunca sürekli olarak öğretilmeli ve geliştirilmelidir.
- Dinleme becerisinin güçlü bir şekilde geliştirilmesi, önyargıyı azaltabilir. İyi bir dinleme becerisi, öğrencilerin bilgiye eleştirel bir şekilde yaklaşmasını ve daha fazla “neden” sorusu sormalarını teşvik eder.
- Sınıfınızda aktif dinleme yöntemlerini kullanabilirsiniz. Öğrencilerin söylediklerini tam anlamıyla dinleyin, yalnızca kendi düşüncelerinizle örtüşen cevaplara veya yorumlara değil, tüm fikirlerine açık olun. Bu yaklaşım, öğrencilerin kendilerini değerli ve anlaşılmış hissetmelerini sağlar.
- Şarkılar, şiirler ve hikâyeler gibi dinlemeyi geliştiren aktiviteler, sınıfta düzenli olarak uygulanmalıdır. Bu aktiviteler, dinleme becerisini eğlenceli ve ilgi çekici bir şekilde geliştirmek için etkili araçlardır.
- Öğrenciler, iyi dinleme unsurlarını fark ettiklerinde, aynı tutumu sizden de bir öğretmen olarak bekleyeceklerini unutmayın. Bu nedenle öğrenciler için bir rol model olmanız gerekmektedir. Öğrencilerinize, aktif bir dinleyici olmanın nasıl görüldüğünü ve nasıl uygulandığını göstererek onlara rehberlik edin. Bu, onların da hem sınıfta hem de günlük yaşamlarında dinlemeyi etkili bir şekilde kullanmalarına yardımcı olacaktır.
- Dinleme becerisi, sınıfta bir “topluluk” hissi oluşturur. Öğrenciler, fikirlerini açıkça paylaşabildikleri ve başkalarının da onları gerçekten dinlediğini hissettikleri bir ortamda daha fazla katılım sağlarlar.
- Dinlemenin, yalnızca duyduklarını anlamak değil, aynı zamanda empati kurmayı ve karşı tarafın bakış açısını anlamayı da içerdiğini öğrencilere vurgulayın.
- Dinleme aynı zamanda öğrenciler arasında saygıyı teşvik eder. Birbirlerini dinlemeyi öğrenen öğrenciler, başkalarının fikirlerine ve duygularına daha fazla değer verirler. Bu, sınıfta barışçıl bir atmosfer oluşturmada önemli bir adımdır.
- Öğrencilerin dinleme becerilerini değerlendirmek için onlara belirli görevler verin, örneğin bir hikâyeyi dikkatlice dinleyip ana noktalarını özetlemelerini isteyin. Bu, onların aktif dinlemeyi ne kadar etkili bir şekilde uyguladıklarını görmeyi sağlar.

- Unutmayın, dinleme becerisi, yalnızca öğrencilerin akademik başarıları için değil, aynı zamanda sosyal becerilerini ve insan ilişkilerini geliştirmek için de hayati bir öneme sahiptir.

Etkinlik 8

Lider Ne Derse O!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
• Aktif dinleme becerilerini anlar. • Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	• Etkinliğin başında lider rolünü siz üstlenebilirsiniz. Ancak, öğrenciler etkinliği anladıktan sonra lider olarak bir öğrenciyi seçin. • Lider, talimatlar verir ve ardından hareketi kendisi yapar. Ancak öğrenciler yalnızca “Lider diyor ki” ifadesiyle başlayan talimatlara uymalıdır.

Etkinlik Yönergeleri

- Lider, sınıfın önünde durmalıdır.
- Bu rolde olmak için sınıftan bir öğrenciyi lider olarak seçebilirsiniz.
- Lider, öğrencilere yönerge verirken bazen “Lider diyor ki...” diyerek başlayıp istediği hareketi yapmalıdır.
- Diğer öğrenciler, yalnızca “Lider diyor ki...” dendikten sonra yapılan hareketleri tekrarlamalıdır.
- “Lider diyor ki...” sözünü duymadan hareketi yapan öğrenciler oyundan çıkar ve yerine oturur.
- En son kalan öğrenci oyunun kazananı olur ve yeni lider olarak oyuna devam eder.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
• Bu oyundan keyif aldınız mı? • Lideri dinlemek yerine arkadaşlarınızın ne yaptığını izlemek daha mı kolaydı? Sizce neden herkesin yaptığı şeyi yapmak daha kolay? • Sizce dinlemek neden önemlidir? Etkili bir şekilde dinlemediğimizde ne olur?	• Öğrencilere oyunun zor olup olmadığını sorun. • Kaç kişinin sadece izlediğini ve dinlemediğini sorun. • Öğrencilere, bazen günlük hayatımızda bizim de dikkatli dinlemediğimizi ve söylenmeyen şeyleri söylenmiş gibi algılayarak hareket ettiğimizi açıklayın. • Bunun yanlış anlaşılmalara ve sorunlara yol açabileceğini belirtin.

Etkinlik 9

Yönergeler, Yönergeler

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	- Etkinlikleri birbirinden ayırabilir veya diğer etkinliklerin başında uygulayabilirsiniz. - Ancak, sınıfa bunun bir dinleme alıştırması olduğunu hatırlatmayı unutmayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencileri oyun alanına çıkarın.
- Sınıfa, onlara üç talimat vereceğinizi ve bu talimatları size verdikleri sırayla takip etmeleri gerektiğini açıklayın.
- Öğrencilere üç yönerge verin. Örneğin:
 - » Ağaca koşup etrafında üç kez dönün.
 - » Sol taraftaki çite koşup üç mekik çekin.
 - » Son olarak, yanıma geri gelin.
- Eğer sınıf çok büyükse, etkinliği gruplar halinde yapın. Diğer öğrenciler ise grubu izleyerek yönergelerin doğru şekilde yerine getirilip getirilmediğini gözlemlesin.
- Öğrencilerin kapasitesine uygun yönergelerle başlayın: üç ya da dört yönerge vererek başlayın ve etkinlik ilerledikçe yönergelerin karmaşıklığını artırın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
Neden herkes tüm yönergelere uyamadı? Hiç kimse kendi düşünmeden, sadece başkalarının yaptıklarını mı takip etti? Sizce bu durum gerçek hayatta da oluyor mu? (Kendi düşünmeden başkalarını takip etmek) Sizce bu tür bir davranış sorunlara yol açabilir mi? Bu tür sorunları nasıl önleyebilirsiniz?	- Eğer bu etkinlik sınıf için zor olmadıysa, üç talimat yerine dört yönerge vererek tekrar deneyin ve ardından beş yönergeye çıkarın. - Sınıfta bazı kişilerin, yönergeleri hatırlamalarına yardımcı olmak için arkadaşlarını taklit edip etmediklerini sorun. - Sınıfa, dinlemenin zor bir beceri olduğunu ancak pratik yaparak geliştirilebileceğini ve iyi dinlemenin çok önemli olduğunu hatırlatın.

Etkinlik 10

Sırlar

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	- Öğrencilere, dinlemenin hayatımızın her alanında önemli olduğunu; hem okulda öğrenmek hem de topluluk içinde öğrenmek için gerekli bir beceri olduğunu açıklayın. - Başkalarını iyi dinlersek, onları daha iyi anlayacağımızı; onları daha iyi anlarsak, kavga etme ihtimalimizin azalacağını anlatın. - Dinleyerek ve anlayarak, başkalarına saygı duymayı öğrendiğimizi vurgulayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfı bir çember şeklinde oturtun (eğer sınıf çok büyükse, iki çember oluşturabilirsiniz).
- Sınıfa, sırayla bir sır taşıyacaklarını, ancak bu sırrı doğru anlayabilmek için çok iyi dinlemeleri gerektiğini açıklayın. Her öğrencinin, yanındaki kişiye fısıldayarak cümleyi ileteceğini belirtin.
- İlk öğrenciye kısa bir cümle fısıldayın; cümleyi net bir şekilde söyleyin, ancak sadece bir kez tekrarlayın.
- Bu çocuk, cümleyi yanındaki arkadaşına fısıldayacak ve bu süreç çember boyunca devam edecektir.
- Çemberin sonunda bulunan öğrenciye, sırrın ne olduğunu sorun.
- İlk öğrenciye, sırrın başlangıçta ne olduğunu sorun ve sonuçları karşılaştırın.
- Oyunu, farklı bir cümleyle ve bu kez çemberin ters yönünde oynayarak tekrarlayın.

Örnek Tartışma Soruları: - Başlangıçtaki sır neydi? - Sizce sır neden sonunda başlangıçtakinden farklı oldu? - Yanınızdaki kişinin ne söylediğini anlamak zor muydu? - Söyleneni duyduğunuzdan emin olmak için ne yaptınız? - İnsanların söylediklerini duyduğunuzu düşünüp, sonradan aslında bunu demek istemediklerini fark ettiğiniz oluyor mu? - Bir şeyi yanlış duyduğunuzda ne olur? - İyi dinlemek neden önemlidir?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilere, aktif dinlemenin düşündüğümüzden çok daha zor bir beceri olduğunu açıklayın. - Aktif dinlemenin pratik gerektirdiğini, çünkü çoğumuzun bir mesajın sadece bir kısmını dinlediğini belirtin. - Yanlış anlamaların, söylenenlerin yalnızca bir kısmını dinlediğimizde başladığını ve bu yüzden iyi dinlemenin çok önemli olduğunu açıklayın.
---	--

Etkinlik 11

Hikaye

Etkinliğin Amaçları - Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	Kolaylaştırıcı Notları Öğrencilerden hikayeyi dikkatlice dinlemelerini isteyin, çünkü hikaye bittikten sonra onlara hikaye hakkında sorular sorup tartışacağınızı öğrencilere hatırlatın.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere hikâyeyi net ve anlaşılır bir şekilde okuyun. Okuma sırasında, önemli noktaları vurgulayarak öğrencilerin dikkatini canlı tutmaya çalışın.
- Hikayeyi net ve ifadeli bir şekilde okuyun, mümkünse farklı karakterler için farklı ses tonları kullanın.
- Öğrencilerden, hikaye hakkında dört ya da beş çizim yaparak özetlemelerini isteyin.
- Öğrencilerden, hikayeyi farklı karakterlerin bakış açılarından anlatmalarını isteyin.
- Özet ve çizimler bittikten sonra, tartışma sorularını sınıfa yöneltin.
- Soruları sorarken öğrencilerin aktif katılımını teşvik edin. Önce bireysel düşünmelerine fırsat verin, ardından küçük gruplar halinde tartışmalarını sağlayabilirsiniz.

- Öğrencilerin hikâyeden çıkardıkları dersleri paylaşımlarını isteyin. “Bu hikâye bize ne öğretiyor?”, “Gerçek hayatta benzer bir durum yaşadınız mı?” gibi sorularla öğrencilerin bağlantı kurmasını sağlayın.

Birlikte Çalışalım

Çocuklar, nehrin yakınındaki boş arazide futbol oynuyorlardı. Kurak mevsimde burası futbol oynamak için harika bir yerdi, ancak yağışlı mevsimde arazi tamamen suyla kaplanıyor ve başka oynayacak bir yerleri kalmıyordu.

Bir gün, gökyüzü yoğun bulutlarla kaplıyken ve hava sıcaktan bunaltıcı bir hal almışken, çocuklar futbol oynamaya karar verdiler. Ancak, yağmur yağacağı için bir şekilde oyun sahasının suyla dolmasını engellemeleri gerektiğine karar verdiler.

“Belediyeden bizim için bir duvar yapmalarını isteyebiliriz,” diye önerdi biri. Bu iyi bir fikirdi çünkü bir duvar, suyun sahaya dolmasını engelleyebilirdi. Ancak bazı çocuklar belediyeye gitmek istemiyordu.

“Bizi dinlemezler, biz sadece çocuğuz,” dediler. Diğerleri de başlarını salladı. Belediyedeki büyükler yaşlıydı ve köyde yapılması gereken çok fazla iş vardı. Su baskını önlemek için boş bir araziye duvar yapmak, ciddiye alacakları bir şey gibi görünmüyordu.

“Biz kendimiz yapabiliriz,” dedi bir çocuk. “Saçmalama,” dedi başka biri, “O kadar büyük kayaları taşımamız gerekiyor. Etrafta bolca kaya var ama onları hareket ettirecek kadar güçlü değiliz.” İlk çocuk güldü. “Size bir şey göstereceğim,” dedi. “Buraya uzan.” Diğer çocuk önce güldü ama sonra çimenlerin üzerine uzandı.

“Tamam, şimdi herkes buraya gelsin ve her iki elinizi uzatın.” “Şimdi, onu hep birlikte kaldıracız.” Herkes güldü ve bunun imkânsız olduğunu söyledi.

“Bir deneyelim,” dedi başka bir çocuk. Böylece çocuklar toplandı ve yerde yatan çocuğun altına ellerini koydular.

“Hazır mısınız? Tamam, 3-2-1, şimdi kaldırın!” Bu inanılmazdı, hepsi yerde yatan çocuğu kaldırmayı başarmışlardı. Üstelik ağırlığı neredeyse hiç hissetmiyorlardı.

“Bu, birlikte çalışmanın gücünden kaynaklanıyor. Hiçbirimiz bunu tek başımıza yapamazdık, ama birlikte çalışırsak...” “Evet, eğer bunu yapabiliyorsak, o kayaları da hareket ettirip duvarı kendimiz yapabiliriz. Böylece yıl boyunca futbol oynayabiliriz.”

Ve tam olarak bunu yaptılar.

Sorular

1. Çocuklar nerede futbol oynuyordu?
2. Neden yıl boyunca orada oynayamıyorlardı?
3. Bazı çocuklar neden belediyeye gitmek istemiyordu?
4. Çocuklar neden duvarı kendilerinin yapamayacağını düşündü?
5. Çocuklar yerde yatan birini kaldırmaya çalıştığında, bu onlara ne gösterdi?
6. Duvarı nasıl inşa ettiler?
7. Sizce bu duvarı yaptıktan sonra yıl boyunca futbol oynayabildiler mi?

İletişim Becerileri

- Sınıf içinde net bir şekilde konuştuğunuzdan ve tüm kuralları açıkça anlattığınızdan emin olun.
- İletişim becerilerini değerlendirin: açık uçlu sorular sormak, açık ve uygun beden dili kullanmak (örneğin, öğrencilere yönelerek konuşmak, jest ve mimiklerinizi destekleyici şekilde kullanmak) ve etkili gözlemler yapmak gibi becerilere odaklanın.
- İyi iletişim becerileri sergileyen öğrencileri övgüyle takdir edin. Özellikle öğrencilerin isimlerini kullanarak bu övgüyü yapmanız, onların kendilerini değerli hissetmelerine katkıda bulunur.
- Sınıfa, iyi iletişim becerilerinin yalnızca sınıf ortamında değil, günlük yaşamın her alanında uygulanması gerektiğini hatırlatın. İletişimin, bireyler arasında anlayış ve iş birliği sağlamak için önemli bir araç olduğunu vurgulayın.
- Eğer öğrencilerin iletişim konusunda daha fazla desteklenmesi gerektiğini düşünüyorsanız, iletişim becerilerine odaklanan etkinlikleri birkaç haftada bir tekrar edin. Bu etkinlikleri diğer etkinliklerin arasına serpiştirerek öğrencilerin bu becerileri tekrar uygulamalarını sağlayın.
- İletişim etkinliklerini tekrarlarken rol yapma, grup çalışmaları veya hikâye anlatımı gibi çeşitli etkinlikler kullanın. Bu, öğrencilerin iletişim becerilerini hem eğlenerek hem de deneyimleyerek geliştirmelerine olanak tanır.
- Öğrencilerin hem konuşma hem de dinleme becerilerini geliştirmelerine dikkat edin. İletişim sadece konuşmayı değil, karşı tarafı anlamak için aktif bir şekilde dinlemeyi de içerir.

Etkinlik 12

Ne Görüyorum?

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	Bu etkinlik, tüm sınıfın katılabileceği veya gruplar halinde yapılabilecek şekilde düzenlenebilir.

Etkinlik Yönergeleri

- Etkinliğe başlamak için bir öğrenci seçilir.
- Bu öğrenci, bir nesneyi adını söylemeden tarif eder. (Örneğin: “Dört ayağı var ve üzerinde kağıtlar var. Yazmak için üzerine yaslanıyorsunuz.” Cevap: Masa.)
- İlk doğru tahmini yapan kişi sıradaki olur.
- Bu etkinlik, nesneleri tarif etmeyi içerdiği gibi, kişileri tarif etmeyi de içerebilir.
- Tariflerin olumlu niteliklere odaklanmasını teşvik edin. Örneğin: “Bu kişi bir kız, matematikte ve sporda çok başarılı. Sınıfta çok sessiz, oyun alanında hareketli.”
- Öğrencilerin başkalarını tarif ederken olumlu bir dil kullanmalarını sağlayın. Aşağılayıcı veya kaba yorumlara kesinlikle izin vermeyin ve gerektiğinde müdahale edin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Tahmin etmek nasıldı? Ne zaman zor, ne zaman kolaydı? - Nesne hakkında soru sormamak zor geldi mi? - Tarif etmekte zorlandığınız bir zaman oldu mu? - Nesnelerle ilgili tarif etmesi en kolay şey neydi? - Bir şeyi başkalarına tarif ederken net olmanın önemi nedir? - Bu durum size iletişim hakkında ne söylüyor?	- İyi iletişimin, her iki tarafın da bilgiyi açıkça anladığında gerçekleştiğini açıklayın. - İyi iletişim, göndericinin mesajı “iletildiği” ve bu mesajın alınıp anlaşıldığını teyit ettiği zaman sağlanır.

Etkinlik 13

Gizemli Çanta

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	- Bu etkinlik için birkaç nesne ve içinin gözükmeyeceği bir torba hazırlayın (hiç kimsenin torbadaki nesneyi görememesi gerekir). - Seçilen nesneler çok basit olmamalıdır, ancak kitap, kalem gibi sıradan nesneler olabilir.

Etkinlik Yönergeleri

- Bir öğrenciyi sınıfın önüne gelmesi için seçin.
- Öğrenciye, torbadaki nesneyi hissedip tarif etmesi gerektiğini açıklayın. Tarif eden öğrenciye, tüm sınıfın duyabileceği şekilde net ve anlaşılır konuşması gerektiğini hatırlatın.
- Sınıfın geri kalanı, tarif edilen nesneyi çizmeye çalışacaktır.
- Etkinlik boyunca sınıftaki öğrencilerin herhangi bir soru sorması yasaktır. Sadece tarif eden kişiyi dikkatlice dinlemeleri gerekir.
- Öğrenci nesneyi tarif etmeyi bitirdiğinde, çizen öğrencilerden çizimlerini göstermelerini isteyin.
- Sınıfın önündeki öğrenci, torbadan nesneyi çıkararak sınıfa göstermesini isteyin.
- Egzersiz farklı bir nesne ve sınıfın önünde farklı bir öğrenciyle tekrarlayın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Görmedikleri bir şeyi çizmek zor muydu? - Nesne hakkında soru sormamak size zor geldi mi? - Göremediğiniz bir şeyi tarif etmek zor muydu? - Nesnelerle ilgili tarif etmesi en kolay şey neydi? - Bir şeyi başkalarına tarif ederken net olmanın önemi nedir? - Bu durum size iletişim hakkında ne söylüyor?	- İyi iletişimin, her iki tarafın da bilgiyi açık ve net bir şekilde anladığı bir süreç olduğunu açıklayın. - İyi iletişimin, göndericinin mesajı açık bir şekilde ilettiği, mesajın alıcı tarafından anlaşıldığı ve göndericinin mesajın anlaşıldığını doğruladığı bir durum olduğunu anlatın.

Etkinlik 14

Göster ve Anlat

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	- Bu etkinlik öncesinde büyük ve net bir resim bulmanız gerekmektedir.. - Sınıfa, bunun kimsenin çizim yeteneğini test eden bir etkinlik olmadığını, daha çok şeylerin ne kadar iyi açıklanıp dinlenebildiğini ölçen bir etkinlik olduğunu hatırlatın.

Etkinlik Yönergeleri

- Üç öğrenciyi sınıftan çıkarın. Sınıfta kalan öğrencilere resmi gösterin.
- İlk öğrenciyi geri çağırın. Sınıftan, bu öğrenciye resmi tarif etmelerini isteyin.
- Daha sonra ikinci öğrenciyi geri çağırın. İlk öğrenciden, sınıfın verdiği tariftan yola çıkarak resmi ikinci öğrenciye tarif etmesini isteyin.
- Son olarak, üçüncü öğrenciyi çağırın ve ikinci öğrencinin resmi tarif etmesini isteyin.
- Üçüncü öğrenciden, duyduğu tariftan yola çıkarak resmi çizmesini isteyin.
- Çizilen resmi orijinal resimle karşılaştırın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Çizim, orijinal resme benziyor muydu? - İlk gönüllüye verilen tarif ile üçüncü gönüllüye verilen tarif arasında ne kadar fark vardı? - Bilgi aktarılırken, bilgi daha az mı netleşti yoksa tarif daha mı açık hale geldi? - Sizce, tarif neden kişiden kişiye geçtikçe değişiyor veya kötüleşiyor? - İletişimi daha iyi hale getirmek için ne yapabilirsiniz?	- Sınıfla birlikte, zorlukların neden yaşandığını ve bu zorlukların nerelerde ortaya çıktığını tartışın. - Sınıfa, bu etkinliğin, tüm gerçekleri bilmeden hikayeleri veya tarifleri dinlemenin neler öğrettiğini hatırlatın. - Bunun bazen kendi topluluklarında yaşanıp yaşanmadığını sorun.

Duygularla Başa Çıkma

- Duygularla ilgili etkinliklerin başlangıçta zorlayıcı olabileceğini unutmayın. Birçok öğrenci duyguları tanımakta zorluk çekebilir. Bazı durumlarda, kültürel normlar nedeniyle duygularını ifade etmelerine izin verilmediği için bu etkinlikler daha da zor olabilir.
- Öğrencilerin kendilerini rahat hissedebileceği bir ortam sağlayarak duyguları hakkında açıkça konuşmalarını teşvik edin.
- Duygularını ifade eden öğrencilere destekleyici ve anlayışlı bir yaklaşım sergileyin.
- Öğrencilere, duygularını tanımlayamazlarsa bu duygularla başa çıkmanın zor olacağını açıkça anlatın.
- Duygularını ifade etmenin ve anlamının, hem kendilerini hem de başkalarını anlamalarına nasıl katkı sağlayacağını vurgulayın.
- Duygularla başa çıkma yöntemlerinin bireyin yaşına, toplumsal rolüne veya kültürel bağlamına göre değişebileceğini açıklayın.
- Bazı durumlarda, duyguları saklamanın topluluktaki diğer insanlara saygı göstergesi olarak görülebileceğini tartışın.
- Öğrencilerin, farklı gelenekler ve bakış açıları hakkında bilgi edinmelerini sağlayın.
- Bu süreçte, öğrencilerin kültürel veya geleneksel bağlarından koparılması gerektiğini vurgulayın.
- Amaç, öğrencilerin duygularını tanımlamalarını ve anlamalarını sağlamak olmalıdır. Duygularını ifade edebilmenin, geleneklerine saygı duyarak nasıl mümkün olabileceğini keşfetmelerine yardımcı olun.
- Öğrencilerin duygularını tanımlaması ve ifade etmesi için görsel materyaller, hikâyeler veya etkinlikler kullanın.
- Farklı duyguları ele almak için grup tartışmaları veya rol yapma etkinlikleri düzenleyin.
- Duygular üzerine çalışmanın bir kerelik bir süreç olmadığını, bunu zamanla pekiştirmenin önemli olduğunu unutmayın.
- Duygularını ifade etmeleri için öğrencilere zaman tanıyın.

Etkinlik 15

Duygularımız Neler?

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Kendi duygularını tanımak. - Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. - Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	- Bu etkinliği iki ders saatinde yapabilirsiniz. - Etkinlik öncesinde durum kartları (önceden hazırlanmış kısa olayların yazılı olduğu kartlar, örn. “En sevdiğin oyuncağın kırıldı.” ya da “Arkadaşın seni bir yarışmada tebrik etti.”) ve duygu balonlarını hazırlayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere üzerinde farklı duyguların yazdığı balonları gösterin ve bu duyguları tek tek anlamlarını açıklayarak gösterin. Örneğin: “Mutluluk, güzel bir duygudur, en son ne zaman mutlu hissettiniz, örnek verebilir misiniz? Kızgınlık, sinirlendiğimizde hissettiğimiz bir duygudur.”
- Hazırladığınız bir durum kartlarını gösterin. Örneğin: “Bir arkadaşın seninle oynamak istemedi.” ya da “Doğum günü pastanı gördün.”
- Öğrencilere, bu durumların hangi duyguyu çağrıştırdığını düşüncelerini ve bu durumun hangi duyguyu ifade ettiğini sorun.
- Söz alan öğrencilerden biri duyguyu temsil eden balonu seçip üzerine durum kartını yapıştırır.
- Seçilen duyguyu sınıfla tartışın. Örneğin: “Arkadaşın seninle oynamak istemediğinde neden üzgün hissedebiliriz? Başka nasıl hissedebiliriz?”
- Öğrencilerden, bu durumu yaşadıklarında ne yapabilecekleri hakkında fikirlerini paylaşmalarını isteyin.
- Sınıfı küçük gruplara ayırın ve her öğrenciye bir durum kartı dağıtın ve durum kartındaki duyguyu nasıl ifade edebileceklerini veya bu durumda ne yapabileceklerini kendi küçük gruplarıyla paylaşmalarını isteyin.
- Örneğin: “Oyuncağım kırıldığında üzgün oldum, ama annemle birlikte tamir etmeye çalıştım.”
- Küçük gruplardaki tartışmalar bittikten sonra tüm sınıf ile birlikte etkinliği değerlendirin.

Örnek Tartışma Soruları: - Balonların üzerinde yazılı olan duyguyu tanıdınız mı? - Balonlarda yazılı duygular arasında size en tanıdık gelen hangisi? Neden - Arkadaşlarınız bir duyguyu tarif ederken neleri iyi açıkladı? Neleri daha iyi açıklayabilirdi? - Bir arkadaşın tarif ettiği duyguyu hissettiğinde ne yaptın? Ona nasıl yardım ederdin?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilere, bazen içimizde hissettiğimiz şeyleri tanımadığımızı ve fark etmediğimizi belirtin. - Duygularımızı ve bu duyguların nedenini anlarsak, kendimizi ve davranışlarımızı da daha iyi anlayabileceğimizi açıklayın.
--	---

Etkinlik 16

İfadeler

Etkinliğin Amaçları - Kendi duygularını tanımak. - Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. - Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	Kolaylaştırıcı Notları - İfade edeceğiniz duygular üzerine düşünün ve mutluluk, öfke veya üzüntü gibi durumlar hakkında örnekler hazırlayın. - Eğer öğrenciler bu duyguları hissettikleri anları düşünmekte zorlanırsa, hazırladığınız örneklerle onlara yardımcı olun.
--	---

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfın önüne geçin ve üzgün bir yüz ifadesi yapın. Öğrencilerden aynı yüz ifadesini taklit etmelerini isteyin.
- Ardından mutlu bir yüz ifadesi yapın ve öğrencilerden bu ifadeyi kopyalamalarını isteyin.
- Öfkeli bir yüz ifadesi yapın ve öğrencilerden bunu taklit etmelerini isteyin.
- Sınıfta başka bir duygu göstermek için farklı bir yüz ifadesi yapabilecek birinin olup olmadığını sorun.
- Öğrencilerin yüz ifadelerinizi rahatça kopyalayabilmeleri için ifadelerinizi abartılı yapın.
- Gerekirse yüz ifadenizi desteklemek için beden dilinizi de kullanın.
- Farklı yüz ifadelerini tahmin ederken duygu çarkındaki duygulardan faydalanabilirsiniz.

Örnek Tartışma Soruları: • Bu yüz ifadesi hangi duyguya işaret ediyor? (Her farklı ifadeden sonra sorun.) • Sizi mutlu eden şeyler neler? • Sizi öfkeliendiren şeyler neler? • Birisiyle tartıştığınızda veya kavga ettiğinizde hangi duyguları hissediyorsunuz? • Bir oyun oynarken nasıl hissediyorsunuz? • Birisi sizden izinsiz bir şey aldığında nasıl hissediyorsunuz? • Konuştuğumuz duygular dışında başka hangi duyguları gösterebilirsiniz?	Düşünün ve Değerlendirin: • Öğrencilere, bazen içimizde hissettiğimiz şeyleri tanımadığımızı ve fark etmediğimizi belirtin. • Duygularımızı ve bu duyguların nedenini anlarsak, kendimizi ve davranışlarımızı da daha iyi anlayabileceğimizi açıklayın.
--	--

Algılar ve Empati

- Öğrencilerin paylaşımlarını sabırla dinleyerek ve olumlu bir dil kullanarak bunu pekiştirin.
- Öğrencilere, herhangi bir zamanda sizinle konuşmak istediklerinde sizinle konuşabileceklerini belirtin ve onları dikkatle dinleyin.
- Yapıcı ve barışçıl davranış sergileyen öğrencilerin davranışlarını pekiştirmek için övgüleri mümkün olduğunca somutlaştırarak yapın. Örneğin, “Tartışma sırasında arkadaşını sabırla dinlediğin için teşekkür ederim,” gibi ifadelerle. Bu tür geri bildirimler, olumlu davranışların devamlılığını teşvik eder ve diğer öğrencilere de örnek olur.
- Etkinliklerin tartışma şeklinde geçmesine özen gösterin. Tek taraflı bir anlatım yerine, öğrencilerin görüşlerini ifade edebileceği, birbirlerini dinleyebileceği ve fikir alışverişinde bulunabileceği bir ortam yaratın. Bu, onların yalnızca duygularını ifade etmelerine değil, aynı zamanda empati kurma ve başkalarının bakış açılarını anlamalarına da katkı sağlar.
- Öğrencilere söz hakkı verirken, onların aktif katılımını teşvik edin. Bu, öğrencilerin güvenini artırır ve etkinliklere daha anlamlı bir şekilde katılmalarını sağlar.

Etkinlik 17

Algılar- Üçgenler

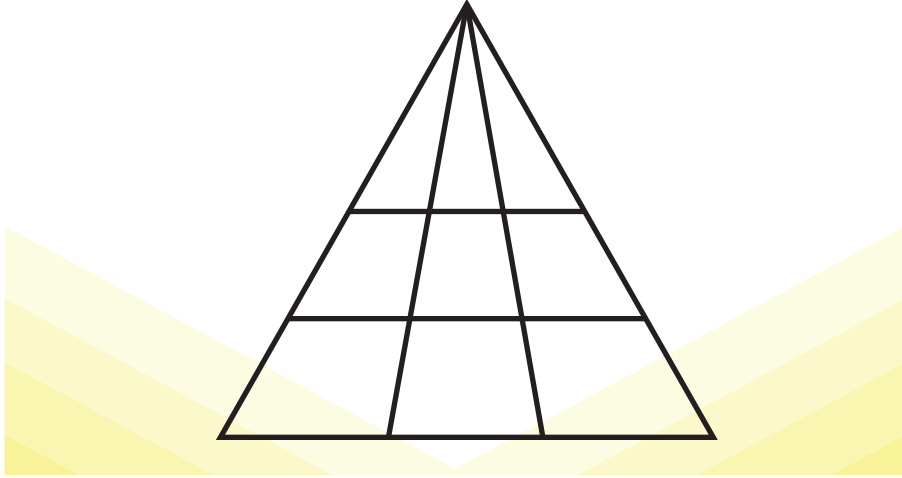
Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Diğer insanların dünyayı nasıl algıladığını anlamak. - Algıların ve empati kurmanın, etkili ve anlamlı bir iletişimin temel taşları olduğunu kavramak.	- Üçgen kartını hazır bulundurduğunuzdan emin olun. - Tahtaya tek bir üçgen şekli çizin. - Öğrencilere, herkesinkendi gördüğünü ve fikrini ifade etmesinin önemli olduğunu, sadece başkalarının söylediklerini tekrarlamamaları gerektiğini hatırlatın.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfa bir resim göstereceğinizi ve herkesin, diğerlerinden farklı olsa bile, kendi gördüğünü söylemesi gerektiğini açıklayın.
- Sınıfa **üçgen algı kartını** gösterin ve burada kaç tane üçgen bulabildiklerini sorun.
- Sınıfta dolaşarak mümkün olduğunca farklı cevaplar alın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bu şekilde kaç farklı üçgen görebiliyorsunuz? - Bazı kişilerin bazı şeyleri görüp, diğerlerinin farklı şeyleri görmesi nasıl mümkün oluyor? - Sizce bunun sebebi nedir? - Bu durum, bazı kişileri doğru, diğerlerini yanlış yapar mı? - Eğer biri sadece bir üçgen görüyorsa, bu durumu “gerçek” yapar mı?	- Sınıfa, tek bir doğru cevabın olmadığını ve insanların aynı şeyi farklı şekillerde görebileceğini açıklayın. - Algılarımız bazen tanımadığımız şeyler veya insanlar hakkında olabilir ve bu durumda algılarımızın doğru ya da yanlış olup olmadığını bilmemiz zor olabilir. - Öğrencilere, daha önce benzerlikler ve farklılıklar üzerine yaptıkları çalışmayı hatırlatın ve algılarımız farklı olduğu için insanlar hakkında yargılarda bulunurken çok dikkatli olmamız gerektiğini vurgulayın. İnsanları anlamanın, empati kurmanın ve önyargılardan kaçınmanın önemini vurgulayarak etkinliği sonlandırın.

Üçgen Algı Kartı

Etkinlik 18

Söylediklerimiz

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Diğer insanların dünyayı nasıl algıladığını anlamak. - Algıların ve empati kurmanın, etkili ve anlamlı bir iletişimin temel taşları olduğunu kavramak.	Kelimeleri listelerken olumlu kelimelerin çoğunlukta olduğuna dikkat edin.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden, kişiler hakkında olumsuz düşünceler oluşturmak için kullanılan kelimelerin bir listesini yapmalarını isteyin (örneğin: pis, bencil, hırsız, kavgacı vb.). Bu kelimeleri tahtaya yazın.
- Daha sonra, olumlu düşünceler oluşturmak için kullanılabilecek kelimelerin bir listesini yapmalarını isteyin (örneğin: yardımsever, şefkatli, dürüst vb.). Bu kelimeleri de tahtaya yazın.
- Öğrencilere, olumsuz kelimeleri inceleyin ve bu tür kelimelerin kırıcı ve aşağılayıcı olabileceğini, aynı zamanda yanlış anlamalara, önyargılara ve hatta çatışmalara yol açabileceğini vurgulayın.
- Tartışmayı sonlandırırken, olumlu bir dil kullanmanın, iletişimde barışçıl bir yaklaşımı destekleyeceğini ve topluluk içinde daha sağlıklı ilişkiler kurulmasına yardımcı olacağını belirtin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- İnsanlar neden bu kelimeleri kullanıyor olabilir? - Bu kelimelerden herhangi biri, sizin için kullanılıyor mu? - İnsanlar, diğer insanları olumlu ya da olumsuz bir şekilde tarif ettiğinde, herkes onlarla aynı fikirde mi oluyor? - Sizce insanlar neden farklı fikirlere sahip? - Fikirlerimiz nereden geliyor?	- Burada kullanılan kelimeler, bir kişi ya da grup hakkında algılarımızı nasıl şekillendirir, bunu düşünün. - Olumlu algı, bir kişiyi anlamamıza ve değer vermemize yardımcı olurken, olumsuz algının ne gibi zararları olabileceğini tartışalım. - Algı, bir kişiyi ya da durumu nasıl gördüğümüzdür; bu algının ne kadar doğru olduğunu ya da neye dayandığını inceleyin. - Olumlu ya da olumsuz algıların, insanlar arasındaki iletişimi ve ilişkiyi nasıl etkilediğini konuşun.

İş Birliği

- Öğrencilerden bir eylemi yapmalarını istediğinizde, önce bu eylemi onlara göstererek örnek olun.
- Bu etkinlikler, birçok kez kullanılabilir ve diğer etkinlikler arasına dağıtılabilir.
- Okul hayatının diğer alanlarında iş birliği yaptığını gözlemlediğiniz öğrencileri övgüyle takdir etmeyi unutmayın. Bu, iş birliğini teşvik eder ve diğer öğrencilere örnek olur.
- Öğrencilere, bu oyunların ve etkinliklerin daha iyi iş birliği yapmalarına yardımcı olmak için tasarlandığını açıklayın.
- Bu etkinlikler öğrencileri birbirlerini dikkatle izlemeye ve dinlemeye teşvik eder.
- Etkinliklerin hepsi grup içinde iş birliği gerektirir. Gruplar arasında doluşarak öğrencilerin birlikte çalıştığından emin olun ve tartışmalarda ele alınabilecek “öğretim noktalarını” gözlemleyin.
- Etkinliklerde kazanan takımların sadece oyunda iyi olmadığını, aynı zamanda iyi iş birliği yaptığını vurgulayın.
- İş birliğini artırmak için herhangi bir takım oyunu oynanabilir, ancak tüm öğrencilerin oynayabileceği oyunlar seçtiğinizden emin olun. Örneğin, futbol gibi fiziksel becerileri öne çıkaran oyunlar yerine herkesin katılabileceği oyunları tercih edin.
- Öğrencilere, iş birliğinin tek seferlik bir eylem değil, sürekli yapılması gereken bir tercih olduğunu hatırlatın.

Etkinlik 19

Don!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- İş birliği kavramını anlamak. - Çeşitli etkinlikler yoluyla iş birliği pratiği yapmak.	- Bu etkinliğin açık havada yapılması gerekmektedir. - Bu etkinlikte, iş birliği davranışını teşvik etmek amacıyla ebeleme oyununu kullanılmaktadır. - Etkinliği (öğrencilere nasıl “donacaklarını” ve “çözüleceklerini” gösterdiğinizden) öğrencilere açıkladığınızdan emin olun.

Etkinlik Yönergeleri

- Belirlenmiş bir alanda, birkaç öğrenciyi “dondurucular” olarak seçin, diğer öğrenciler ise koşmaya hazır bir şekilde uzakta durmalarını isteyin.
- Dondurucular “on”dan geriye doğru saymaya başlar ve ardından diğer öğrencileri kovalamaya başlar.
- Bir öğrenciyi dondurucular tarafından dokunulduğunda bu öğrenci ‘donar’.
- Donmuş birini çözmek için, dondurucu olmayan başka bir öğrenci onun bacaklarının altından geçmeli ya da elini sıkmalıdır.
- Grupların sayısını ayarlayabilirsiniz.
- Öğrenciler yorulduğunda ya da tüm öğrenciler donup çözüldüğünde oyunu sonlandırabilirsiniz.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Birlikte çalışmanın hangi yönlerini bu etkinlik sırasında fark ettiniz? - İş birliğinin sizin için neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz? - Bu etkinlik sırasında başkalarına yardım etmek veya başkalarından yardım almak size nasıl hissettirdi? - Günlük hayatınızda bu etkinlikte öğrendiğiniz iş birliği becerilerini nasıl kullanabilirsiniz?	- Bu fikir üzerine kısa bir tartışma yaparak, birine yardım etmenin (onu çözmeyin) ya da birinin size yardım etmesinin (sizi çözmesinin) nasıl hissettirdiğini konuşun. - Öğrencilerle, başarılı olmak için birbirleriyle nasıl iş birliği yaptıklarını ve bunun onlara nasıl hissettirdiğini tartışın.

Etkinlik 20

Yapboz

Etkinliğin Amaçları - İş birliği kavramını anlamak. - Çeşitli etkinlikler yoluyla iş birliği pratiği yapmak.	Kolaylaştırıcı Notları - Altı adet A4 kartonu alın ve her birini 10-12 parça olacak şekilde, tekrar birleştirilebilecek düzensiz şekillerde kesin. - Her kartın parçalarını bir arada tutun, ancak diğer kartlardan ayrı bir şekilde düzenleyin. - Her bir kartın parçalarını ayrı zarflara veya ceplere yerleştirin.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencileri altı gruba ayırın.
- Her gruba, kesilmiş parçaları içeren bir zarf verin.
- Her grup, parçaları bir araya getirerek bir dikdörtgen oluşturmak için birlikte çalışsın (hiçbir parça artmamalıdır).
- İlk tamamlayan takım kazanır.
- Etkinlikte iş birliğini artırmak istiyorsanız, rekabeti azaltmak için zamanlama yerine tüm grupların tamamlamasına odaklanabilirsiniz.

Örnek Tartışma Soruları: - Yapbozu tamamlamak için nasıl birlikte çalıştınız? - Birlikte çalışmanıza hangi hareketler veya sözler yardımcı oldu? - Sınıfımızın bir bütün oluşturmak için birlikte çalıştığı yollar var mı? - Sınıf arkadaşlarımızla birlikte çalıştığı yolları düşünebiliyor musunuz?	Düşünün ve Değerlendirin: - Arkadaşlarla iş birliği yapmanın kolay olduğunu, ancak arkadaş olmayan insanlarla iş birliği yapmaya istekli olmanın cesaret ve bilgelik gerektirdiğini vurgulayın. - Bu süreçte nasıl daha iyi iş birliği yapılabileceği hakkında öğrencilerin fikirlerini sorun ve düşüncelerini paylaşımlarını teşvik edin.
---	--

Etkinlik 21

Bayrak Yarışı

Etkinliğin Amaçları - İş birliği kavramını anlamak. - Çeşitli etkinlikler yoluyla iş birliği pratiği yapmak.	Kolaylaştırıcı Notları - Bu bir açık hava etkinliği olduğundan, sınıfa dışarıda uymaları gereken kuralları hatırlatabilirsiniz. - Öğrencilerin etkinlik için takımlara ayrılması gerekecektir.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden iki tane takım oluşturmalarını isteyin.
- Her takımın yarısını “pist”in bir ucuna, diğer yarısını ise diğer ucuna yerleştirin.
- İlk öğrenci, diğer uca koşar ve oradaki ilk öğrenciye bayrak ya da başka bir küçük bir nesne verir. Bu öğrenci, sıranın arkasına geçer ve nesneyi alan öğrenci aynı şekilde karşı tarafa doğru koşar ve bayrağı bırakıp sıranın sonuna geçer. Bu şekilde tüm takım üyeleri koşana kadar devam eder.
- Bu yarışlar, aynı zamanda eğlenceli yarışlara dönüştürülebilir. Her oyunun bitimiyle öğrencilerin farklı bir şekilde hareket etmeleri istenebilir; zıplamak, ip atlamak, geri koşmak gibi.

Örnek Tartışma Soruları: - Birbirinizle iş birliği yapmasaydınız, takımınızın kazanması mümkün olur muydu? - İş birliği, birbirine yardım etmek anlamına gelir mi? - İş birliği yapmak için takımınızdaki diğerlerine karşı dikkatli olmanız gerekir mi? - Başka bir takımla oynamıyorken bile, başkalarıyla iş birliği yapmanız gerekir mi?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilerle, bir takım olarak birlikte oynamazlarsa neden kazanamayacaklarını tartışın. - Bu oyunların, birlikte iş birliği yaparak çalışmayı pratiğe dökme fırsatı sunduğunu açıklayın.
--	---

Etkinlik 22

Hep Birlikte Çizelim!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- İş birliği kavramını anlamak. - Çeşitli etkinlikler yoluyla iş birliği pratiği yapmak.	- Öğrenci sayısına göre 3 ya da 4 kişilik gruplar oluşturun. - Her grupta bir kağıt ve birkaç kurşun kalem olmalıdır. Amaç, grup olarak bir resim çizmektir. - Resim hakkında hiçbir konuşma ve tartışma yapılmamalıdır.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfa gruplarında bir sahne resmi çizmeleri gerektiğini açıklayın. Bu sahne pazar yeri, okulumuz ya da bir futbol maçı gibi yerler olabilir. Resim, sayfada sadece bir grup nesne olmak yerine (bir yanda top, bir yanda yatak bir yanda soba gibi), tamamlanmış ve bütün bir resim olmalıdır.
- Öncelikle bu resme ilk öğrenci karar verir, bir kısmını çizip ve yanındaki öğrenciye verir. Aynı şekilde resim çizme devam eder. Fakat resim çizilirken öğrenciler birbirleriyle konuşmamalı ve soru sormamalıdır.
- Resim bittikten sonra çizilen resmi kenara alarak ikinci bir tur yapılabileceğini belirtin. Bu turda resim olarak neyim çizileceğine grupça karar verilmesinin önemli olduğunu belirtin.
- İlk öğrenci resmin bir kısmını çizer ve ardından kağıdı bir sonraki öğrenciye verir; o da sırayla bir kısmını çizer.
- Tüm resimler bitince, her gruptan bir öğrenciyi resimlerini sınıfın önüne getirip diğerlerine göstermesi için çağırın.
- İş birliğinin, resmin tek bir kişi tarafından karar verilmesinden nasıl farklı olduğunu sorun.
- Bu etkinliğin bir uzantısı olarak, ilk tur (öğrencilerin konuşmalarına izin verilmediği durum) ile grubun resmi planladığı ve tartıştığı durumda ortaya çıkan resimleri karşılaştırabilirsiniz.

Örnek Tartışma Soruları: • Bir grubun parçası olarak çizim yapmak zor muydu? • Diğer grup üyelerinin resimde ne istediğini nasıl anlamaya çalıştınız? • Grubunuzdaki herkes çizime katkıda bulundu mu? Eğer bulunmadıysa, bunun neden olduğunu düşünüyorsunuz? • Gerçekten grubunuzla birlikte resminizi oluşturmak için iş birliği yaptığınızı düşünüyor musunuz?	Düşünün ve Değerlendirin: • Öğrencilerle gruplarında çizim yapmanın avantajları ve dezavantajlarını tartışın. • İş birliğinin, bir sonraki kişinin yerine kendinizi koyarak ve onun nasıl hissedeceğini düşünerek mümkün olduğunu tartışın. (Eğer siz olsaydınız, nasıl hissederdiniz?)
--	---

Etkinlik 23

Düğümlemler

Etkinliğin Amaçları • İş birliği kavramını anlamak. • Çeşitli etkinlikler yoluyla iş birliği pratiği yapmak.	Kolaylaştırıcı Notları • Her grup için yeterli miktarda blok (Lego, Jenga, plastik bardaklar vb.) veya kule yapmaya uygun malzeme hazırlayın. • Öğrencileri 4-5 kişilik gruplara ayırın.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Gruplara, belirli bir süre içinde (örneğin 10 dakika) ellerindeki malzemelerle en yüksek ve en sağlam kuleyi inşa etmeleri gerektiğini söyleyin.
- Kule ayakta durabilmeli ve dengeli olmalı.
- Herkesin inşaa sırasında eşit bir şekilde katılım göstermesi gerekir.
- Öğrencilerin iletişim kurmalarına izin verilir, ancak malzemeleri paylaşma, plan yapma ve uygulama aşamalarında takım olarak çalışmaları beklenir.
- Etkinliğin belirli bir aşamasında yeni bir kural ekleyerek, örneğin: “Artık sadece bir elinizi kullanabilirsiniz” veya “Bir kişi yalnızca talimat verebilir, diğerleri uygulayabilir.” devam etmelerini isteyin.

Örnek Tartışma Soruları: • Bu kuleyi inşa etmek için nasıl iş birliği yaptınız? • Grubunuzdaki herkesin katkıda bulunmasını nasıl sağladınız? • Plan yaparken ne gibi zorluklarla karşılaştınız ve bunları nasıl çözdünüz? • Daha iyi iş birliği yapmak için neler yapabildiniz?	Düşünün ve Değerlendirin: • Öğrenciler, takım içinde rol paylaşımı yapmayı ve ortak bir hedefe ulaşmak için birlikte çalışmayı öğrenmenin önemini tartışın. • İletişimin ve yardımlaşmanın başarıdaki önemini açıklayın.
--	--

Problem Çözme Becerileri

- Bu problem çözme etkinliklerinde bazı öğrenciler kendilerini güvensiz hissedebileceğinden, çok destekleyici bir ortam gerektireceğini unutmayın. Öğrencileri denemeye teşvik etmeniz önemlidir.
- Bazı öğrencilerin bu etkinlikleri tehdit olarak algılayabileceğini göz önünde bulundurun. Destekleyici bir ortam oluşturun ve egzersizleri eğlenceli bir şekilde sunun.
- Bu etkinlikler, öğrencilerin sorunları nasıl algıladıklarını ve olası çözümleri nasıl bulabileceklerini geliştirmelerine yardımcı olmayı amaçlar.
- Öğrenciler, sizden duymak istediğinizi düşündükleri cevabı tahmin etmeye çalışmamalıdır. Unutmayın, bu etkinlikler bir sınav değildir.
- Cevapları doğrudan vermek yerine, öğrencilerin kendi cevaplarını düşünmelerini sağlamak için yönlendirici sorular sorun.
- Öğrencilere, genellikle bir problemi çözmenin birden fazla yolu olduğunu, ancak çoğunlukla tek bir yolu bildiğimiz için diğer yolları düşünemediğimizi açıklayın.
- Çatışma durumları üzerinde çalışırken, tam hikayeyi öğrenmek ve öğrencilerin “diğer tarafla” empati kurmalarına yardımcı olmak için sorular sorun.

Etkinlik 24**Ait Olmayan Hangisi?**

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Problem çözüme üzerine bilgi edinmek. - Problem çözmede alternatif ve yapıcı yollar olduğunu anlamak.	Öğrencilere, soruya cevap vermek istediklerinde ellerini kaldırmaları gerektiğini hatırlatın.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere söylenenleri dikkatle dinlemeleri ve ardından hangi şeyin gruba ait olmadığını düşünmeleri gerektiğini açıklayın.
- Yavaş ve net bir şekilde okuyun. (Gerekirse öğrencilerin ana dilini kullanın.)
- Öğrenciler cevap verdiklerinde, bu şeyin neden o gruba ait olmadığını sorun ve gerekirse onlara hangi gruba ait olduğunu açıklayın.
 - » Kaşık, kırmızı, tabak, bıçak
 - » Kitap, kara tahta, çiçek, kalem
 - » Çimen, ateş, çiçek, ağaç
 - » Kova, tencere, bardak, bisiklet
 - » Su, yağ, bisiklet, soda

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bazı şeyin neden farklı olduğunu düşünüyorsunuz? - Bir şeyin neden farklı olduğunu anladığınızda, bu o grubu anlamayı kolaylaştırır mı? - Problemleri çözerken, sorunu anlamının çözüme yardımcı olacağını düşünüyor musunuz?	- Öğrencilere, bu tür problemleri düşünmenin, gerçek hayattaki problemleri anlamamıza ve çözmemize yardımcı olabileceğini açıklayın. - Problemlerin genellikle çok küçük bir şey olarak başladığını, ancak bu küçük sorunları zamanında çözmeye çalışıldığında büyüdüğünü anlatın.

Etkinlik 25

Doğru Sıra Hangisi?

Etkinliğin Amaçları • Problem çözme üzerine bilgi edinmek. • Problem çözmede alternatif ve yapıcı yollar olduğunu anlamak.	Kolaylaştırıcı Notları • Soruları yavaş ve net bir şekilde okuyun ve öğrencilerin yanıt vermesi için yeterince beklediğinizden emin olun. • Öğrencileri, hangi takımın önce yanıt vereceğini görmek için takımlara ayırabilirsiniz.
--	---

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrenciler aşağıdaki isimleri en küçükten en büyüğe sıralamalarını isteyin. Aşağıdaki örnekleri sınıfın düzeyi ve öğrencilerin aşına olduğu nesnelere göre geliştirebilirsiniz.
 - » Bebek, yetişkin, kız
 - » Şehir, kasaba, köy
 - » Ev, okul, tuvalet
 - » Ağaç, orman, çiçek
 - » Patates, pirinç (bir tane tanesi), soğan
 - » Taş, çakıl taşı, kaya
 - » Kamyon, bisiklet, araba
- Gerekirse, nesneleri tahtaya çizin ve öğrencilerle tartışarak çözüme ulaşmalarına yardımcı olun.

Örnek Tartışma Soruları: • Sıralamayı nasıl yaptınız? • Hangi nesnenin en küçük olduğunu görmek için bu şeylerin resimlerini çizdiniz mi (hatta zihninizde canlandırdınız mı)? • Birisiyle konuşarak sıralama yapmanın daha kolay olduğunu düşündünüz mü? • Sizce, daha fazla iş birliği yaparsak gerçek sorunları çözebilir miyiz? Neden böyle düşünüyorsunuz?	Düşünün ve Değerlendirin: • Bu, doğru cevaplar vermeleri gereken bir durum değildir; bu etkinlik, öğrencilerin mantıklı düşüncelerine yardımcı olmak için tasarlanmıştır, böylece bu beceriyi gelecekteki çalışmalarında geliştirebilirler ve kullanabilirler. • Öğrencilere, birlikte (iş birliği yaparak) çözümler bulmaya çalıştığımızda sorunların daha kolay çözülebileceğini anlatın.
---	---

Etkinlik 26

Kayıp Anahtar

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Problem çözüme üzerine bilgi edinmek. - Problem çözmede alternatif ve yapıcı yollar olduğunu anlamak.	- Sınıfta veya bir açık alanda küçük bir “kayıp anahtar” veya başka bir nesne saklayın. - Öğrencileri 4-5 kişilik takımlara ayırın. - Bir harita veya ipucu kartları hazırlayın. Her ipucu bir sonraki ipucuna ulaşmalarını sağlayacak şekilde tasarlanır.

Etkinlik Yönergeleri

- Gruplara, kayıp anahtarı bulmak için verilen ipuçlarını çözmeleri gerektiğini açıklayın.
- İpuçlarını çözmek için birlikte çalışmaları ve mantıklı düşünceleri gerekir. Örneğin: “Anahtar masanın altındaki kutuda olabilir” gibi yönlendirmeler sağlayabilirsiniz.
- Gruplar sırasıyla ipuçlarını takip ederek sonuca ulaşmalıdır.
- Takımlar, her ipucunu çözmek için birlikte çalışmalıdır.
- Gruplar diğer gruplara ipucu veremez veya yardım edemez.
- İpuçları, belirli bir süre içinde çözülmelidir (örneğin, her ipucu için 2-3 dakika gibi).

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bu etkinlik sırasında takım arkadaşlarınızla nasıl iş birliği yaptınız? - Birlikte çalışmak mı yoksa tek başına çalışmak mı daha kolay olurdu? Neden? - Karşılaştığınız problemleri çözmek için başka hangi yolları deneyebildiniz? - Fikirlerinizi ifade etmekte zorlandığınız anlar oldu mu? Olduysa, bu nasıl çözüldü? - İletişim eksikliğinden dolayı yaşanan bir sorun oldu mu? Bunu çözmek için ne yaptınız?	- Öğrencilerle, takım çalışması ve iş birliğinin bir problemi çözmede ne kadar etkili olduğunu tartışın. - Mantıksal düşünme ve problem çözme becerilerinin bu etkinlikte nasıl işe yaradığını tartışın.

Etkinlik 27

Tersine Problem Çözme

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Problem çözme üzerine bilgi edinmek. - Problem çözmede alternatif ve yapıcı yollar olduğunu anlamak.	- Öğrencileri 4-5 kişilik gruplara ayırın. - Her gruba bir kağıt, kalem ve belirli bir konu verin (örneğin okul, doğa, günlük yaşam).

Etkinlik Yönergeleri

- Her grup, belirlenen konu çerçevesinde bir problem oluşturur. Bu problem, mantıklı, çözümü mümkün ve düşündürücü olmalıdır. Örnek problemler:
 - » **Doğa ile ilgili:** “Bir parkta çöp kutuları eksik, ancak çevre temiz tutulmalı. Çöplerin birikmesini önlemek için ne yapılabilir?”
 - » **Günlük yaşam:** “Okulun koridorları çok kalabalık, bu yüzden öğrenciler sınıflarına geç kalıyor. Bu sorun nasıl çözülebilir?”
 - » **Sosyal problem:** “Arkadaş grubu bir oyunda anlaşamıyor. Herkesin memnun olacağı bir çözüm nasıl bulunabilir?”
- Problem oluştururken, şu soruları düşünmelerini isteyin:
 - » Bu problem neden önemli?
 - » Problemi çözmek neden zor olabilir?
 - » Çözüm için hangi ipuçlarını veya bilgiler sağlanabilir?
- Gruplar, oluşturdukları problemi sırayla sınıfa sunduktan sonra gruplara başka bir grubun yazdığı problemi verin ve bu problemi çözmek için grup olarak çalışmalarını isteyin.
- Her grup çözüm önerilerini bitirdiğinde tüm sınıfa bu önerileri sunabilir.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Kendi probleminizi oluşturmak zor muydu? - Başka bir grubun problemini çözmek size nasıl hissettirdi? - Bir problemi çözmek için daha fazla bilgiye veya ipucuna ihtiyaç duydunuz mu? - Problemleri baştan yaratmanın, gerçek hayatta size nasıl yardımcı olabileceğini düşünüyorsunuz?	- Öğrencilerle, bir problemi baştan yaratmanın çözüm süreçlerine nasıl yardımcı olduğunu tartışın. - Grupla birlikte çalışarak çözüm bulma sürecinin iş birliği gerektirdiğini açıklayın.

Kapanış

- Öğrencileri, yapıcı ve barışçıl bireyler olma yolunda attıkları adımlar nedeniyle teşvik edin. Onların bu süreçte gösterdikleri çaba ve gayreti takdir ettiğinizi açıkça ifade edin.
- Yıl boyunca paylaştıkları düşünceler, fikirler ve yaptıkları çalışmalar için onlara içtenlikle teşekkür edin. Her bir öğrencinin katkısının sınıfın gelişimine olan etkisini vurgulayarak, bu katkıların ne kadar değerli olduğunu belirtin.
- Öğrencilere, bu yılki katılımlarının ve çalışmalarının sadece bugünü değil, geleceği de şekillendirdiğini hatırlatın. Bu becerileri geliştirmeye devam etmelerinin hem kendi yaşamlarında hem de çevrelerindeki topluluklarda nasıl olumlu değişimlere yol açacağını anlatın.
- Onları, edindikleri becerileri günlük hayatta da uygulamaya teşvik edin. Örneğin, başkalarına yardım etme, problemleri iş birliğiyle çözme ve başkalarının fikirlerini dinleme gibi tutumların önemini vurgulayın.

Etkinlik 28

Barışı Çizelim

Etkinliğin Amaçları • Öğrendiklerini gözden geçirin ve pekiştirin. • Edindikleri becerileri günlük yaşamlarında hatırlayarak aktif bir şekilde kullanın.	Kolaylaştırıcı Notları • Çizim için kağıt ve renkli boyalar kullanabilirsiniz.
--	---

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden, bu yıl barış eğitimi etkinlikleri kapsamında öğrendikleri bazı konuları ve kavramları sıralamalarını isteyin. Bu kavramları tahtaya yazın.
- Daha sonra, bu fikirlerden yola çıkarak, öğrencilerin önümüzdeki on dakikayı “Barış” temasını çizmeye ayıracıklarını açıklayın.
- Çizimler bittikten sonra öğrencileri ikili gruplara ayırın ve çizimlerini partnerlerine anlatmalarını isteyin. Her bir öğrencinin bu paylaşımı yaklaşık iki dakika sürecektir. Sınıfta biraz gürültü olabilir, ancak bu gürültü üretken ve anlamlı bir etkileşimi gösterecektir.
- Çizimlerini tüm sınıfla paylaşmak isteyen gönüllüler olup olmadığını sorun ve isteyenlere bu fırsatı verin.

Örnek Tartışma Soruları: • Partnerinizin resminde, sizin resminize benzer olan ne fark ettiniz? • Farklı olan neyi gözlemlediniz? • Barışı sağlamak için faydalı olacak şeyler sizce nelerdir? • Her birimiz daha yapıcı bir şekilde yaşamaya çalışırsak, bunun barışa katkı sağlayacağını düşünüyor musunuz?	Düşünün ve Değerlendirin: • Sınıfla, barışı gerçekleştirebilmek için önce barışı zihninizde canlandırmamız gerektiğini tartışın. • Her birimizin, barış hayallerimizi gerçeğe dönüştürmek için bir sorumluluğu olduğunu açıklayın. • Öğrencilere, bu yıl barış eğitimi konusundaki çabaları ve katkıları için teşekkür edin.
---	---

3. SINIF

Çocuklar önceki yıllarda Barış Eğitimi etkinliklerine katıldılarsa, bu konuya aşına olabilirler ve sınıf kuralları oluşturma konusunda da deneyimleri vardır. Sınıfta yeni öğrenciler olduğunda daha önemli hale gelen kuralları belirleme etkinliği her sene tekrarlanmalıdır. Böylece öğrencilerin kuralları benimsemesi ve içselleştirmesi sağlanır.

Eğer çocuklar ilk kez Barış Eğitimi etkinliklerine katılıyorsa, etkinliklerin neden yapıldığını anlamaları büyük önem taşır. 3. sınıfta işlenen etkinliklerin yeterli olmadığını ya da sınıfın bilgi düzeyine uygun olmadığını düşünüyorsanız, önceki yıllardan bazı etkinlikleri kullanabilirsiniz. Ancak konuların birbirine bağlı ilerlediğini unutmayın. Bir etkinliği değiştirmeniz gerekirse, önceki sınıflarda aynı konu başlığı altından seçim yapmaya özen gösterin.

Bazı etkinlikler planlanandan uzun sürebilir. Böyle bir durumda etkinliği bölüp sonraki derste devam edebilirsiniz. Ancak özellikle tartışma bölümlerini tamamladığınızdan emin olun. Bazı etkinlikler ve tartışmaları kapsamlıdır. Bu etkinliklerin tamamlanması için iki hatta üç ders ayırmak etkinliğin anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Eğer zamanınız tüm etkinlikleri bir sene boyunca uygulamak için yeterli değilse, her konunun temel derslerini işlemeye özen gösterin.

Son olarak, öğrencilerin olumlu pekiştirmeye her zaman ihtiyacı olduğunu unutmayın. Sınıfta ya da başka bir ortamda barışçıl, yapıcı ve pozitif davranışlar sergilediklerinde mutlaka onları takdir edin.

3. Sınıf Etkinlik Planı

Giriş

Benzerlikler ve Farklılıklar

Dinleme Becerileri

İletişim Becerileri

Duygularla Başa Çıkma

Algılar ve Empati

İş Birliği

Problem Çözme

Müzakere

Arabuluculuk

Kapanış

Giriş

- Öğrencileriniz için olumlu bir rol model olun ve davranışlarınızla barışçıl, yapıcı bir tutum sergileyin.
- Etkinliklere neşeli, dikkatli ve hevesli bir şekilde yaklaşarak öğrencilerin sürece ilgisini ve katılımını artırın.
- Barış Eğitimi resmi müfredatta yer almadığı için öğrenciler başarısızlık korkusuyla değil, sizin kolaylaştırıcılığınız ve etkinliklerin içeriğiyle motive olacaklardır.
- Konuyu tanıtırken etkinliklerin ne kadar süreceğini açıklayın ve bu çalışmaların sadece okulda gerçekleşeceğini belirtin. Barış içinde yaşamının hayat boyu süren bir beceri olduğunu vurgulamayı unutmayın.
- Öğrencilerin sorularını içtenlikle yanıtlayarak onların merakını destekleyin. Konu onlar için yeni olabilir, ancak barış ve hoşgörü kavramları hayatlarında zaten yer alıyor; bu farkındalığı geliştirmelerine yardımcı olun.

Etkinlik 1

Giriş

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barış Eğitimi hakkında öğrenmeye motive olur. - Programın amaçlarına odaklanır.	Sınıf daha önce Barış Eğitimi etkinliklerine katıldıysa, daha önce öğrendiklerini gözden geçirin.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere, “Barış Eğitimi” hakkında bilgi vereceğinizi açıklayın.
- Sınıfa bu konu hakkında ne düşündüklerini sorarak fikirlerini alın. Eğer öğrenciler daha önce Barış Eğitimi ile tanıştıysa, gönüllü bir öğrenciden düşüncelerini paylaşmasını isteyin ve ardından diğer öğrencilerin de görüşlerini alarak tahtaya yazın.
- Öğrencilerin sunduğu önerilerde, Barış Eğitimi programına ait kavram veya konular varsa bunları işaretleyin. İfadeler, öğreteceğiniz konularla birebir aynı kelimeleri içermese de bağlantılı olanları belirleyin.
- Öğrencilere “barış” kelimesinin ne anlama geldiğini düşündüklerini sorun ve tüm önerileri tahtaya yazın.
- Ardından “çatışma” kelimesinin anlamını sormalı ve bu kelimeyle ilgili görüşlerini de tahtaya yazmalısınız.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Çatışma ile barış arasındaki fark nedir? - Barış Eğitimi öğrenmenin neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz? - Barışı sağlamak için yapılması gereken en önemli şeyler nelerdir?	- Barışın ve çatışmanın birçok farklı şekilde ortaya çıkabileceğini, ancak önemli olanın her zaman barışa ulaşmak için çaba göstermek olduğunu açıklayın. - Öğrencilere, bu etkinliğin onlara barışa ulaşmak ve çatışmalardan kaçınmak için gerekli bazı becerileri kazandıracağını belirtin. - Bunun her zaman kolay olmayabileceğini açıklayın.

Etkinlik 2

Kurallarımız Neler?

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
Herkesin katkıda bulundu-ğu sınıf kurallarının önemi- ni anlamak.	- Bu etkinlik, öğrencilerin Barış Eğitimi için yaşayan bir model oluşturabilmeleri adına, İnsan Hakları il- kelerine saygı duyulan bir sınıf ortamı oluşturmayı amaçlamaktadır. - Eğer bir önceki sene aynı etkinliği yaptıysanız, etkin- liği tekrar edin ve kuralları yenileyin. Eğer önceki yı- lın kuralları hâlâ geçerliyse, onları bu yılki kurallarla karşılaştırın.

Etkinlik Yönergeleri

- Okuldaki kurallar hakkında konuşun ve öğrencilere kuralların neden var olduğunu düşündüklerini sorun.
- Kuralların, herhangi bir ortamda (evde, okulda, toplumda) herkese adil bir şekilde davranabilmek için var olduğunu açıklayın.
- Öğrencilere, Barış Eğitimi etkinlikleri boyunca hangi kuralların olması gerektiğini düşündüklerini sorun ve cevaplarını tahtaya yazın.
- Barış Eğitiminde herkesin eşit şekilde muamele görmesi gerektiğini ve paylaşacak bir şeyleri olduğunda herkesin konuşma hakkına sahip ol- ması gerektiğini açıklayın.
- Sınıfa, bazen oyunlar ve etkinlikler için gruplar yapılacağını açıklayın. Yeni arkadaşlıklar edinmeyi teşvik etmek amacıyla, grupların nasıl oluş- turulacağına dair bir kural olması gerektiğini ifade edin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Herkesin konuşma şansı bulmasını sağ- layacak bir kural nasıl olabilir? - İnsanların yeni arkadaşlar edinmesine yardımcı olacak ne tür bir kural olabilir? - Barış Eğitimi için önemli olduğunu dü- şündükleri başka hangi kurallar olabilir?	- Günlük hayatta Barış Eğitiminin ne anlama geldiğini ve kuralların barışçıl olmamıza nasıl yardımcı olabileceğini tartışın. - Öğrencilere, bu kuralları kendilerinin belirlediğini ve bu kuralların sadece öğ- retmene değil, tüm sınıfa ait olduğunu hatırlatın.

Benzerlikler ve Farklılıklar

- Etkinlikler boyunca onlara doğru ya da yanlış tutumlar hakkında doğrudan ders vermek yerine, kendi farkındalıklarını geliştirmelerine yardımcı olun.
- Öğrenciler, insanlar arasında farklılıklardan çok daha fazla benzerlik olduğunu kendileri keşfetmelidir. Bu farkındalığı doğrudan anlatmak yerine, onları düşündürerek ve keşfetmeye teşvik ederek yönlendirin.
- Bunu sağlamak için açık uçlu sorular sormanız ve gerektiğinde öğrencilerin benzerlikleri fark etmelerine yardımcı olacak bağlantılar kurmanız önemlidir.
- Unutmayın, eğer siz bir önyargı içeren bir davranış gösterirseniz öğrenciler bunu fark eder. Bu nedenle, etkinlikler sırasında her türlü önyargıdan kaçınmaya özen gösterin.
- Yapıcı ve olumlu davranışları gözlemlemeyi ihmal etmeyin. Öğrenciler barışçıl ve iş birliğine dayalı davranışlar sergilediğinde, onları pekiştirin.

Etkinlik 3

Grubunuzu ve Aynalarınızı Bulun!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	- Bu etkinlik iki farklı etkinliği içerdiği için, iki ders saati ayrılabilir. - Kategorileri sınıf ortamını göz önünde bulundurarak önceden planlayın, ancak öğrencilerin durumuna göre gerektiğinde değişiklik yapabileceğinizi unutmayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere, verdiğiniz yönergeler doğrultusunda gruplar oluşturmaları gerektiğini açıklayın. Bunu mümkün olduğunca hızlı bir şekilde yapmalı ve kendi gruplarına ait diğer öğrencileri bulmalılar.
- Önceden belirlediğiniz kategorilere göre gruplar oluşturulmasını sağlayın. Örneğin, yeşil, kırmızı, mavi veya beyaz bir şey giyenler gibi kategoriler belirleyin.
- Öğrenciler birbirlerini bulup gruplarını oluşturduktan sonra yeni kategoriler söyleyin. Örneğin, ayakkabı giyenler, sandalet giyenler gibi seçenekler verin.
- Gruplar tamamlandığında ve her öğrenci grubunu bulduğunda, bir sonraki kategoriye geçin.
- Dört veya beş farklı kategori söyledikten sonra, öğrencilere oturmalarını söyleyin.
- Şimdi farklı bir oyun oynayacaklarını açıklayın. Bu oyunun adı “Aynalar”.
- Öğrencilerden bir partner seçmelerini isteyin.
- Her çiftin ilk üyesi bir aynaya bakıyormuş gibi hareket ederken, ikinci öğrenci aynayı temsil eder.
- İlk öğrenci bir dizi hareket yapar ve ikinci öğrenci, bu hareketleri mümkün olduğunca tam olarak taklit etmeye çalışır.
- Yaklaşık bir dakika sonra, öğrencilere rollerini değiştirmelerini söyleyin. İlk öğrenci “ayna” rolüne geçerken, diğer öğrenci hareketleri yapar.

Örnek Tartışma Soruları: - Kaç farklı grupta yer aldınız? - Farklı gruplara dahil olmak size nasıl hissettirdi? - Hiç size benzemeyen diğer öğrencilerle aynı grupta olduğunuzu hissettiniz mi? “Aynalar” oyununda hatırlanması gereken en önemli şey ne olabilir?	Düşünün ve Değerlendirin: - Her iki oyunun da, hepimizin birçok açıdan birbirimize benzediğini gösterdiğini açıklayın. - Öğrencilere, bir sonraki etkinlikte gruplarla ilgili hatırlamaları gereken noktaları belirtin. - Bu etkinliklerin vermek istediği mesajı ve hangi yönleriyle birbirine benzediklerini tartışın.
--	---

Etkinlik 4

Nasıl Aynıyız?

Etkinliğin Amaçları - Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	Kolaylaştırıcı Notları - Öğrencilerden, yanıt vermeden önce dikkatlice düşünmelerini ve akıllarına gelen olabildiğince fazla şeyi gözden geçirmelerini isteyin. - Eğer benzerlikleri bulmakta zorlanırlarsa, iki öğrenciyi sınıfın önüne çağırın ve sınıftaki diğer öğrencilerden onları dikkatlice inceleyerek nasıl benzer olduklarını fark etmeye çalışmalarını isteyin. - Bu etkinlik, programın geri kalanının büyük bir kısmı için temel oluşturur. Bu nedenle, etkinliğin olumlu ve verimli geçmesini sağlamak önemlidir.
---	---

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere, verdiğiniz yönergeler doğrultusunda gruplar oluşturmaları gerektiğini açıklayın. Bunu mümkün olduğunca hızlı yapmalı ve kendi gruplarına ait diğer öğrencileri bulmalılar.
- Öğrencilerden, insanların birbirine benzediği farklı yolları düşünmelerini isteyin ve buldukları fikirleri tahtaya yazın.
- Onların düşünme süreçlerine yardımcı olmak için açık uçlu sorular yöneltin. Örneğin, “Hepimiz kıyafet giyiyor muyuz?”, “Oyun oynamayı severseniz?”, “Nerede yaşıyorsunuz?”, “Hepimizin bir evi yeri var mı?” gibi sorular sorarak benzerlikleri fark etmelerine yardımcı olun.

- Öğrencilere doğrudan doğru ve yanlış tutumları öğretmeye çalışmayın; bunun yerine, kendi farkındalıklarını geliştirmelerine fırsat tanıyın. Kendi önyargılarınızın farkında olun ve tarafsız bir yaklaşım sergileyin.
- İnsanlar arasındaki farklılıkların yanı sıra, ortak noktaların çok daha fazla olduğunu öğrencilerin kendilerinin keşfetmesi gerektiğini vurgulayın.
- Fiziksel benzerliklerin ötesinde, kültürel ve davranışsal benzerlikleri de fark etmeleri için öğrencileri teşvik edin.

Örnek Tartışma Soruları: • Hangi tür yiyecekleri yiyorsunuz? Bu yiyecekleri nasıl hazırlıyorsunuz? • Geçen sefer oynadığımız oyunları hatırlıyor musunuz? • Bu etkinlik ile önceki oyunlar arasındaki benzerlik nedir? • Sizce insanlar, benzerlikler yerine neden daha çok farklılıklara odaklanıyor?	Düşünün ve Değerlendirin: • Önceki etkinliklerde oynadığımız oyunların, farklılıkların genellikle yüzeysel olduğunu ancak benzerliklerin çok daha derin olduğunu anlamalarına yardımcı olduğunu vurgulayın. • Öğrencilerle, aslında birbirimizden farklı olmaktan çok daha fazla ortak yanımız olduğunu tartışın. Hepimiz temel ihtiyaçlara sahibiz; yiyecek, barınak, sevgi ve bakıma ihtiyacımız var. Tüm bebekler anneleri tarafından beslenir, hepimiz okula gidiyoruz ve öğrencilerin ekleyeceği diğer ortak noktalar da buna dahildir. • İnsanların sadece farklı göründükleri için önyargıya ve ayrımcılığa maruz kalabileceğini açıklayın. Farklılıklara gereğinden fazla odaklanmanın, başkalarını tanımadan dışlamamıza veya sevmememize yol açabileceğini anlatın.
--	--

Etkinlik 5

Mahalledeki Yeni Komşu

Etkinliğin Amaçları • Öz güvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. • Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	Kolaylaştırıcı Notları • Bu etkinlikte belirtilen hikâye yerine, farklılıkları ve benzerlikleri konuşabileceğiniz başka bir barışçıl hikâye de kullanabilirsiniz. • Öğrencilerden dikkatlice dinlemelerini isteyin, hikâyenin ardından sorular olacağını öğrencilere hatırlatın.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere hikâyeyi net ve anlaşılır bir şekilde okuyun. Okuma sırasında, önemli noktaları vurgulayarak öğrencilerin dikkatini canlı tutmaya çalışın.
- Hikâyeyi okurken, öğrencilerin duygularını ve tepkilerini gözlemleyin. Gerekirse duraklayarak, “Sizce şimdi ne olacak?”, “Bu karakterin yerinde olsaydınız ne yapardınız?” gibi sorularla onların düşünmesini sağlayın.
- Hikâye bittikten sonra, tartışma sorularını sınıfa yöneltin.
- Soruları sorarken öğrencilerin aktif katılımını teşvik edin. Önce bireysel düşünmelerine fırsat verin, ardından küçük gruplar halinde tartışmalarını sağlayabilirsiniz.
- Öğrencilerin hikâyeden çıkardıkları dersleri paylaşmalarını isteyin. “Bu hikâye bize ne öğretiyor?”, “Gerçek hayatta benzer bir durum yaşadınız mı?” gibi sorularla öğrencilerin bağlantı kurmasını sağlayın.
- Son olarak, hikâyenin temel mesajını pekiştirmek için sınıfça bir özet yapın ve öğrencilerin farklı görüşlerini anlamalarına yardımcı olun.

Mahalledeki Yeni Komşu

Ali, ailesiyle birlikte küçük ve sıcak bir mahallede yaşıyordu. Mahalledeki çocuklar birbirlerini iyi tanıyordu ve her gün okuldan sonra parka gidip birlikte oyun oynuyorlardı. Ancak bir gün mahalleye yeni bir aile taşındı. Bu aile, şehir dışından gelmişti ve onların kültürü, konuştukları kelimeler ve hatta giyimleri bile biraz farklıydı.

Yeni ailenin çocukları da vardı: Cem ve ablası Selin. İlk gün, Cem mahallenin parkına geldiğinde diğer çocuklar onunla hemen oynamadı. Çünkü Cem, farklı bir şiveyle konuşuyordu ve bazı kelimeleri farklı söylüyordu, onu anlaması biraz zordu. Ali ve arkadaşları, Cem’in biraz farklı olduğunu düşündü ve onunla oynamak yerine kendileri oynamaya devam ettiler.

Cem üzgün görünse de bir şey demedi. Birkaç gün boyunca onları uzaktan izledi. Ancak bir gün, çocuklar oyun oynarken Ali’nin topu dikenlere kaçtı ve top patladı. Ne yapacaklarını düşünürken Cem çantasından başka bir top çıkardı ve “Benim bir fikrim var! Bunu deneyelim.” dedi.

Cem’in çıkardığı top farklı bir oyun içindi. “Biz eskiden mahallede ‘Lastikli Futbol’ oynardık, isterseniz size de öğretebilirim.” dedi. Ali ve arkadaşları önce tereddüt etti ama sonra “Neden olmasın?” diyerek oyunu öğrenmeye karar verdiler.

Oyun gerçekten eğlenceliydi! Hem farklı bir kuralları vardı hem de herkesin eşit derecede katılmasını sağlıyordu. Bir süre sonra çocuklar fark etti ki Cem sadece farklı kelimeler kullanmıyordu, aynı zamanda harika bir futbol oyuncusuydu! Ayrıca, Selin de ip atlamada çok iyiydi ve yeni oyunlar biliyordu.

O günden sonra çocuklar, Cem ve Selin'i de oyunlarına dahil etti. Zamanla, Cem'in farklı konuşma tarzının aslında eğlenceli olduğunu düşündüler ve ondan bazı kelimeler öğrenmeye başladılar. Cem de onlardan yeni oyunlar öğrendi ve mahallede kendini daha rahat hissetmeye başladı.

Ali bir gün annesine "Cem başta bize farklı gelmişti ama aslında düşündüğünden çok daha fazla ortak yönümüz var." dedi. Annesi gülümseyerek "Bazen farklı olduğumuzu düşündüğümüz insanlarla tanıştığımızda, aslında onlarla çok şey paylaştığımızı anlarız." diye cevap verdi.

O günden sonra mahallede hiç kimse yeni gelenlere uzak davranmadı ve hemen oyunlarına dahil etmeye başladılar. Çünkü herkes, farklılıkların bir engel değil, yeni şeyler öğrenmek için bir fırsat olduğunu öğrenmişti.

Tartışma Soruları

1. Mahalleye yeni gelen Cem'e çocuklar neden başta mesafeli davrandı?
2. Sizce Cem'in getirdiği yeni oyun neden çocukların fikrini değiştirdi?
3. Yeni biriyle tanıştığınızda, onun farklı olduğunu düşünmek yerine nasıl yaklaşabilirsiniz?
4. Eğer siz Ali'nin yerinde olsaydınız, Cem'e nasıl davranırdınız?
5. Sizce farklı kültürlerden ve bölgelerden gelen insanlarla arkadaşlık kurmak bize ne kazandırır?

Etkinlik 6

Arkadaş Bulalım

Etkinliğin Amaçları - Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	Öğretmenler için Yönerge - Etkinlik başlamadan önce, tahtaya çıkan öğrencinin, cevap verecek kişileri sınıfın farklı yerlerinden seçmesi gerektiğini hatırlatın. - Etkinliği, çok uzun ve sıkıcı hale gelmesi için uygun bir tempoda ilerletin. - Eğer bir öğrenci cevap vermekte zorlanıyorsa, ona yardımcı olun veya yerine başka bir öğrenciyi çağırarak devam edin.
---	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere, bir arkadaşlarını seçmelerini ve o kişiyle ilgili iyi özellikleri düşünmelerini söyleyin. Ancak, arkadaşlarının fiziksel görünüşüyle ilgili bir şey söylemelerine izin verilmediğini belirtin, sadece olumlu özelliklerin paylaşılacağını vurgulayın.
- Bir öğrenciyi sınıfın önüne çağırın ve seçtiği arkadaşını tanımlamasını isteyin. Örneğin: “O, matematikte çok iyidir, her zaman ödevini yapar ve dost canlısıdır.”
- Sınıfa, arkadaşlarını tahmin etmeleri için üç hakları olduğunu açıklayın. Tahminde bulunmak isteyen öğrencilerin ellerini kaldırmaları gerektiğini hatırlatın.
- Eğer üç tahminde bulunmalarına rağmen doğru cevabı bulamazlarsa, daha fazla ipucu verilmesine izin verin.
- Seçilen kişi doğru tahmin edildiğinde, yeni bir öğrenciyi belirleyerek etkinliği sürdürün.
- Yaklaşık on öğrenci arkadaşlarını tanımladıktan sonra, etkinliği durdurun ve tartışma kısmına geçin.

Örnek Tartışma Soruları: - Hakkınızda güzel şeyler söylendiğinde nasıl hissettiniz? - Bu iyi özelliklere sahip olduğunuzu daha önce fark etmiş miydiniz? - İnsanlarda iyi yönler bulmak zor mu? Neden böyle düşünüyorsunuz? - Eğer insanlarda iyi özellikleri aramazsak, arkadaş edinmek neden daha zor olur? - Etrafınızdaki insanların olumsuz yönleri yerine iyi yönlerine odaklanmak için neler yapabilirsiniz?	Sorgulayın: - Öğrencilere, iyi özellikleri sadece övmek için değil, aynı zamanda bu özellikleri geliştirip güçlendirebilmek için fark etmemiz gerektiğini açıklayın. - Eğer genellikle olumsuz düşünmeye alışkınsanız, başkaları hakkında olumlu düşünmeyi öğrenmenin zaman ve pratik gerektirdiğini vurgulayın. - İnsanlar hakkında olumsuz düşündüğümüzde, özellikle öfke hissettiğimizde, iyi yönlerini görmek yerine çatışmaya daha yatkın hale geldiğimizi açıklayın. Bu nedenle, bilinçli olarak iyi özellikleri fark etmenin faydasını açıklayın.
---	--

Dinleme Becerileri

- Dinleme, temel beceriler arasında yer alır ve hem genel okul müfredatında hem de Barış Eğitimi etkinliklerinde erken aşamalarda öğretilmelidir.
- Bu beceri, birçok yetişkinin bile yeterince iyi uygulayamadığı bir yetkinlik olduğu için sürekli olarak geliştirilmelidir.
- Unutmayın, iyi bir dinleme becerisi, önyargıları azaltır.
- Dinleme becerisi geliştikçe, öğrenciler sınıfta daha fazla “neden?” sorusu sormaya başlayacaktır.
- Sınıfta aktif dinleme yöntemlerini uyguladığınızdan emin olun. Öğrencilerin söylediklerini gerçekten dinleyin ve yalnızca kendi düşünceleriyle uyuşan cevapları değil, tüm görüşleri dikkate alın.
- Şarkılar ve şiirler de dinleme becerisini geliştirmek için etkilidir ve sınıfta düzenli olarak kullanılmalıdır.
- Öğrenciler iyi bir dinleyici olmanın önemini fark ettiklerinde, aynı özeni sizden de bekleyeceklerdir.
- İyi dinleme, etkili öğretimin temel unsurlarından biridir. Bu yüzden, öğrenciler için iyi bir rol model olmalısınız.

Etkinlik 7

Lider Ne Derse O!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	- Etkinliğin başında lider rolünü siz üstlenebilirsiniz. Ancak, öğrenciler etkinliği anladıktan sonra lider olarak bir öğrenciyi seçin. - Lider, talimatlar verir ve ardından hareketi kendisi yapar. Ancak öğrenciler yalnızca “Lider diyor ki” ifadesiyle başlayan talimatlara uymalıdır.

Etkinlik Yönergeleri

- Lider, sınıfın önünde durmalıdır.
- Bu rolde olmak için sınıftan bir öğrenciyi lider olarak seçebilirsiniz.
- Lider, öğrencilere yönerge verirken bazen “Lider diyor ki...” diyerek başlayıp istediği hareketi yapmalıdır.
- Diğer öğrenciler, yalnızca “Lider diyor ki...” dindikten sonra yapılan hareketleri tekrarlamalıdır.
- “Lider diyor ki...” sözünü duymadan hareketi yapan öğrenciler oyundan çıkar ve yerine oturur.
- En son kalan öğrenci oyunun kazananı olur ve yeni lider olarak oyuna devam eder.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bu oyundan keyif aldınız mı? - Lideri dinlemek yerine arkadaşlarınızın ne yaptığını izlemek daha mı kolaydı? Sizce neden herkesin yaptığı şeyi yapmak daha kolay? - Sizce dinlemek neden önemlidir? Etkili bir şekilde dinlemediğimizde ne olur?	- Öğrencilere oyunun zor olup olmadığını sorun. - Kaç kişinin sadece izlediğini ve dinlemediğini sorun. - Öğrencilere, bazen günlük hayatımızda bizim de dikkatli dinlemediğimizi ve söylenmeyen şeyleri söylenmiş gibi algılayarak hareket ettiğimizi açıklayın. - Bunun yanlış anlaşılmalara ve sorunlara yol açabileceğini belirtin.

Etkinlik 8

Yönergeler, Yönergeler

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	- Etkinlikleri birbirinden ayırabilir veya diğer etkinliklerin başında uygulayabilirsiniz. - Ancak, sınıfa bunun bir dinleme alıştırması olduğunu hatırlatmayı unutmayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencileri oyun alanına çıkarın.
- Sınıfa, onlara üç talimat vereceğinizi ve bu talimatları size verdikleri sırayla takip etmeleri gerektiğini açıklayın.
- Öğrencilere üç yönerge verin. Örneğin:
 - » Ağaca koşup etrafında üç kez dönün.
 - » Sol taraftaki çite koşup üç mekik çekin.
 - » Son olarak, yanıma geri gelin.
- Eğer sınıf çok büyükse, etkinliği gruplar halinde yapın. Diğer öğrenciler ise grubu izleyerek yönergelerin doğru şekilde yerine getirilip getirilmediğini gözlemleyebilir.
- Öğrencilerin kapasitesine uygun yönergelerle başlayın: üç ya da dört yönerge vererek başlayın ve etkinlik ilerledikçe yönergelerin karmaşıklığını artırın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Neden herkes tüm yönergeleri takip edemedi? - Hiç kimse kendi düşünmeden, sadece başkalarının yaptıklarını mı takip etti? - Sizce bu durum gerçek hayatta da oluyor mu? (Düşünmeden başkalarını takip etmek) - Sizce bu tür bir davranış sorunlara yol açabilir mi? - Bu tür sorunları nasıl önleyebilirsiniz?	- Eğer bu etkinlik sınıf için zor olmadıysa, üç talimat yerine dört yönerge vererek tekrar deneyin ve ardından beş yönergeye çıkarın. - Sınıfta bazı kişilerin, yönergeleri hatırlamalarına yardımcı olmak için arkadaşlarını taklit edip etmediklerini sorun. - Sınıfa, dinlemenin zor bir beceri olduğunu ancak pratik yaparak geliştirilebileceğini ve iyi dinlemenin çok önemli olduğunu hatırlatın.

Etkinlik 9

Sırlar

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	- Öğrencilere, dinlemenin hayatımızın her alanında önemli olduğunu; hem okulda öğrenmek hem de topluluk içinde öğrenmek için gerekli bir beceri olduğunu açıklayın. - Başkalarını iyi dinlersek, onları daha iyi anlayacağımızı; onları daha iyi anlarsak, anlaşmazlıkların azalacağını anlatın. - Dinleyerek ve anlayarak, başkalarına saygı duymayı öğrendiğimizi vurgulayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfı bir çember şeklinde oturtun (eğer sınıf çok büyükse, iki çember oluşturabilirsiniz).
- Sınıfa, sırayla bir sır taşıyacaklarını, ancak bu sırrı doğru anlayabilmek için çok iyi dinlemeleri gerektiğini açıklayın. Her öğrencinin, yanındaki kişiye fısıldayarak cümleyi iletceğini belirtin.
- İlk öğrenciye kısa bir cümle fısıldayın; cümleyi net bir şekilde söyleyin, ancak sadece bir kez tekrarlayın.
- Bu çocuk, cümleyi yanındaki arkadaşına fısıldayacak ve bu süreç çember boyunca devam edecektir.
- Çemberin sonunda bulunan öğrenciye, sırrın ne olduğunu sorun.
- İlk öğrenciye, sırrın başlangıçta ne olduğunu sorun ve sonuçları karşılaştırın.
- Oyunu, farklı bir cümleyle ve bu kez çemberin ters yönünde oynayarak tekrarlayın.

Örnek Tartışma Soruları: - Başlangıçtaki sır neydi? - Sizce sır neden sonunda başlangıçtakinden farklı oldu? - Yanınızdaki kişinin ne söylediğini anlamak zor muydu? - Söyleneni duyduğunuzdan emin olmak için ne yaptınız? - İnsanların söylediklerini duyduğunuzu düşünüp, sonradan aslında bunu demek istemediklerini fark ettiğiniz oluyor mu? - Bir şeyi yanlış duyduğunuzda ne olur? - İyi dinlemek neden önemlidir?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilere, aktif dinlemenin düşündüğümüzden çok daha zor bir beceri olduğunu açıklayın. - Aktif dinlemenin pratik gerektirdiğini, çünkü çoğumuzun bir mesajın sadece bir kısmını dinlediğini belirtin. - Yanlış anlamaların, söylenenlerin yalnızca bir kısmını dinlediğimizde başladığını ve bu yüzden iyi dinlemenin çok önemli olduğunu açıklayın.
---	--

Etkinlik 10

Hikaye

Etkinliğin Amaçları - Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	Kolaylaştırıcı Notları Öğrencilerden hikayeyi dikkatlice dinlemelerini isteyin, çünkü hikaye bittikten sonra onlara hikaye hakkında sorular sorup tartışılacağını öğrencilere hatırlatın.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere hikâyeyi net ve anlaşılır bir şekilde okuyun. Okuma sırasında, önemli noktaları vurgulayarak öğrencilerin dikkatini canlı tutmaya çalışın.
- Öğrencilerden, hikaye hakkında dört ya da beş çizim yaparak özetlemelerini isteyin.
- Öğrencilerden, hikayeyi farklı karakterlerin bakış açılarından anlatmalarını isteyin.
- Özet ve çizimler bittikten sonra, tartışma sorularını sınıfa yöneltin.
- Soruları sorarken öğrencilerin aktif katılımını teşvik edin. Önce bireysel düşünmelerine fırsat verin, ardından küçük gruplar halinde tartışmalarını sağlayabilirsiniz.

Örnek Tartışma Soruları: • Birisi size bir hikâye anlatırken en çok nelere dikkat etmelisiniz? • Birinin anlattıklarını, tüm hikâyeyi bilmeden yargılasak ne olabilir? • İnsanları dinlemek, onları anlamamıza ve daha iyi tanımamıza nasıl yardımcı olur? • Sizce, birisi konuşurken dikkatlice dinlemek neden önemlidir?	Düşünün ve Değerlendirin: • Öğrencilere, bir hikâyeyi dinlerken sadece kelimelere odaklanmanın yeterli olmadığını, hikâyeyi bütünüyle anlamının önemli olduğunu açıklayın. Böylece karakterlerin yerine kendilerini koyabilir ve empati kurabilirler. Aynı zamanda, hikâyeye veya duydukları diğer şeylere kendi yorumlarını (önyargılarını) katmamaları gerektiğini hatırlatın. • İyi bir dinleyici olmak, sadece duyduklarını anlamak değil, aynı zamanda konuşmacının söylediklerine gerçekten ilgi göstermek anlamına gelir. Bu, konuşmacıya saygı göstermek demektir. • Öğrencilere, söylenenleri dikkatlice dinlememenin yanlış anlamalara ve hatta öfkeye yol açabileceğini, ancak iyi dinlemenin problem çözme ve barış içinde iletişimi kolaylaştırdığını anlatın.
---	---

Arkadaşlık Sorunu

Mehmet ve Can çok yakın arkadaşlar ve aynı mahallede oturuyor, okuldan sonra ve tatillerde sık sık birlikte oynuyorlardı. Okulları biraz uzaktaydı, bu yüzden her sabah birlikte yürür ve yol boyunca şarkılar söyleyerek vakit geçirirlerdi.

Bir sabah, Mehmet'in ailesi geç uyandı. Bir önceki akşam, annesinin doğum günü kutlaması vardı ve herkes hazırlık yapmak için çok çalışmış, gece geç saatlere kadar sohbet etmiş ve şarkılar söylemişti. Sabah ilk uyanan Mehmet oldu ama hazırlanması ve kahvaltısını yapması uzun sürdü. Bu yüzden Can'la olan buluşma saatine yetişemedi. Normalde her sabah buluştukları yere vardığında Can'ı görmedi, birkaç dakika bekledi ama sonra aceleyle okula gitmek zorunda kaldı.

Oysa o sabah Can erken gelmişti. Mehmet'i uzun süre beklemiş ama o gelmeyince tek başına okula gitmeye karar vermişti. Mehmet okula vardığında geç kaldığı için ceza aldı ve teneffüste sınıfta kalmak zorunda kaldı. Bu yüzden Can'la konuşma fırsatı bulamadı. Dersler bitince Mehmet, Can'ı bulup birlikte eve dönmek istedi ama Can çoktan uzaklaşmış, hızlı adımlarla yürüyordu. Onu yakalayabilmek için koşmaya başladı.

“Beni bekle!” diye seslendi Mehmet. Can arkasına döndü ve kaşlarını çatarak “Neden?” diye sordu. “Bu sabah benimle yürümedin, şimdi neden seninle yürüyeyim?” dedi ve başını çevirdi.

Mehmet, Can’ın sinirli olduğunu hissetti ve bu durum onu rahatsız etti. Ama yine de sordu: “Bana kızgın mısın? Biz iyi arkadaşız, bunu konuşamaz mıyız?”

Can derin bir nefes aldı. “Evet, kızgınlığım ve konuşacak bir şey olduğunu sanmıyorum. Sabah seni bekledim ama gelmedin. Okula tek başıma yürümek zorunda kaldım.”

Mehmet bir an sinirlendi. Sabah geç kalmak onun suçu değildi! Ama derin bir nefes aldı ve sakinleşmeye çalıştı. “Tamam, hadi sırayla anlatalım.” dedi.

Can konuşmaya başladı: “Ben köşede uzun süre bekledim ama sen gelmeyince tek başıma gitmek zorunda kaldım. Yoksa ben de geç kalacaktım.”

Mehmet de açıklama yaptı: “Dün gece annemin doğum günüydü. Geç saatlere kadar kutlama yaptık ve sabah herkes geç uyandı. Bu yüzden geç kaldım.”

Can merakla sordu: “Peki, nasıl hissettin?”

Mehmet omuzlarını silkti: “Açıkçası endişelendim. Geç kaldığımı biliyordum ve seninle yürümek istiyordum. Ama gecikmek istemedim. Okula gittiğimde de ceza aldım ve teneffüste de sınıfta kaldım. Sana ne olduğunu anlatma şansım bile olmadı. Sonra seni okul çıkışında bulamadım. Beni gerçekten affetmeyecek misin?”

Can yoldaki bir taşı tekmeledi ve hafifçe gülümsedi. “Aslında, evet, çok sinirlendim. Çünkü ben erkenden geldim ve seni uzun süre bekledim. Sonra başına bir şey gelmiş olabileceğini düşündüm ve endişelendim. Ama sonra okula geç kalmaktan korktum ve tek başıma gitmeye karar verdim.”

Mehmet düşündü ve sordu: “Peki, bir daha böyle bir şey olursa ne yapabiliriz? Birbirimize kızmak yerine başka bir çözüm bulmalıyız.”

Can başını salladı: “Evet, keşke seni beklerken ne olduğunu bilebilseydim. O zaman hem bu kadar üzülmezdim hem de bu kadar uzun süre beklemezdim.”

Bunun üzerine ikisi bir çözüm bulmak için düşünmeye başladı. Birbirlerinin fikirlerini dinleyip dalga geçmeden birçok öneri sundular. Bazıları pek gerçekçi değildi. Örneğin, birinin her sabah diğerinin evine gidip neden geciktiğini kontrol etmesi zaman açısından mümkün değildi. Telefonla haber vermek iyi bir fikir gibi görünse de, ne Mehmet’in ne de Can’ın cep telefonu vardı.

Sonunda, iki fikir üzerinde anlaştılar. Birincisi, eğer biri gecikirse, diğerinin en fazla iki dakika bekleyip sonra yola çıkması gerektiği konusunda uzlaştılar.

Böylece kimse uzun süre beklemek zorunda kalmayacaktı ve kimse diğerine kızmayacaktı. İkincisi, eğer biri gecikirse, diğerine sinirli olmadığını göstermek için özel bir işaret yapacaktı. Böylece ikisi de ne olduğunu anlayacak ve yanlış anlaşılmalardan olmayacaktı.

“Bence bu çözümler gayet mantıklı.” dedi Mehmet. “Benimle bunu konuştuğun için teşekkür ederim.”

Can gülümseyerek kolunu Mehmet’in omzuna attı. “Ben de kendimi daha iyi hissediyorum. Gelecekte başka sorunlarımız olabilir ama birbirimize kızmadan konuşarak çözebiliriz.”

Anlama Soruları

1. Mehmet ve Can genellikle birlikte ne yapardı?
2. Mehmet’in okula geç kalmasına sebep olan neydi?
3. Mehmet ve Can birbirlerine kızgın mıydı?
4. Birbirlerine kızmak yerine nasıl bir çözüm buldular?

İletişim Becerileri

- Unutmayın, öğrenciler yalnızca söylediklerinizi değil, aynı zamanda sizin de iyi iletişim becerilerine sahip olup olmadığınızı gözlemleyeceklerdir. Onlara sadece anlatmak değil, aynı zamanda iyi bir örnek olmak da önemlidir.
- Açık ve net konuştuğunuzdan emin olun. Talimatları eksiksiz ve anlaşılır bir şekilde açıklayın. Gerekirse, önemli noktaları tekrar edin.
- Tüm iletişim becerileri konusunda bir rol model olun. Açık uçlu sorular sorarak öğrencilerin düşüncelerini teşvik edin, beden dilinizi etkili kullanarak dikkatlerini üzerinizde tutun ve iyi bir dinleyici olduğunuzu gösterin.
- Olumlu iletişim becerilerini fark ettiğinizde, öğrencileri isimleriyle birlikte takdir edin. Örneğin, “Elif, arkadaşının sözünü kesmeden dinlemen çok güzel bir davranıştı.” gibi doğrudan geri bildirimler verin.
- Öğrencilere, iyi iletişim becerilerinin sürekli olarak geliştirilmesi gereken bir yetenek olduğunu hatırlatın. Bu beceriler, pratik yapıldıkça güçlenir.
- Eğer öğrenciler arasında iletişim becerileri çok zayıfsa, iletişim konulu etkinlikleri birkaç haftada bir tekrar edin. Böylece öğrenciler bu becerileri sadece öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda günlük hayatlarında uygulamaya alırlar.

Etkinlik 11

Gizemli Çizim

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	- Sınıfı, sınıfın büyüklüğüne bağlı olarak, üç veya dört gruba ayırın. - Her gruptan bir öğrenci seçin ve onlardan A4 boyutunda bir kâğıdı tamamen kaplayacak kadar büyük bir resim çizmelerini isteyin.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencileri küçük gruplara ayırın.
- Her gruptan bir öğrenci, kendilerine verilen kâğıda bir nesne çizmek için öne gelsin.
- Kâğıt, akordeon tarzında katlanacak şekilde hazırlanır. Çizim, kâğıt katlandığında kısmen görünür hâle gelir, böylece sadece küçük bir kısmı açıkta kalır.
- Her öğrenci, çizimiyle grubuna geri döner ve yalnızca küçük bir kısmını gösterir. Grup üyeleri, bu çizimin ne olabileceğini tahmin etmeye çalışır.
- Üç tahmin hakkı verilir. Eğer ilk tahminde bilemezlerse, bir parça daha açılır ve tahmin eden kişi artık çizimin iki kısmını görebilir.
- Üç denemeden sonra hâlâ tahmin edemezlerse, başka bir parça daha açılır.
- Oyunun amacı, tüm resmi görmeden neyin çizildiğini tahmin edebilmektir.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Resmin ne hakkında olduğunu tahmin edene kadar kaç tahminde bulundunuz? - Sizce tahmin etmek neden biraz zaman aldı? - Sadece küçük bir bilgi parçasıyla tahminde bulunmak zor muydu? - Tahmin yaparken en kolay olan şey neydi? - Çok az bilgiyle tahminde bulunursanız ne olabilir? - Gerçek hayatta bunun yaşandığı bir duruma örnek verebilir misiniz?	- Sınıfla, günlük hayatta sıkça yaptığımız bir şeyi tartışın: doğru iletişim kurmak yerine tahminde bulunuruz ve çoğu zaman yanlış tahminler yaparız. - Sınıfla, gerçeği öğrenmek yerine tahminde bulunmanın nasıl çatışmalara yol açabileceğini konuşun. Yanlış tahminler yaparak insanları gereksiz yere yanlış anlamak ve onlara karşı önyargılı olmak mümkün olabilir. - Öğrencilere, barışçıl bir ortam yaratmak için herhangi bir yargıya varmadan önce durumu tam olarak anlamaya çalışmanın önemini anlatın. İnsanları ve olayları daha iyi anlamak için sabırlı olmanın ve doğrudan iletişim kurmanın gerekliliğini vurgulayın.

Etkinlik 12

Göster ve Anlat

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	- Bu etkinlik öncesinde büyük ve net bir resim bulmanız gerekmektedir.. - Sınıfa, bunun kimsenin çizim yeteneğini test eden bir etkinlik olmadığını, daha çok şeylerin ne kadar iyi açıklanıp dinlenebildiğini ölçen bir etkinlik olduğunu hatırlatın.

Etkinlik Yönergeleri

- Üç öğrenciyi sınıftan çıkarın. Sınıfta kalan öğrencilere resmi gösterin.
- İlk öğrenciyi geri çağırın. Sınıftan, bu öğrenciye resmi tarif etmelerini isteyin.
- Daha sonra ikinci öğrenciyi geri çağırın. İlk öğrenciden, sınıfın verdiği tariftan yola çıkarak resmi ikinci öğrenciye tarif etmesini isteyin.
- Son olarak, üçüncü öğrenciyi çağırın ve ikinci öğrencinin resmi tarif etmesini isteyin.
- Üçüncü öğrenciden, duyduğu tariftan yola çıkarak resmi çizmesini isteyin.
- Çizilen resmi orijinal resimle karşılaştırın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Çizim, orijinal resme benziyor muydu? - İlk gönüllüye verilen tarif ile üçüncü gönüllüye verilen tarif arasında ne kadar fark vardı? - Bilgi aktarılırken, bilgi daha az mı netleşti yoksa tarif daha mı açık hale geldi? - Sizce, tarif neden kişiden kişiye geçtikçe değişiyor veya kötüleşiyor? - İletişimi daha iyi hale getirmek için ne yapabilirsiniz?	- Sınıfla birlikte, zorlukların neden yaşandığını ve bu zorlukların nerelerde ortaya çıktığını tartışın. - Sınıfa, bu etkinliğin, tüm gerçekleri bilmeden hikayeleri veya tarifleri dinlemenin neler öğrettiğini hatırlatın. - Bunun bazen kendi topluluklarında yaşanıp yaşanmadığını sorun.

Etkinlik 13

Bu da Ne?

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	- Sınıfı 4-5 kişilik küçük gruplara ayırın. - Bu etkinliğin amacının, tanımlama becerilerini geliştirmek olduğunu öğrencilere açıklayın. - Bu etkinliğin bir yarışma olmadığını vurgulayın. Önemli olanın iletişim becerilerini geliştirmek olduğunu, en hızlı bitiren olmak yerine bu beceri üzerinde çalışmanın esas amaç olduğunu hatırlatın.

Etkinlik Yönergeleri

- Her gruptan bir öğrenci seçin ve ona, bir nesneyi grubuna tanımlaması gerektiğini açıklayın. Ancak, nesnenin adını söylemesine izin verilmediğini belirtin. (Tanımlama sırasında renk kullanmamalarını gibi ek kurallar ekleyebilirsiniz.)
- Örneğin, öğrenciler sınıflarını, okullarını veya yaşadıkları kasabayı tanımlayabilirler, ancak nesnenin adını doğrudan söylememelidirler.
- Her öğrenciye, grubun nesneyi tahmin etmesi için 5 dakika süre verin.
- Eğer grup nesneyi kolayca tahmin ederse, yeni bir öğrenci seçin ve ondan farklı bir nesneyi tanımlamasını isteyin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Tanımlanan şeyi tahmin etmek kolay mıydı? - Nesneyi adını kullanmadan tanımlamak zor muydu? - Sizce, iyi iletişim kurabilmek için nelere dikkat etmek gerekir? - İletişim becerilerinizi nasıl geliştirebileceğinizi düşünüyorsunuz? - Eğer başkalarına ne demek istediğimizi doğru bir şekilde iletemezsek ne olur? - Sizce, iyi bir iletişimci olmanın önemi nedir?	- Sınıfla birlikte, iletişimde yaşanan zorlukların nedenlerini ve bu zorlukların hangi durumlarda ortaya çıktığını tartışın. - Öğrencilere, barışın sağlanmasında iletişimin ne kadar önemli olduğunu hatırlatın. Eğer iletişim zayıfsa, insanlar birbirlerini yanlış anlayabilir ve bu durum öfke ve çatışmalara yol açabilir. Yanlış anlamalar arttıkça, iletişim kopuklukları yaşanabilir.

Etkinlik 14**20 Soru**

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	- Bu egzersiz, öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemelerine, sordukları sorular üzerine düşünmelerine ve ‘kapalı’ sorular kullanarak bilgi edinmenin ne kadar zor olabileceğini anlamalarına yardımcı olur. - İlk öğrenciyi siz seçin, ancak daha sonra nesneyi doğru tahmin eden öğrenci lider olacaktır. - Öğrencilere, yalnızca “evet” veya “hayır” ile cevaplanabilecek sorular sormaları gerektiğini açıklayın. İki farklı seçeneği karşılaştıran sorular sormamaları gerektiğini vurgulayın (örneğin, “Bu mu, yoksa şu mu?” gibi). - Öğrencilerin birbirlerinin sorularını dikkate alarak ilerlemeleri gerektiğini hatırlatın. Bu yüzden, soruların mantıklı bir şekilde devam edebilmesi için dikkatli bir şekilde dinlemeleri önemlidir.

Etkinlik Yönergeleri

- Etkinliği tüm sınıfla oynayabilirsiniz, ancak derseniz sınıfı iki gruba ayırabilirsiniz.
- Lider, bir nesne düşünür ve grup, bu nesneyi tahmin edebilmek için en fazla 20 soru sorabilir.
- Lider yalnızca “evet” veya “hayır” şeklinde cevap verebilir, bu nedenle soruların evet/hayır soruları olması gerekmektedir.
- Öğrencilere önce genel sorular sormaları gerektiğini, ardından nesneyi daha kolay tahmin edebilmek için daha spesifik sorulara geçebileceklerini açıklayın. (Aksi takdirde, oyun yalnızca rastgele tahminlerden ibaret olur.)
- Grubun, birbirlerinin sorularını ve verilen cevapları dikkatlice dinlemesi önemlidir. Çünkü toplamda sadece 20 soru hakları vardır ve aynı soruların tekrarlanmasını önlemeleri gerekmektedir.
- Soruları saymayı unutmayın, böylece grup 20 soruya ulaştığında oyunu durdurabilirsiniz. Eğer 20 soru sonunda kimse doğru tahminde bulunmazsa, yeni bir lider seçin.

- Liderden, oyunun ilk birkaç turunda düşündüğü nesneyi size fısıldamasını isteyin. Böylece soruları ve cevapları kontrol edebilir, gerekirse yönlendirme yapabilirsiniz.
- Öğrencilere, hangi tür soruların daha faydalı olabileceği konusunda rehberlik edin. Örneğin:
 - » “Canlı mı?”
 - » “Hareket eder mi?”
 - » “Onu kullanabilir miyiz?”
 - » “Bu odada var mı?” gibi sorular sormalarını teşvik edin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
• Nesneyi 20 sorudan daha azında tahmin etmek kolay mıydı? • Nesneyi 20 soru içinde tahmin edebilmek için ne yapmanız gerekti? • Nesneyi tahmin etmek için hangi tür sorular daha faydalı oldu? • Sadece kapalı sorular sorabildiğinizde, bir şeyi tamamen anlamak neden zor olur?	• Öğrencilere, nesneyi tahmin etmeye çalışırken kategoriler halinde düşünmenin yardımcı olabileceğini açıklayın. Örneğin, doğrudan “Bir keçi mi?” gibi spesifik bir soru sormak yerine, “Canlı mı?” gibi daha genel sorularla başlayarak tahminlerini daraltmaları gerektiğini vurgulayın. • Öğrencilere, “kapalı uçlu” soruların yalnızca “evet” veya “hayır” ile cevaplanabilen sorular olduğunu, “açık uçlu” soruların ise daha detaylı ve açıklayıcı yanıtlar gerektirdiğini anlatın. • İyi bir iletişimin, hem net bilgi vermek hem de mümkün olduğunca fazla bilgi almak için açık sorular sormayı gerektirdiğini vurgulayın.

Duygularla Başa Çıkma

- Duygular üzerine yapılan etkinlikler, başlangıçta zorlayıcı olabilir. Çünkü birçok öğrenci, duygularını tanımlamakta güçlük çekebilir ve bazı kültürel normlar nedeniyle duygularını açıkça ifade etmelerine izin verilmeyebilir.
- Öğrencilere, duygularını rahatça paylaşabilecekleri güvenli ve destekleyici bir ortam sağlayın. Kendilerini yargılanmadan ifade edebileceklerini hissetmeleri önemlidir.
- Duygularımızı tanımlayamazsak, onlarla başa çıkmanın da zor olacağını açıklayın. Duyguların farkına varmak, onları sağlıklı bir şekilde yönetmenin ilk adımıdır.
- Duyguları ele almanın kültürel ve toplumsal faktörlere bağlı olarak değişebileceğini tartışın. Örneğin, bazı topluluklarda duyguların dışa vurulması cesaretlendirilirken, bazı yerlerde duyguları gizlemek, saygı göstermek veya toplumsal uyum sağlamak anlamına gelebilir.
- Duygularla ilgili çalışmaların amacının kendilerini ve başkalarını daha iyi tanımalarına yardımcı olmak olduğunu vurgulayın. Bu çalışmalar sayesinde öğrenciler, duygularını daha bilinçli ve barışçıl bir şekilde ifade etmeyi öğrenebilirler.

Etkinlik 15

Duygularım

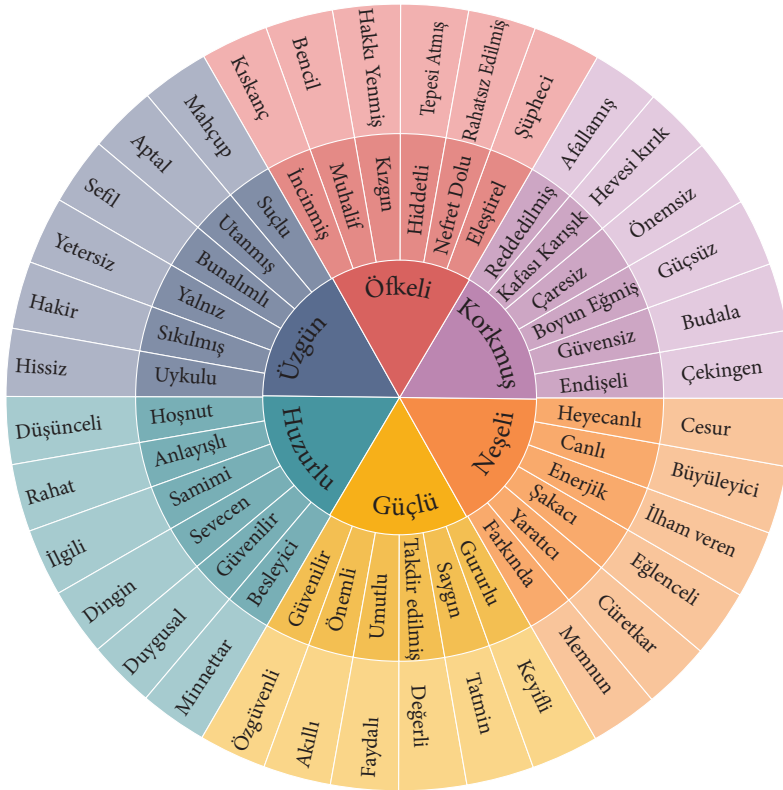
Etkinliğin Amaçları - Kendi duygularını tanımak. - Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. - Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	Kolaylaştırıcı Notları Bu etkinliğe başlamadan önce duygu çarkını gözden geçirmek ve hangi duygularınızı öğrencilerle konuşmaya hazır olduğunuzu anlamak önemlidir.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfta duygu çarkını tanıtın.
- Duygu çarkındaki temel duyguların (örneğin: mutluluk, korku, öfke, üzüntü, şaşkınlık) ve bu duyguların alt kategorilerinin neler olduğunu açıklayın.
- Öğrencilerden şu anda hissettikleri bir duyguyu çarkta bulmalarını isteyin. “Hangi duygu seni en iyi anlatıyor?” diye sorarak çark üzerinde işaret etmelerini sağlayın.
- Her öğrenciden, seçtiği duyguyu neden hissettiğini açıklamasını isteyin. Örneğin: “Bugün ne olduğunda bu duyguyu hissettin?”
- Daha rahat bir ortam sağlamak için öğrenciler küçük gruplarda paylaşabilir.

Örnek Tartışma Soruları: - Bu duyguyu hissettiğinizde nasıl davranıyorsunuz? - Bu duygu nasıl bir etki yarattı? - Bu duyguyu başkalarına nasıl ifade edersiniz?	Düşünün ve Değerlendirin: Öğrencilere bazen içimizde hissettiğimiz şeyleri tanımadığımızı açıklayın.
--	---

Duygu Çarkı

Etkinlik 16

..... Hissettiğimde

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Kendi duygularını tanımak. - Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. - Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	- Bu etkinlik, küçük gruplar hâlinde veya tüm sınıf olarak gerçekleştirilebilir. - Eğer sınıfı gruplara ayırırsanız, her öğrencinin paylaşımında bulunma fırsatı bulduğundan emin olun. Ardından, tüm sınıfla birlikte genel bir tartışma yaparak etkinliği tamamlayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıftan gönüllü bir öğrenci seçin ve ondan onu mutlu eden bir anısını anlatmasını isteyin. (Eğer etkinliği küçük gruplar hâlinde yapıyorsanız, her grup üyesinin mutlu olduğu bir anısını paylaşmasını sağlayın.) Öğrencinin bu anısını mümkün olduğunca ayrıntılı şekilde anlatmasını teşvik edin.
- Daha sonra, başka bir gönüllü öğrenci seçin ve ondan onu çok üzen bir anısını paylaşmasını isteyin. (Eğer etkinlik grup hâlinde yapılıyorsa, her öğrenci kendi grubuyla bu deneyimini paylaşabilir.) Öğrencinin bu anıyı detaylı bir şekilde anlatmasını sağlayın.
- Sınıfa, bu anıları özellikle mutlu veya üzücü kılan şeyin ne olduğunu düşündüklerini sorun.
- Benzer deneyimleri paylaşmak isteyen başka öğrenciler olup olmadığını sorun.
- Öğrencilere, yoğun duygular yaşadıkları başka anıları paylaşmak isteyip istemediklerini sorun. Fakat son derece öfkeli, hayal kırıklığı gibi duygularda fazla kalmamaya özen gösterin. Çok neşeli ya da mutlu oldukları anlar hakkında konuşmalarını teşvik edin.

Örnek Tartışma Soruları: - Bu deneyimi çok mutlu veya çok üzgün yapan şey neydi? - Üzgün olduğunuzda kendinizi daha iyi hissetmek için ne yapabilirsiniz? - Nasıl mutlu kalmayı başarıyorsunuz? - Başkalarının duyguları sizi nasıl etkiliyor? - Duygularınızı başkalarıyla paylaşıyor musunuz? Kiminle? - Duygularınızı başkalarıyla paylaşmanın barış ortamı yaratmaya nasıl katkı sağlayabileceğini düşünüyorsunuz?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilere, her türlü duyguyu hissetmenin tamamen normal olduğunu hatırlatın. Ancak, mutsuz hissettiğimizde kendimizi daha iyi hissetmek için yapabileceğimiz bazı şeyler olduğunu vurgulayın. - Öğrencilerle, duygularını başkalarıyla paylaşmanın önemini tartışın. Böylece insanlar, onların neden belirli bir şekilde davrandığını daha iyi anlayabilir ve destek olabilirler. - Duyguları ve davranışları anlamanın barışçıl bir ortam oluşturmak için neden önemli olduğunu açıklayın.
--	--

Etkinlik 17

Kaynaklarım

Etkinliğin Amaçları - Kendi duygularını tanımak. - Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. - Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	Kolaylaştırıcı Notları - Çikolata yemek, TV izlemek ya da iPad oynamak gibi yalnızca anlık rahatlama sağlayan ve uzun vadede zararlı olabilecek alışkanlıkları listeye eklememeleri gerektiğini hatırlatın. - Kendi duygularını bastırmak yerine, onlarla sağlıklı bir şekilde başa çıkmayı öğrenecekleri yöntemleri bulmalarını teşvik edin.
--	---

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere, herkesin zaman zaman üzgün, hayal kırıklığına uğramış ya da mutsuz hissedebileceğini hatırlatın. Bu duyguların tamamen normal olduğunu vurgulayın.
- Ancak önemli olanın, bu duygularla sağlıklı bir şekilde başa çıkmayı öğrenmek olduğunu açıklayın.
- Öğrencilerden, kendilerini üzgün ya da kötü hissettiklerinde yaptıkları veya yapabilecekleri şeyleri bireysel olarak düşünmelerini isteyin. Onlardan, kendilerini daha iyi hissettiren sağlıklı ve uzun vadede faydalı aktiviteleri listelemelerini isteyin.

- Örnek olarak şunları paylaşabilirsiniz: *En yakın arkadaşımınla vakit geçirmek, annemle ya da güvendiğim biriyle konuşmak, müzik dinlemek, resim çizmek ya da günlük tutmak, dışarı çıkıp temiz hava almak, yürüyüş yapmak, sevdiğim bir hobiyle uğraşmak (örneğin, bir şeyler üretmek, kitap okumak, spor yapmak)*
- Öğrencilerin bulduğu fikirleri sınıfta paylaşmasını sağlayın ve tahtaya yazın.
- Sınıfın önerileri doğrultusunda ortak bir “Kendimi Daha İyi Hissetmek İçin Yapabileceklerim” listesi oluşturun.
- Bu listeyi sınıfta görünür bir yere asın veya öğrencilerin defterlerine yazmalarını sağlayın, böylece ihtiyaç duyduklarında bu kaynakları hatırlayabilirler.

Örnek Tartışma Soruları: • Bazı yöntemler kısa vadede iyi hissettirir de uzun vadede zararlı olabilir mi? Hangi yöntemler gerçekten faydalıdır? • Bir arkadaşınız üzgün olduğunda ona nasıl yardımcı olabilirsiniz? • Duygularımızı anlamak ve sağlıklı şekilde yönetmek neden önemlidir?	Düşünün ve Değerlendirin: • Kendinizi kötü hissettiğinizde başvurduğunuz yöntemlerin gerçekten uzun vadede size iyi gelip gelmediğini değerlendirin. • Duygularınızı sağlıklı bir şekilde ifade etmek ve yönetmek, hem kendinizle hem de çevrenizdekilerle olan ilişkilerinizi nasıl etkileyebileceğini düşünün.
--	--

Etkinlik 18

Beril’in Sürprizi

Etkinliğin Amaçları • Kendi duygularını tanımak. • Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. • Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	Kolaylaştırıcı Notları • Bu hikâye uzun olduğu için, bir derste hikâyeyi okuyabilir, bir sonraki derste ise duygular üzerine tartışabilirsiniz.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfa “Beril’in Sürprizi” hikâyesini okuyun.
- Kitaptaki soruları yöneltin, ancak bunu bir sınav ya da test gibi yapmaya özen gösterin.
- Tartışmayı başlatmak için örnek sorular sorarak öğrencilerin düşünmelerini teşvik edin.

Örnek Tartışma Soruları: - Beril hangi duyguları yaşadı? - Beril'in duygularının, davranışlarını etkilediğini düşünüyor musunuz? - Beril'in annesinin, hikâyesinin farklı bölümlerinde farklı şekillerde davrandığını düşünüyor musunuz? Eğer öyleyse, bu değişiklik onun nasıl hissettiğiyle ilgili olabilir mi? - Duygularınızın davranışınızı değiştirdiği anları hatırlıyor musunuz? - Bu değişiklik olumlu mu, olumsuz mu oldu? - Üzgün veya öfkeli olduğumuzda, kendimizi kötü davranmaktan nasıl alıkoyabiliriz? - Eğer üzgün veya öfkeli olduğumuzu fark edemezsek, duygularımızı kontrol etmek daha zor olur mu? Neden?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilerle, duyguların davranışlarımızı nasıl etkilediğini tartışın. Eğer duygularımızı tanıyamazsak, onları kontrol etmenin veya neden böyle hissettiğimizi anlamanın zor olacağını açıklayın. - Duygularımızı anladığımızda, onları daha iyi yönetebileceğimizi vurgulayın. Bu farkındalık, duygularımızı daha sağlıklı bir şekilde ifade etmemize yardımcı olur. - Barış Eğitimi'nde, çatışmaya neden olan davranışlar yerine barışı destekleyen davranışları anlamanın önemli olduğunu açıklayın. Eğer bu anlayışı geliştirsek, kavgaya yol açan durumları değiştirebiliriz. - Duygularımızı, çatışmayı değil, barışı teşvik eden yollarla nasıl yönetebileceğimizi anlatın. Bu becerileri öğrenmenin ve geliştirmesinin Barış Eğitimi'nin temel hedeflerinden biri olduğunu vurgulayın.
--	---

Beril'in Sürprizi

Beril, doğum gününü heyecanla bekliyordu. Her yıl annesi ona küçük ama özel bir kutlama yapardı. Geçen yıl en sevdiği çiçekli pastayı hazırlamış, evde balonlarla süslemeler yapmışlardı. Bu yıl da güzel bir gün olacağından emindi.

Ancak doğum günü sabahı, Beril heyecanla mutfığa koştuğunda annesinin telaş içinde olduğunu gördü. Annesi işten gelen önemli bir telefonla meşguldü ve kahvaltıyı bile aceleyle hazırlıyordu. Babası da sabah erkenden işe gitmişti. Kimse Beril'in doğum gününü hatırlamış gibi görünmüyordu.

Beril'in içi burkuldu. *Belki de bana sürpriz yapacaklar...* diye düşündü ama gün boyunca hiçbir şey değişmedi. Okulda da kimse ona doğum günüyle ilgili bir şey söylememişti. Öğle saatlerinde morali iyice bozulmuştu.

Eve geldiğinde annesi hâlâ meşguldü. Beril'in içindeki üzüntü yavaş yavaş öfkeye dönüşüyordu. *Nasıl olur da unuttur?! diye düşündü. Annesine hiçbir şey söylemeden odasına kapandı, kitaplarını sinirle masaya attı.*

Bir süre sonra, annesi kapıyı tıklattı. “Beril, her şey yolunda mı?” diye sordu. Beril cevap vermek istemedi, ama içindeki üzüntü o kadar büyümüştü ki patlamaya hazırды.

“Hayır, her şey yolunda değil! Bugün doğum günüm ve kimse hatırlamadı!” diye bağırdı. Gözleri dolmuştu.

Annesi şaşkınlıkla durdu, sonra gülümseyerek Beril’in yanına oturdu. “Ah canım, tabii ki hatırladık. Ama sana bir sürpriz hazırlıyorduk! Baban işten erken çıkıp pastanı alacak, akşam için de küçük bir kutlama yapacağız. Ama sürpriz bozulmasın diye gün boyunca bir şey söylememeye çalıştık.”

Beril gözlerini kırptırdı. İcini önce bir rahatlama, sonra da hafif bir mahcupiyet kapladı. Annesine bakarak “Gerçekten mi?” diye sordu.

Annesi başını salladı. “Evet, ama keşke üzgün olduğumu bana daha önce söyleseydin. O zaman böyle hissettiğini bilirdim ve seni daha fazla endişelendirmezdik.”

Beril düşündü. Gerçekten de annesine hissettiklerini söylemeden, sadece üzülüp sinirlenmişti. Eğer daha erken konuşsaydı, bütün günü kötü hissetmek yerine daha mutlu geçirebilirdi.

O akşam, babası elinde çilekli pastayla geldiğinde Beril artık çok daha iyi hissediyordu. Ailesine sarılarak “Sürpriziniz harikaydı ama bir dahaki sefere hissettiklerimi daha erken paylaşacağım!” dedi.

Ve o gün, Beril duygularını ifade etmenin ne kadar önemli olduğunu öğrendi.

Tartışma Soruları

1. Beril neden üzgün ve öfkeli hissetti?
2. Beril, duygularını daha erken ifade etseydi günü nasıl geçirdi?
3. Siz olsaydınız, hissettiklerinizi nasıl anlatırdınız?
4. Bir sorunu konuşarak çözmek neden önemlidir?
5. Duygularımızı paylaşmadığımızda yanlış anlaşılabilir mi?

Algılar ve Empati

- Bu etkinliklerin, öğrencilerin alışık olmadıkları güçlü duyguları içerebileceğini unutmayın. Bazı öğrenciler duygularını kolayca paylaşabilirken, bazıları kendilerini ifade etmekte zorlanabilir.
- Sıcak, güvenli ve destekleyici bir ortam oluşturduğunuzdan emin olun. Öğrencilerin kendilerini rahat ve anlaşılmış hissetmeleri önemlidir.
- Öğrencilere, herhangi bir konuda konuşmak istediklerinde her zaman hoş karşılandıklarını hatırlatın. Onlara, duygularını ifade etmek için güvenli bir alan sağlandığını hissettirin.
- Yapıcı ve barışçıl davranışlar sergileyen öğrencileri özellikle takdir edin. Olumlu pekiştirme, bu davranışların gelişmesine katkı sağlar.
- Etkinliklerin tartışma odaklı olmasına dikkat edin ve ders anlatımına dönüşmesini önleyin. Öğrencilerin aktif katılım göstermesi ve kendi deneyimlerini paylaşarak öğrenmesi hedeflenmelidir.

Etkinlik 19

Senin Yerinde Olsaydım

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Başkalarının dünyayı nasıl algıladığını ve hissettiğini anlamak. - Empatinin, etkili iletişimi güçlendirdiğini fark etmek.	Etkinlik öncesinde empati üzerine düşünerek farklı örnekler hazırlayabilirsiniz.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere “Empati nedir?” diye sorun ve onların düşüncelerini alın.
- Empatinin başkalarının duygularını anlamak ve kendimizi onların yerine koymak olduğunu açıklayın.
- Günlük hayattan bazı örnekler verin: *Bir arkadaşın düştüğünde ne hissedersin? Yeni bir okula gelen biri nasıl hisseder?* gibi sorular yöneltin.
- Öğrencilere içlerinde farklı duygu ve durumların yazılı olduğu kartlar dağıtın. (Örneğin: *Yeni bir okula taşındın ve kimseyi tanıımıyorsun. / Oyun oynarken arkadaşların seni dışladı. / Sınıfta herkes gülerken sen üzgünsün çünkü sabah kötü bir haber aldın.*)
- Kartı alan öğrenci, verilen durumu yüksek sesle okur.
- Diğer öğrenciler, bu kişinin nasıl hissettiğini tahmin etmeye çalışır ve önerilerde bulunur: *Bu kişi nasıl hissediyor olabilir? Ona nasıl yardımcı olabiliriz?*
- Öğrenci daha sonra kendini bu kişinin yerine koyarak nasıl hissettiğini anlatır.
- Tüm öğrenciler nasıl hissettiğini anlattıktan sonra tartışma sorularına geçebilirsiniz.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Empati kurmak neden önemlidir? - Empati kurduğunuzda karşınızdaki kişinin duygularını nasıl daha iyi anlayabilirsiniz? - Hiç kimsenin sizi anlamadığını düşündüğünüz bir an oldu mu? O zaman nasıl hissettiniz? - Empati, arkadaşlık ilişkilerimizi nasıl etkiler? - Okulda veya evde karşınızdakini daha iyi anlayabilmek için neler yapabiliriz?	- Günlük hayatta başkalarının duygularını anlamaya çalışmanın ilişkileri güçlendirme ve iletişimi daha sağlıklı hale getirmede önemli olduğunu tartışın - Empati kurmanın, insanların kendilerini değerli ve anlaşılmış hissetmelerini sağladığını belirtin. - Başkalarının bakış açılarını anlamaya çalışmanın, hoşgörüyü ve iş birliğini artıracaklarını belirtin.

Etkinlik 20

Empatiyle Bak

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Başkalarının dünyayı nasıl algıladığını ve hissettiğini anlamak. - Empatinin, etkili iletişimi güçlendirdiğini fark etmek.	‘Empatiyle Bak’ şiiri yerine içerisinde duyguları ifade etmeyi ve başkalarını anlamayı içeren başka bir şiir kullanabilirsiniz.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfa ‘Empatiyle Bak’ şiirini okuyun.
- Eğer öğrenciler farklı bir dil konuşuyorsa şiiri anladıklarından emin olun, gerekirse çeviri yapın.
- Şiiri okuduktan sonra tartışma sorularına geçin. Eğer isterseniz bu şiiri öğrencilerin yardımı ile bir şarkıya dönüştürün.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Empati kurduğumuzda ilişkilerimiz nasıl değişir? Şiirde empati ile ilgili hangi mesajlar var? - Sizce empati neden önemli? “Bir arkadaşın düştüğünde ne hisseder?”, “Yeni bir okula gelen biri nasıl hisseder?” gibi sorularla günlük hayattan örnekler verin.	- Empati kurmanın neden önemli olduğunu vurgulayın. - Empati, başkalarının duygularını anlamamıza ve ilişkilerimizi güçlendirmemize yardımcı olur. - Başkalarının yerine kendimizi koyduğumuzda, onları daha iyi anlar ve destekleyebiliriz. - Günlük hayatımızda daha fazla empati kurmaya çalışmak, daha barışçıl ve anlayışlı bir çevre yaratır.

Empatiyle Bak

Bir gün bir arkadaşla,
Onun gözünden bakmaya çalış,
Duygularını anlamaya,
Birazcık olsun yarış!
Gülerken neden suskun?
Üzülünce neden durgun?
Eğer onu dinlersen,
Anlarsın her duygusunu bir gün.

Bazen bir söz yeter,
Bazen bir tebessüm,
Eğer empatiyle bakarsan,
Büyür içindeki sevgi tüm!

Yanında biri üzgünse,
Ne hisseder, bir düşün.
Kendi yerine koyarsan,
Hemen anlarsın her düşün!

Empati kurmak güzeldir,
Kalpleri birbirine bağlar.
Herkes birbirini anlarsa,
Dünya barışla dolar!

İş Birliği

- Bu başlık altındaki etkinlikler, birçok kez tekrarlanabilir ve diğer etkinlikler ile entegre edilebilir. Özellikle bir dersin sonunda birkaç boş dakikanız olduğunda, bu etkinlikleri kullanmak faydalı olacaktır. İş birliği, sık sık pekiştirilmesi gereken önemli bir değerdir.
- Okul hayatının farklı alanlarında iş birliği yapan öğrencileri takdir etmeyi unutmayın.
- Öğrencilere, bu etkinliklerin iş birliği becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için tasarlandığını mutlaka açıklayın.
- Tüm bu etkinlikler, öğrencileri birbirlerini gözlemlemeye ve dinlemeye teşvik eder.
- Tüm bu etkinlikler grup çalışması gerektirir. Bu yüzden gruplar arasında dolaşarak birlikte çalıştıklarından emin olun ve tartışmalarda ele alınabilecek önemli noktaları gözlemleyin.
- Bir oyunu kazanan takımların, sadece daha iyi oynadıkları için değil, iyi iş birliği yaptıkları için başarılı olduklarını vurgulayın.
- İş birliğini geliştirmek amacıyla takım oyunları oynatılabilir, ancak tüm öğrencilerin katılabileceği oyunlar seçmeye özen gösterin. Örneğin, futbol gibi bazı öğrencilerin dışlanabileceği oyunlar yerine, herkesin katılabileceği etkinlikler tercih edin.
- Öğrencilere, iş birliğinin sadece bir kez yapılan bir şey olmadığını, sürekli ve bilinçli bir seçim olduğunu hatırlatın.

Etkinlik 21

Çember Olalım!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- İş birliği kavramını anlamak. - İş birliği becerilerini geliştirmek.	Bu etkinlik iç mekanlarda veya dışarıda yapılabilir.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden el ele tutuşarak bir çember oluşturmalarını isteyin.
- Öğrencileri sırayla numaralandırın: 1-2-1-2 şeklinde. Eğer tek sayıda öğrenci varsa, tek kalan kişi etkinliği yönlendiren kişi olabilir.
- Öğrencilere, bu etkinlikte başarılı olmanın güven ve iş birliğine bağlı olduğunu açıklayın.
- Liderin işaretiyle birlikte, 1 numaralı öğrenciler çemberin içine doğru, 2 numaralı öğrenciler ise dışa doğru hafifçe eğilsin. Başlangıçta sadece hafif eğilmelerini söyleyin.
- İkinci işaretle herkes başlangıç pozisyonuna geri dönsün.
- Sonraki işaretle, bu kez 2 numaralı öğrenciler öne, 1 numaralı öğrenciler ise geriye doğru eğilsin.
- Bu hareketi sırayla tekrar ettirerek grubu her seferinde biraz daha fazla eğilmeye teşvik edin. Her şey yolunda gidiyorsa bir süre bu etkinliği devam ettirin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bu oyunda iş birliğini nasıl gösterdik? - Bir öğrencinin numarası söylediğinde eğilmezse ne olurdu? - Eğer biri ellerini bırakırsa ne olurdu? - Böyle bir durum yaşansaydı oyunu oynayabilir miydik? - Bu oyunda iş birliği yapabilmek için neler yapmamız gerektiği?	- Öğrencilerle, bu etkinliğin başarısının iş birliği yapmaya bağlı olduğunu anlatın. - Bu tür oyunların, birlikte uyum içinde çalışmayı öğrenmek ve iş birliği becerilerini geliştirmek için bir pratik olduğunu açıklayın.

Etkinlik 22

Kaptan!

Etkinliğin Amaçları - İş birliği kavramını anlamak. - İş birliği becerilerini geliştirmek.	Kolaylaştırıcı Notları Her takım için bir top olacak şekilde yeterli sayıda top bulunduğundan emin olun.
--	---

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfı altı ila sekiz kişilik takımlara ayırın.
- Her takımın ilk öğrencisi kaptan olur.
- Kaptan, takım arkadaşlarına karşı dururken, geri kalan öğrenciler sırayla onun önünde dizilir.
- Kaptan, topu sıradaki ilk kişiye atar, öğrenci topu geri kapatana atar ve ardından çömelir. Kaptan daha sonra topu ikinci kişiye atar, o da topu geri kaptana atar ve çömelir. Bu döngü, takımın son oyuncusuna kadar devam eder.
- Sıradaki son oyuncu topu yakaladıktan sonra, kaptanın önünde durduğu noktaya kadar koşar ve yeni kaptan olur. Oyun bu şekilde devam eder.
- Kazanan takım, kaptanının ön tarafa ilk ulaşan takım olur.

Örnek Tartışma Soruları: - Topu grubunuzdaki kişilere atarken başarılı olmanızı sağlayan neydi? - Topu yakalayabilmenize ne yardımcı oldu? - Topu attıktan sonra takım arkadaşlarınız size çömelmeniz gerektiğini hatırlattı mı? - Eğer bunu yapmazsanız ne olurdu? - Topu düşürdüğünüzde, takımınızdaki diğer kişiler size yardımcı olup topu alıp geri atıyorlar mıydı? - Başkalarına yardım etmenin iş birliği olduğunu düşünüyor musunuz? - İş birliği yaptığınız başka yollar hakkında paylaşmak istediğiniz bir örnek var mı?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilerle, birçok oyunun iş birliği gerektirdiğini, ancak iş birliğinin yalnızca oyun oynarken değil, günlük hayatta da önemli olduğunu tartışın. İş birliği sayesinde pek çok problemin oluşmasını engelleyebiliriz. - Öğrencilerden, iş birliği yapmaları gereken durumları düşünmelerini isteyin. Daha sonra bu durumları sınıfla paylaşımlarını sağlayarak ortak bir tartışma ortamı oluşturun.
--	--

Etkinlik 23

İp Atlama

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- İş birliği kavramını anlamak. - İş birliği becerilerini geliştirmek.	Bu etkinlik için grupların birlikte atlayabileceği uzun bir gereklidir. Öğrencilerin bireysel olarak değil, grup halinde ip atlamasına özen gösterin.

Etkinlik Yönergeleri

- Bu etkinlik için her biri altı ila sekiz öğrenciden oluşan takımlar için bir ip gereklidir. İpin uzunluğu üç ila beş metre arasında olursa öğrencilerin grup halinde ip atlaması kolaylaşacaktır.
- Etkinlikte iki öğrencinin ipi çevirmesini gerekir. Bu öğrenciler, herkesin ip atlama şansı bulabilmesi için diğer takım arkadaşlarıyla dönüşümlü olarak yer değiştirmelidir.
- Bu etkinlik hem erkekler hem de kızlar tarafından oynanmalıdır.
- Takım, kenarda bekler ve ilk öğrenci ip atlamaya başlar. İpte on tur atladıktan sonra çıkar ve hemen ardından sıradaki öğrenci ip atlamaya başlar.
- Hata yapmadan (veya ipe takılmadan) oyunu tamamlayan ilk takım kazanır.
- İlk turdan sonra aşağıdaki değişiklikleri yaparak etkinliği geliştirebilirsiniz:
 - İki ip farklı yönlerde çevrilebilir. Bu, ip atlayan öğrenciler için daha fazla beceri gerektirir.
 - Öğrenciler birlikte ip atlayabilir. Önce iki kişi başlayarak ip atlayabilir, ardından iki kişi daha eklenerek grup genişletilebilir. Oyun, ip dolana kadar devam edebilir.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- İş birliği bu etkinliği nasıl geliştirdi? - İp çevirenler birbirleriyle uyum içinde çalışmazsa ip atlamak mümkün olur mu? - İp çevirenler ve ip atlayanlar birlikte hareket etmezse oyun nasıl etkilenir? - Bu oyunda nasıl iş birliği yaptınız? - İş birliğinizi geliştirmek için nasıl iletişim kurdunuz? - İp atlamak zor muydu? Bunu kolaylaştırmak için ne yapabildiniz?	- İp atlama etkinliğinde başarılı olmak için nasıl bir iş birliği gerektiğini düşünün ve tartışın. - İp çevirenler ve atlayanlar arasındaki uyumun, oyunun akışını nasıl etkilediğini değerlendirin. - Bu etkinlik sırasında iletişim kurmanın ve takım içinde uyum sağlamanın neden önemli olduğunu tartışın.

Problem Çözme Becerileri

- Bu problem çözme etkinlikleri için destekleyici bir ortam sağlanmalıdır, çünkü bazı öğrenciler kendilerini güvensiz hissedebilir. Onları denemeye ve fikirlerini paylaşmaya cesaretlendirin.
- Bazı öğrencilerin bu etkinlikler nedeniyle kendilerini tehdit altında hissedebileceğini unutmayın. Bu yüzden sıcak, güvenli ve teşvik edici bir ortam oluşturun ve etkinlikleri neşeli bir şekilde sürdürün.
- Bu etkinliklerin amacı, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmelerine ve olası çözümler üzerine düşünmelerine yardımcı olmaktır.
- Öğrencilerin sadece sizin duymak istediğiniz cevapları tahmin etmelerini beklemeyin.
- Bu etkinliklerin sınav olmadığını unutmayın ve öğrencilere hatırlatın. Bu yüzden, sonuçlara ulaşmalarını sağlamak için yönlendirici sorular sorun ve gerçekten düşünmelerine fırsat tanıyın.
- Öğrencilere çözümleri tartışmaları için yeterli zaman tanıyın. Bir cevap vermeden önce, olası çözümler üzerine fikir alışverişinde bulunmalarına izin verin.
- Öğrencileri, problemleri çözmenin farklı yollarını keşfetmeye teşvik edin.
- Genellikle bir problemi çözmek için alışılmış bir yöntemimiz olduğunu, ancak farklı çözümler bulunabileceğini tartışın.
- Başlangıçta öğrenciler bazı sorunları bir otoriteye danışarak çözmek isteyebilir. Bu tamamen caydırılmamalıdır, ancak onlara otorite figürlerinin her zaman ulaşılabilir olmadığını ve kendi çözüm yollarını geliştirmelerinin önemli olduğunu anlatın.
- Öğrencilere, şu an karşılaştıkları problemlerin hemen çözülmesini beklememeleri gerektiğini, ancak gelecekte kendi başlarına çözümler üretebilecekleri durumlarla karşılaşabileceklerini açıklayın.
- Öğrencilerin kitaplardan yaptıkları çalışmaların, diğer derslerdeki standartlarla aynı düzeyde olmasını bekleyin.
- Gerçek çatışma durumlarına dayalı etkinliklerde, öğrencilerin gösterebileceği önyargılara dikkat edin.
- Çatışma durumlarını ele alırken, olayın tüm yönlerini anlamak için sorular sorun ve öğrencilerin “diğer taraf” ile empati kurmalarına yardımcı olun.

Etkinlik 24

Barış İçin Çözüm Üretelim

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
• Problem çözme sürecini anlamak. • Farklı problemler için alternatif ve yapıcı çözümler üretmek.	• Etkinlik öncesinde farklı problem senaryolarının yazılı olduğu kartlar hazırlamanız gerekmektedir. • Öğrencilerin çözümleri yazabilmeleri için kâğıt ve kaleme ihtiyacınız olacaktır.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencileri 3-4 kişilik gruplara ayırın.
- Her gruba bir problem senaryosu yazılı kart verin.
- Öğrenciler, grubuyla birlikte problemi tartışmalı, olası çözümler üretmeli ve en barışçıl çözümü seçmelidir.
- Çözüm önerilerini bir kâğıda yazıp etkinlik sonunda sınıfa sunmalarını isteyin.
- Senaryo Örnekleri:
 1. Bir arkadaşın oyun oynarken dışlandı ve üzgün görünüyor. Ne yaparsın?
 2. İki arkadaş bir oyuncak için tartışıyor ve paylaşmıyor. Barışçıl bir çözüm nasıl bulabilirsin?
 3. Sınıfta biri yanlışlıkla defterini yere düşürdü ve diğer arkadaşları ona güldü. Sen ne yaparsın?
 4. Okul bahçesinde bir arkadaşın başka biriyle kavga etti ve sana gelip ne yapması gerektiğini sordu. Ona nasıl yardımcı olursun?
 5. Bir grup arkadaş sürekli birlikte oynuyor ama yeni gelen bir öğrenciyi aralarına almıyor. Bu durumda nasıl davranırsın?
 6. Evde bir okuma kitabı var. Okula giden abla kitabı ödünç alıyor. Küçük kardeşi ise kitabı alıyor, okumuyormuş gibi yapıyor ve geri vermiyor. Nasıl çözersin?
 7. Herkes sıraya girip sınıfa girmeyi bekliyor. Geç kalan bir çocuk sıranın başına geçmeye çalışıyor. Bu durumda ne yaparsın?

Örnek Tartışma Soruları: - Bu çözüm adil mi? - Bu problemi çözmenin başka yolları olabilir mi? - Bir problemi çözmeye çalışırken başkalarının bakış açısını anlamak neden önemlidir? - Barışçıl bir çözüm bulmak, ilişkileri nasıl etkiler? - Bu etkinlik size problem çözme konusunda farklı düşünme yolları sundu mu?	Düşünün ve Değerlendirin: - Bazı problemlerin tek bir çözümü olmayabileceğini ve farklı bakış açılarıyla düşünmenin önemli olduğunu açıklayın. - Öğrencilere, bir problemle karşılaştıklarında barışçıl yollarla çözüm üretmelerinin hem kendileri hem de çevreleri için daha faydalı olduğunu vurgulayın.
--	--

Etkinlik 25

Düğümü Çözelim

Etkinliğin Amaçları - Problem çözme sürecini anlamak. - Farklı problemler için alternatif ve yapıcı çözümler üretmek.	Kolaylaştırıcı Notları Bu etkinlikte öğrencilerin, fiziksel bir düğümü çözmek için birlikte düşünmeleri ve hareket etmeleri gerektiğini açıklayın.
---	---

Etkinlik Yönergeleri

- Tüm öğrenciler büyük bir çember oluştursun ve birbirlerinden bir adım geriye gitsin.
- Her öğrenci, sağ elini uzatarak çaprazda bir arkadaşının elini tutsun.
- Ardından sol elini uzatarak farklı bir arkadaşının elini tutsun.
- Tüm öğrenciler birbiriyle el ele tutuştuktan sonra, ortaya fiziksel bir “insan düğümü” çıkacaktır.
- Öğrencilere, ellerini bırakmadan düğümü çözmeleri gerektiğini söyleyin.
- Öğrenciler, ellerini bırakmadan birbirleriyle konuşarak ve hareket ederek düğümü çözmeye çalışmalıdır.
- Bazı öğrenciler dönerek, bazen alçalarak veya üzerinden atlayarak düğümü açabilirler.
- Ekip olarak çalışmaları ve hareketlerini koordine etmeleri gerekecektir.
- Öğretmen olarak sadece gözlemleyin ve yönlendirme yapmayın, öğrencilerin kendi çözümlerini bulmalarına izin verin.

Örnek Tartışma Soruları:

- Düğümü çözerken en büyük zorluk neydi?
- Bu etkinlikte iş birliği yapmazsanız düğümü çözmek mümkün olur muydu?
- Birbirinizi dinlemek ve sabırlı olmak çözüme nasıl katkı sağladı?
- Gerçek hayatta birden fazla çözüm yolu olan problemler olduğunu düşünüyor musunuz?
- Farklı çözüm yolları düşünmek zor mu?
- Sadece probleme mi, yoksa istediğimiz çözüme mi odaklanmalıyız? Neden böyle düşünüyorsunuz?

Düşünün ve Değerlendirin:

- Bu etkinliğin, problemlere yaratıcı ve iş birliğine dayalı çözümler üretmenin ne kadar önemli olduğunu gösterdiğini vurgulayın.
- Öğrencilerin gelecekte karşılaştıkları problemlerde, bu etkinlikte öğrendikleri yöntemleri kullanabileceklerini hatırlatın.

Müzakere

- Bu etkinlik, öğrencilerin bir problemle karşılaştıklarında müzakere etmeleri için bir çerçeve sunar ve tartışmaların temelini oluşturan sorulara rehberlik eder. Öğrencilerin kişiler arası çatışmaları çözmek için kullanabilecekleri basit ve etkili bir sürece dayanmaktadır.
- Müzakere ve arabuluculuk konusundaki etkinlikleri etkili bir şekilde kullanmanın temel yolu, süreci erken başlatmak ve düzenli olarak tekrar etmektir. Öğrenciler, bu yöntemi deneyimleyerek ve işe yaradığını göerek içselleştireceklerdir.
- Bu bölümdeki etkinlikler, geleneksel bir ders anlatımı şeklinde değil, öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleşen gerçek tartışmalar olmalıdır.
- Öğrencilerin görüşlerinin, en az sizin görüşleriniz kadar değerli olduğunu unutmayın.
- Tartışmayı teşvik etmek için gerektiğinde yönlendirici sorular sorun. Ancak, bu sorular tartışmayı destekleyici olmalı, kontrol edici bir yapıya dönüşmemelidir. Eğer tüm soruları siz sorarsanız, tartışma yerine yalnızca bir soru-cevap oturumu gerçekleşir.
- Sınıftaki tüm öğrencilerin katılımını sağladığınızdan, sınıfın farklı köşelerinde oturan öğrencilerin katılmak isteyip istemediğini gözlemlediğinizden emin olun.

Etkinlik 26

Şeker Oyunu

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Müzakerenin içeriğini anlamak. - Çatışma çözüm sürecinde kullanılabilecek beceriler geliştirmek.	- Etkinlik için bir torba şeker ya da düğme gibi farklı küçük bir nesne kullanabilirsiniz. - Bu, öğrenciler için çok yeni bir deneyim olacağından, her adımı onlarla birlikte detaylı bir şekilde çalışmanız gerekmektedir.

Etkinlik Yönergeleri

- Masaya 10 adet nesne koyun. (Şeker, taş, boncuk veya herhangi bir küçük obje olabilir.)
- Öğrencilere şu kuralı açıklayın: *“Ben ‘3’ dediğimde, herkes masadan istediği kadar nesneyi alabilir. Ancak konuşmak yasak!”*
- Her turda, masada kalan nesne sayısı kadar yeni nesne eklenir. Eğer masada hiçbir şey kalmazsa, yeni nesne eklenmez.
- “3” dediğinizde öğrencilerin tepki vermesini bekleyin. Büyük ihtimalle bazı öğrenciler masadaki tüm nesneleri alacaktır.
- Masada kalan nesne kadar ekleme yapın. Eğer hiç nesne kalmamışsa, yeni ekleme yapmayın.
- Bu süreci birkaç tur boyunca tekrarlayın. Eğer öğrenciler birbirleriyle iletişim kurmadan hareket ediyorsa, çoğu zaman nesne sayısı azalacak ve oyun bitecektir.
- Bir süre sonra öğrencilerin konuşmasına izin verin.
- Yeni kuralı açıklayın: *“Artık konuşabilirsiniz. Ancak aynı kurallar geçerli. Masada kalan nesne kadar yeni nesne eklenecek.”*
- Öğrencilerin strateji geliştirmesine fırsat tanıyın. Paylaşım konusunda uzlaşıp uzlaşmadıklarını gözlemleyin.
- Bu turları farklı öğrencilerle deneyin. Gönüllü tüm öğrenciler etkinliği katıldıktan sonra tartışma sorularına geçin.

Örnek Tartışma Soruları: • İlk başta neler oldu? Şekerlerin hepsi hemen bitince ne hissettiniz? • Konuşmanın serbest olduğu turda ne değişti? • Konuşarak bir uzlaşmaya varmak neden önemliydi? • Uzlaşmanın olmadığı durumda herkes daha mı fazla, yoksa daha mı az nesne alabildi? • Gerçek hayatta da uzun vadeli düşünmek ve iş birliği yapmak neden önemlidir?	Düşünün ve Değerlendirin: • Bireysel çıkarlar ile ortak çıkarlar arasındaki dengeyi deneyimleyerek, uzlaşmanın ve iletişimin önemini açıklayın.
--	--

Arabuluculuk

- Arabuluculuk, temel olarak tamamen farklı bir strateji olarak değil, müzakerenin yapılandırılmış ve yönlendirilmiş bir hali olarak öğrencilere aktarılmalıdır.
- Öğrencilerin, çatışma çözümünde tarafsızlık, empati ve aktif dinleme gibi becerileri nasıl kullanabileceklerini anlamalarına yardımcı olur.
- Bir Arabulucunun Rolü ve Sorumlulukları
 - » Rolü: Arabulucu, her iki tarafın da sağlıklı ve yapıcı bir müzakere süreci yürütmesine yardımcı olur. Tartışmaların saygılı, objektif ve çözüm odaklı kalmasını sağlar.
 - » Sorumlulukları:
 - Her iki tarafı da eşit ve adil bir şekilde ele almak.
 - Taraflara kendi çözümlerini üretmeleri için rehberlik etmek, ancak kararları onların almasını sağlamak.
 - Duyguların süreci yönlendirmesine izin vermeden, çatışmayı yapıcı bir şekilde çözmeye odaklanmak.
- Eğer sınıf büyükse, canlandırma etkinliklerini hazırlayan ancak henüz sergilememiş öğrencilerin, canlandırdıkları çatışma rolünün duygusal etkilerini üzerlerinde taşımamalarına dikkat edin. Öğrencilere, bu tür etkinliklerin bir oyun olduğunu ve gerçek hayattaki ilişkileri etkilemesi gerektiğini hatırlatın.
- Öğrencilerin, arabuluculuğun sadece problem çözmek değil, aynı zamanda taraflara birbirlerini anlamaları için bir fırsat sunduğunu fark etmelerini sağlayın.

Etkinlik 27

Arabuluculuğa Giriş

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Arabuluculuğun içeriğini anlamak. - Çatışma çözüm sürecinde kullanılacak beceriler geliştirmek.	Öğrencilere, bunun bir canlandırma etkinliği olduğunu ve bu süreci deneyimleyeceklerini açıklayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Üç öğrenci seçin. Biri “Arabulucu”, diğer iki öğrenci uzlaşmayan öğrenci rollerini üstlenecek. Kalan öğrenciler gözlemci olarak süreci izleyecek.
- Aşağıdaki farklı örnek senaryoları da kullanabilirsiniz. Örnek Senaryo: *“İki öğrenci, sınıfta en sevdikleri kalemi kullanmak istiyor, ancak sadece bir tane kalem var. İkisi de kalemi almak istiyor ve anlaşmazlık yaşıyorlar.”*
- Müzakere Süreci
 - Arabulucu, her iki tarafın da sırayla konuşmasını sağlar.
 - Tartışmacı 1: Kendi bakış açısını anlatır (*“Bu kalemi hep ben kullanıyordum, o yüzden almak istiyorum.”*).
 - Tartışmacı 2: Kendi bakış açısını anlatır (*“Ama ben de kaleme ihtiyacım var, resim yapmam gerekiyor.”*).
 - Arabulucu, her iki tarafın da birbirini dinlemesini sağlar: *“Şimdi birbirinizin söylediklerini anladığınızı göstermek için, karşı tarafın ne hissettiğini anlatın.”*
 - Arabulucu, uzlaşmacı bir çözüm üretmelerine yardımcı olur: *“Bu problemi çözmek için nasıl bir yol bulabilirsiniz?”, “İkiniz de memnun olabileceğiniz bir çözüm geliştirebilir misiniz?”*
 - Öğrenciler, çözüm önerilerini tartışarak bir uzlaşmaya varır. Örneğin: Kalem sırayla kullanmak, bir süre ödünç vermek veya alternatif bir çözüm bulmak.

Örnek Tartışma Soruları: • Arabulucunun görevi neydi? Bu rol zor muydu? • Taraflar birbirlerini anladılar mı? Anlaşmazlığı çözmek için nasıl bir yol izlediler? • Eğer konuşmadan hemen kalemi çekseydiniz, sonuç farklı olur muydu? • Gerçek hayatta bir anlaşmazlık yaşadığınızda bu yöntemi kullanır mısınız? • Müzakere süreci, sorunları nasıl çözmeye yardımcı olur? • Arabuluculuk, insanların birbirini daha iyi anlamasını nasıl sağlar?	Düşünün ve Değerlendirin: • Müzakerenin, anlaşmazlıkları barışçıl yollarla çözmek için kullanılan bir yöntem olduğunu açıklayın. • Arabuluculuk, bir kişinin (arabulucunun) taraflar arasında uzlaşmayı kolaylaştırdığı bir müzakere süreci olduğunu vurgulayın.
---	--

Farklı Örnek Senaryolar

1. Oyun Sırası: İki öğrenci tenefüste aynı oyuncağı veya topu kullanmak istiyor, ancak yalnızca bir tane var. İkisi de ilk oynamak istiyor ve sıra konusunda anlaşmazlığa düşüyorlar.

2. Kırılan Kalem: Bir öğrenci yanlışlıkla arkadaşının kalemini kırdı. Kalem sahibi üzgün ve kızgın, diğer öğrenci ise istemeden olduğunu söylüyor ama nasıl düzeltceğini bilmiyor.

3. Grup Çalışması Tartışması: Bir grup proje yaparken, iki öğrenci hangi konunun seçileceği konusunda fikir ayrılığına düşüyor. Biri hayvanlar hakkında çalışmak istiyor, diğeri ise uzay hakkında. İkisi de kendi fikrinin en iyisi olduğunu düşünüyor.

4. Oturma Düzeni Kavgası: Sınıfta iki öğrenci pencere kenarındaki sıraya oturmak istiyor, ancak sadece bir kişi oturabiliyor. İkisi de o yeri hak ettiğini düşünüyor ve yer vermek istemiyor.

5. Paylaşılmayan Atıştırmalık: Bir öğrenci yanındaki arkadaşının atıştırmalığından yemek istiyor, ancak arkadaşı paylaşmak istemiyor. Arkadaşını paylaşmaya ikna etmeye çalışıyor, ancak anlayamıyorlar.

6. Kütüphane Gürültüsü: İki öğrenci, sınıf kütüphanesinde çalışırken biri sürekli yüksek sesle konuşuyor. Diğer öğrenci ise sessiz bir ortamda çalışmak istiyor ama nasıl söyleyeceğini bilmiyor.

7. Teneffüs Oyun Kavgası: İki öğrenci farklı oyunlar oynamak istiyor ve diğerini kendi oyununa katılmaya zorlamak istiyor. Bir türlü ortak bir karara varamıyorlar.

8. Ödünç Alınan Eşya: Bir öğrenci arkadaşının silgisini ödünç aldı ve geri vermeyi unuttu. Sahibi silgisini istiyor, ancak ödünç alan öğrenci kaybettiğini söylüyor. Ne yapacaklarına karar veremiyorlar.

9. Takım Seçimi Sorunu: Teneffüste futbol oynarken iki öğrenci, aynı takıma girmek istiyor, ancak sadece biri alınabiliyor. İkisi de diğer takımda oynamak istemiyor.

10. Yanlış Anlaşılma: Bir öğrenci, başka bir öğrencinin onun hakkında kötü bir şey söylediğini duymuş ama gerçekte söylenen farklıymış. Ancak iki öğrenci arasında yanlış anlaşılma olduğu için biri diğerine kızgın.

Kapanış

- Öğrencileri, yapıcı ve barışçıl bireyler olma yolunda gösterdikleri çaba ve attıkları olumlu adımlar için teşvik edin ve övgüyle söz edin. Onların çabalarını fark ettiğinizi ve takdir ettiğinizi hissettirin.
- Yıl boyunca paylaştıkları düşünceler, ürettikleri fikirler ve gerçekleştirdikleri çalışmalar için onlara içtenlikle teşekkür edin. Öğrencilerin, sınıfa katkılarının değerli olduğunu bilmeleri, onların özgüvenlerini ve motivasyonlarını artıracaktır.
- Bu yıl boyunca kazandıkları becerilerin ne kadar önemli olduğunu vurgulayın ve bu becerileri gelecek yıllarda da geliştirmeye devam edebileceklerini hatırlatın. Barışçıl iletişim, iş birliği ve empati gibi becerilerin sadece sınıfta değil, hayatın her alanında işe yaradığını anlatın.
- Öğrencilere, bu süreçte nasıl büyüdüklerini ve olgunlaştıklarını fark etmeleri için fırsat tanıyın. Kendi gelişimlerini değerlendirmeleri için kısa bir konuşma yapmalarını ya da en çok öğrendikleri şeyleri paylaşmalarını sağlayabilirsiniz.
- Onları, gelecekte de çevrelerinde barış, iş birliği ve anlayış içinde hareket etmeye teşvik edin. Öğrencilere, küçük adımların büyük değişimlere yol açabileceğini hatırlatarak, barışçıl bireyler olma yolunda devam etmeleri için ilham verin.

Etkinlik 28

Hatırlamak İstedğim Bir Şey

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
• Öğrendiklerini gözden geçirmek. • Kazandıkları becerileri günlük hayatlarında uygulamalarını teşvik etmek.	• Öğrencilerin küçük kâğıtlarını toplamak için bir kap (şapka, kova, kavanoz gibi) gerekmektedir.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden, bu yıl Barış Eğitimi etkinliklerinde öğrendikleri bazı konuları ve kavramları söylemelerini isteyin. Bu başlıkları tahtaya yazın.
- Daha sonra tahtaya şu ifadeyi yazın: “*Barış eğitiminden hatırlamak istediğim bir şey*” ve bu cümleyi nasıl tamamlayabileceklerine dair birkaç örnek verin.
- Öğrencilere, tahtadaki cümleyi kendileri için tamamlamalarını ve küçük bir kâğıda yazmalarını isteyin. Bunun için onlara birkaç dakika süre tanıyın. Yazdıklarının yüksek sesle okunacağını, ancak isim yazmalarına gerek olmadığını belirtin.
- Kâğıtları bir kapta toplayın ve karıştırın. Daha sonra, her öğrenciye rastgele bir kâğıt dağıtın. Her öğrenci, başka bir arkadaşının yazdığı cümleyi yüksek sesle okusun. (*Başka bir deyişle, kimse kendi yazdığını okumamalıdır.*) Eğer zaman kısıtlıysa, sadece birkaçını seçip okuyabilirsiniz.
- Etkinliğin sonunda, öğrencilere yaz boyunca ve gelecek yıl hatırlamak istedikleri şeyleri kullanmalarını umduğunuzu söyleyin. Öğrendikleri becerilerin, sadece sınıfta değil, hayatın her alanında işe yaradığını vurgulayarak etkinliği tamamlayın.

Örnek Tartışma Soruları:

- Cümleler arasında benzerlikler veya farklılıklar var mıydı? Sizce bunun nedeni ne olabilir?
- Barış hakkında bir şeyler öğrenmenin eğlenceli olabileceğini düşündünüz mü?
- Bu öğrendiklerinizin, sizin daha barışçıl biri olmanıza katkı sağladığını düşünüyor musunuz?

Düşünün ve Değerlendirin:

- Barış eğitiminin kolay bir süreç olmadığını, çünkü düşünme şekillerimizi değiştirmeye yardımcı olduğunu ve bunun zamanla gelişen bir beceri olduğunu açıklayın. Bu sürecin pratik ve bilinçli çaba gerektirdiğini vurgulayın.
- Eğer barış içinde yaşamak istiyorsak bunun herkesin sorumluluğunda olduğunu anlatın. Her bireyin, barışın sağlanmasına katkıda bulunabileceğini belirtin.
- Öğrencilere, barışçıl bireyler olma yolunda gösterdikleri çaba için teşekkür edin ve bu becerileri hayatlarının her alanında kullanmalarını teşvik edin.

4. SINIF

Öğrenciler önceki yıllarda Barış Eğitimi etkinliklerini uygulamış olabileceği için, ilk dersi onların önceki bilgilerinin üzerinden geçmek ve öğrendiklerini hatırlamalarını sağlamak için kullanın. Ayrıca, öğrenciler sınıf kuralları oluşturma konusunda da deneyimli olacakları için, bu sürecin nasıl işlediğini birlikte gözden geçirin.

Ancak, sınıfta yeni öğrenciler olabileceğini göz önünde bulundurarak, ikinci etkinliği de uygulayın. Böylece, tüm öğrencilerin kuralları sahiplenmesini ve ortak bir sorumluluk duygusu geliştirmesini sağlayabilirsiniz.

Eğer herhangi bir etkinlik planlanan süreden daha uzun sürerse, etkinliği bölerek bir sonraki derste tamamlayın. Ancak, etkinliklerin tartışma kısmını eksik bırakmamaya özen gösterin. Öğrencilerin konu hakkında fikirlerini paylaşması ve tartışmaların sağlıklı bir şekilde yürütülmesi, öğrenme sürecinin önemli bir parçasıdır.

Etkinlikleri tamamlarken bazı etkinlikleri çıkarmanız gerekirse, mutlaka her konunun temel etkinliğini uyguladığınızdan emin olun. Bu, öğrencilerin en önemli beceri ve kavramları öğrenmesini sağlar.

Unutmayın ki öğrenciler, öğrenme sürecinde bol miktarda olumlu pekiştirmeye ihtiyaç duyar. Sınıfta veya günlük yaşamlarında olumlu, yapıcı ve barışçıl davranışlar sergileyen öğrencileri mutlaka takdir edin. Onların bu davranışlarını fark ettiğinizi ve değer verdiğinizi göstermek, motivasyonlarını artıracaktır.

4. Sınıf Ders Planı

Giriş

Benzerlikler ve Farklılıklar

Dinleme Becerileri

İletişim Becerileri

Duygularla Başa Çıkma

Algılar ve Empati

İş Birliği

Analiz

Problem Çözme Becerileri

Müzakere

Arabuluculuk

Çatışma Çözme Becerileri

Kapanış

Giriş

- Bir Barış Eğitimi kolaylaştırıcısı olarak, sınıfınızdaki öğrenciler için olumlu bir rol model olmanız beklenir. Öğrencileriniz, barışçıl ve yapıcı iletişimi sizden öğrenerek benimseyecek, sizin yaklaşımınızı gözlemleyerek derse olan ilgilerini artıracaktır.
- Barış Eğitimi resmi müfredatta yer almadığı için öğrenciler başarısızlık korkusuyla değil, sizin kolaylaştırıcılığınız ve etkinliklerin içeriğiyle motive olacaklardır.
- Barış Eğitimi etkinliklerini tanıttın ve etkinliklerin kaç ders yapılacağını açıkla.
- Barış Eğitimi'nin sadece okulda değil, hayat boyu öğrenilmesi gereken bir süreç olduğunu anlatın. Barışçıl iletişim ve çatışma çözme becerilerinin, günlük yaşamda da uygulanması gerektiğini vurgulayın.
- Öğrencilerden gelen soruları dikkatle dinleyin ve yanıtlayın. Bu konu onlar için yeni olabilir, ancak etkileri ve uygulama alanları zaten hayatlarının bir parçasıdır. Örnekler vererek onların günlük yaşamlarında Barış Eğitimi'ni nasıl kullanabileceklerini gösterin.

Aktivite 1

Giriş

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barış Eğitimi hakkında öğrenmeye motive olur. - Programın amaçlarına odaklanır.	Sınıf daha önce Barış Eğitimi etkinliklerine katıldıysa, daha önce öğrendiklerini gözden geçirin.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere, “Barış Eğitimi” hakkında bilgi vereceğinizi açıklayın.
- Sınıfa bu konu hakkında ne düşündüklerini sorarak fikirlerini alın. Eğer öğrenciler daha önce Barış Eğitimi ile tanıştıysa, gönüllü bir öğrenciden düşüncelerini paylaşmasını isteyin ve ardından diğer öğrencilerin de görüşlerini alarak tahtaya yazın.
- Öğrencilerin sunduğu önerilerde, Barış Eğitimi programına ait kavram veya konular varsa bunları işaretleyin. İfadeler, öğreteceğiniz konularla birebir aynı kelimeleri içermese de bağlantılı olanları belirleyin.
- Öğrencilere “barış” kelimesinin ne anlama geldiğini düşündüklerini sorun ve tüm önerileri tahtaya yazın.
- Ardından “çatışma” kelimesinin anlamını sormalı ve bu kelimeyle ilgili görüşlerini de tahtaya yazmalısınız.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Çatışma ile barış arasındaki fark nedir? - Barış Eğitimi öğrenmenin neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz? - Barışı sağlamak için yapılması gereken en önemli şeyler nelerdir?	- Barışın ve çatışmanın birçok farklı şekilde ortaya çıkabileceğini, ancak önemli olanın her zaman barışa ulaşmak için çaba göstermek olduğunu açıklayın. - Öğrencilere, bu etkinliğin onlara barışa ulaşmak ve çatışmalardan kaçınmak için gerekli bazı becerileri kazandıracağını belirtin. - Bunun her zaman kolay olmayabileceğini açıklayın.

Etkinlik 2

Kurallarımız Neler?

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
Herkesin katkıda bulunduğu sınıf kurallarının önemini anlamak.	- Bu etkinlik, öğrencilerin Barış Eğitimi için yaşayan bir model oluşturabilmeleri adına, İnsan Hakları ilkelerine saygı duyulan bir sınıf ortamı oluşturmayı amaçlamaktadır. - Eğer bir önceki sene aynı etkinliği yaptıysanız, etkinliği tekrar edin ve kuralları yenileyin. Eğer önceki yılın kuralları hâlâ geçerliyse, onları bu yılki kurallarla karşılaştırın.

Etkinlik Yönergeleri

- Okuldaki kurallar hakkında konuşun ve öğrencilere kuralların neden var olduğunu düşündüklerini sorun.
- Kuralların, herhangi bir ortamda (evde, okulda, toplumda) herkese adil bir şekilde davranabilmek için var olduğunu açıklayın.
- Öğrencilere, Barış Eğitimi etkinlikleri boyunca hangi kuralların olması gerektiğini düşündüklerini sorun ve cevaplarını tahtaya yazın.
- Barış Eğitiminde herkesin eşit şekilde muamele görmesi gerektiğini ve paylaşacak bir şeyleri olduğunda herkesin konuşma hakkına sahip olması gerektiğini açıklayın.
- Sınıfa, bazen oyunlar ve etkinlikler için gruplar yapılacağını açıklayın. Yeni arkadaşlıklar edinmeyi teşvik etmek amacıyla, grupların nasıl oluşturulacağına dair bir kural olması gerektiğini ifade edin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Herkesin konuşma şansı bulmasını sağlayacak bir kural nasıl olabilir? - İnsanların yeni arkadaşlar edinmesine yardımcı olacak ne tür bir kural olabilir? - Barış Eğitimi için önemli olduğunu düşündükleri başka hangi kurallar olabilir?	- Günlük hayatta Barış Eğitiminin ne anlama geldiğini ve kuralların barışçıl olmamıza nasıl yardımcı olabileceğini tartışın. - Öğrencilere, bu kuralları kendilerinin belirlediğini ve bu kuralların sadece öğretmene değil, tüm sınıfa ait olduğunu hatırlatın.

Benzerlikler ve Farklılıklar

- Etkinlikler boyunca onlara doğru ya da yanlış tutumlar hakkında doğrudan ders vermek yerine, kendi farkındalıklarını geliştirmelerine yardımcı olun.
- Öğrenciler, insanlar arasında farklılıklardan çok daha fazla benzerlik olduğunu kendileri keşfetmelidir. Bu farkındalığı doğrudan anlatmak yerine, onları düşündürerek ve keşfetmeye teşvik ederek yönlendirin.
- Bunu sağlamak için açık uçlu sorular sormanız ve gerektiğinde öğrencilerin benzerlikleri fark etmelerine yardımcı olacak bağlantılar kurmanız önemlidir.
- Unutmayın, eğer siz bir önyargı içeren bir davranış gösterirseniz öğrenciler bunu fark eder. Bu nedenle, etkinlikler sırasında her türlü önyargıdan kaçınmaya özen gösterin.
- Yapıcı ve olumlu davranışları gözlemlemeyi ihmal etmeyin. Öğrenciler barışçıl ve iş birliğine dayalı davranışlar sergilediğinde, onları pekiştirin.

Etkinlik 3

Eğer Çizgiyi Geç!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	- Her öğrencinin, daire şeklinde otururken öğrencilerin arkasına çanta gibi bir yer belirleyici koyulduğundan emin olun. - Öğrencileri, sahip oldukları farklı özellikleri ve yaptıkları çeşitli şeyleri listelemeye teşvik edin. Bu süreçte, yalnızca fiziksel benzerlikleri değil, ilgi alanları, yetenekler, alışkanlıklar ve duygusal yönleri gibi farklılıkları ve benzerlikleri de fark etmelerinin önemli olduğunu vurgulayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Bir öğrenci hariç diğer öğrenciler, arkasına bir yer belirleyici (örneğin, bir çanta) koyarak bir daire içinde oturmalıdır. Dairenin ortasında durması için seçilen bir öğrenci kendisiyle ilgili bir şeyi yüksek sesle söylemelidir.
- Öğrenci, sevdiği bir şey, hobileri, geçmişte yaptığı bir aktivite gibi konuları paylaşarak şu cümleyle başlamalıdır: *"Eğer ... varsa/geçmişte yaptıysanız, ayağa kalkın ve ayağa kalkan başka bir arkadaşınızın yerine oturun."* Örneğin: *"Eğer yeşil gözlerin varsa başkasının yerini kap."* *"Eğer futbolu seviyorsan başkasının yerini kap."*
- Ortadaki öğrenciyle benzer bir özelliği olanlar, başka birinin boş yerine oturmalıdır.
- Yer belirleyiciler öğrencilerden bir eksik olduğu için, bir öğrenci ayakta kalacaktır. Ayakta kalan öğrenci, bir sonraki soruyu sorma hakkına sahip olur.
- Bu etkinlik, sınıftaki tüm öğrenciler ortada durma fırsatı bulana kadar devam etmelidir. Böylece, öğrenciler hem kendilerini tanıtmaya hem de sınıf arkadaşlarıyla ortak yönlerini keşfetme fırsatı bulurlar.

Örnek Tartışma Soruları: - Hiç yalnızca sizin hareket ettiğiniz bir an oldu mu? - Bu durumda nasıl hissettiniz? - Birçok kişi aynı anda sizinle birlikte hareket ettiğinde ne hissettiniz? - Bu etkinlikten önce, bu öğrencilerin sizinle benzer özelliklere sahip olduğunu biliyor muydunuz?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilerle, benzerliklerin her zaman kolay fark edilemeyebileceğini tartışın. - İnsanların birbirinden farklı görünse de aslında birçok ortak noktaya sahip olduğunu açıklayın. Temel ihtiyaçlarımızın (yemek, barınak, güvenlik vb.) herkes için aynı olduğunu vurgulayın. - Duygularımızın da büyük ölçüde benzer olduğunu anlatın. Bizi mutlu eden şeylerin çoğu zaman başkalarını da mutlu ettiğini, bizi üzen veya kızdıran şeylerin de diğer insanları benzer şekilde etkilediğini belirtin.
---	---

Etkinlik 4

Ait Hissetme

Etkinliğin Amaçları - Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	Kolaylaştırıcı Notları - Öğrencilere, “benzer” kelimesinin “aynı” anlamına gelmediğini, yalnızca “bir şekilde ortak özelliklere sahip olmak” anlamına geldiğini hatırlatın. - Grupları dikkatle gözlemleyin ve dinleyin, gerçekten benzerlikleri aradıklarından emin olun.
---	--

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden bir partner bulmalarını isteyin ve çiftler oluşturmalarını sağlayın. Çiftleri ve grupları oluştururken, öğrencilerin sınıf içinde daha az iletişim kurdukları arkadaşlarıyla eşleşmelerini sağlayın.
- Çiftler, belirlenen süre içinde (örneğin yaklaşık beş dakika) fiziksel özellikler dışında kendileriyle ortak olan benzer özellikleri bulmalıdır. Daha sonra her çift, şimdi tanımadıkları başka bir çiftle eşleşerek dört kişilik bir grup oluşturmalıdır.
- Bu dört kişilik gruplar, fiziksel özellikler dışında, kendileriyle ortak olan beş benzerlik bulmaya çalışmalıdır.
- Daha sonra, dört kişilik gruplar başka bir dört kişilik grupla birleşerek sekiz kişilik gruplar oluşturmalıdır. Bu büyük gruplar, tüm üyeleriyle ortak olan iki benzer bir özellik bulmaya çalışmalıdır.

Örnek Tartışma Soruları: - Her çift, başka bir çiftle benzerlikler bulabildi mi? - Başka çiftlerle bulduğunuz ortak yönler nelerdi? - İki çift (dört öğrenci) arasındaki benzerlikleri bulmak, sekiz öğrenci arasındaki benzerlikleri bulmaktan daha mı kolaydı? Neden? - Sekiz kişilik gruptaki herkesle ortak olan hangi benzerlikleri buldunuz? Bu benzerlikler, çiftler arasındaki benzerliklerden nasıl farklıydı? - Benzer yönlerimizi fark ettiğimizde, biriyle arkadaş olmak daha mı kolay oluyor?	Düşünün ve Değerlendirin: - Çocuklara, ait olduğumuz grupların genellikle bazı benzerliklere dayandığını açıklayın. - İnsanların birçok farklı şekilde benzer olabileceğini ve bazen bu benzerlikleri bulmanın diğer zamanlardan daha kolay olabileceğini, ancak her zaman insanlar arasındaki benzerlikleri aramamız gerektiğini vurgulayın. - Bir gruptan insanları dışladığımızda, bunun genellikle farklılıkları ön plana çıkarmamızdan kaynaklandığını açıklayın. Bunun yerine, benzerliklere odaklanmanın ve ortak noktalar bulmanın önemini anlatın.
---	--

Etkinlik 5

Bir Şey Biliyorum!

Etkinliğin Amaçları - Özgüvenini artıracak şekilde hareket etmeyi öğrenmek. - Ortak ve olumlu özelliklerimizi fark etmek.	Kolaylaştırıcı Notları Bu, açık hava etkinliği olarak gerçekleştirilebilecek bir aktivitedir ve bir top veya öğrenciler arasında elden ele geçirilebilecek küçük bir nesne gerektirir.
---	---

Etkinlik Yönergeleri

- Çocukları dışarı çıkarın ve bir daire oluşturmalarını isteyin. Eğer sınıf çok kalabalıksa, iki ayrı daire oluşturabilirsiniz.
- Çocuklara, topu aldıklarında daire içinde kendilerine benzer birini bulmaları gerektiğini açıklayın. Bu benzerlik, aynı şeylerden hoşlanmak veya ortak ilgi alanlarına sahip olmak gibi bir özellik olabilir.
- Seçtikleri kişiye, ortak noktalarını söyleyerek topu atmaları gerektiğini belirtin.
- Bu etkinlik, her çocuk sırayla topu atana kadar devam etmelidir.

Örnek Tartışma Soruları:

- Sınıfta size benzer birini bulmak zor muydu?
- Şimdi, bu sınıfta kendinize benzer olduğunu düşündüğünüz kaç kişi var?
- Diğer öğrencilerle hangi yönlerden benzer olduğunuzu düşünüyorsunuz?
- Tanımadığınız insanların da size farklı olmaktan çok benzer olabileceğini düşünüyor musunuz? Bunu öğrenmek için hangi yolları kullanabilirsiniz?
- Kendimiz ile diğer insanlar arasındaki benzerlikleri keşfetmenin neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz?
- Başkalarını anlamak, daha barışçıl olmamıza nasıl yardımcı olur? Neden?

Düşünün ve Değerlendirin:

- Öğrencilerle, eğer sadece farklılıklara odaklanırsak, insanların belirgin farklılıkları nedeniyle onlara karşı önyargı geliştirmemizin kolaylaşabileceğini tartışın. Önyargının, insanları anlamamızı zorlaştıran olumsuz bir duygu olabileceğini açıklayın.
- Öğrencilere, benzerlikleri aramanın çaba gerektirdiğini fakat bu sayede birbirimizi daha iyi anlayabilir ve barış içinde yaşamayı öğrenebileceğimizi vurgulayın.
- Öğrencilerle, kendileriyle başkaları arasındaki benzerlikleri keşfetmek için kullanabilecekleri farklı yolları tartışın. Örneğin:
- Ortak ilgi alanları veya hobiler bulmak.
- Sevilen yemekler, aktiviteler ya da renkler hakkında konuşmak.
- Benzer duyguları veya deneyimleri paylaşmış olabileceklerini keşfetmek.

Dinleme Becerileri

- Dinleme, temel beceriler arasında yer alır ve hem genel okul müfredatında hem de Barış Eğitimi etkinliklerinde erken aşamalarda öğretilmelidir.
- Bu beceri, birçok yetişkinin bile yeterince iyi uygulayamadığı bir yetkinlik olduğu için sürekli olarak geliştirilmelidir.
- Unutmayın, iyi bir dinleme becerisi, önyargıları azaltır.
- Dinleme becerisi geliştikçe, öğrenciler sınıfta daha fazla “neden?” sorusu sormaya başlayacaktır.
- Sınıfta aktif dinleme yöntemlerini uyguladığınızdan emin olun. Öğrencilerin söylediklerini gerçekten dinleyin ve yalnızca kendi düşüncelerinizle uyuşan cevapları değil, tüm görüşleri dikkate alın.
- Şarkılar ve şiirler de dinleme becerisini geliştirmek için etkilidir ve sınıfta düzenli olarak kullanılmalıdır.
- Öğrenciler iyi bir dinleyici olmanın önemini fark ettiklerinde, aynı özeni sizden de bekleyeceklerdir.
- İyi dinleme, etkili öğretimin temel unsurlarından biridir. Bu yüzden, öğrenciler için iyi bir rol model olmalısınız.

Etkinlik 6

Sırlar

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	- Öğrencilere, dinlemenin hayatımızın her alanında önemli olduğunu; hem okulda öğrenmek hem de topluluk içinde öğrenmek için gerekli bir beceri olduğunu açıklayın. - Başkalarını iyi dinlersek, onları daha iyi anlayacağımızı; onları daha iyi anlarsak, kavga etme ihtimalimizin azalacağını anlatın. - Dinleyerek ve anlayarak, başkalarına saygı duymayı öğrendiğimizi vurgulayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfı bir çember şeklinde oturtun (eğer sınıf çok büyükse, iki çember oluşturabilirsiniz).
- Sınıfa, sırayla bir sır taşıyacaklarını, ancak bu sırrı doğru anlayabilmek için çok iyi dinlemeleri gerektiğini açıklayın. Her öğrencinin, yanındaki kişiye fısıldayarak cümleyi iletceğini belirtin. Eğer öğrenciler daha önce bu etkinliği yaptıysa cümleleri daha karmaşık hale getirebilirsiniz.
- İlk öğrenciye kısa bir cümle fısıldayın; cümleyi net bir şekilde söyleyin, ancak sadece bir kez tekrarlayın.
- Bu çocuk, cümleyi yanındaki arkadaşına fısıldayacak ve bu süreç çember boyunca devam edecektir.
- Çemberin sonunda bulunan öğrenciye, sırrın ne olduğunu sorun.
- İlk öğrenciye, sırrın başlangıçta ne olduğunu sorun ve sonuçları karşılaştırın.
- Oyunu, farklı bir cümleyle ve bu kez çemberin ters yönünde oynayarak tekrarlayın.

Örnek Tartışma Soruları: - Başlangıçtaki sır neydi? - Sizce sır neden sonunda başlangıçtakinden farklı oldu? - Yanınızdaki kişinin ne söylediğini anlamak zor muydu? - Söyleneni duyduğunuzdan emin olmak için ne yaptınız? - İnsanların söylediklerini duyduğunuzu düşünüp, sonradan aslında bunu demek istemediklerini fark ettiğiniz oluyor mu? - Bir şeyi yanlış duyduğunuzda ne olur? - İyi dinlemek neden önemlidir?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilere, aktif dinlemenin düşündüğümüzden çok daha zor bir beceri olduğunu açıklayın. - Aktif dinlemenin pratik gerektirdiğini, çünkü çoğumuzun bir mesajın sadece bir kısmını dinlediğini belirtin. - Yanlış anlamaların, söylenenlerin yalnızca bir kısmını dinlediğimizde başladığını ve bu yüzden iyi dinlemenin çok önemli olduğunu açıklayın.
---	--

Etkinlik 7

Dinleme Becerileri

Etkinliğin Amaçları - Aktif dinleme becerilerini anlar. - Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	Kolaylaştırıcı Notları - Bu çalışmanın, öğrencilerin ne kadar iyi dinleyebildiklerini görmek için yapılacak bir alıştırmaya olduğunu sınıfa açıklayın. - Öğrencilere, sırayla “konuşmacı” ve “dinleyici” olacaklarını söyleyin. - Konuşmacı olduklarında, listedeki konulardan birini seçerek bu konu hakkında konuşmaları gerektiğini belirtin. Dinleyici olduklarında ise arkadaşlarının söylediklerini dikkatlice dinlemeleri ve anlamaya çalışmaları gerektiğini vurgulayın.
--	---

Etkinlik Yönergeleri

- Çocuklardan bir partner seçmelerini isteyin. Her çiftte bir kişi “konuşmacı,” diğeri ise “dinleyici” rolünü üstlenecek.
- Konuşmacı, listedeki konulardan birini seçerek 1 dakika boyunca konuşacak.
- Dinleyici, konuşmacıyı kesinlikle bölmemeli ve söylediklerini dikkatlice dinlemelidir.

- Süre dolduğunda, dinleyici konuşmacının söylediklerini mümkün olduğunca doğru ve eksiksiz bir şekilde tekrar etmeye çalışacak.
- Ardından, iki çocuk rollerini değiştirecek ve etkinlik aynı şekilde tekrarlanacak.
- Önerilen konular: Ailem, en sevdiğim spor, en sevdiğim yemek, evim, tekneler, yapmayı sevdiğim şeyler şarkı söylemek, en sevdiğim hayvan
- Çocuklara, bu listenin sadece öneri olduğunu ve isterlerse farklı konular hakkında da konuşabileceklerini söyleyin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
• Konuşmacı olduğunuzda dinleyiciler söylediklerinizi ne kadar doğru hatırlayabildi? • Dinlerken, size söylenen her şeyi hatırlamakta zorlandınız mı? • Daha iyi bir dinleyici olmak için neler yapabileceğinizi düşünüyorsunuz? • Sizce iyi dinlediğinizde, karşınızdaki kişiyi daha iyi anlayabilir misiniz? • Bunun barış için neden önemli olduğunu düşünüyorsunuz?	• Etkinliğin sonunda, sınıfa kesintisiz bir konuşmayı aktif olarak dinlemenin zor olup olmadığını sorun. • Sınıfla birlikte, iyi dinlemenin avantajlarını tartışın. İyi dinlemenin, diğer insanları anlamayı ve onlarla empati kurmayı kolaylaştırdığını, ayrıca problem çözmede önemli bir rol oynadığını açıklayın. • Öğrencilere, iyi dinlemenin herhangi bir dezavantajı olup olmadığını sorarak farklı bakış açılarını keşfetmelerine fırsat tanıyın.

Etkinlik 8

Aktif Dinleme Becerileri

Etkinliğin Amaçları	Öğretmenler için Yönerge
• Aktif dinleme becerilerini anlar. • Dinlemenin, iletişimin bir parçası olduğunu ve birbirimizi daha iyi anlamamıza yardımcı olan önemli bir unsur olduğunu kavrar.	• Bu etkinlik, önce tüm sınıfla yapılan bir tartışma ile başlar ve ardından çiftler halinde devam eder. • Etkinliğe başlamadan önce temel dinleme becerilerini inceleyebilirsiniz.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfla birlikte, iyi bir dinleyici olmak için hangi becerilerin gerekli olduğunu tartışın.
- Öğrencilerin verdiği yanıtları tahtaya yazın ve benzer kategorilere ait cevapları gruplayın. Örneğin: “ilgili olmak,” “anlayış göstermek,” “karşısındaki kişiyi gerçekten dinlemek,” “iyi tavsiyeler vermek” gibi.

- Cevapları grupladıktan sonra, önceki dersi (*Dinleme*) kısaca tekrar edin.
- Sınıfa, aktif dinlemenin belirli kuralları olduğunu ve bu kurallar uygulandığında hem dinlemenin hem de iletişimin çok daha verimli hale geldiğini açıklayın.
- Öğrencilerden, belirlenen kuralları defterlerine yazmalarını isteyin ve başkalarını dinlerken bu kuralları uygulamaya çalışmalarını teşvik edin.

Örnek Tartışma Soruları: • Etkili dinlemek, soru sormamız gerektiği anlamına mı gelir? • Bilgiyi yeniden ifade etmenin anlamamıza nasıl yardımcı olduğunu düşünüyorsunuz? • Bilgiyi özetlemek, anlamamızı nasıl kolaylaştırır? • Bunları yapmadan da iyi bir dinleyici olmak mümkün mü? • Hangi durumlarda dinlememiz gerekir ancak soru sormamamız daha uygun olur? • Yanlış anlamadığımızı nasıl teyit edebiliriz?	Düşünün ve Değerlendirin: • Konuşmacılara, dinleyicinin bu becerileri uyguladığında gerçekten dinlendiklerini hissedip hissetmediklerini sorun. • Öğrencilere, dinlemenin neden önemli olduğunu düşündüklerini sorarak görüşlerini paylaşmalarını sağlayın. • Onlara, iyi bir dinleyici olmanın zaman ve çaba gerektiren bir süreç olduğunu, ancak aynı zamanda barışı sürdürmek için hayati bir beceri olduğunu açıklayın.
---	---

İletişim Becerileri

- Unutmayın, öğrenciler yalnızca söylediklerinizi değil, aynı zamanda sizin de iyi iletişim becerilerinize sahip olup olmadığınızı gözlemleyeceklerdir. Onlara sadece anlatmak değil, aynı zamanda iyi bir örnek olmak da önemlidir.
- Açık ve net konuştuğunuzdan emin olun. Talimatları eksiksiz ve anlaşılır bir şekilde açıklayın. Gerekirse, önemli noktaları tekrar edin.
- Tüm iletişim becerileri konusunda bir rol model olun. Açık uçlu sorular sorarak öğrencilerin düşüncelerini teşvik edin, beden dilinizi etkili kullanarak dikkatlerini üzerinizde tutun ve iyi bir dinleyici olduğunuzu gösterin.
- Olumlu iletişim becerilerini fark ettiğinizde, öğrencileri isimleriyle birlikte takdir edin. Örneğin, “Elif, arkadaşının sözünü kesmeden dinlemen çok güzel bir davranıştı.” gibi doğrudan geri bildirimler verin.
- Öğrencilere, iyi iletişim becerilerinin sürekli olarak geliştirilmesi gereken bir yetenek olduğunu hatırlatın. Bu beceriler, pratik yapıldıkça güçlenir.
- Eğer öğrenciler arasında iletişim becerileri çok zayıfsa, iletişim konulu etkinlikleri birkaç haftada bir tekrar edin. Böylece öğrenciler bu becerileri sadece öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda günlük hayatlarında uygulamaya alırlar.

Etkinlik 9

Neyi/ Kimi Görebiliyorum

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	- Bu etkinlik, tüm sınıfta veya grup çalışması şeklinde yapılabilir. - Öğrencilerin, diğer arkadaşlarını tanımlarken olumlu bir dil kullanmalarını teşvik edin; aşağılayıcı veya kırıcı yorumlara kesinlikle izin vermeyin.

Etkinlik Yönergeleri

- Bir öğrenci başlamak için seçilir.
- Seçilen öğrenci, görülebilen bir nesneyi veya bir kişiyi, ismini söylemeden tanımlar. (Örneğin: “O, başkalarına karşı nazik ve sınıfta çok çalışkan.”)
- Gerekirse, tanımlama yapan öğrenciye seçimini tüm sınıf arasından yapması gerektiğini hatırlatın ve oyunun hızlı ilerlemesi için tahminlerin hızlıca yapılmasını teşvik edin.
- Doğru tahminde bulunan ilk kişi, sıradaki tanımlayıcı olur.
- Bu oyun, öğrencilerin birbirlerini tanımlamasını da içerebilir.
- Tanımlamaların olumlu ve destekleyici ifadeler içermesini teşvik edin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bir şeyi iyi tanımlayabilmek için nelere dikkat etmelisiniz? - Dinlerken, tanımlanan şeyi doğru tahmin edebilmek için hangi ipuçlarına odaklanıyorsunuz? - Daha önce, birinin ne hakkında konuştuğunu tahmin etmeniz gereken bir durum yaşadınız mı? - Tüm bilgiyi almadan önce tahminde bulunursanız ne olabilir? - Başkalarını anlamak hangi durumlarda daha kolay olur?	- Öğrencilere, bu oyunu iyi oynayabilmek için hangi becerileri kullanmaları gerektiğini sorun. - Eğer öğrenciler sadece “dinleme” cevabını verirse, tanım yaparken ne söyleyeceklerini düşünmek zorunda kalıp kalmadıklarını sorgulamalarını isteyin. - İnsanlar arasındaki etkili iletişimin çift yönlü olduğunu vurgulayın. Konuşan kişinin düşüncelerini net bir şekilde ifade etme sorumluluğu varken, dinleyenin dikkatlice dinleme ve anlamaya çalışma görevi olduğunu açıklayın.

Etkinlik 10

Hikayeyi Yeniden Anlatalım!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	- Bu etkinlikte etkinlik sonunda verilen örnek hikayenin dışında karmaşık bir hikaye kullanılabilir. - Bilginin eklenmesi ve çıkarılması konusunun öğrencilere net bir şekilde aktarılmasını sağlayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Üç öğrenciyi sınıfın önüne çağırın. Bu öğrencilerden ikisi, hikayeyi duyurmayacakları bir yere çıkmalıdır.
- Sınıftaki diğer öğrencilere, dikkatlice dinlemeleri gerektiğini hatırlatın.
- Sınıfın önündeki öğrenciyi, ona bir olay hakkında bir hikaye anlatacağınızı ve bu hikayeyi hatırlayarak dışarıdaki bir sonraki öğrenciye anlatması gerektiğini açıklayın.
- İlk öğrenci, dışarıdaki öğrencilerden birini sınıfa çağırarak ona hikayeyi anlatsın.
- Sınıftaki diğer öğrenciler, anlatılanları dikkatlice dinlemeli ve hikayede geçenleri not almalı, ancak anlatıma müdahale etmemelidir.
- İkinci öğrenci, üçüncü öğrenciyi sınıfa çağırır ve duyduğu hikayeyi ona aktarır.
- Son olarak, üçüncü öğrenci hikayeyi tüm sınıfa anlatır.
- Sınıfla birlikte, hikayenin nasıl değiştiğini veya eksildiğini tartışarak dinleme ve iletişimle ilgili gözlemleri değerlendirin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Hikâyenin ne kadarı ilk tekrardan ikinciye, ikinci tekrardan üçüncüye eksildi veya değişti? - Hikâyeyi anlatan gönüllülerin iyi dinlediğini düşünüyor musunuz? - Hikâyenin tamamını hatırlamak için ne yapmanız gerekirdi? - Eğer hikâye beş kişiye anlatılsaydı, nasıl olurdu? Daha fazla değişir miydi? - Bu hikâyedeki karakterlerin iyi dinlediğini düşünüyor musunuz? Neden?	- Sınıfla birlikte, hikâyenin ne kadarının değiştiğini veya eksildiğini tartışın. - İletişimde bu tür durumların sık sık yaşandığını, insanların çoğu zaman yalnızca kendileri için önemli olan detayları hatırladığını ve tüm gerçekleri bilmeden hızlıca yargılara varabildiğini belirtin.

Hikâye

Bir gün okula yürüyerek giderken bazı arkadaşlarımı futbol oynarken gördüm. Onlara neden okulda olmadıklarını sordum ve bana tatil olduğunu söylediler.

Buna rağmen okula gitmeye devam ettim ve derslerin normal şekilde yapıldığını gördüm. Daha sonra, üç farklı arkadaşım futbol oynayan çocukları sordu. Ben de onlara futbol oynadıklarını ve tatil olduğunu söylediklerini anlattım.

Bunu duyan arkadaşlarım, herkesin tatil olduğunu düşünerek hızla koşarak gittiler. Ancak öğretmenim, yanlış bilgi verdiğim için kötü bir şey yaptığımı söyledi ve futbol oynayan arkadaşları okula geri getirdi.

Sonunda, devamsızlık yaptıkları için arkadaşlarıma ekstra ödev verildi. Bana da aynı şekilde ekstra ödev verildi.

Etkinlik 11

20 Soru

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Barışçıl iletişim becerilerini kullanmak. - Anlamanın ve empati kurmanın değerli bir özellik olduğunu kavramak.	- Bu egzersiz, öğrencilerin birbirlerini dikkatle dinlemelerine, sordukları sorular üzerine düşünmelerine ve 'kapalı' sorular kullanarak bilgi edinmenin ne kadar zor olabileceğini anlamalarına yardımcı olur. - İlk öğrenciyi siz seçin, ancak daha sonra nesneyi doğru tahmin eden öğrenci lider olacaktır. - Öğrencilere, yalnızca "evet" veya "hayır" ile cevaplanabilecek sorular sormaları gerektiğini açıklayın. İki farklı seçeneği karşılaştıran sorular sormamaları gerektiğini vurgulayın (örneğin, "Bu mu, yoksa şu mu?" gibi). - Öğrencilerin birbirlerinin sorularını dikkate alarak ilerlemeleri gerektiğini hatırlatın. Bu yüzden, soruların mantıklı bir şekilde devam edebilmesi için dikkatli bir şekilde dinlemeleri önemlidir.

Etkinlik Yönergeleri

- Etkinliği tüm sınıfla oynayabilirsiniz, ancak dilerseniz sınıfı iki gruba ayırabilirsiniz.
- Lider, bir nesne düşünür ve grup, bu nesneyi tahmin edebilmek için en fazla 20 soru sorabilir.
- Lider yalnızca "evet" veya "hayır" şeklinde cevap verebilir, bu nedenle soruların evet/hayır soruları olması gerekmektedir.
- Öğrencilere önce genel sorular sormaları gerektiğini, ardından nesneyi daha kolay tahmin edebilmek için daha spesifik sorulara geçebileceklerini açıklayın. (Aksi takdirde, oyun yalnızca rastgele tahminlerden ibaret olur.)
- Grubun, birbirlerinin sorularını ve verilen cevapları dikkatlice dinlemesi önemlidir. Çünkü toplamda sadece 20 soru hakları vardır ve aynı soruların tekrarlanmasını önlemeleri gerekmektedir.

- Soruları saymayı unutmayın, böylece grup 20 soruya ulaştığında oyunu durdurabilirsiniz. Eğer 20 soru sonunda kimse doğru tahminde bulunmazsa, yeni bir lider seçin.
- Liderden, oyunun ilk birkaç turunda düşündüğü nesneyi size fısıldamasını isteyin. Böylece soruları ve cevapları kontrol edebilir, gerekirse yönlendirme yapabilirsiniz.
- Öğrencilere, hangi tür soruların daha faydalı olabileceği konusunda rehberlik edin. Örneğin:
 - “Canlı mı?”
 - “Hareket eder mi?”
 - “Onu kullanabilir miyiz?”
 - “Bu odada var mı?” gibi sorular sormalarını teşvik edin.

Örnek Tartışma Soruları: • Nesneyi 20 sorudan daha azında tahmin etmek kolay mıydı? • Nesneyi 20 soru içinde tahmin edebilmek için ne yapmanız gerektiği? • Nesneyi tahmin etmek için hangi tür sorular daha faydalı oldu? • Sadece kapalı sorular sorabildiğinizde, bir şeyi tamamen anlamak neden zor olur?	Düşünün ve Değerlendirin: • Öğrencilere, nesneyi tahmin etmeye çalışırken kategoriler halinde düşünmenin yardımcı olabileceğini açıklayın. Örneğin, doğrudan “Bir keçi mi?” gibi spesifik bir soru sormak yerine, “Canlı mı?” gibi daha genel sorularla başlayarak tahminlerini daraltmaları gerektiğini vurgulayın. • Öğrencilere, “kapalı uçlu” soruların yalnızca “evet” veya “hayır” ile cevaplanabilen sorular olduğunu, “açık uçlu” soruların ise daha detaylı ve açıklayıcı yanıtlar gerektirdiğini anlatın. • İyi bir iletişimin, hem net bilgi vermek hem de mümkün olduğunca fazla bilgi almak için açık sorular sormayı gerektirdiğini vurgulayın.
--	---

Duygularla Başa Çıkma

- Duygular üzerine yapılan etkinlikler, başlangıçta zorlayıcı olabilir. Çünkü birçok öğrenci, duygularını tanımlamakta güçlük çekebilir ve bazı kültürel normlar nedeniyle duygularını açıkça ifade etmelerine izin verilmeyebilir.
- Öğrencilere, duygularını rahatça paylaşabilecekleri güvenli ve destekleyici bir ortam sağlayın. Kendilerini yargılanmadan ifade edebileceklerini hissetmeleri önemlidir.
- Duygularımızı tanımlayamazsak, onlarla başa çıkmanın da zor olacağını açıklayın. Duyguların farkına varmak, onları sağlıklı bir şekilde yönetmenin ilk adımıdır.
- Duyguları ele almanın kültürel ve toplumsal faktörlere bağlı olarak değişebileceğini tartışın. Örneğin, bazı topluluklarda duyguların dışa vurulması cesaretlendirilirken, bazı yerlerde duyguları gizlemek, saygı göstermek veya toplumsal uyum sağlamak anlamına gelebilir.
- Duygularla ilgili çalışmaların amacının kendilerini ve başkalarını daha iyi tanımalarına yardımcı olmak olduğunu vurgulayın. Bu çalışmalar sayesinde öğrenciler, duygularını daha bilinçli ve barışçıl bir şekilde ifade etmeyi öğrenebilirler.

Etkinlik 12

Drama- Duyguları Dışa Vurma

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Kendi duygularını tanımak. - Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. - Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	- İki sıra halinde duran öğrencileri bir grup yapabilir veya hızlıca sayarak 6-7 kişilik gruplar oluşturabilirsiniz. - Gruplara geçmeden önce, etkinlik için bir zaman sınırı belirleyin (örneğin, beş dakika). - Her grupta söylenenleri dikkatlice dinleyin, ancak yalnızca gerektiğinde rehberlik yaparak yönlendirin.

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfı küçük gruplara ayırın.
- Her gruptan, belirli bir duyguyu canlandıran kısa bir oyun hazırlamalarını isteyin.
- İsterseniz her gruba belirli bir duygu atayabilirsiniz.
- Oyunların süresi 1-2 dakika olmalıdır.
- Eğer öğrenciler bir durum belirlemede zorlanırsa, aşağıdaki örnekleri verebilirsiniz:
 - Neşe:** Spor takımına seçilmek.
 - Üzüntü:** Arkadaşlarıyla oynamaya izin verilmemesi çünkü yapılması gereken işler var.
 - Öfke:** Birinin sırada önünüze geçmesi.
 - Hayal kırıklığı:** Sizden büyük birinin hakkınızda kötü şeyler söylemesi ve insanları aksine inandıramamanız.
 - Yalnızlık:** Sınıftaki herkesin birlikte oynamaya gitmesi ve sizi yalnız bırakması.

Örnek Tartışma Soruları: • Bir duygu hissettiğinizde bedeninizde hissettiğiniz veya zihninizde ne gibi değişiklikler olur? • Bu duyguyu hissettiğinizde nasıl davranırsınız? • Başka birinin belirli bir duyguyu yaşadığını gördüğünüzde, bu sizin hislerinizi etkiler mi? • Duygularınız, davranışlarınızı nasıl şekillendirir? • Olumsuz duyguların sizi yanlış veya zarar verici davranışlardan alıkoymasını sağlamak için neler yapabilirsiniz?	Düşünün ve Değerlendirin: • Duygular her zaman dışı vurulmaz, ancak içimizde derinlerde saklı kalsa bile davranışlarımızı etkileyebilir. Bazen neden belirli bir şekilde davrandığımızı tam olarak anlayamayız ve bu yüzden kendi davranışlarımızın sorumluluğunu almak yerine başkalarını veya olayları suçlayabiliriz. • Öğrencilere, davranışlarımızın bizim sorumluluğumuzda olduğunu ve başka insanlara ya da durumlara bağlı olarak olumsuz şekillerde tepki vermememiz gerektiğini açıklayın. • Kendi duygularımızı anlamanın, daha bilinçli tepkiler vermemizi sağladığını ve bunun da bizi daha barışçıl bireyler haline getirdiğini vurgulayın.
---	---

Etkinlik 13

Nasıl Hissederdin?

Etkinliğin Amaçları • Kendi duygularını tanımak. • Duyguları uygun bir şekilde ifade etmek. • Duyguların davranışları nasıl etkilediğini anlamak.	Kolaylaştırıcı Notları • Bu etkinlik bir önceki etkinliğin devamı niteliğindedir.
---	---

Etkinlik Yönergeleri

- Her öğrencinin farklı durumları tartışabilmesi için aynı grupları kullanabilir, ya da farklı gruplar oluşturabilirsiniz. Öğrencilerin küçük gruplarda paylaşım yaparak herkesin kendi duygularını ifade etmesi önemlidir.
- Öğrencilerle bir önceki etkinliği hatırlayın ve neler hatırladıklarını sorun.
- Daha sonra bir önceki etkinlikte kullanılan durumlar ve duyguları hatırlatarak aynı durumlarda farklı bir duygu hissetselerdi nasıl davranacaklarını düşündürün. **Örneğin:**
 - “Eğer sınavda düşük not aldığında üzülme yerine motive olsaydın, ne yapardın?”

- “Bir hata yaptığında utanmak yerine sorumluluk alsaydın, nasıl hissederdin?”
- Her gruptan bir kişi grubun paylaşımlarını tüm sınıfa aktarabilir ve böylece farklı öğrencilerin bakış açıları tüm sınıf tarafından öğrenilmiş olur.

Örnek Tartışma Soruları: • Aynı durum karşısında herkesin farklı bir duygu hissetmesi normal mi? Neden? • Farklı duygular hissettiğimizde verdiğimiz tepkiler nasıl değişir? • Duygularımızı kontrol edebilmek ve daha sağlıklı tepkiler verebilmek için neler yapabiliriz? • Başkalarının hislerini anlamak neden önemlidir?	Düşünün ve Değerlendirin: • Öğrencilerle, aynı durum karşısında farklı kişilerin farklı duygular hissedebileceğini ve bunun doğal olduğunu vurgulayın. • Duyguların, verdiğimiz tepkileri nasıl yönlendirdiğini değerlendirin ve sağlıklı tepkiler geliştirmek için neler yapılabileceğini tartışın. • Duyguları ifade etmenin ve başkalarının duygularını anlamaya çalışmanın sosyal ilişkiler üzerindeki etkisini düşünmelerini sağlayın.
--	---

Algılar ve Empati

- Bu etkinliklerin, öğrencilerin alışık olmadıkları güçlü duyguları içerebileceğini unutmayın. Bazı öğrenciler duygularını kolayca paylaşabilirken, bazıları kendilerini ifade etmekte zorlanabilir.
- Sıcak, güvenli ve destekleyici bir ortam oluşturduğunuzdan emin olun. Öğrencilerin kendilerini rahat ve anlaşılmış hissetmeleri önemlidir.
- Öğrencilere, herhangi bir konuda konuşmak istediklerinde her zaman hoş karşılandıklarını hatırlatın. Onlara, duygularını ifade etmek için güvenli bir alan sağlandığını hissettirin.
- Yapıcı ve barışçıl davranışlar sergileyen öğrencileri özellikle takdir edin. Olumlu pekiştirme, bu davranışların gelişmesine katkı sağlar.
- Etkinliklerin tartışma odaklı olmasına dikkat edin ve ders anlatımına dönüşmesini önleyin. Öğrencilerin aktif katılım göstermesi ve kendi deneyimlerini paylaşarak öğrenmesi hedeflenmelidir.

Etkinlik 14

Sen de Şaşırdın Mı?

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Başkalarının dünyayı nasıl algıladığını ve hissettiğini anlamak. - Empatinin, etkili iletişimi güçlendirdiğini fark etmek.	Bu etkinlik, küçük gruplar halinde veya tüm sınıfla birlikte gerçekleştirilebilir.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilerden şaşırdıkları şeylere örnekler vermelerini isteyin. Onları en çok neyin şaşırttığını veya beklenmedik bulduklarını düşünmelerini sağlayın ve söyledikleri her şeyi tahtaya yazın.
- Her öğrenci bir örnek verdikten sonra, bir öğrenciden tahtadaki başka birinin şaşırdığı bir şeyi (kendi söylediği hariç) seçmesini isteyin. Öğrencinin, bunun neden şaşırtıcı olabileceğini düşündüğünü açıklamasını sağlayın.
- Öğrencilere, herkesin aynı şeyleri şaşırtıcı bulmadığını ve herkesin geçmiş deneyimlerine göre farklı tepkiler verebileceğini vurgulayın. Örneğin, biri gökyüzünün renginin gün içinde değişmesini çok şaşırtıcı bulurken, bir başkası için bu oldukça sıradan bir durum olabilir.

Örnek Tartışma Soruları: • İnsanlar neden bazı şeyleri şaşırtıcı veya beklenmedik bulabilir? • Herkesin aynı olay veya duruma farklı tepkiler vermesi normal midir? Neden? • Başka birinin şaşırdığı bir şeyi açıklamaya çalışmak nasıl bir his? Bu, o kişiyi daha iyi anlamana nasıl yardımcı oldu? • Birinin bakış açısını anlamaya çalıştığınızda, onun hissettiklerine daha fazla empati duyabilir misiniz? • Sizi şaşırtan bir şey başkası için sıradan olabilir mi? Bunun sebebi ne olabilir? • Algılarımızın ve deneyimlerimizin, dünyayı nasıl gördüğümüzü ve nelere şaşırdığımızı nasıl etkilediğini tartışın. • Farklı bakış açılarını anlamak, başkalarıyla daha sağlıklı iletişim kurmamıza ve barış içinde yaşamamıza nasıl yardımcı olabilir.	Sorgulayın: • Sınıfa, başka bir kişinin bakış açısını anlayabilmenin empati olarak adlandırıldığını açıklayın. • Empatinin barış için neden önemli olduğunu tartışın: İnsanların nasıl hissettiğini anladığımızda, onların duygularını ve tepkilerini daha iyi kavrayabiliriz. Bu da yanlış anlaşılımları ve çatışmaları önlemizi kolaylaştırır. • Öğrencilerle, aynı olay veya durum karşısında herkesin farklı tepkiler verebileceğini tartışın. İnsanların algılarının ve tepkilerinin, geçmiş deneyimlerinden nasıl etkilendiğini vurgulayın. • Farklı bakış açılarını anlamanın, başkalarıyla sağlıklı ilişkiler kurmaya ve barış içinde yaşamaya nasıl katkı sağladığını öğrencilerle birlikte keşfedin.
---	--

Etkinlik 15

Başkasının Gözünden Bak

Etkinliğin Amaçları • Başkalarının dünyayı nasıl algıladığını ve hissettiğini anlamak. • Empatinin, etkili iletişimi güçlendirdiğini fark etmek.	Kolaylaştırıcı Notları • Etkinlik öncesinde durum kartları hazırlanmalıdır.
---	---

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere içinde farklı karakterlerin yazılı olduğu kartlar verin. Örneğin: Yeni bir okula taşınmış bir öğrenci, Oyun oynarken dışlanan bir öğrenci, Küçük kardeşiyle ilgilenmek zorunda kalan biri, Bir konuda başarısız olmuş ama denemeye devam eden bir öğrenci, Arkadaşlarıyla tartışmış biri, Doğum günü partisine davet edilmeyen bir öğrenci

- Öğrencilerden, karttaki karakterin yerine kendilerini koyarak soruları yanıtlamalarını isteyin: “Bu durumda nasıl hissederdin?”, “Nasıl tepki verirdin?”, “Bu kişiyle empati kurmak için neler yapabilirsin?”
- Öğrencileri 4-5 kişilik gruplara ayırarak her birinin rol kartındaki karakterin hislerini paylaşmasını sağlayın.
- Her gruptan bir öğrenci, grubunda konuşulanları sınıfa anlattıktan sonra tartışma bölümüne geçebilirsiniz.

Örnek Tartışma Soruları: • Empati kurmak, başkalarıyla daha iyi iletişim kurmamıza nasıl yardımcı olur? • Birinin yaşadığı duyguları anlamak, ona nasıl davranmamızı etkiler? • Sınıfta herkes birbirini anlamaya çalışsa, ortam nasıl değişirdi?	Düşünün ve Değerlendirin: • Öğrencilere, başkalarının yerine kendilerini koyarak düşünmenin, onları daha iyi anlamalarına nasıl yardımcı olduğunu vurgulayın. • Empati kurmanın, sadece başkalarını anlamakla kalmayıp, daha güçlü dostluklar ve barışçıl bir sınıf ortamı oluşturduğunu anlatın. • Başkalarının duygularını anladığımızda, onlara nasıl destek olabileceğimizi düşünmenin önemini değerlendirin.
---	---

İş Birliği

- Bu başlık altındaki etkinlikler, birçok kez tekrarlanabilir ve diğer etkinlikler ile entegre edilebilir. Özellikle bir dersin sonunda birkaç boş dakikanız olduğunda, bu etkinlikleri kullanmak faydalı olacaktır. İş birliği, sık sık pekiştirilmesi gereken önemli bir değerdir.
- Okul hayatının farklı alanlarında iş birliği yapan öğrencileri takdir etmeyi unutmayın.
- Öğrencilere, bu etkinliklerin iş birliği becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmak için tasarlandığını mutlaka açıklayın.
- Tüm bu etkinlikler, öğrencileri birbirlerini gözlemlemeye ve dinlemeye teşvik eder.
- Tüm bu etkinlikler grup çalışması gerektirir. Bu yüzden gruplar arasında dolaşarak birlikte çalıştıklarından emin olun ve tartışmalarda ele alınabilecek önemli noktaları gözlemleyin.
- Bir oyunu kazanan takımların, sadece daha iyi oynadıkları için değil, iyi iş birliği yaptıkları için başarılı olduklarını vurgulayın.
- İş birliğini geliştirmek amacıyla takım oyunları oynatılabilir, ancak tüm öğrencilerin katılabileceği oyunlar seçmeye özen gösterin. Örneğin, futbol gibi bazı öğrencilerin dışlanabileceği oyunlar yerine, herkesin katılabileceği etkinlikler tercih edin.
- Öğrencilere, iş birliğinin sadece bir kez yapılan bir şey olmadığını, sürekli ve bilinçli bir seçim olduğunu hatırlatın.

Etkinlik 16

Grup Çalışması

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- İş birliği kavramını anlamak. - İş birliği becerilerini geliştirmek.	- Hikâyenin yalnızca grup çalışmasıyla yazılabileceğini ve bir veya iki öğrencinin tek başına yazamayacağını açıklayın. - Ayrıca, yazmaya başlamadan önce hikâye hakkında tartışma yapılmaması gerektiğini belirtin.

Etkinlik Yönergeleri

- 8-10 öğrenciden oluşan gruplar oluşturun.
- İlk öğrenci, hikâyeyi başlatacak bir cümle yazar ve ardından kağıdı sıradaki öğrenciye verir. Her öğrenci birer cümle ekleyerek hikâyeyi sırayla devam ettirir.
- Hikâyeler tamamlandıktan sonra, her grup hikâyelerini sınıfa okumak için bir temsilci seçer.
- Öğrencilere, hikâyelerde birden fazla karakter bulunabileceğini hatırlatın. Ancak, bu karakterlerin hikâyede neden bir arada olduklarını açıklayan **ortak bir bağlantıları** olması gerektiğini belirtin.

Örnek Tartışma Soruları:

- İlk yazarlardan biriyseniz, hikâyenin zamanla nasıl değiştiğini fark ettiniz mi?
- Yazdığınız cümlelerin, sizden sonra yazan arkadaşlarınız için hikâyeyi kolaylaştırdığını mı yoksa zorlaştırdığını mı düşünüyorsunuz?
- Hikâyeyi yazarken, sizden sonra yazması gereken arkadaşlarınızı düşündünüz mü?
- Eğer son yazarlardan biriyseniz, hikâyeye ekleme yapmak zor muydu? Hikâyenin gidişatını takip etmek kolay oldu mu?
- Sizden sonra kaç kişinin yazacağını hatırladınız mı? Hikâyeye ekleme yapabilmeleri için bilinçli olarak bir kısmını eksik bıraktınız mı?
- Beklemediğiniz, sizi şaşırtan gelişmeler oldu mu? Hikâye beklediğiniz gibi ilerledi mi?
- Bu etkinliğin neden iş birliği gerektirdiğini düşünüyorsunuz?
- Grup içinde iş birliği yaptığınızı düşünüyor musunuz? Hikâyenin akıcı olması için birbirinizle nasıl bir uyum sağladınız?
- Daha fazla iş birliği yaparak bir dahaki sefere daha iyi bir hikâye oluşturabilir misiniz? Bu süreçte neleri farklı yapabilirsiniz?

Düşünün ve Değerlendirin:

- Öğrencilerin, bireysel yazma ile grup halinde yazma arasındaki farkları değerlendirmelerini sağlayın. Grup içinde fikirlerini ifade ederken nasıl hissettiklerini ve iş birliğinin hikâyeye nasıl yön verdiğini tartışın.
- İş birliği sürecinde yaşanan zorlukları ve bunların nasıl aşıldığını vurgulayın.
- Hikâyenin beklenmedik yönlere gitmesi durumunda grubun nasıl adapte olduğunu tartışın. Empati ve uyum becerilerinin süreci nasıl etkilediğini vurgulayın.
- Bu etkinliğin empati kurmaya nasıl katkı sağladığını öğrencilerle birlikte keşfedin. Başkalarının fikirlerini anlamanın ve ortak bir çalışma yürütmenin empati geliştirmedeki rolünü değerlendirin.

Etkinlik 17**10'a Kadar Sayalım**

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- İş birliği kavramını anlamak. - İş birliği becerilerini geliştirmek.	Bu etkinlik, öğrencilerin iş birliği yaparak ortak bir hedefe ulaşmalarını teşvik eder ve iş birliğinin önemini kavramalarına yardımcı olduğunu açıklayın.

Etkinlik Yönergeleri

- Tüm öğrencilerden (gönüllüler ve gözlemciler) gözlerini kapatmalarını isteyin.
- Tüm sınıftan, aşağıdaki kurallara uyarak 1'den 10'a (veya 20'ye) kadar saymalarını isteyin.
- Herkesin gözleri kapalı kalmalıdır. Aynı anda iki kişi konuşamaz. Grup, sayı söylemek dışında konuşamaz. Eğer aynı anda iki kişi konuşursa, grup 1'den yeniden başlamak zorundadır.
- "Başlayın" dediğinizde öğrenciler saymaya başlasın.
- Tüm sınıfta bu etkinlik için 10-15 dakika süre tanıyın. İlk denemede başarılı olan sınıfları tebrik edin. Eğer grup zorlanırsa, bunun kolay bir görev olmadığını ve iş birliği gerektirdiğini vurgulayın.
- Eğer grup zorlanıyorsa, bir sistem oluşturmaları için aşağıdaki yöntemleri önerin. Her öğrenci belirli bir sayıyı söylemekten sorumlu olabilir. Sırayla sağdan veya soldan ilerleyerek bir düzen oluşturabilirler.

Örnek Tartışma Soruları:	Sorgulayın:
- Bu etkinlikte iş birliği yapmayı zorlaştıran faktörler nelerdi? - Gözleriniz kapalıyken, diğerlerinin ne yaptığını görmeden iş birliği yapmak ne kadar zor oldu? - İş birliğini zorlaştıran unsurlar nelerdir? - İş birliğini kolaylaştıran unsurlar nelerdir?	- Öğrencilerin, iş birliği yaparken iletişimin önemini vurgulayın Grup içinde uyum sağlamak ve birbirlerini anlamak için hangi yolları kullandıklarını tartışın. - Bireysel hareket etmek ile takım halinde çalışmak arasındaki fark vurgulayın.

Analiz

- Her etkinlikte, öğrencilerin hikâyenin içeriğini analiz etmeye odaklanmalarını sağlayın. Hikâyedeki ana fikirleri, karakterlerin bakış açılarını ve olayların gelişimini tartışmalarına teşvik edin.
- Okuyacağınız her hikâyeyi önceden dikkatlice inceleyin, ana noktalarını belirleyin ve öğrencilerin düşünmelerini sağlayacak sorular hazırlayın. Böylece etkinlik sırasında daha verimli bir tartışma ortamı oluşturabilirsiniz.
- Hikâye tamamlandıktan sonra, öğrencilerin anlama düzeyini değerlendirmek için sorularınızı gözden geçirin. Ancak bu süreci bir sınav gibi değil, doğal bir sohbet ortamında yürütmeye özen gösterin.
- Sorularınızı tartışmayı teşvik edecek şekilde yönlendirin. Öğrencilerin düşüncelerini özgürce ifade edebilmeleri için samimi bir ton kullanın ve verdikleri cevapları dikkatle dinleyerek değerlendirin.
- Barış Eğitimi programındaki tüm hikâyeler, anlama soruları ve etkinliklerle desteklenmiştir. Bu etkinlikler yalnızca analiz sorularıyla sınırlı değildir; öğrencilerin eleştirel düşünme ve analiz becerilerini geliştirmelerine yardımcı olacak ek çalışmalar da yapılabilir.

Etkinlik 18

Neleri Farklı Yapabiliriz

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Bilgiyi analiz etmek. - Durumları yapıcı bir şekilde ele alabilmek için analiz etme yetkinliği kazanmak.	- Hikâyeyi öğrencilere okumadan önce mutlaka kendiniz okuyun ve nerede duracağınızı önceden belirleyin. - Barış Eğitimi programındaki neredeyse tüm hikâyeler, anlama soruları ve etkinliklerle desteklenmiştir. Bunların yalnızca bir kısmı analiz soruları içerse de, öğrencilerin analiz becerilerini geliştirmek için ek etkinlikler de uygulanabilir.

Etkinlik Yönergeleri

- “Sınıfın Zorbası” adlı hikâyeyi öğrencilere okuyun.
- Öğrencilerden, hikâyedeki karakterlerin davranışlarına dikkat etmelerini ve bu davranışların neden böyle olabileceğini açıklamalarını isteyin.
- Hikâyenin belirli noktalarında “Ne olurdu eğer...?” gibi sorular sorarak öğrencilerin olayların sonuçlarını tahmin etmelerini sağlayın.
- Hikâye kitabındaki soruları kullanarak öğrencilerin analitik düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olun.
- Ardından, tartışmayı teşvik etmek için ek örnek sorular kullanarak öğrencilerin hikâye üzerine daha derinlemesine düşüncelerini sağlayın.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Bu hikâye farklı bir şekilde nasıl sona erebilirdi? - Susan’ın zorba olmasının nedeni, kendini dışlanmış ve yalnız hissetmesi olabilir mi? - Hikâyeyi analiz etmek, anlamını daha iyi kavramanıza yardımcı oldu mu? - Sorunlu durumları analiz ederseniz, problemi çözmek daha kolay olur mu?	- Öğrencilere, analiz yapmanın olaylara mantıklı ve objektif bir şekilde bakabilme yetisi olduğunu anlatın. Bu becerinin, dikkatlice dinlemeyi veya okumayı ve yazarın ya da konuşmacının bakış açısını anlamayı gerektirdiğini vurgulayın. - Bu tür analiz çalışmalarının, öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirme amacıyla yapıldığını belirtin. - Bu farkındalığın, daha açık fikirli ve barışçıl bir iletişim kurmalarına nasıl yardımcı olacağını öğrencilerle birlikte değerlendirin.

Sınıfın Zorbası

Kimse Aylin'i sevmiyordu. O, sınıftaki diğerlerinden daha büyüktü ve oldukça iri bir kızdı. Arkadaşlarının kalemlerini alıyor ve öğretmene söylerlerse okul çıkışı onlara dayak atmakla tehdit ediyordu. Teneffüslerde öğrencileri itekliyor, oyunlarına katılmasına izin vermezlerse onları dövüyordu. Ama oyuna katıldığında da kurallara uymuyor, ip atlayanların ipini alıp kaçıyor ya da yere çizilen oyunları bozuyordu. Gerçekten kimse Aylin'i sevmiyordu.

Bir gün sınıfa yeni bir öğrenci geldi. Elif oldukça küçük bir kızdı ama öğretmenin sorduğu tüm sorulara doğru cevap verdiği için çok zeki görünüyordu. Sınıftaki diğer öğrenciler onun kendini beğenmiş olduğunu düşündüler ve yeni olduğu için onunla arkadaşlık kurmaya pek yanaşmadılar. Elif, öğle yemeğinde tek başına oturuyordu ve kağıda sarılı bir sandviç yiyordu. O sırada Aylin yanına koşarak geldi, sandviçi kaptı. Bir kısmını alıp yedi, geri kalanı yere saçıldı. Herkes, yeni kızın ağlayıp ağlamayacağını görmek için bekledi.

Ama Elif ağlamak yerine ayağa kalktı ve Aylin'in peşinden gitti. "Eğer açsan neden benimle paylaşmak istemedin? Sana verebilirdim. Ama şimdi çoğu yere dö-küldü ve artık ne sen ne de ben yeterince yemek yiyebileceğiz," dedi.

Aylin, şaşkınlıkla ona baktı. Sonra yemeği ağzına tıktırarak güldü. "Senin yemeğini aldım çünkü senden büyüğüm ve alabiliyorum. Öyle aç değilim ki istemem gereksin," dedi. Elif başını salladı. "Evet, benden çok daha büyüksün. Ama bu, her istediğini yapabileceğin anlamına gelmiyor. Yaptığın şey yanlıştı ve ne kadar büyük veya güçlü olursan ol, bu seni haklı yapmaz."

Aylin şaşkına döndü. Daha önce kimse ona böyle konuşmamıştı. Küçük kız sertçe iterek yere düşürdü. Elif sessizce ayağa kalktı, üzerini temizledi ve uzaklaştı. Diğer öğrenciler olanları izledi ama hiçbiri yardım etmemişti. Hatta bazıları, Aylin'e daha önce böyle karşı çıkmadıkları için kendilerini suçlu hissettiler.

Bir süre sonra birkaç öğrenci Elif'in yanına geldi. "Adın ne?" diye sordular. Elif gülümsedi. "Benim adım Elif, ya sizin?" Kısa süre sonra küçük grup sohbet etmeye ve gülmeye başladı. "Peki neden herkes Aylin'in zorbalık yapmasına izin veriyor?" diye sordu Elif.

Diğerleri başlarını eğdi. "Görmüyor musun, o bizden çok büyük ve bizden yaşça da büyük. İstediklerini yapabilir ve kimse onu durduramaz," dedi bir çocuk.

Elif, başını sallayarak düşündü. Bu sınıfta kimsenin kendisini sevmediği zamanları hatırladı. Bunun nasıl bir his olduğunu biliyordu; insanın içini öfke ve yalnızlık kaplıyordu. Aylin de böyle hissediyor olmalıydı. Çünkü yaşça daha büyük olmasına rağmen daha küçük çocuklarla aynı sınıftaydı. Muhtemelen her zaman

öfkeliydi ve yalnız hissediyordu. Sürekli bu kadar kızgın olmanın ne kadar kötü olacağını düşündü.

Ertesi gün Elif, Aylin'in yanına oturdu ve ona bir kalem uzattı. "Eğer kalemin yoksa diye. Biliyor musun, benim eski okulumda biz bu konuyu zaten işlemiştik. İstersen sana yardımcı olabilirim," dedi.

Aylin şaşkına döndü. Daha önce kimse ona yardım etmeyi teklif etmemişti. "Neden bana yardım etmek istiyorsun? Benim yardıma ihtiyacım olduğunu neden düşünüyorsun?" diye homurdandı.

Elif sakince cevap verdi. "Sadece burada yeni başlamış olduğun için. Eski okulumda biz bu konuyu çoktan bitirmiştik. Ama ilerleyen konularda benim bilmediğim şeyler olacak ve o zaman da sen bana yardım edebilirsin."

Aylin, Elif'e baktı ve ona doğru eğildi. "Elimdeki soruların neden böyle olduğunu anlamıyorum," diye fısıldadı.

Elif, sessizce açıkladı ve bazı şekiller çizerek konuyu daha anlaşılır hale getirdi. Aylin başını salladı. Dersten sonra öğretmen bir soru sorduğunda Aylin elini kaldırdı. Herkes, hatta öğretmen bile şaşırılmıştı çünkü daha önce kimse onun derste söz aldığını görmemişti. Ama Aylin soruya doğru cevap verdi ve ders ilerledikçe konunun mantığını kavradığını fark etti. Gün boyunca başka sorulara da cevap verdi.

Önümüzdeki birkaç hafta boyunca Aylin ve Elif birlikte çalışmaya devam etti. Elif, teneffüslerde Aylin'in oyunlara katılmasını teşvik etti. Ama başlamadan önce ona "Beraber oynamak demek, oyunu bozmayacağın anlamına gelir," diye hatırlattı.

Aylin, oyunlarda pek iyi değildi. Ama Elif, ona gülmeye çalışanları kaşlarıyla susturdu ve bunun yerine oyunları nasıl oynayacağını ve nasıl pratik yapabileceğini anlattı. Zamanla sınıftaki diğer öğrenciler, Aylin'in eskisi gibi zorba olmadığını fark etti. Artık kalem çalmıyor ve oyunları bozmuyordu çünkü artık onun da katıldığı bir grup vardı.

Bazı öğrenciler Elif'e Aylin'in neden değiştiğini sordu. Elif, "Bir gruptan dışlanan birine ne olur?" diye sordu. Diğerleri düşündü. "Sanırım kendilerini savunmak için karşılık verirler," dedi bir çocuk.

Elif, başını salladı. "Aylin, kendini savunmanın tek yolunun zorbalık olduğunu düşünüyordu. Ama artık sınıfın bir parçası olduğuna göre, buna ihtiyacı kalmadı." Diğerleri düşündü. Elif, devam etti: "Zorbalar genellikle yalnız ve mutsuz insanlardır. Hepiniz dışlanmış, alay edilmiş veya görmezden gelinmiş olsaydınız üzülürdünüz, değil mi?"

Bazı öğrenciler başlarını öne eğdi. Elif, devam etti: “Kavgalar genellikle insanları dışlayarak başlar. Sonra onlarla alay edilir ve sonunda dışlanan kişi öfkelenip karşılık verir. Aylin’in sınıfta geride kalması onun suçu değil. Bana ailesiyle yaşadığı zorlukları anlattı. Tek ihtiyacı olan bir arkadaşmış, onu dinleyecek ve yardım edecek biri. Şimdi bizim bir parçamız olduğu için artık kendini dışlanmış hissetmiyor ve bu yüzden zorbalık yapmasına gerek kalmıyor.”

Elif küçük bir kızdı ama çok bilgeydi ve artık sınıfın en büyük kızı da onun en iyi arkadaşlarından biriydi.

Tartışma Soruları

1. Aylin, zorbalık yaparken neler yapıyordu?
2. Elif, Aylin’in nasıl hissettiğini neden anlayabildi?
3. Elif, Aylin ile nasıl arkadaş oldu?
4. Aylin neden bir zorbaydı?
5. Hiç kimsenin sizi sevmediğini düşündüğünüz oldu mu?
6. Bu duruma nasıl tepki verdiniz?
7. Sizce zorbalar, dışlanmış kişiler midir?
8. Gelecekte benzer bir durumda ne yaparsınız?

Problem Çözme Becerileri

- Bu problem çözme etkinlikleri için destekleyici bir ortam sağlanmalıdır, çünkü bazı öğrenciler kendilerini güvensiz hissedebilir. Onları denemeye ve fikirlerini paylaşmaya cesaretlendirin.
- Bazı öğrencilerin bu etkinlikler nedeniyle kendilerini tehdit altında hissedebileceğini unutmayın. Bu yüzden sıcak, güvenli ve teşvik edici bir ortam oluşturun ve etkinlikleri neşeli bir şekilde sürdürün.
- Bu etkinliklerin amacı, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmelerine ve olası çözümler üzerine düşüncelerine yardımcı olmaktır.
- Öğrencilerin sadece sizin duymak istediğiniz cevapları tahmin etmelerini beklemeyin.
- Bu etkinliklerin sınav olmadığını unutmayın ve öğrencilere hatırlatın. Bu yüzden, sonuçlara ulaşmalarını sağlamak için yönlendirici sorular sorun ve gerçekten düşüncelerine fırsat tanıyın.
- Öğrencilere çözümleri tartışmaları için yeterli zaman tanıyın. Bir cevap vermeden önce, olası çözümler üzerine fikir alışverişinde bulunmalarına izin verin.
- Öğrencileri, problemleri çözmenin farklı yollarını keşfetmeye teşvik edin.
- Genellikle bir problemi çözmek için alışılmış bir yöntemimiz olduğunu, ancak farklı çözümler bulunabileceğini tartışın.
- Başlangıçta öğrenciler bazı sorunları bir otoriteye danışarak çözmek isteyebilir. Bu tamamen caydırılmamalıdır, ancak onlara otorite figürlerinin her zaman ulaşılabilir olmadığını ve kendi çözüm yollarını geliştirmelerinin önemli olduğunu anlatın.
- Öğrencilere, şu an karşılaştıkları problemlerin hemen çözülmesini beklememeleri gerektiğini, ancak gelecekte kendi başlarına çözümler üretebilecekleri durumlarla karşılaşabileceklerini açıklayın.
- Öğrencilerin kitaplardan yaptıkları çalışmaların, diğer derslerdeki standartlarla aynı düzeyde olmasını bekleyin.
- Gerçek çatışma durumlarına dayalı etkinliklerde, öğrencilerin gösterebileceği önyargılara dikkat edin.
- Çatışma durumlarını ele alırken, olayın tüm yönlerini anlamak için sorular sorun ve öğrencilerin “diğer taraf” ile empati kurmalarına yardımcı olun.

Etkinlik 19

Tilki, Keçi, Kabak

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
• Problem çözme sürecini anlamak. • Farklı problemler için alternatif ve yapıcı çözümler üretmek.	• Öğrencilerin hikâyeyi anladığından emin olun. Gerekirse, tahtaya çizerek açıklayabilirsiniz.

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere aşağıdaki hikâyeyi anlatın.
- Tüm sınıfa, bu durumda nasıl bir çözüm bulunabileceğini sorun.
- Öğrencilere, konuşmak için izin almaları ve el kaldırmaları gerektiğini hatırlatın. Ardından, sınıfça tartışmayı başlatın.

Hikaye: Bir adam markete gider ve bir kabak ile bir keçi satın alır. Eve dönerken bir tilki yakalar ve onu da eve götürmeye karar verir. Ancak eve gitmek için bir nehri geçmek zorundadır ve kullanabileceği bot, sadece kendisiyle birlikte bir nesneyi taşıyabilecek büyüklüktedir. Fakat bir sorun vardır: Eğer keçi ve kabağı birlikte bırakırsa, keçi kabağı yer. Eğer tilki ve keçiyi birlikte bırakırsa, tilki keçiyi yer. Peki, adam hepsini sağ salim eve nasıl ulaştırabilir?

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
• Gerçekleri tam olarak bilmeden bir durum hakkında fikir yürütmek neden riskli olabilir? • Birini yanlış anladığınızı fark ettiğinizde ne yapabilirsiniz? • Sizin hakkınızda yanlış varsayımlar yapıldığında nasıl hissedersiniz? • Eksik veya yanlış bilgiyle bir yargıya vardığınız ve sonradan hatalı olduğunuzu fark ettiğiniz bir durumu paylaşabilir misiniz? • Bir çatışma yaşandığında önce karşımızdaki kişiyi anlamaya çalışmak neden önemlidir? • Başkalarını yargılamak yerine, onların düşüncelerini ve duygularını daha iyi anlamak için neler yapabiliriz?	• Öğrencilere, eksik bilgiyle yargıda bulunmanın hangi durumlarda sorun yaratabileceğini düşündürün. Günlük hayattan örnekler vermelerini isteyin. • Bir kişinin düşüncelerini veya duygularını tam olarak bilmeden varsayım yapmanın nasıl yanlış anlaşılmalara yol açabileceğini değerlendirin. • Empati kurarak ve olayları farklı açılardan değerlendirerek daha sağlıklı kararlar almanın yollarını konuşun.

Etkinlik 20

Sayılar

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Problem çözme sürecini anlamak. - Farklı problemler için alternatif ve yapıcı çözümler üretmek.	- Hazırlanmış bir “kayıp harita” (bunu öğretmen bir kâğıda çizebilir veya sınıf içinde saklanmış bir ipucu haritası oluşturabilir). - Çeşitli ipuçları (kağıtlara yazılmış bulmacalar veya görseller). - Bir hedef (örneğin, sınıf içinde saklanmış küçük bir ödül veya sürpriz).

Etkinlik Yönergeleri

- Öğrencilere, bir kâşif grubunun eski bir haritayı kaybettiğini ve onların bu haritayı bulup gizli hazineye ulaşmalarına yardım etmeleri gerektiğini anlatın.
- Bu süreçte ekip olarak çalışmaları, problemleri analiz etmeleri ve verilen ipuçlarını çözmeleri gerektiğini açıklayın.
- Öğrencileri 4-5 kişilik gruplara ayırın.
- Her gruba bir başlangıç ipucu verin. Bu ipucu, haritanın ilk bölümünü bulmalarını sağlayacak bir bilmece veya yönlendirme olabilir (örneğin, “Öğretmenin en sevdiği kitapların saklandığı yerde ilk ipucu seni bekliyor!”).
- Gruplar, sınıfta farklı yerlere yerleştirilmiş ipuçlarını takip eder.
- Her ipucu bir mantık sorusu, şifre çözme veya problem çözme etkinliği olabilir. (Örneğin: “3 kişi aynı hızla bir duvarı 6 saatte boyayabiliyorsa, 6 kişi aynı duvarı kaç saatte boyar?”)
- Tüm ipuçlarını çözen ve doğru şekilde ilerleyen gruplar, haritanın son noktasına ulaşır.
- Burada küçük bir ödül veya eğlenceli bir sürpriz bulunur (Örneğin, sınıfça bir alkış veya bir ‘Aferin’ sertifikası).

Örnek Tartışma Soruları: - Grup içinde karar vermek ve problemleri çözmek kolay mıydı? - Başlangıçta zor görünen ipuçlarını çözerken hangi stratejileri kullandınız? - Daha iyi bir iş birliği yaparak problem çözme sürecini nasıl iyileştirebilirsiniz? - Günlük hayatta karşılaştığınız problemleri çözmek için bu becerileri nasıl kullanabilirsiniz?	Düşünün ve Değerlendirin: - Öğrencilerin iş birliği yaparak, birbirlerinin fikirlerinden nasıl faydalandıklarını düşünmelerini sağlayın. Tek başına çözmek yerine, birlikte çalışmanın süreci nasıl kolaylaştırdığını tartışın. - Öğrencilere, ipuçlarını çözerken rastgele mi hareket ettiklerini yoksa bir strateji belirleyip belirlemediklerini düşündürün. Etkili problem çözme için plan yapmanın ve adımları organize etmenin neden önemli olduğunu vurgulayın.
--	---

Etkinlik için İpucu Örneklerini Sınıf İmkanlarınız için Uyarlayabilirsiniz Mantık Soruları

“Eğer saat 3’te başladığımız bir görev 2 saat 30 dakika sürdüyse, bitiş saatimizi bul ve o yönde öğretmenin masasının altına bak!”

(CEVAP: 5:30 → Sonraki ipucu öğretmenin masasının altında 5:30 yönünde olabilir.)

Şifreleme ve Gizli Mesajlar

“GFHVMH ZHVOV!”

Bu şifreyi çözmek için alfabedeki her harfi tersten say. Çözdüğün kelimenin olduğu yerde ipucu seni bekliyor!”

(CEVAP: “SINIFIN KÖŞESİ” → Sonraki ipucu sınıfın köşesine gizlenebilir.)

“Sınıftaki en uzun nesnenin (örneğin bir dolap) arkasında saklı olan ipucunu bulun!”

Bulmaca

“Benim adım bir nesne, ama aynı zamanda hikaye de anlatırım,

İçimi açarsan bilgiler saçarım!

İpucu için beni kontrol et!”

(CEVAP: Kitap → Sonraki ipucu kitap rafına saklanır.)

Müzakere

- Bu etkinlik, öğrencilerin bir problemle karşılaştıklarında müzakere etmeleri için bir çerçeve sunar ve tartışmaların temelini oluşturan sorulara rehberlik eder. Öğrencilerin kişiler arası çatışmaları çözmek için kullanabilecekleri basit ve etkili bir sürece dayanmaktadır.
- Müzakere ve arabuluculuk konusundaki etkinlikleri etkili bir şekilde kullanmanın temel yolu, süreci erken başlatmak ve düzenli olarak tekrar etmektir. Öğrenciler, bu yöntemi deneyimleyerek ve işe yaradığını göerek içselleştireceklerdir.
- Bu bölümdeki etkinlikler, geleneksel bir ders anlatımı şeklinde değil, öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleşen gerçek tartışmalar olmalıdır.
- Öğrencilerin görüşlerinin, en az sizin görüşleriniz kadar değerli olduğunu unutmayın.
- Tartışmayı teşvik etmek için gerektiğinde yönlendirici sorular sorun. Ancak, bu sorular tartışmayı destekleyici olmalı, kontrol edici bir yapıya dönüşmemelidir. Eğer tüm soruları siz sorarsanız, tartışma yerine yalnızca bir soru-cevap oturumu gerçekleşir.
- Sınıftaki tüm öğrencilerin katılımını sağladığınızdan, sınıfın farklı köşelerinde oturan öğrencilerin katılmak isteyip istemediğini gözlemlediğinizden emin olun.

Etkinlik 21

Müzakerenin Temelleri

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Müzakerenin içeriğini anlamak. - Çatışma çözüm sürecinde kullanılabilecek beceriler geliştirmek.	- Bu etkinlikte vurgulamak istediğiniz ana noktalar şunlardır: Problemi kişilerden bağımsız ele almak ve kişisel çatışmalar yerine, sorunun kendisine odaklanmak. - Bu ilke, öğrencilerin etkili müzakere yapmalarına ve yapıcı çözümler geliştirmelerine rehberlik edecektir.

Etkinlik Yönergeleri

- Müzakerenin, iki tarafın üçüncü bir kişiye ihtiyaç duymadan bir çözüm bulmaya çalışması olduğunu açıklayın. Müzakerelerin adil olması için, iki tarafın da birbirini eşit görmesi gerektiğini vurgulayın. Eğer taraflardan biri kendini üstün görüyorsa, çözümün adil olmayacağını tartışın.
- Müzakerenin, iletişim, empati ve problem çözme becerilerinin birleşimi olduğunu hatırlatın.
- Öğrencilere şu soruları yönelterek beyin fırtınası yapmalarını sağlayın:
 - » İyi bir müzakereci olmak için hangi becerilere ihtiyaç vardır?
 - » Bir anlaşmazlıkta, taraflar nasıl daha iyi bir çözüme ulaşabilir?
- Cevapları tahtaya yazın ve kategorilere ayırarak şu prensipleri vurgulayın:
 - » Problemi ve insanları ayrı tutun. (Sorunu çözmeye odaklanın, kişileri suçlamayın.)
 - » Pozisyonlara değil, ihtiyaçlara odaklanın. (Tarafların isteklerinin arkasındaki gerçek nedenleri anlamaya çalışın.)
 - » Aktif dinlemeyi kullanın. (Diğer tarafın ne dediğini dikkatlice dinleyin, tekrar ederek anladığınızı gösterin.)
 - » Diğer kişinin ihtiyaçlarına da cevap verebilecek olabildiğince çok seçenek üretin. (Kazanan-kaybeden yerine herkesin kazanabileceği çözümler üretin.)
 - » Mümkün olduğunca objektif olun. (Kendi duygularınızı kontrol edin ve adil olmaya çalışın.)

Örnek Tartışma Soruları: • Bir sorunu büyüten etkenler nelerdir? • İnsanlar üzüldü öfkelenmediğinde, sorun daha kötü hale gelir mi? • Bir soruna dahil olan kişiler aktif dinleme, iş birliği, empati ve problem çözme becerilerini kullandıklarında, bu durum çözümü nasıl etkiler?	Düşünün ve Değerlendirin: • İnsanların öfkelenmediğinde veya hayal kırıklığına uğradığında, hakaret ederek ya da düşünmeden konuşarak durumu genellikle daha da kötüleştirebileceğini tartışın. • Bu tür durumları sakinlikle ve yapıcı bir şekilde yönetebilen kişilerin büyük bir saygıyı hak ettiğini öğrencilere açıklayın.
---	---

Etkinlik 22

Haydi Uzlaşalım!

Etkinliğin Amaçları • Müzakerenin içeriğini anlamak. • Çatışma çözüm sürecinde kullanılabilecek beceriler geliştirmek.	Kolaylaştırıcı Notları • Öğrencilerden kendi rol oyunlarını geliştirmelerini istediğinizde, sınıfta dolaşarak bu rol oyunlarının müzakere sürecine uygun olup olmadığını kontrol edin.
--	---

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfa müzakereyi nasıl tanımladıklarını sorun ve öğrencilerin cevaplarını dinledikten sonra tahtaya yazın.
- Müzakerenin, bir sorunu olan iki kişinin, karşılıklı ihtiyaçlarını mümkün olduğunca karşılayacak bir anlaşmaya varmaya çalıştıkları süreç olduğunu açıklayın.
- Öğrencilerden müzakerenin hangi durumlarda gerekli olabileceğini düşünmelerini isteyin. Günlük hayattan örnekler vererek tartışmayı genişletin. Mümkün olduğunca farklı türde durumlar düşünmelerini teşvik edin.
- Gönüllü öğrencilerden bir durumu canlandırmalarını isteyin (veya çatışma çözümüyle ilgili önceden hazırlanan rol oyunu kartlarını kullanın).
- Senaryo Örnekleri:
 - » İki öğrenci aynı oyuncağı/kitabı kullanmak istiyor.
 - » İki öğrenci grup çalışmasında görev paylaşımı konusunda anlaşamıyor.
 - » İki öğrenci sırada en öne geçmek istiyor.
 - » İki öğrenci birlikte oyun oynarken kurallar konusunda farklı düşünüyor.

- Geri kalan öğrencilerden müzakereyi gözlemlemelerini isteyin.
- Müzakerenin nasıl ilerlediğini değerlendirmeleri için onları yönlendirin ve canlandırma sonunda sınıf ile tartışma sorularına geçin.

Örnek Tartışma Soruları: • Neler iyi gitti? • Zorlandığınız noktalar nelerdi? • Onların hangi yönlerini başarılı buldunuz? • Siz olsaydınız farklı bir şey yapar mıydınız? • Bir müzakere sırasında taraflardan birinin diğerine göre çok daha fazla statüsü olursa ne olur? • Bir çözüm üzerinde anlaşmaya varılırsa ancak daha zayıf taraf sonuçtan memnun değilse ne olabilir?	Düşünün ve Değerlendirin: • Sınıfla birlikte, başarılı bir müzakerenin tüm öğrendikleri becerilerin uygulanmasını gerektirdiğini tartışın. • Bir kişinin, inanmadığı bir çözüme zorlandığını hissetmesi ve içinde öfke oluşması durumunda, müzakere sürecinin nasıl zorlaşabileceğini değerlendirin.
--	---

Arabuluculuk

- Arabuluculuk, temel olarak tamamen farklı bir strateji olarak değil, müzakerenin yapılandırılmış ve yönlendirilmiş bir hali olarak öğrencilere aktarılmalıdır.
- Öğrencilerin, çatışma çözümünde tarafsızlık, empati ve aktif dinleme gibi becerileri nasıl kullanabileceklerini anlamalarına yardımcı olur.
- Bir Arabulucunun Rolü ve Sorumlulukları
 - » Rolü: Arabulucu, her iki tarafın da sağlıklı ve yapıcı bir müzakere süreci yürütmesine yardımcı olur. Tartışmaların saygılı, objektif ve çözüm odaklı kalmasını sağlar.
 - » Sorumlulukları:
 - Her iki tarafı da eşit ve adil bir şekilde ele almak.
 - Taraflara kendi çözümlerini üretmeleri için rehberlik etmek, ancak kararları onların almasını sağlamak.
 - Duyguların süreci yönlendirmesine izin vermeden, çatışmayı yapıcı bir şekilde çözmeye odaklanmak.
- Eğer sınıf büyükse, canlandırma etkinliklerini hazırlayan ancak henüz sergilememiş öğrencilerin, canlandırdıkları çatışma rolünün duygusal etkilerini üzerlerinde taşımamalarına dikkat edin. Öğrencilere, bu tür etkinliklerin bir oyun olduğunu ve gerçek hayattaki ilişkileri etkilemesi gerektiğini hatırlatın.
- Öğrencilerin, arabuluculuğun sadece problem çözmek değil, aynı zamanda taraflara birbirlerini anlamaları için bir fırsat sunduğunu fark etmelerini sağlayın.

Etkinlik 23

Arabulucular Müzakereyi Kolaylaştırır!

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Arabuluculuğun içeriğini anlamak. - Çatışma çözme sürecinde kullanılabilecek beceriler geliştirmek.	Bu etkinlik, öğrencilerin arabuluculuk kavramını anlamalarını ve çatışma çözme becerilerini geliştirmelerini amaçlar. Öğrenciler, küçük gruplar halinde belirlenen durumları canlandırarak müzakere sürecini deneyimlerler.

Etkinlik Yönergeleri

- Arabulucunun sorumluluklarını hatırlatın: Tarafları eşit ve adil bir şekilde ele almak. İyi bir müzakere sürecini takip etmelerine yardımcı olmak. Problem çözücülerin kendi kararlarını vermelerine olanak tanımak.
- Sınıfın büyüklüğüne bağlı olarak 4-5 kişilik gruplar oluşturun. Her grupta 1 arabulucu ve 2 anlaşılamayan taraf olmalıdır. İki tarafın sayısı eşit olmalıdır. Eğer sınıf kalabalıksa, gözlemciler ekleyerek grupları tek sayıdan kaçınacak şekilde ayarlayın.
- Her gruba bir çatışma durumu içeren kart verin. Büyük sınıflarda, aynı durum farklı gruplara verilebilir.
- Gruplar, çatışma durumlarını kendi içinde rol oynayarak canlandırmalıdır.
- Arabulucu, taraflar arasında müzakereyi kolaylaştırarak çözüm bulmalarına yardımcı olur.
- 25 dakika boyunca her grup kendi içinde durumu tartışır ve çözüme ulaşmaya çalışır.
- Süre dolduğunda, her grup bir temsilci seçerek sınıfa nasıl bir çözüm bulduklarını anlatır.
- Farklı gruplar aynı durumu ele aldıysa, farklı çözüm yollarını karşılaştırmalarını isteyin.

Örnek Tartışma Soruları:	Düşünün ve Değerlendirin:
- Hangi stratejiler işe yaradı? - Başka ne tür çözümler üretilebilirdi? - Arabulucu tarafsızlığını nasıl sağladı? - Müzakere sürecinde zorlandıkları noktalar nelerdi?	- Öğrencilerle, barış eğitimi kapsamında öğrendikleri tüm becerilerin çatışma çözümünde nasıl kullanılması gerektiğini tartışın. - Sınıfla birlikte, hangi durumlarda bir arabulucunun gerekli olabileceğini tartışın.

Çatışma Çözümü

- Soruları ve ifadeleri tahtaya yazarken net, okunaklı ve düzenli olmaya özen gösterin. Soldan sağa doğru yazdığınızdan emin olun ve öğrencilerin rahatça okuyabilmesi için yeterli boşluk bırakın.
- Çatışma ve sorun arasındaki farkları ele alan etkinliği yapmadan önce, siz de konuyu düşünün ve araştırın. Daha önceki etkinlikleri gözden geçirerek, önceki etkinliklerde ele alınan kavramlarla bağlantı kurun.
- Öğrencilerin, konuşulan konulardan duygusal olarak etkilenebileceğini unutmayın. Bu nedenle, daha önceki etkinliklerde kullanılan kaynakları tekrar gözden geçirin ve öğrencilerin hatırlamasına yardımcı olun. Gerekirse, önceki etkinliklerde üzerinde durulan temel kavramları özetleyerek etkinliğe hazırlık yapın.

Etkinlik 24

Çatışma Çözümüne Giriş

Etkinliğin Amaçları	Kolaylaştırıcı Notları
- Çatışma çözüm sürecinin içeriğini anlamak. - Çatışma çözme sürecinde kullanılabilecek beceriler geliştirmek.	Etkinlik öncesinde çatışma ve sorun durumları üzerine düşünerek öğrencilere ipuçları verebilirsiniz.

Etkinlik Yönergeleri

- Çocukları, bu yıl boyunca kendi hayatlarındaki sorunları çözmelerine yardımcı olacak birçok beceri öğrendikleri için tebrik edin. Sorunları kendi başlarına veya bir arabulucunun yardımıyla çözdüklerinde, aslında çatışmayı önlediklerini ve barış ortamı yarattıklarını açıklayın.
- Tahtaya iki sütun çizin ve birini “Sorun”, diğerini “Çatışma” olarak etiketleyin. Sınıfla birlikte, öğrencilerin sorun olarak gördükleri durumları ve çatışma olarak gördükleri durumları tartışın. (Bu ayrım önemlidir, ancak başlangıçta fark etmek zor olabilir. Çocukların fikirlerini sabırla dinleyin ve gerektiğinde yönlendirin.)
- Bir sorun ve bir çatışma seçin ve tüm sınıfla birlikte bu durumları analiz edin. Sorun ve çatışma arasındaki farkları belirleyin. Sorunların nasıl bir çatışmaya dönüşebileceğini tartışın.
- Sınıfı küçük gruplara ayırın. Her gruba, sorun listesinden iki, çatışma listesinden iki durum seçmelerini isteyin.
- Gruplardan, sorun durumları ile çatışma durumları arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları belirlemelerini isteyin.
- Grupların öğrendiklerini sınıfla paylaşımlarını sağlayın ve ortaya çıkan görüşleri birlikte değerlendirin.

Örnek Tartışma Soruları: • İnsanlar kavga etmeden tartıştığında, bu bir çatışma mıdır? • Bu durumu bir sorun haline getiren etkenler nelerdir? • Bu sorunu çözmek için hangi beceriler veya ilkeler önemli olabilir? • Bu durumu bir çatışmaya dönüştüren unsurlar nelerdir? • Bu çatışmayı çözmek için hangi beceriler veya ilkeler gereklidir? • Bu farklar, çatışmayı önleme ve barış inşa etme konusunda size ne söylüyor?	Düşünün ve Değerlendirin: • İki sütun arasındaki farklılıkları sınıfla birlikte tartışın. • Çocuklarla, bir sorunun çözülebilir olduğunu, ancak bir çatışmanın ancak ilişkiler dönüştürülene kadar yönetilebileceğini vurgulayarak aralarındaki önemli farkı açıklayın. • Barış Eğitimi kapsamında öğrendikleri tüm becerilerin, hem sorunları çözmek hem de çatışmaları önlemek ve çözmek için hayati önem taşıdığını anlatın.
--	--

Sorun ve Çatışma Arasındaki Farklar ve Örnekler

Sorun (Problem):

- Genellikle kişisel bir zorluk ya da çözülmesi gereken bir meseledir.
- İki veya daha fazla tarafı içerebilir, ancak doğrudan bir anlaşmazlık içermez.
- Yapıcı bir şekilde çözülebilir ve büyümesi engellenebilir.
- Çözüm süreci genellikle daha az duygusal gerilim içerir.

Çatışma:

- İki veya daha fazla kişi/grup arasında doğrudan bir anlaşmazlık vardır.
- Genellikle bir tarafın diğerinin haklarını ihlal ettiğini düşünmesiyle oluşur.
- Duygusal tepkiler (öfke, hayal kırıklığı) daha yoğun olabilir.
- Yanlış anlaşılmalarda ve olumsuz iletişim çatışmayı büyütebilir.

Örnek Durumlar

Sorun Örnekleri:

1. **Ödev Yetiştirme:** Bir öğrenci, öğretmeninin verdiği ödevi zamanında yapamadığı için endişeli.
2. **Kitap Seçimi:** İki öğrenci aynı kitabı kütüphaneden almak istiyor, ancak yalnızca bir tane kitap var.
3. **Sessizlik İhtiyacı:** Bir öğrenci sınıfta ders çalışmak istiyor, ancak arkadaşları konuşarak dikkatini dağıtıyor.

4. **Oyuncak Paylaşımı:** Bir öğrenci, oyun saatinde en sevdiği oyuncacı başka bir arkadaşının da almak istediğini fark ediyor.
5. **Oyun Alanı Kullanımı:** İki grup aynı anda futbol sahasında oynamak istiyor.

Çatışma Örnekleri:

1. **Sınıfta Tartışma:** İki öğrenci, grup çalışmasında fikir ayrılığına düştü ve biri diğerinin önerisini dikkate almadığını düşünüyor.
2. **Hakaret ve Dedikodu:** Bir öğrenci diğerine, onun hakkında söylenti yaydığını iddia ediyor ve bu yüzden tartışma çıkıyor.
3. **Eşyaların İzinsiz Kullanılması:** Bir öğrenci, diğerinin izinsiz olarak kalem kutusunu kullandığını fark ediyor ve kavga çıkıyor.
4. **Sıra Kavgası:** Kantinde sıraya girmeyen bir öğrenci, başka bir öğrencinin tepkisiyle karşılaşılıyor ve tartışma büyüyor.
5. **Haksızlık Algısı:** Takım oyununda bir öğrenci kuralların adil olmadığını düşünüyor ve hakem rolündeki öğretmenle tartışmaya başlıyor.

Sorunun Çatışmaya Dönüşmesi

- **Kitap Seçimi** sorunu, öğrencilerin tartışmaya başlaması ve birbirlerini suçlamasıyla bir **çatışmaya** dönüşebilir.
- **Sessizlik İhtiyacı**, diğer öğrencilerin uyarılara rağmen gürültü yapmaya devam etmesiyle **öğrenciler arasında bir tartışmaya** sebep olabilir.
- **Oyuncak Paylaşımı**, eğer çocuklardan biri oyuncacı zorla alırsa veya paylaşmazsa, **öfke ve itişmeye dönüşebilir**.

Sorunları zamanında çözmek, empati kurarak ve etkili iletişim kullanarak çatışmaların önüne geçmek mümkündür.

Kapanış

- Bu, ilkokul için Barış Eğitimi kapsamında gerçekleştirilen son etkinliktir. Öğrencilere, yıl boyunca barışçıl, anlayışlı ve yapıcı bireyler olma yolunda gösterdikleri çaba için teşekkür edin.
- Onları, çatışmaları çözme, empati kurma ve iş birliği yapma konularında edindikleri becerilerden dolayı övgüyle karşılayın. Öğrendikleri bu değerlerin yalnızca sınıf ortamında değil, günlük hayatlarında da onlara rehberlik edeceğini vurgulayın.
- Öğrencilerin düşüncelerini, fikirlerini ve yıl boyunca gösterdikleri katılımı takdir edin. Onlara, birlikte başardıkları şeylerin ne kadar önemli olduğunu hatırlatın.
- Dilerseniz öğrencilere Barış Eğitimi programına katıldıklarını belgeleyen bir katılım sertifikası vererek, barışçıl davranışlarını pekiştirebilir ve motivasyonlarını artırabilirsiniz.
- Son olarak, öğrencileri ilerleyen yıllarda da barışı savunmaya, çatışmaları yapıcı şekilde çözmeye ve başkalarına empatiyle yaklaşmaya teşvik edin. Her birinin barış elçisi olduğunu ve bu değerleri hayatlarının her alanında uygulayabileceklerini hatırlatın.

Etkinlik 25

Barış Hakkında Öğrendiklerim

Etkinliğin Amaçları • Öğrendiklerini gözden geçirmek. • Kazandıkları becerileri günlük hayatlarında uygulamalarını teşvik etmek.	Kolaylaştırıcı Notları • Bu, Barış Eğitimi programının son etkinliği olduğu için öğrencilerle birlikte öğrendiklerini gözden geçirebileceğiniz bir etkinliktir.
--	--

Etkinlik Yönergeleri

- Sınıfa, Barış Eğitimi derslerinde neler öğrendiklerini sorun.
- Öğrencilerin yanıtlarını tahtaya yazın. Eğer bir etkinliği hatırlıyorlar ancak kavramı hatırlamıyorlarsa, etkinlikleri gruplandırarak hangi kavrama ait olduklarını belirtin.
- Gerekirse, sınıfa bazı etkinlikleri hatırlatın ve bu oyunları oynarken ne öğrendiklerini sorarak konuları netleştirin.
- Tüm öğrendiklerini listeledikten sonra, her konuyu kısaca özetleyin.
- Barış Eğitimi'nin değerli olup olmadığını düşündüklerini sorun ve düşüncelerini paylaşmaları için teşvik edin.

Örnek Tartışma Soruları: • Bu yıl Barış Eğitimi'nde sizin için değerli olan şeyler nelerdi? • Bunları günlük hayatınızda nasıl uygulayabilirsiniz? • Barışı sağlama sorumluluğu kimlere aittir?	Düşünün ve Değerlendirin: • Barış Eğitimi'nin kolay olmadığını, çünkü düşünme şekillerimizi değiştirmeye yardımcı olduğunu sınıfla tartışın. • Barışın sağlanmasının yalnızca liderlerin değil, herkesin sorumluluğunda olduğunu açıklayın. • Çocuklara, derslerden keyif alıp almadıklarını sorun.
--	--

KAYNAKÇA

- Agyekum, J. (2024). *Children's rights to a voice and participation in primary education decision-making in Ghana*. NMBU.
- Amatullah, T., Avanzato, R., Baxter, J., & Gibbins, T. (2021). *Foundations of education*. SUNY.
- Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Longman.
- Asembo, K. O., & Lumadi, M. W. (2014). Curriculum design of higher education in peace and security studies: Student's perceptions of quality. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(10), 1–8.
- Ausubel, D. P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. Holt, Rinehart & Winston.
- Balakrishnan, V. (2009). *Teaching moral education in secondary schools using real-life dilemmas*. [Doctoral Thesis, Victoria University of Wellington]. University of Wellington.
- Baltork, M. A., Mansoori, S., & Azad, Y. (2015). Content analysis of peace education as one component of global citizenship education in elementary textbooks. *International Journal of Educational and Psychological Researches*, 1(1), 28–34.
- Barbeau, L., & Happel, C. C. (2023). *Critical teaching behaviors*. Stylus Publishing
- Bilagher, M. (2018). *Assessing the achievement of learning outcomes in peace education*. [Doctoral Thesis, King's College London]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. David McKay Company.
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., & Krathwohl, D. R. (1956). Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. In B. S. Bloom (eds.), *Handbook I: Cognitive domain*. David McKay.
- Borah, S. (2024). Johan Galtung's conflict transformation theory and Manipur's ethnic conflict: A critical examination. *Goya Journal*, 7(10), 141-155.
- Brantmeier, E. J. (2011). Toward mainstreaming critical peace education in US teacher education. In *Critical pedagogy in the 21st century* (pp. 349–370). Sense Publishers.
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- Bronfenbrenner, U. (2005). *Making human beings human: Bioecological perspectives on human development*. SAGE.
- Brummer, J. (2020). *Building a trauma-informed restorative school: Skills and approaches for improving culture and behavior*. Jessica Kingsley Publishers.
- Brunzell, T., & Norrish, J. (2021). *Creating trauma-informed, strengths-based classrooms: Teacher strategies for nurturing students' healing, growth, and learning*. Springer Nature.
- Brunzell, T., Stokes, H., & Waters, L. (2016). Trauma-informed positive education: Using positive psychology to strengthen vulnerable students. *Contemporary School Psychology*, 20(1), 63–83. <https://doi.org/10.1007/s40688-015-0070-x>
- Brunzell, T., Waters, L., & Stokes, H. (2015). Teaching with strength: Building resilience in trauma-affected students. *International Journal of Child, Youth and Family Studies*, 6(1), 198–217.

- Butt, M. N., Bibi, W., & Reba, A. (2020). Relating teachers' questioning techniques with students' learning within the context of Bloom's taxonomy. *FWU Journal of Social Sciences*, 14(1), 111-119.
- Chapman, L. R. (2021). *Contemplative pedagogy: Creating mindful educators and classrooms*. Perspectives of the ASHA Special Interest Groups, ASHA.
- Chaux, E., Bustamante, A., & Castellanos, M. (2008). Aulas en Paz (Classrooms in Peace): Teaching Strategies. *International Journal of Education*, 1(2), 167-187.
- Conforti, O. D. F. (2019). Education for peace: What building peace means. *Budapest International Research and Critics in Linguistics and Education (BirLE) Journal*, 2(4). <https://doi.org/10.33258/birle.v2i4.490>
- Costigan, R. D., & Brink, K. E. (2020). Developing listening and oral expression skills: Pillars of influential oral communication. *Journal of Management Education*, 44(2), 129-164. <https://doi.org/10.1177/1052562919890895>.
- Covell, K., & Howe, R. B. (2022). *The rights imperative in teacher education*. Springer.
- Craig, S. E. (2016). *Trauma-sensitive schools: Learning communities transforming children's lives, K-5*. Teachers College Press.
- Craig, S. E. (2017). *Trauma-sensitive schools for the adolescent years: Promoting resiliency and healing, grades 6-12*. Teachers College Press.
- Danesh, H. B. (2006). Towards an integrative theory of peace education. *Journal of Peace Education*, 3(1), 55-78. <https://doi.org/10.1080/17400200500532151>
- Danesh, H. B. (2011). *Human needs theory, conflict, and peace*. The Encyclopedia of Peace Psychology. <https://doi.org/10.1002/9780470672532.wbepp127>
- Dorado, J. S., Martinez, M., McArthur, L. E., & Leibovitz, T. (2016). Healthy environments and response to trauma in schools (HEARTS): A whole-school, multi-level, prevention and intervention program for creating trauma-informed, safe schools. *School Mental Health*, 8(1), 163-176. <https://doi.org/10.1007/s12310-016-9177-0>
- Downey, J., & Greco, J. (2023). Trauma-sensitive schools: A comprehensive guide. *Children and Youth Services Review*, 149. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.107097>
- Dube, S. R., Rishi, S., Corr, C., & Panlilio, C. C. (2023). Assessment of adult learning outcomes from a school-based training on adverse childhood experiences science and trauma-informed care. *Child Abuse & Neglect*, 142. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2023.106308>
- Dunhill, A. (2018). Does teaching children about human rights encourage them to practice, protect and promote the rights of others? *Education 3-13*, 46(1), 16-26. <https://doi.org/10.1080/03004279.2016.1165717>
- Farmer, L., & Wang, V. (2008). Adult teaching methods in China and Bloom's taxonomy. *International Journal for the Scholarship of Teaching and Learning*, 2(2), 1-16.
- Fountain, S. (1999). *Peace education in UNICEF*. UNICEF.
- Galtung, J. (1996). *Peace by peaceful means: Peace and conflict, development and civilization*. SAGE Publications.
- Galtung, J. (1996). *Peace by peaceful means: Peace and conflict, development and civilization*. SAGE Publications.
- Geertshuis, S. A. (2019). Slaves to our emotions: Examining the predictive relationship between emotional well-being and academic outcomes. *Active Learning in Higher Education*, 20(2), 153-166. <https://doi.org/10.1177/1469787418808932>
- Gipson Rankin, S. M. (2022). Creating lightbulb moments: Higher-order thinking and pedagogy. *Journal of Law & Education*, 51(1).

- Gordon, T. (2003). *Etkili öğretmenlik eğitimi*. Sistem Yayıncılık.
- Graf, W., Kramer, G., & Nicolescou, A. (2006). *The art of conflict transformation through dialogue*. IICP Working Paper Series, 1-27.
- Harcourt, D., & Hägglund, S. (2013). Turning the UNCRC upside down: A bottom-up perspective on children's rights. *International Journal of Early Years Education*, 21(4), 286-299. <https://doi.org/10.1080/09669760.2013.867167>
- Harris, B. N., McCarthy, P. C., Wright, A. M., Schutz, H., Boersma, K. S., Shepherd, S. L., Manning, L. A., Malisch, J. L., & Ellington, R. M. (2020). From panic to pedagogy: Inclusive instruction in ecology. *Ecology and Evolution*, 10(22). <https://doi.org/10.1002/ece3.6915>
- Harris, I. M., & Morrison, M. L. (2013). *Peace education* (3rd ed.). McFarland.
- Hawkins, J. A. (2021). Behaviour, inclusion and mental well-being. In *Educational Psychology and Learning* (pp. 203-242). Springer. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-030-83530-9_6
- Heryati, Y., Hoerudin, C. W., & Zaqiah, Q. Y. (2022). The implementation of character education on Bahasa Indonesia through active learning in elementary schools. *Proceedings of the 1st Bandung English Language Teaching International Conference (BELTIC 2018)*, 296-301.
- Hoque, M. E. (2016). Three domains of learning: Cognitive, affective and psychomotor. *The Journal of EFL Education and Research*, 2(2), 45-52.
- Huerta-Wong, J. E., & Schoech, R. (2010). Experiential learning and learning environments: The case of active listening skills. *Journal of Social Work Education*, 46(1), 85-101.
- Imad, M. (2021). Transcending adversity: Trauma-informed educational development. *Journal of Educational Development*, 39(3). <https://doi.org/10.3998/tia.17063888.0039.301>
- Jennings, P. A. (2018). *The trauma-sensitive classroom: Building resilience with compassionate teaching*. W.W. Norton & Company.
- Jerome, L., & Starkey, H. (2021). *Children's rights education in diverse classrooms*. Bloomsbury.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2011). Peace education in the classroom: Creating effective peace education programs. In G. Salomon & E. Cairns (Eds.), *Handbook on peace education* (pp. 287-298). Routledge.
- Kehoe, M., Bourke-Taylor, H., & Broderick, D. (2018). Developing student social skills using restorative practices: A new framework called H.E.A.R.T. *Social Psychology of Education: An International Journal*, 21(1), 189-207. <https://doi.org/10.1007/s11218-017-9402-1>
- Kelly, M. L., Nieuwoudt, J., & Willis, R. (2024). Belonging, enjoyment, motivation, and retention: University students' sense of belonging before and during the COVID-19 pandemic. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*. <https://doi.org/10.1177/15210251241231242>
- Kertyzia, H. (2021). Peace education. In K. Standish, H. Devere, A.E. Suazo, & R. Rafferty (Eds.), *The Palgrave handbook of positive peace* (pp. 167-194). Springer.
- Kester, K. (2010). Education for peace: Content, form and structure. *Peace and Conflict Review*, 4(2), 1-10.
- King, L. M. (2018). *A social ecological examination of trauma-informed, resilience-building community initiatives*. [Doctoral Thesis, University of Florida]. ProQuest Dissertations.
- Klaus, D. H. M. (2022). *Implementing a trauma-informed compassionate classroom*. [Ed.D. Dissertation, Wilmington University Delaware]. ProQuest.
- Kline, M. (2020). *Brain-changing strategies to trauma-proof our schools: A heart-centered movement for wiring well-Being*. Balboa Press.

- Kohlberg, L. (1971). Stages of moral development as a basis for moral education. In C. Beck, B. Crittenden, & E. Sullivan (Eds.), *Moral education: Interdisciplinary approaches* (pp. 23–92). University of Toronto Press.
- Koltko-Rivera, M. E. (2006). Rediscovering the later version of Maslow's hierarchy of needs: Self-transcendence and opportunities for theory, research, and unification. *Review of General Psychology*, 10(4), 302–317.
- Kostelny, K., & Wessells, M. (2008). Child friendly spaces: Promoting child protection in emergency response and transition. *Child Abuse & Neglect*, 29-40. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2013.10.030>
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S., & Masia, B. B. (1964). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook II: Affective domain*. David McKay.
- Kurian, N. (2023). School as sanctuary: Trauma-informed care to nurture child well-being in high-poverty schools. In W. O., Lee, P., Brown, A. L. Goodwin, & A. Green (Eds.), *International Handbook on Education Development in the Asia-Pacific* (2345-2366). Springer.
- Lederach, J. P. (1995). *Preparing for peace: Conflict transformation across cultures*. Syracuse University Press.
- Lederach, J. P. (2003). *The little book of conflict transformation*. Little Books of Justice & Peace-building.
- Leo, U., Rasmusson, B., Andersson, L., & Wångdahl Flinck, A. (2016). *Realising child rights in education*. Research Output, Lund University.
- Loflin, J. H., & Evans, J. M. (2015). The praxis of hip hop, self-actualization, and democratic education. *International Journal of Cross-Disciplinary Subjects in Education*, 6(4), 2358-2367.
- Lombardi, D., & Shipley, T. F. (2021). The curious construct of active learning. *Psychological Science in the Public Interest*, 22(2), 1–50. <https://doi.org/10.1177/1529100620973974>
- Magaji, A., & Ade-Ojo, G. (2017). Evaluating the potentials of Bloom's Taxonomy as a tool for developing year 8 students' questioning skills. *International Journal of Multidisciplinary Perspectives*, 1-43.
- Martín de Hijas-Larrea, L., de Anda-Martín, I. O., & Diaz-Iso, A. (2025). Teaching with ears wide open: The value of empathic listening. *Education Sciences*, 15(3), 1-13. <https://doi.org/10.3390/educsci15030356>
- Martínez, R. M. (2005). *Creating peace through art: Using art to teach conflict*. [Masters Thesis, California State University Northridge]. ProQuest Dissertations.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- McCreary, M. (2022). Beyond backward design. *Journal of Educational Development*, 41(1), 1-13. <https://doi.org/10.3998/tia.454>
- McGruder, K. (2019). Children learn what they live: Addressing early childhood trauma resulting in toxic stress in schools. *Mid-Western Educational Researcher*, 31(1), 89–104.
- McInerney, M., & McKlindon, A. (2014). *Unlocking the door to learning: Trauma-informed classrooms & transformational schools*. Education Law Center. <https://www.phoenixtx.org/s/Trauma-Informed-in-Schools-Classrooms.pdf>
- Michalowski, K. K. (2024). *The impact of social emotional learning and trauma-informed care on teacher well-being and capacity in the classroom*. [Doctoral Dissertation, Rowan University]. ProQuest Dissertations. <https://rdw.rowan.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4287&context=etd>
- Neal, G. W. (2020). *The trauma-sensitive school: Transforming education to heal social and emotional wounds*. Rowman & Littlefield.

- Novelli, M., & Higgins, S. (2018). The potential and pitfalls of peace education: A cultural political economy analysis of the emerging issues teacher education curriculum in Sierra Leone. *Asian Journal of Peacebuilding*, 6(1), 29–53. <https://doi.org/10.18588/201805.00a056>.
- Novelli, M., & Sayed, Y. (2016). Teachers as agents of sustainable peace, social cohesion and development: Theory, practice and evidence. *Education as Change*, 20(3), 1–24. <https://doi.org/10.17159/1947-9417/2016/1486>
- O'Toole, C., & Dobutowitsch, M. (2023). The courage to care: Teacher compassion predicts more positive attitudes toward trauma-informed practice. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 16, 123-133. <https://doi.org/10.1007/s40653-022-00486-x>
- Phillips, B., O'Toole, C., McGilloway, S., & Phillips, S. (2025). *Trauma-informed practice in Montessori classrooms: An essential guide for students and teachers*. Routledge.
- Phillips, S., Melim, D., & Hughes, D. A. (2020). *Belonging: A relationship-based approach for trauma-informed education*. SAGE Publications.
- Pickens, I. B., & Tschopp, N. (2017). *Trauma-informed classrooms*. National Council of Juvenile and Family Court Judges.
- Poston, B. (2009). An exercise in personal exploration: Maslow's hierarchy of needs. *The Surgical Technologist*, 41, 347-353.
- Power, F. C., & Kohlberg, L. (1981). Moral development, religious thinking, and the question of a seventh stage. *Zygon: Journal of Religion and Science*, 16(3), 203–259.
- Reardon, B. A. (1988). *Comprehensive peace education: Educating for global responsibility*. Teachers College Press.
- Reinhardt, S. (2022). *Informed by care: The design of trauma-informed online and face-to-face teaching and learning*. [Doctoral Thesis, Simon Fraser University]. ProQuest.
- Relleve, C. C. (2023). Convention to characterization: Practices, barriers, and facilitating factors in teaching values. *International journal of Didactical Studies*, 4(3), 1-7. <https://doi.org/10.33902/ijods.202321438>
- Riggs, L., & Landrum, T. (2023). Trauma-informed PBIS: How educators can combine evidence-based practices for behavior management with trauma-informed care. *Beyond Behavior*, 32(3). <https://doi.org/10.1177/10742956231201351>
- Ritblatt, S. N., & Hokoda, A. (2022). *From trauma to resiliency: Trauma-informed practices for working with children, families, schools, and communities*. Springer.
- Sasson, I., Yehuda, I., & Malkinson, N. (2018). Fostering the skills of critical thinking and question-posing in a project-based learning environment. *Thinking Skills and Creativity*, 203-212. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2018.08.001>
- Schwartz-Henderson, I. (2016). Trauma-informed teaching and design strategies. *Toxic Stress and Children*, 36-40.
- Srivastava, P. S. (2016). Conceptual input of Bloom's taxonomy of educational objectives with respect to Bhagavad-Gita's teachings. *International Journal of Advanced Research*, 2(6), 526-530.
- Steele, W. (2017). Brief connections that matter (CTMs): Student-teacher relationship. In W. Steele (Ed.), *Optimizing learning outcomes: Proven brain-centric, trauma-sensitive practices* (pp. 95–118). Routledge/Taylor & Francis Group. <https://doi.org/10.4324/9781315563565-6>
- Stephen, J. S. (2024). Skills and strategies for communication. In J. S. Stephen (eds.) *Academic success in online programs* (pp. 157-172). Springer.
- Stickley, T. (2011). From SOLER to SURETY for effective non-verbal communication. *Nurse Education in Practice*, 11(6), 395-398.

- Subramanian, A. (2016). Teaching-learning approaches in peace education. *Journal of Education and Practice*, 3(3). <http://dx.doi.org/10.21013/jems.v3.n3.p9>
- Sun, Y., Blewitt, C., Minson, V., & Bajayo, R. (2024). Trauma-informed interventions in early childhood education. *Trauma, Violence, & Abuse*, 25(1), 648-662. <https://doi.org/10.1177/15248380231162967>
- Terrasi, S., & De Galarce, P. C. (2017). Trauma and learning in America's classrooms. *Phi Delta Kappan*, 98(6), 35-41. <https://doi.org/10.1177/0031721717696476>
- UNESCO. (2017). *Inter-agency Peace Education Programme: Skills for Constructive Living; overview of the programme*. UNESCO
- Van der Kolk, B. (2014). *The body keeps the score: Brain, mind, and body in the healing of trauma*. Penguin Books.
- Van Slyck, M. R., Nelson, L. L., & Foster, R. H. (2019). Peace education and conflict resolution curricula for middle school students. *Scholarly Journal of Psychology and Behavioral Sciences*, 2(3), 1-11. 10.32474/SJPBS.2019.02.000138
- Velez, G. (2021). Learning peace: Adolescent Colombians' interpretations of and responses to peace education curriculum. *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 27(2), 146-159. <https://doi.org/10.1037/pac0000519>
- Walker, N. G. H., & Flaherty, B. (2024). Cuing safety in the law school classroom: Using a polyvagal theory framework in support of trauma-informed teaching practices. *Journal of Law and Education*, 53, 85-134.
- Webel, C., & Galtung, J. (2007). *Handbook of peace and conflict studies*. Routledge.
- Wike, R. E. (2025). Educating students for peace and conflict resolution in secondary schools. *BW Academic Journal*, 2, 26-40.
- Wilson, L. O. (2016). *The three domains of learning: Cognitive, affective, and psychomotor*. The Second Principle.
- Wong, J. E. H. (2007). *Effects of experiential learning on the acquisition of active listening skills*. [Doctoral Thesis, University of Texas at Arlington]. ProQuest.
- Zanatta, F., & Long, S. (2021). Rights to the front: Child rights-based pedagogies in early childhood degrees. *Journal of Early Childhood Education Research*, 1(1), 139-165.